

Wilbur Smith Doviđenja u paklu
(Knjiga ima 288 strana)

Flynn Patrick OFlynn bio je krivolovac na slonove. Tim se poslom bavio profesionalno i skromno je priznavao da je najbolji u tome na istočnoj obali Afrike. Rachid El Keb izvezio je drago kamenje, žene za hareme arapskim i indijskim tajkunima, te prokrijumčarenu bjelokost. No, priznavao je to samo pred kupcima kojima je mogao vjerovati: za sve ostale bio je bogat i poštovan preprodavač oružjem. Jednog popodneva, godine 1912. tijekom razdoblja monsuna Flynn i Rachid, koje je povezivalo zajedničko zanimanje za slonove, sjedili su u stražnjem dijelu trgovine El Keba u arapskoj četvrti Zanzibara i pili čaj iz sićušnih mjedenih šalica. Vrući čaj oznojio je Flynna OFlynna još više od uobičajenog. U sobi je bilo vlažno i toplo tako da su i muhe na niskom stropu bile nepomične i ošamućene. «Čuj, Kebby, posudi mi jednu od tvojih starih papuča, a ja ću je natovariti s toliko kljova da će potonuti.» «Ah!», odgovori El Keb neprekidno se hladeći lepezom od palmine grane; imao je kozju bradicu, a njegov izraz lica podsjećao je na sumnjičavog papagaja. «Jesam li te ikada do sada prevario?», zapita napadno Flynn i kap znoja padne mu s vrška nosa na već sasvim mokru košulju. «Ah!», ponovno će El Keb. «Ovaj je plan pouzdan. Ima u njemu nečega genijalnog. Ovaj je plan.» Flynn zastane i pokuša pronaći odgovarajući epitet, «. ovaj je plan napoleonski. Dostojan je jednog Cezara!» «Ah!», ponovi El Keb i ponovno si ulije čaja u šalicu. Podigavši je pažljivo palcem i kažiprstom, ispije gutljaj, a potom progovori: «Dakle, trebao bih riskirati potpuno uništenje broda od bukovine od dvadeset metara koji vrijedi.», iz opreza znatno uveća iznos, «. dvije tisuće engleskih funta?» «No, za uzvrat zajamčena je sigurna dobit od dvadeset tisuća», umiješa se Flynn brzo, a El Keb sanjarskim izrazom lica namjesti osmijeh. «Zar si uvjeren da će dobit biti tako visoka?», zapita. «Najmanje. Dobri Bože, Kebby! Uz Rufiji se već više od dvadeset godina nije ispalio ni jedan jedini metak. Dobro znaš da je to Kaiserov privatni rezervat. Ima toliko slonova da bi ih mogao sve skupiti i povesti ih sa sobom poput stada ovaca.» Nesvjesno Flynn uvije desni kažiprst kao da se već nalazi na otponcu. «To je ludost», prošapće El Keb, dok su mu sanjarenja o zlatu raznježila crte lica. Ploviti rijekom Rufiji, preko mora, podignuti englesku zastavu na jednome od otoka delte i natovariti brod njemačkom slonovačom. to je ludost.» «Nijemci nisu službeno anektirali ni jedan od tih otoka. Uspjet ću prije nego što Berlin pošalje u London prvi telegram. Uz pomoć deset mojih strijelaca natovarit ću dhow u roku od dva tjedna.» «Nijemci bi svojim bojnim brodom mogli stići u roku od tjedan dana. Bluecher je usidren u luci Dar Es Salam; teška krstarica s topovima od devet palaca.» «Ali, mi ćemo ploviti pod zaštitom engleske zastave. Neće se usuditi dirnuti nas, barem ne na otvorenom moru, uzevši u obzir kako trenutačno stoje stvari između Engleske i Njemačke.» «Gospodine OFlynne, uvijek sam mislio da si državljani Sjedinjenih Američkih Država.» «Naravno da jesam.» Flynn se neznatno uspravi na stolcu, pomalo osorno. «Treat će ti engleski kapetan na brodu», procijeni El Keb, milujući se po bradi zamišljena izraza lica. «Kriste, Kebby, ne misliš li valjda da sam takva budala da bih osobno upravljao tim smećem?» Flynn je izgledao uvrijeđen i rastužen. «Pronaći ću nekoga drugog da to učini za mene i da se vrati morem prolazeći kroz njemačku carsku flotu. Ja računam da ću stići pješke iz moga glavnog tabora u portugalskom Mozambiku i vratiti se istim putem.» «Oprosti», El Keb se ponovno osmjehne. «Podcijenio sam te.» Brzo ustane. Ljepota golemog bodeža ukrašenog dragim kamenjem koji mu je visio za pojasom bila je zamagljena prljavom bjelinom tunike, duge do gležnjeva. «Gospodine OFlynne, možda imam pravog čovjeka koji bi zapovijedao brodom. No, najprije trebamo razmisliti o njegovoj novčanoj naknadi da bismo ga nagovorili da pristane na posao.» Kožna torba prepuna zlatnika bila je osnova oko koje se vrtio pomalo nesuvisli život Sebastiana Oldsmitha. Nju mu je poklonio otac kad je Sebastian obznanio obitelji svoju namjeru da isplovi za Australiju u namjeri da se obogati trgovinom vune. Tješila ga je tijekom

putovanja od Liverpoola do Rta Dobre Nade, gdje ga je kapetan broda iskrcao bez velikih ceremonija. Razlog tome bila je Sebastianova avantura s kćeri jednog gospodina koji je putovao za Sidnev gdje je trebao preuzeti službu guvernera Novog Južnog VValesa. Zlatnici su ostali uz njega, iako u smanjenom broju, nakon niza nesretnih okolnosti koje su se konačno završile u Zanzibaru kad se probudio iz dubokog sna u sparnoj, bijednoj sobici otkrivši da je kožna torba, zajedno sa svim svojim sadržajem, nestala, a s njom i popratna pisma njegova oca napisana nekolicini važnih trgovaca vunom u Sidnevju. Sjedeći na rubu kreveta Sebastian shvati da ta pisma u Zanzibaru nisu imala gotovo nikakvu vrijednost i uz sve veći osjećaj izgubljenosti prisjeti se događaja koji su ga odveli tako daleko od predviđenog cilja. Pokušavši se usredotočiti, nabora čelo. Bilo je to visoko i pametno čelo filozofa, uokvireno predivnom krunom crnih i sjajnih kovrča, izražene čeljusti i osjetljivih usana. S dvadeset i dvije godine Sebastian je izgledao poput mladoga oxfordskog profesora, što je dokazivalo, možda, koliko izgled može zavarati. Oni koji su ga dobro poznavali, zasigurno bi se začudili što je Sebastian, krenuvši u Australiju, uspio stići čak do Zanzibara. Prekinuvši tok misli od kojih ga je počela hvatati lagana glavobolja, Sebastian ustane, dok mu je noćna košulja sezala do koljena, i započne po treći put s pretraživanjem hotelske sobe. Iako se večer ranije, kad je otišao na spavanje, torba nalazila ispod madraca, sada Sebastian isprazni vrč s vodom i nadobudno pogleda unutra. Isprazni kovčeg, rastvori svaku košulju. Zavuče se četveronoške ispod kreveta, podigne prostirač i provjeri svaku rupu u trulom podu, a potom se prepusti očaju. Obrije se, pljuvačkom navlaži ugrize buha, navuče na sebe sivo odijelo sa zgužvanim prslukom od putovanja, očetka polucilindar i pažljivo ga smjesti na kovrčavu kosu. Dohvati štap jednom rukom, a kovčeg drugom te se spusti u topli i bučni atrij hotela Roval. «Hej!», namjestivši najsrdačniji osmijeh na licu, obrati se malom Arapinu za recepcijom. «Hej, izgleda da je moj novac nestao.» Atrij naglo utihne. Konobari, koji su nosili pladnjeve na terasu, uspore korak i zaustave se, okrenuvši glave prema Sebastianu s neprijateljskom radoznalošću: kao da je izjavio, ni više ni manje, da ima lagani oblik gube. «Pretpostavljam da je ukraden», nastavi Sebastian uz usiljeni osmijeh. «Prava nesreća.» Tišina se prekine u trenutku kad je vlasnik hotela, Indijac, upao u hali odmaknuvši zastor od perlica i uzviknuvši: «A račun, gospodine Oldsmithe?» «Da, račun. Pa, pokušajmo ostati sabrani. Uzrujanost ne bi bila nikome od koristi.» Indijac je, pak, sasvim gubio kontrolu. Njegovi bijesni i ljutiti krikovi čuli su se i na terasi gdje je nekolicina osoba započela sa svakodnevnom borbom protiv topline i žeđi. Tiskali su se u atriju promatrajući radoznalo prizor. «Dugujete mi deset dana. Stotinu rupija.» «Da, zaista je prokletu neugodno.» Sebastian se očajnički osmjehivao, no u tom se trenutku oglasi novi glas. «Sada se smirite, momci.» Sebastian i Indijac se istovremeno okrenu prema korpulentnom muškarcu srednjih godina. Njegov je naglasak bio ugodna mješavina američkog i irskog. «Dakle, vi se zovete Oldsmith, ako sam dobro razumio.» «Da, gospodine.» Sebastian instinktivno osjeti da je pronašao saveznika. «Neuobičajeno ime. Jeste li slučajno u rodbinskoj vezi s engleskim trgovcem vune, gospodinom Francisom Oldsmithom iz Liverpoola?», zapita Flynn OFlynn uljudno. Pažljivo je pročitao Sebastianova popratna pisma, kojih se dočepao preko Rachida El Keba. «Dobri Bože!», dovikne Sebastian sretno. «Vi poznajete mog oca?» «Pitate me poznajem li gospodina Oldsmitha?» Flynn se nasmije, no odmah se pribere. Njegovo poznavanje se ograničavalo na ime i prezime. «Pa, ne poznajem ga baš osobno, ali čuo sam za njega. Nekada sam se i ja bavio trgovinom vune.» Flynn se obrati vlasniku izdahnuvši mu u lice mješavinu gina i srdačnosti. «Rekao si sto rupija, zar ne?» «Točno, Mr. OFlynn.» Vlasnik odmah osjeti olakšanje. «Mr. Oldsmith i ja popit ćemo nešto zajedno na terasi. Tamo nam donesi račun.» Flynn položi na pult recepcije dva zlatnika: od onih koji su se samo nekoliko trenutaka prije nalazili ispod Sebastianova madraca. Naslonivši čizme na ogradu terase Sebastian je promatrao luku iznad naočala. Nije volio piti, no, nalazeći se pod zaštitom Flvnna OFlynnna nije se mogao pokazati tako neotesanim i odbiti njegovu gostoljubivost. Odjednom, kao u

čudu, brodovi u luci se udvostruče pred njegovim očima. Na mjestu na kojem je mali dhow ulazio u luku, sada su se nalazile tri identične brodice, koje su plovile u formaciji. Sebastian zatvori jedno oko i napregnuvši se, usredotoči se na prizor. Tri brodice se ponovno reduciraju na jednu. Lagano ohrabren tim uspjehom obrati se novom prijatelju i ortaku na čiji je nagovor popio sav taj gin. «Mister OFlynn», započne, neznatno razvlačeći riječi. «Prestani s tim misterom, Bassie, zovi me Flynn. Jednostavno, Ftynn, rimuje se s gin. «Flynn», reče Sebastian. «Zar ne vidiš ničega čudnog u svemu ovome?» «Čudnog? Što time želiš reći, mladiću?» «Hoću reći», i Sebastian lagano pocrveni. «Nema ničeg nezakonitog u tome, zar ne?» «Bassie.» Flynn tužno zaniječe glavom. «Što ti misliš tko sam, Bassie? Smatraš li me možda varalicom?» «O, ne, naravno da ne, Flynn», i Sebastian još više pocrveni. «Samo sam razmišljao. evo, svi ti slonovi koje ubijemo. Valjda nekome pripadaju. Nisu njemački slonovi?» «Bassie, želim ti nešto pokazati.» Flynn spusti čašu, potraži nešto u unutaršnjem džepu jakne i izvuče pismo. «Pročitaj ovo, mladiću!» Adresa na lošem papiru glasila je: Kaiserhof Berlin. 10. lipnja 1912. Slijedio je tekst pisma. Poštovani gospodine Flynn OFlynn, Zabrinut sam zbog svih tih slonova duž rijeke Rufiji koji uništavaju travu, iskorjenjuju stabla i ostalu vegetaciju. Tako biste, budete li pronašli malo vremena, mogli ubiti dio njih, budući da uništavaju travu, iskorjenjuju stabla i ostalu vegetaciju. Iskreno Vaš, Kaiser Wilhelm II, njemački car. Kroz alkoholne pare u Sebastianov se mozak zavuču osjećaj nelagode. «Zašto je pisao baš tebi?» «Zna da sam ja najbolji lovac na slonove na cijelome svijetu.» «Od njega bi čovjek očekivao bolji engleski, zar ne?», promrmlja Sebastian. «Što ne valja s njegovim engleskim?» zapita Flynn namrgođeno. Trebalo mu je dosta vremena da sastavi to pismo. «Pa, što se tiče uništavanja trave i ostalog. sve ponavlja dva puta.» «Ne zaboravi da je Nijemac. Ne znaju dobro engleski.» «Naravno! Nisam pomislio na to.» Sebastian osjeti olakšanje i podigne čašu: «Nazdravimo lovu!» «Tako je», i Flynn isprazni čašu. Naslonjen na zaštitnu ogradnu od bukovine Sebastian se zagledao u obrise afričke obale preko velike vodene površine koja je sada bila udaljena dvadesetak kilometara. Monsun je uzburkao more i pretvorio ga u tamnu boju indiga, dok su mu kapljice vode poprskale lice. Smrad močvare gušio je zdravi miris oceana. Podsjećao je na smrad mrtve životinje u njenom kavezu. Sebastian pomiriši, s izrazom gnušanja na licu, promatrajući nisku zelenu obalnu liniju i pokušavajući pronaći prilaz tom labirintu delte rijeke Rufiji. Naboravši čelo, pokuša se u mislima prisjetiti nautičke karte. Delta rijeke Rufiji sastojala se od nekoliko kanala koji su presijecali teritorij dužine više od šezdeset kilometara, s pedeset, možda, stotinu otoka. Plima se podizala do dvadeset i pet kilometara do mjesta gdje je, nakon močvare, započinjalo prostranstvo močvarnih trava. Upravo su na tom mjestu krda slonova pronašla zaklon od pušaka i strijela lovaca na bjelokost, zaštićena carskom odredbom i gotovo nepristupačnim terenom. Kapetan dhowa, nitkov s izgledom kriminalca, izda niz zapovijedi. Sebastian se okrene da bi promotrio složeni manevar kojim su okrenuli trošnu brodicu. Napola goli mornari stvore se na palubi poput previše zrelog smedeg voća i nahrupe oko deblenjače jedra od tikovine dugačke osamnaestak metara. Bosonogi na prljavoj palubi pomicali su je najprije unaprijed, a potom unatrag. Dhow zaškripi poput starca s artritismom i ponovno se umorno okrene prema vjetru, uperivši pramac prema obali. Novi premještaj, uz smrad močvare i tek uskovitlanu vodu, u koju se slijevala prljavština s broda, izazovu u Sebastianu mučninu. Čvrsto se zadrži za zaštitnu ogradu, a čelo mu se ponovno orosi znojem u bezbroj malih mjehurića. Nagne se nad ogradu i uz krikove ohrabrenja mornara na brodu, ponovno pošalje dar božanstvu mora. Još je uvijek bio nagnut nad ogradom, kad se dhow zaljuljao na uzburkanim vodama, a potom smireno ušao u kanal južno od delte rijeke Rufiji. Četiri dana kasnije Sebastian i kapetan sjedili su, prekrštenih nogu, na debelom tepihu na palubi broda. Izražavajući se gestama, priznali su jedan drugome da ne znaju uopće gdje se nalaze. Dhowt još uvijek plovio uskim kanalom okružen iskrivljenim šašem. Osjećaj Zgubljenosti nije bio nov za Sebastiana, a on mu se ravnodušno predavao, no, kapetan dhowa, koji je mogao ploviti

od Adena do Kalkute i vratiti se u Zanzibar sa sigurnošću osobe koja se nalazi u vlastitom domu, nije pokazao takvo stoičko držanje. Podizao je oči prema nebu i usrdno molio Alaha da smekša duhove, gospodare toga močvarnog labirinta, koji su na čudan i neprirodan način usmjeravali vodu i mijenjali oblik otoka, dok je cfrnvprolazio kroz blatnjavu vodu. U govorničkom žaru skoči na zaštitnu ogradu i ispusti krik izazova prema močvari sve dok se jato ibisa nije podiglo i izgubilo u toploj magli iznad dhowa. Tada kapetan sjedne iscrpljeno na tepih, zagledavši se u Sebastiana tmurna pogleda. «Nisam ja kriv.» Sebastian se pomakne osjećajući nelagodu pod tim pogledom. Po stoti put kapetan prostre nautičku kartu na palubu i pokaže otok označen plavom bojom koji je Flynn odredio kao mjesto susreta. «Na kraju krajeva bio je to vaš zadatak pronaći mjesto. Vi ste ti koji nas vodite, da ili ne?» Kapetan ispljune svom snagom na palubu i Sebastian se zarumeni. «Čujte, ovo ničemu ne služi. Pokušajmo se barem ponašati kao džentlmeni.» Kapetan se ovaj put počese po grlu i ispljune mrvicu žutog kataru upravo u plavi kružić ispisan olovkom na Sebastianovoj karti. Ustane i krene prema posadi broda, koja je sjedila ispod nadgrađa na krmi. Tijekom kratkog zalaska sunca, dok su im komarči zujali oko glave u tankom oblaku, Sebastian je osluškivao glasove koji su dopirali s krme dhowa. Što se oružja tiče, posjedovao je svoj štap od ebanovine. Držeći ga u krilu, sjedne naslonivši se na zaštitnu ogradu broda, sve dok tama nije bila potpuna, a potom, nečujno promijeni položaj i stisne se pored bačve s vodom u podnožju jarbola. Sačeka dosta dugo na njihov dolazak. Prošlo je pola noći, kad začuje tihe korake bosih stopala po drvenom podu palube. Mrak je bio ispunjen zvukovima močvare: neprekidno kreketanje žaba, prigušeno zujanje kukaca, s vremena na vrijeme glasanje slona. Za Sebastiana je bilo teško odrediti broj napadača. Stisnuvši se uz bačvu s vodom, uzalud je zurio u mrak i naćulio uši da bi bolje čuo zvukove močvare i polagane korake smrti koja se kretala prema njemu. Sebastian nikada nije bio nagrađivan tijekom školovanja, iako se borio u lakoj kategoriji u Rugbvju, i kao bacač u Sussexu u prošloj sezoni kriketa, istaknuvši se u svojoj ekipi. Tako je, usprkos strahu koji je osjećao, gajio golemo povjerenje u svoju fizičku snagu. Umjesto da ga paralizira, strah ga je uzbuđivao do te mjere da mu se svaki mišić tijela napinjao kao da će se rasprsnuti. Rukom dodirne golemu vreću prepunu kokosovih oraha, koja je bila dio zaliha, i čije je mlijeko trebalo nadomjestiti oskudne količine vode na brodu. Hitro odveže vreću i dohvati jedan kokosov orah. «Nije baš lopta za kriket, ali.», promrmlja. Primijenivši tehniku kojom je prethodne godine svladao Yorkshire u prvome kolu, baci kokos. Ostvario je isti uspjeh i s Arapima. Kokosov orah fijukne i udari u glavu jednog od ubojica koji su trčali prema njemu. Ostali se povuku u neredu. «Hajde, u napad, ako ste dovoljno hrabri!», zareži Sebastian, i uz još jedno bacanje potakne ih na povlačenje. Izabere još jedan kokosov orah i već ga htjede baciti, kad odjednom s krme opazi bljesak i prasak, a potom nešto fijukne iznad njegove glave. Sebastian se žurno skloni iza vreće. «Bože mili, pa ovi imaju puške!» I, prisjetivši se starog jezaila koji je vidio dok ga je kapetan pažljivo čistio, dan nakon polaska iz Zanzibara, ozbiljno se razljuti. Ustane i baci svom snagom kokosov orah. «Borite se pošteno, prljave svinje!», dovikne. Uslijedila je stanka dok je kapetan ponovno nabijao pušku. Potom se začuje još jedan hitac, sukne plameni jezik, a potom još jedan projektil fijukne iznad Sebastianove glave. U mračnim satima prije zore nastavila se živahna razmjena kokosovih oraha i hitaca iz puške, te pogrđnih riječi. Sebastian je bio više nego zadovoljan. Imao je u svojoj aktivni četiri bolna krika i jecaj, dok je kapetan uspio pogoditi samo konope. No, što se dan postupno budio, a svjetlost postajala sve intenzivnija, Sebastianova se prednost smanjivala. Arapski kapetan poboljšavao je ciljanje do te mjere da je Sebastian većinu vremena provodio stisnut iza vreće s kokosovim orasima. Bio je gotovo iznemogao. Desna ruka i rame užasno su ga boljeli. Začuo je i arapsku posadu broda kako kriomice napreduje prema mjestu gdje se sklonio. Na danjoj svjetlosti mogli su ga opkoliti i brojčano jači, svladati. Dok se odmarao pripremajući se za krajnji napor, Sebastian je promatrao dan koji se budio. Zora se crvenila, čudna i čarobna, kroz sumaglicu močvare, a

voda se sjajila zrcaleći crvenilo neba. Crni šaš okruživao je brodicu. Ispred njih nešto padne u kanal uz pljusak; močvarna ptica, možda. Sebastian je potraži pogledom, bez zanimanja. Začuje isti zvuk drugi, a potom treći put. Trgne se i uspravi. Zvuk je bio previše ravnomjeran, a da se radilo o ptici ili ribi. U tom trenutku, iza zavoja kanala, iza zida šaša, pojavi se kanu. Flynn OFlvnn stajao je na pramcu, s dvocijevkom za lov na slonove u ruci. «Što se to, do vraga, događa ovdje?», zareži. «Igrate li se rata, prokletstvo? Tjedan dana vas čekam!» «Pazi, Flynn!», dovikne Sebastian da bi ga upozorio. «Ta svinja ima pušku!» Arapski kapetan skoči na noge i ogleda se oko sebe, nesiguran. Već se odavno pokajao zbog nagona koji je osjetio i namjere da se oslobodi Engleza te da pobjegne iz tog pakla močvare, a sada su se njegove slutnje obistinile činjenicama. Uhvaćen na djelu, ostajala mu je jedna jedina mogućnost spasenja. Nasloni jezail uz rame i nacilja prema Flynnu. Oslobodi se dugačka perjanica sivog dima, a potom projektil podigne mlaz vode iza kanua. Odjek hitca nestane u tutnju OFlvnnove puške. Opali, ostavivši lulu u ustima, i uski kanu se opasno zaljulja od protuudarca. Metak pogodi tijelo arapskog kapetana, odbacivši ga preko zaštitne ograde dok je odjeća lepršala oko njega, poput starog papira, a turban mu odletio s glave, odmotavši se u zraku. Plutao je s licem uronjenim u vodu, a potom se polako udaljio, nošen strujom. Njegova posada, tiha i zgranuta, bila je poredana duž zaštitne ograde i promatrala njegovo truplo kako se udaljava. Kao da se ništa nije dogodilo, OFlvnn se zagleda u Sebastiana i zareži: «Kasniš tjedan dana, prokletstvo. Nisam mogao ništa učiniti dok ti nisi bio ovdje. Hajde, podignimo zastavu i prionimo na posao!» Službeno anektiranje otoka Flvnna OFlvna dogodilo se na podosta svježem jutru sljedećeg dana. Flvnno je trebalo nekoliko sati da dokaže Sebastianu kako je potrebno zauzeti otok u ime engleske krune, i uspije u tome tek nakon što je Sebastianu osobno dodijelio ulogu osnivača carstva. Izreče nekoliko laskavih usporedba: Clive osvajač Indije i Sebastian Oldsmith porijeklom iz Liverpoola. Sljedeći problem odnosio se na izbor imena. To podigne pravu angloameričku buru, jer je OFlvnn agresivno predlagao New Boston. Sebastian je, pak, prepun domoljubnog žara, bio zgranut. «Čekaj malo, stari moj», prosvjeduje. «Što nije u redu? Reci mi samo što nije u redu.» «Pa, prije svega, bit će to jedan od posjeda britanskoga Veličanstva, zar ne?» «New Boston», ponovi OFlvnn. «Lijepo zvuči. Zaista lijepo zvuči.» Sebastiana prođu trnci. «Mislim da ne bi bilo, pa, ne bi bilo baš prikladno. Boston je grad u kojem se dogodilo ono s čajem, sjećaš li se?» Rasprava je postajala sve žučnija, kako je Flynn ispijao bocu gina. Konačno se Sebastian ustao s tepiha koji je prekrivao pod kabine od bukovine, dok su mu se oči sjajile od domoljubne indignacije. «Ako se udostojite izići, gospodine», reče uspravivši se u svoj svojoj visini i razdvajajući riječi na slogove, «mogli bismo završiti s tom pričom.» Ponos izazova bio je kompromitiran činjenicom daje niski strop kabine primoravao Sebastiana da ostane povijen. «Mladiću, mogao bih te pojesti u jednome zalogaju. «To je, gospodine, vaše mišljenje. No, moja je dužnost upozoriti vas da sam u svojoj polulakoj kategoriji bio podosta dobar.» «O, do vraga!», Flvnno umorno prodrma glavom i preda se. «Je li uopće važno ime? Sjedni, za ime Boga. Ovdje! Nazdravimo bilo kojem imenu koje ti budeš odredio.» Sebastian sjedne na tepih i dohvati čašu koju mu je Flvnno pružao. «Nazvat ćemo ga.», učini kratku dramatičnu stanku, «nazvat ćemo ga New Liverpool» i podigne čašu. «Znaš», reče Flvnno, «s obzirom da si Englez, nisi ni tako loš.» Ostatak te noći bio je namijenjen proslavi u ime rođenja nove kolonije. U zoru su dva Flvnnova lovca prevezla osnivače nove kolonije malom brodicom na otok. Brodica se usidrila na blatnjavoj i uskoj obali New Liverpoola, a naglo pristajanje ih izbaci iz ravnoteže. Zajedno padnu na pod brodice, tako da su ih veslači morali podignuti i pomoći im da se izvuku iz brodice. Sebastian je za tu priliku odjenuo svoje svečano odijelo, no krivo je zakopčao prsluk i neprekidno ga je vukao. Tijekom plime New Liverpool je bio dugačak višestruki kilometar, a širok otprilike pola. Najviše mjesto nalazilo se na tri metara iznad površine rijeke Rufiji. Na dvadeset i pet kilometara od izvora voda je imala slankast okus, a šaš se prorijedio ostavivši mjesto visokim i zamršenim typhama te

tankim palmama. Flvnnovi lovci i nosači iskrčili su malu čistinu iznad plaže i podigli nekoliko koliba od trske oko jedne palme. Radilo se o suhom ogoljelom stablu, u koje je Flvnn upro kažiprstom. «Motka za zastavu», promrmlja i dohvativši Sebastiana za ruku, povede ga prema palmi. Vukući prsluk jednom rukom, a drugom držeći englesku zastavu koju je Flvnn ponio sa sobom, Sebastian podigne pogled prema vitkoj palmi i preplavi ga uzbuđenjem. «Ostavi me», promrmlja, oslobodivši se Flvnnove ruke koji ga je vodio. «Moramo učiniti sve kako treba. Ovo je svečana prilika, vrlo svečana.» «Popij gutljaj.» Flvnn mu ponudi bocu gina i kad je Sebastian odbio, približi je usnama. «Ne bi smio piti tijekom svečanosti», upozori ga Sebastian strogo se namrštivši. «To nije lijepo.» Flvnn se nakašlje osjetivši žarki okus alkohola i slobodnom šakom se udari po prsima. «Kriste, mladiću, hajde prestani s time», promrmlja Flvnn. «Treba učiniti sve kako treba.» «O, k vragu.» Flvnn resignirano slegne ramenima i izreče nekoliko zapovijedi na svahiliju. Zabavljeni i zbunjeni, Flvnnovih je petnaestak ljudi stalo u krug oko motke za zastavu. Bili su čudna mješavina: sakupljeni iz nekoliko različitih plemena, odjeveni u različitu zapadnjačku odjeću. Polovica ih je bila naoružana starim puškama, dvocijevkama kojima su odlazili u lov na slonove, s kojih je Flvnn pažljivo isturpio serijske brojeve tako da se preko njih ne može doći do njega. «Sposobni su to momci», reče Sebastian inspiriran alkoholom. «Hajde, nastavimo s proslavom!», predloži Flynn. «Dragi prijatelji», započne Sebastian, «danas smo se okupili ovdje.» Bio je to podosta dugačak govor, ali Flynn je uspio izdržati pijuckajući smireno iz boce gina. Konačno je Sebastian dovršio zvonkim glasom i sa suzama u očima: «Pred Bogom i ljudima, proglašavam ovaj otok dijelom slavnog carstva Njegova Veličanstva Georgea V, kralja Engleske, indijskog cara, zaštitnika vjere.» Glas na trenutak zadrhti, pokušavši se sjetiti točnih riječi i šepavo dovrši: «Te svega ostalog!» Obojica umuknu, a Sebastian se uznemiri, osjetivši nelagodu. «Što sada moram učiniti?», zapita Flvnn OFhna šapatom, koji su svi mogli čuti. «Podigni tu prokletu zastavu!» «Ah, da, zastava!», usklikne Sebastian s olakšanjem, a potom nesigurno zapita: «Ali, kako?» Flynn se na trenutak zamisli i pokuša razriješiti problem. «Čini mi se da ćeš se morati uspeti na stablo.» Popraćen usklikima bodrenja lovaca i uz Fbnnovu pomoć koji ga je gurao i proklinjao, guverner New Liverpoola uspije se uspeti na motku za zastavu do visine od četiri metra. Tu je učvrsti i tako se spretno spusti da je pokidao svu dugmad na prsluku te iščašio gležanj. Odnijeli su ga na rukama do jedne od koliba dok je pjevao Neka Bog čuva kralja, glasom u kojem se osjećalo pijanstvo, bol i domoljublje. Tijekom cijelog boravka na otoku zastava se vihorela na pola koplja iznad tabora. Bilo je potrebno dobrih deset dana da vijest o aneksiji, koju su na početku nosila dva ribara wakamba, stigne do straže njemačkog carstva u Mahengeu, na stotinu šezdeset kilometara udaljenosti. Mahenge se nalazio u šumi iznad obalne linije. Sastojao se od četiri indijska skladišta i jedne njemačke utvrde. Njemačka utvrda bila je smještena u velikoj zgradi od kamena sa slamnatim krovom, okružena provalim bugenvilijama na balkonima. Iza zgrade nalazile su se barake i prostor za proslave, a ispred nje usamljena motka za zastavu s koje je visjela crnocrvenožuta zastava carstva. Mahenge je bilo malo sjedište regije velike koliko i Francuska. Regija se prostirala na jugu do rijeke Rovuma, te do granice s portugalskim Mozambikom, na istoku do Indijskog oceana, a na zapadu do visoravni ao Hill i Mbeve. Iz te utvrde je njemački komesar za južno područje provodio svoju neograničenu vlast, jednaku vlasti kakvog srednjovjekovnog gospodara. Kaiserova ruka, ili bolje rečeno, jedan od njegovih malih prstiju, morao je polagati račune samo guverneru Scheeu u Dar Es Salamu. No, ovaj se nalazio na nekoliko milja udaljenosti, a osim toga guverner Schee bio je vrlo zaposlen čovjek koji nije volio da ga uznemiruju nevažnim stvarima sve dok je komesar, Herr Hermann Fleischer, ubirao porez, a činio je to svojom karakterističnom ljubaznošću; iako je bilo vrlo malo domorodačkog stanovništva u južnoj pokrajini koji bi način Hermann Fleischer mogli definirati ljubaznim. Dok se kurir, koji je nosio vijest o aneksiji, pojavio na obzoru i ugledao pred sobom bodljikave akacije i sićušni aglomerat Mahengea, Herr Fleischer

je dovršavao svoj drugi doručak. Imao je veliki apetit. Uobičajeno je jeo kilogram eisbeina, i isto toliko sauerkmuta te nekoliko krumpira, a sve je bilo začinjeno gustim saftom posluženim tako da su mu rasle zazubice. Potom je jeo i kobasicu. Kobasice je nabavljao jednom tjedno iz Dodoma, na sjeveru, i bile su proizvod pravog genijalca, jednog iseljenika iz Vestfalije. Proizvodio je kobasice koje su budile sjećanja na Schwarzwald. Kobasica i pivo Hansa koje se hladilo u krigli od terakote, ponovno su u Herr Fleischeru pobudili čežnju za domovinom. Nije jeo na brzinu, no zbog količine hrane i ritma kojim je jeo, oblio ga je znoj, te je s vremena na vrijeme bio prisiljen učiniti stanku da ga obriše. Konačno se, uzdišući, opusti na stolcu tako da je kožni stolac zastenjao pod njegovom težinom. Podrigne s užitkom i uzdahne radostan što ponovno u ustima može osjetiti okus. Potom, poluzatvorenih očiju pogleda prema suncu. Upravo u tom trenutku ugleda kurira koji je stigao do stuba balkona. Njegovo crno tijelo sjajilo se od znoja dok su mu noge do koljena bile prekrivene tankim slojem prašine, a prsa su mu se nadimala toplim zrakom. Držao je pognutu glavu: nije smio gledati u Bwana Mkubu sve dok ga ovaj ne bude primijetio. Hermann Fleischer gaje promatrao, namršten. Njegovo dobro raspoloženje je nestalo: već je u mislima uživao u popodnevnom ljenčarenju, ali kurir je sve to pokvario. Pogleda prema niskom oblaku na brežuljcima na jugu i ispije gutljaj piva. Potom izabere cigaru iz kutije koja se nalazila ispred njega te ju upali. Izgarala je sporo i mirno, ali mu je vratila mrvicu dobrog raspoloženja. Zatim odbaci opušak preko balkonske ograde. «Govori», zareži. Kurir podigne pogled te ostane bez daha pred ljepotom i ponosom komesarove pojave. Iako se radilo o ritualnom divljenju, to nikada nije umanjilo Herr Fleischerov osjećaj počašćenosti. «Pozdravljam te, Bwana Mkuba, moćni gospodaru», Fleischer lagano nagne glavu. «Nosim ti pozdrave Kalanija, vode Batja na rijeci Rufiji. Ti si otac, a on je prašina pred tobom. Zaslijepljen je ljepotom tvoje plave kose i veličinom tvoga tijela.» Herr Fleischer se od nelagode uzvrpolji na stolcu. Aluzije na veličinu njegova tijela, ma koliko bile dobronamjerne, uvijek su mu smetale. «Govori», ponovi. «Kalani kaže: Prije deset sunaca jedan je brod uplovio u deltu rijeke Rufiji i zaustavio se na Otoku pasa, Inja. Na otoku su ljudi s tog broda sagradili kuće, a iznad kuća, na vrhu palme, objesili znak bijeloplave i crvene boje s mnogo križeva unutar drugih križeva. Herr Fleischer se otežano uspravi na stolcu i zagleda u kurira. Na njegovom licu osvanu crvene i ljubičaste mrlje. «Kalani također kaže: Od trenutka njihova dolaska plamenovi njihovih pušaka nisu prestali ni na trenutak, odjekujući duž rijeke Rufiji. Masakrirali su slonove tako da se u podne nebo zamračilo pticama koje dolaze po meso.» Herr Fleischer se vrpeljio na stolcu, dok mu je glas zamro u grlu, a nateklo lice samo što se nije raspuklo poput zrelog voća. «Kalani osim toga kaže: Dva bijelca nalaze se na otoku. Jedan je mršav i mlad, te nije važan. Drugog je Kalani, pak, vidio samo na velikoj udaljenosti, no po crvenom licu i veličini tijela zna da se radi o Finiju.» Začuvši to ime Herr Fleischer uspije artikulirati neke zvukove, iako nepovezane, i zareži. Kurir potrne: uobičajeno bi nakon takvog zvuka uslijedilo masovno vješanje. «Časniče!», urlike Fleischer. OFhnn se ponovno nalazi na njemačkom tlu: OFlvnn je još jednom krao njemačku bjelokost i da stvar bude gora, istaknuo je englesku zastavu na Kaiserovom tlu. «Časniče, gdje si se sakrio?» Nevjerojatnom brzinom za čovjeka njegove veličine Herr Fleischer potrči balkonom. Tri godine, odnosno, otkako je stigao u Mahenge, i samo spominjanje imena Flvnn OFlvnn bilo je dovoljno da mu pokvari tek i da ga dotuče. Časnik kolonijalnih vojnika pojavi se na balkonu i Herr Fleischer se zaustavi na vrijeme, izbjegavši sudar s njim. «Želim skupinu izvidnica», zareži komesar raspršujući kapljice pljuvačke zbog nervoze. «Dvadeset dobro opremljenih ljudi, te pedeset kilograma streljiva. Krećemo za sat vremena.» Časnik ga pozdravi i udalji se. Minutu kasnije jedna truba odjekne očajničkom upornošću. Polako, kroz crni dim bijesa, Hermann Fleischer ponovno uključi mozak. Stojeći, pognutih ramena, te otežano dišući kroz usta, u mislima je prerađivao važnost Kalanijeve poruke. Nije se radilo o jednoj od uobičajenih OFlvnnovih navala iz Mozambika preko Rovume. Ovoga je puta bezobrazno ušao u deltu rijeke Rufiji, s ekspedicijom

organiziranom do krajnosti, i podigao englesku zastavu. Herra Fleischera uhvati osjećaj gnušanja, i to ne zbog svinjetine u octu. Znao je prepoznati premise incidenta međunarodnog opsega. Bila je to prilika koja će potaknuti zemlju njegovih predaka prema neizbježnoj sudbini. Od uzbuđenja proguta pljuvačku. Podigli su tu omraženu zastavu previše puta. Bio je to dio povijesti, a on se našao u središtu uragana. Lagano dršćući, potrči u svoj ured i započne sastavljati izvješće za guvernera Scheea. Izvješće koje je moglo usmjeriti svijet prema holokaustu, iz kojeg bi se germanski narod uzdigao kao stvoritelj. Sat vremena kasnije iziđe iz utvrde na bijelome magarcu, sa šešikom koji je spustio na oči da bi se zaštitio od sunca. Iza njega su njegovi kolonijalni vojnici marširali s puškama na ramenu. Elegantni u njihovim svježim izglacanim odorama, s jednim rubom koji im je visio na ramenima i stisnutih nogu, koje su se sve skladno pokretale, izgledali su srčani, hrabri kao što bi si svaki zapovjednik priželjkivao da izgledaju. Nakon dan i pol hoda stići će do utoka Kilimbera u Rufiji gdje je bio usidren komesarov parobrod. Ostavivši za sobom Mahenge Herr Fleischer se opusti i dozvoli svojoj širokoj stražnjici da se prilagodi obrisu sedla. «Jesi li me dobro razumio?», zapita Flvnn ne baš uvjerljivo. Osam dana provedenih zajedno u lovu odagnali su u njemu svaku iluziju da će Sebastian izvršiti naredbu bez da pri tom ne izvede kakvu svojeglavu promjenu. «Plovit ćeš niz rijeku do otoka i utovariti bjelokost na dhow. Zatim se vrati ovamo sa svim brodicama po ostatak.» Flvnn učini stanku da bi dao vremena izrečenim riječima da prodru do spužvaste mase Sebastianova mozga. «I za ime Boga, ne zaboravi na gin.» «U redu, stari moj.» Sebastian je sada započinjao izgledati kao pravi lovac na bjelokost, s crnom bradom koju nije brijao već osam dana i opečenim nosom od sunca koji se gulio na vrhu. Šešir sa širokim obodom, koji mu je Flynn darovao, padao mu je gotovo do ušiju. Iza ušiju i na rukama bio je prepun uboda komaraca, crvenih i nateklih, ali je zbog topline i neprekidnog hoda izgubio nekoliko kilograma i sada je izgledao suh i otvrdnuo od teškog života. Nalazili su se ispod rogača na obali rijeke Rufiji, dok su, pored njih, nosači ukrcavali i posljednje kljove na brodicu. Na toplom i teškom zraku lebdio je gnušavi smrad, koji Sebastian gotovo da nije ni osjećao: u posljednjih osam dana bio je svjedok pokolju slonova, tako da mu je miris svježe slonovače bio poznat kao što je miris mora poznat mornaru. «Kad se sutradan ujutro budeš vratio, momci će donijeti ovdje ostatak bjelokosti. Ponovno ćemo je natovariti i moći ćeš krenuti u Zanzibar.» «A ti? Ostaješ li ovdje?» «Naravno da ne. Vraćam se u glavni tabor u Mozambiku.» «Zar ti ne bi bilo jednostavnije da odeš brodom? Morat ćeš preći više od tristo kilometara.» Sebastian je bio vrlo brižljiv: u posljednjih nekoliko dana započeo je gajiti žarko divljenje prema Flvnnu. «Vidiš, stvar je u tome.», Flynn se dvoumio. Nije bio pravi trenutak da uzbuni Sebastiana i kaže mu o njemačkim ratnim brodovima, koji su čekali na izvoru rijeke Rufiji. «Moram se vratiti u tabor jer.», dođe mu nagla inspiracija, «jer je moja jadna djevojčica sama.» «Imaš kćer?», Sebastian je bio iznenađen. «Naravno da je imam.» Flynn osjeti naglu ljubav i očinsku obvezu. «A, sada je jadnica sama.» «U redu, a kada ću te ponovno susresti?» Sebastian je bio rastužen na pomisao da će se odvojiti od Flynna i da će sam morati pronaći put do Australije. «Evo.» Flynn je bio vrlo obazriv. «Da budem iskren, nisam još o tome razmišljao.» Što nije bila istina. U posljednjih osam dana Flynn je neprekidno mislio o tome. Iskreno je uživao u riječima konačnog rastanka od Sebastiana Oldsmitha. «Zar se ne bi moglo.» Sebastianovo lice se lagano zarumeni ispod preplanulosti. «Zar ne bismo mogli postati ortaci? Mogao bih raditi za tebe, steći praksu.» Ta je zamisao trgnula Flvna. Na pomisao da mu Sebastian neprekidno bude za petama, pucajući nasumce u najmanje očekivanim trenucima, gotovo ga uhvati panika. «Dogovorimo se ovako, Bassie«, i teškom ga rukom zagrlj oko ramena. «Najprije vrati brod u Zanzibar i stari Kebby El Keb će ti isplatiti tvoj dio. A potom mi piši, dogovoreno? Što kažeš na to? Piši mi i vidjet ćemo što bismo mogli naći za tebe.» Sebastian se radosno osmjehne. «Što kažem? Odgovara mi, Flvnn. Odgovara mi.» «Dogovoreno. Ne zaboravi nagin.» Sa Sebastianom koji je stajao na prvoj brodici, s dvocijevkom ispod miške i šešikom koji mu je prekrivao uši,

mala flota se odvoji od obale i isplovi nošena strujom. Ostavši i dalje u nesigurnoj ravnoteži, u krhkoj brodici, Sebastian pogleda iza sebe i zamahne puškom pozdravivši Flvnna na obali. «Za ime Boga, pazi s tom prokletom puškom!», dovikne Flynn. Prekasno. Puška opali, a njen povratni udar baci Sebastiana na hrpu bjelokosti iza njega. Brodica se opasno zaljulja, dok su se veslači borili da se ne prevrne. Potom nestane iza meandra rijeke. Nakon dvanaest sati brodice se ponovno pojave iza istog meandra ploveći prema usamljenom stablu rogača na obali. Bez tereta bjelokosti bile su brze poput strijela, dok su veslači pjevali jednu od starih pjesama o rijeci. Svježe obrijan, sa čistom košuljom na sebi i drugim parom čizama, Sebastian je među koljenima čvrsto držao sanduk s bocama namijenjenim Flvnnu i gledao ispred sebe ne bi li možda opazio golemu Amerikančevu pojavu. Tračak dima podizao se od logorske vatre i gubio prema rijeci, no nije bilo nikoga tko bi ih dočekao na obali. Sebastian se odjednom namršti shvativši da su obrisi rogača bili izmijenjeni. Stisne oči, promatrajući ispred sebe, nesiguran. Iza njega jedan od veslača da znak za uzbuću: «Nijemci!» Sebastian pogleda iza sebe i opazi da su se brodice već okretale i vraćale se odakle su došle. Veslači su mrmljali kroz zube, potišteni, dok su se naginjali nad veslima i veslali. Njegova je brodica brzo slijedila ostale koje su plovile svom brzinom slijedeći meandriranje rijeke. «Hej!», dovikne Sebastian svojim veslačima koji su mu okretali leđa, sjajna od znoja. «Kamo ćete?» Nisu mu odgovorili, dok su se njihovi mišići nadimali pod crnom kožom nastojeći povećati brzinu brodice. «Stanite!», prodere se Sebastian. «Vratite se natrag, prokletstvo. Vratite me natrag u tabor.» Očajan, Sebastian podigne pušku i uperi je u najbližeg veslača. «Ne šalim se», ponovno se prodere. Domorodac ga pogleda i njegovo se lice, na kojem se već ocrtavao strah, preobrazi u masku užasa. Način na koji je rukovao Puškom, pobuđivao je u svima sveto poštovanje. Veslač prestane veslati, a ostali su, također, jedan po jedan, slijedili njegov primjer. Sjedili su, skamenjeni, opčarani Sebastianovom puškom. «Natrag!», reče Sebastian i pokaže rukom na vrlo uvjerljiv način prema gornjem toku rijeke. Nevoljko, veslač pored njega ponovno zaroni veslo u rijeku i brodica se okrene suprotno od struje. «Natrag!», ponovi Sebastian i veslači zaveslaju. Polako je usamljena brodica klizila rijekom prema rogaču i novom grotesknom voću koje je visjelo s njegovih grana. Brodica udari o obalu i Sebastian skoči na tlo. «Van!», zapovjedi veslačima i da znak rukom. Htio je da se svi udalje od brodice jer je znao da će, inače, čim im bude okrenuo leđa, pokušati ponovno pobjeći njome. «Van!» Povede ih do tabora Flynna OFlvnna. Dva nosača ubijena hitcima iz pušaka ležala su pored logorske vatre koja se gasila. Četvorica muškaraca na rogaču nisu bili te sreće. Konop im se zario u vrat, lica su im bila natekla, a usta širom otvorena u posljednjem vapaju. Muhe su se skupljale na visećim jezicima poput zelenih pčela. «Skinite ih od tamo!» Sebastian potisne mučninu koju je osjećao. Veslači su stajali, skamenjeni, tako da Sebastian, osim gnušanja, osjeti i bijes. «Skidajte ih!», ponovi, i gurne dršku svog lovačkog noža u ruku jednog veslača. Okrene leđa dok se ovaj uspinjao prema grani s nožem među zubima. Začuje teško padanje leševa sa stabla. Ponovno osjeti mučninu i usredotoči se na promatranje pregažene trave oko tabora. «Flynn!», pozove sasvim tiho, «Flynne, hej, Flvnne! Gdje si?» Na mekanom tlu bilo je tragova čizama i odjednom se nagne da bi podigao sjajnu čahuru metka. Opazi izrezbarene riječi oko detonatora: «Mauser Fabriken 7 mm». «Flynn!», prodere se zabrinuto nakon što je konačno shvaćao sav taj užas koji se dogodio. «Flynn!» Začuje šum trave pored sebe. Naglo se okrene i podigne pušku. «Gospodaru!» Sebastian je bio razočaran. «Muhamed, jesi li to ti, Muhamed?» Prepozna sićušnu pojavu s turbanom na glavi koji je vječno nosio, i koja je postupno provirivala iz trave. Bio je to voda Flvnnovih lovaca, jedini koji je znao nešto malo engleski. «Muhamed», napokon osjeti olakšanje, a potom odmah zapita: «Fini? Gdje je Fini?» «Pucali su u njega, gospodaru. Kolonijalni vojnici su se pojavili rano ujutro, prije izlaska sunca. Fini se prao. Pucali su u njega i pao je u vodu.» «Gdje? Pokaži mi gdje.» Na nekoliko metara od mjesta gdje su bile privezane brodice, pronađu patetičnu hrpu Flvnnove odjeće, a pored te hrpe, već napola potrošen komadić jeftinog sapuna

i metalno ogledalo. U blatu opaze duboke tragove bosih nogu. Muhamed se sagne i otkine jedan zeleni šaš koji je rastao pored rijeke. Bez ijedne riječi pruži ga Sebastianu. Na jednome listu opazi kap krvi koja se odmah rasprši na Sebastianov dodir noktom palca. «Moramo ga pronaći. Možda je još uvijek živ. Pozovi ostale. Tražit ćemo ga na obalama rijeke.» Očajan na pomisao da može biti mrtav, Sebastian podigne Flvnnovu prljavu košulju i stisne je u šaci.

- Flvnn skinu sa sebe hlače, a potom prljavu i znojnu košulju. Naježi se na hladnoći rane zore i rukama obgrli tijelo dok je promatrao nisku vodu u potrazi za laganim mrežastim obrisom što mu je otkrivao sigurnu prisutnost krokodila zakopanog u blatu koji je vrebao na njega. Njegovo je tijelo bilo bijelo poput porculana na mjestima gdje ga je odjeća zaštitila od sunca, no, ruke su mu bile boje čokolade, a i duboko V iste boje isticalo se od vrata do prsa. Iznad njega lice mu je bilo crveno i prepuno bora, još uvijek nateklo od sna: dugačka i kovrčava kosa bila je neuredna i zamršena. Snažno podigne i napravi gnmasu na okus starog gina i duhana lule. Potom, uvjerivši se da nema ni jednog krokodila u zasjedi, uđe u rijeku, i, spustivši golemu stražnjicu, sjedne tako da mu je voda sezala do pojasa. Skupljenim dlanovima podigne vodu i, zadržavši je na tren, izlije napola na glavu. Potom se otežano vrati na obalu. Šezdeset sekunda provedenih u rijeci kao što je Rufiji je više nego dovoljno, jer krokodili nailaze brzo čim začuju šum u vodi. Gol, dok mu se voda cijedila s tijela, slijepnjene kose na licu, Flynn se započne sapunati, proizvodeći gustu pjenu na slabinama, masirajući si nježno velike genitalije: na taj se način oslobodi od sna i osjeti glad. Dovikne prema taboru: «Muhamed, ljubimce Alahov i prorokov sine, diži guzicu iz kreveta i skuhaj mi kavu.» A potom se predomisli i doda: «Ulij u nju i malo gina.» Pjena je prekrivala Flvnnova pazuha kao i trbuh kad se Muhamed spustio do njega na obali rijeke. Muhamed je držao u ravnoteži veliku čašu iz koje se dimilo i mirisalo. Flvnn mu iskesi zube u neku vrstu osmijeha i reče mu na svahiliju: «Dobrostiv si i milosrdan; ovo milosrđe bit će istaknuto pored tvog imena u rajskoj knjizi.» Htjede uzeti šalicu, no prije nego što su je prsti dotaknuli, jedan rafal iz puške fijukne iznad njihovih glava, a jedan projektil pogodi Flvnnu u bedro. Otkotrlja se u stranu tako da je pao djelomično u blato, a djelomično u vodu. Začuden, zbunjen, čuo je kolonijalne vojnike kako upadaju u tabor, čuo je njihove pobjedničke krikove dok su rukohvatima puške tukli one koji su izbjegli prvom napadu. Flvnn se uvijao sve dok nije uspio sjesti. Muhamed mu se približi zabrinuta lica. «Trči», zareži Flvnn, «trči, prokletstvo.» «Gospodaru.» «Odlazi odovud», zapovjedi mu Flynn bijesna glasa i Muhamed se povuče unatrag. «Objesit će te, budalo. Objesit će te i zaviti u svinjsku kožu.» Muhamed je dvojio još trenutak, a potom se baci u šaš i nestane. «Pronadite Finija», zareži gromki glas na njemačkom, «pronađite bijelca.» Tada Flvnn shvati da gaje pogodio zalutali projektil. Nogu nije osjećao od bedra prema dolje, no, uspije se vući u vodi. Budući da nije bio u stanju trčati, bio je primoran plivati. «Gdje je? Pronađite ga», urlao je glas i odjednom se trava na obali rastvori, a Flvnn podigne pogled. Prvi put se nadu licem u lice. Njih dvojica, koji su se tri godine igrali skrivača na dvadeset i pet tisuća četvornih metara prostora. ««!», promrmlja Fleischer pobjednički dok je ciljao prema Flynnu koji je bio u vodi, ispod njega. «Sada!», nacilja Lugerom držeći ga objema rukama. Začuje se prasak hitca i pljusak projektila u vodi, na trideset centimetara od Flvnnove glave, a potom Fleischerovo nezadovoljno rezanje. Flynn napuni pluća zrakom i zaroni. Plivao je koristeći samo zdravu nogu i vukući za sobom ranjenu. Okrene se u smjeru struje i nastavi plivati. Plivao je sve dok nije osjetio da će mu se pluća rasprsnuti, a iza kapaka ugleda raznobojne bljeskove. Tada izroni na površinu. Na obali ga je Fleischer čekao s desetak kolonijalnih vojnika. «Evo ga!», odmah uzvikne čim je Flvnn provirio glavu na oko trideset metara udaljenosti. Ponovno hitci iz pušaka započnu šibati po vodi, koja se ispuni pjenom i vodoskocima oko Flvnnove glave. «Bolje ciljajte!» Urličući od razočaranja i divljački pucajući Lugerom, Fleischer je gledao kako Flvnnova glava ponovno nestaje ispod površine vode: opazi i njegovu debelu, bijelu stražnjicu kako na trenutak izranja dok je ponovno zaronjavao. Stenjući od bijesa i napora, Fleischer preusmjeri sav svoj bijes na

vojnike koji su ga okruživali. «Svinje! Glupave, crne svinje!» Zatim praznom puškom udari najbližeg po glavi: ovaj padne na koljena. Pazeći da izbjegnu pušku, ni jedan od vojnika nije bio spreman kad je Flvnn ponovno izronio drugi put. Neravnomjerni rafali podignu perjanice vode na tri metara udaljenosti od Flvnnove plutajuće glave, koji ponovno zaroni. «Hajde, u napad! Ulovimo ga!» Tjerajući vojnike ispred sebe, Fleischer krene u potjeru za Flvnnom. Dvadeset metara lakog terena, a potom stignu do prve močvare i prepreke gustog šaša. Bace se u nj gubivši rijeku iz vidika. «Brzo! Brzo! Pobjeći će nam!», zadihano je vikao Fleischer, dok se gusti šaš zapetljao oko njegovih gležnjeva te on padne u blato. Dva vojnika ponovno ga podignu na noge i pridrže sye dok se šaš nije prorijedio, te stignu do mjesta gdje je rijeka stvarala udolinu odakle su mogli promatrati cijeli donji tok rijeke do otprilike tisuću metara u daljinu. Preplašene pucnjavom, ptice odlete iz šaša. Njihovi krikovi uzbune odjeknu u zboru, narušavajući tišinu zore koja se rađala. Ptice su bile jedina živa bića oko njih. S jedne strane obale do druge površina vode bila je isprekidana s nekoliko plutajućih otoka papirusa: zamršene vegetacije, koju je struja odnijela sa sobom i koja se polako spuštala prema moru. Zadihan, Hermann Fleischer se oslobodi iz ruku dvojice vojnika koji su ga pridržavali, te promotri površinu rijeke u potrazi za Flvnnovom plutajućom glavom. «Gdje je?» Prsti su mu podrhtavali dok je ponovno nabijao Luger. «Gdje je?», ponovno zapita, no nitko od vojnika nije imao hrabrosti išta odgovoriti da ne bi privukao njegovu pažnju na sebe. «Mora da se nalazi na ovoj strani!» Rufiji je bila široka oko osamsto metara. Nije bilo moguće da ju je Flvnn preplivao u nekoliko minuta od posljednjeg puta otkako ga je vidio. «Pronadite ga!», zapovjedi Fleischer. Uz olakšanje, časnik kolonijalnih vojnika se obrati svojim ljudima, podijelivši ih u nekoliko skupina i poslavši ih da pregledaju obalu. Fleischer polako položi pušku u korice i zatvori ih, a potom izvuče iz džepa maramicu i obriše si znoj s lica i vrata. «Dodi!», zapovjedi odrješito časniku te krene prema taboru. Kad su stigli, opazi da su njegovi ljudi već izvukli rasklopne stolce i stolove. Logorska vatra je gorjela, a kuhar je spremao doručak. Sjedeći za stolom, držeći otvorenu tuniku sprijeda, i naslađujući se pudingom preliveanim medom, Nijemac ponovno pronade dobro raspoloženje zahvaljujući hrani i preciznosti kojom su bili osuđeni četvorica zarobljenika. Kad se i posljednji prestao uvijati i koprcati, ostavši mirno visjeti zajedno sa svojim drugovima na stablu rogača, Hermann uroni golemi komad crnoga kruha u gulaš i dobro očisti tanjur te ga ugura sebi u usta. Kuhar zamijeni prazan tanjur šalicom vruće kave upravo u trenutku kad su se dvije skupine vojnika vratile iz izvidnice da bi ga obavijestile kako je nekoliko kapi krvi pored vode jedini trag Flvnnina OFlvnnina. ««», Hermann klimne glavom, «krokodili su ga raskomadali.» Srkne kavu s užitkom, a potom izda nove zapovijedi: «Časniče, prenesi ovo u brod», te pokaže na hrpu bjelokosti na rubu čistine. «Potom ćemo otići do Otoka pasa i pronaći i drugog bijelca s njegovom engleskom zastavom.» Vidio je samo ranu; crvenu, tamnu rupu iz koje je još uvijek polako curila vodenasta krv. Flynn je u nju mogao ugurati palac, no umjesto toga opipa pažljivo stražnji dio noge i osjeti u mesu malu masu metka, točno ispod kože. «Prokletstvo, prokletstvo», prošapće kroz bol i bijes. Projektil se odbio prema njegovoj nozi dovoljno brzo da se zarije u bedro, umjesto da prođe kroza nj uzrokujući mu ranu bez komplikacija. Prava nesreća. Polako izravna nogu da provjeri je li koja kost slomljena. Pokret lagano zaljulja zapletene papiruse na kojima je ležao. «Hm, kost je još uvijek čitava», zareži s olakšanjem i osjeti vrtoglavicu. U ušima je čuo slabi zvuk, kao da se radi o dalekom vodopadu. «Izgubio sam malo krvi.» Iz rane šikne svježa krv koja se pomiješa s kapima vode, klizne niz nogu i započne kapati na suhe papiruse. «Bolje je da zaustavim krvarenje», reče za sebe. Bio je gol, još uvijek mokar od vode rijeke. Nije imao pojasa ni odjeće koje je mogao upotrijebiti u tu svrhu. No, morao je zaustaviti krvarenje. Nespretnim, oslabljenim prstima zbog rane otkine nekoliko dugačkih listova trske koja je rasla uz rijeku i započne ih plesti u pletenicu pokušavši od njih učiniti konop. Zatim ih zamota oko noge, iznad rane, čvrsto stisne i napravi čvor. Krvarenje se uspori, a potom gotovo sasvim prestane. Flynn se opusti i sklopi oči. Ispod

njega se plutajući otok ljuljao na struji i jutarnjem povjetarcu. To ga je ljuljanje zibalo, a bio je umoran. Užasno, bolno umoran. Utone u san. Konačno ga bol i osjećaj da se konačno krvarenje zaustavilo Probude. Bol je bila poput prigušenog i neprekidnog pulsiranja; otkucaj koji se širio cijelom nogom, slabinama i donjim dijelom vr • Noga, koja je sada poprimila plavkastu boju nakon što ju je cvrsto stisnuo, nadula se. Zagleda se u nju, neko vrijeme ne shvaćajući. Potom mu postane jasno «Gangrena», reče naglas i otpusti čvor. Konop klizne, a bol zbog krvi koja je ponovno pretjecala nogom oduzme mu dah. Potom bol nadomjesti ravnomjerni, pulsirajući otkucaj. Ponovno udahne, teško poput astmatičara. Kasnije shvati da se nešto izmijenilo te se ogleda oko sebe kratkovidnim očima. Rijeka ga je ponovno odnijela do močvarnog područja, u labirint otočića i kanala delte. Oseka je nasukala splav od papirusa na blatnjavom tlu. Blato je imalo miris po truloj vegetaciji i sumporu. Pored njega kolonija zelenih riječnih račića, budnih, sumnjičavih očiju i malih ticala, vrvjela je i ključala po tijelu jedne mrtve ribe. Čim se Flynn pokrene, vrte se u vodu, podigavši ticala u znak obrane. Voda! Flynn odjednom osjeti ljepljivu pljuvačku koja mu je močila jezik u ustima. U temperaturi i crveno od jakog sunca, njegovo je tijelo bilo užareno poput pećnice i usrdno molilo za osvježenjem. Flynn se pomakne i odmah krikne od boli. Noga, koja mu je utrnula dok je spavao, pretvorila se u teško sidro koje ga je beznadno prikovalo za splav od papirusa. Pokuša se pokrenuti, odgurnuvši se rukama i stražnjicom, vukući za sobom nogu. Svaki dah pretvarao se u jecaj koji je izlazio iz užarenog grla; svaki pokret bio je poput užarene oštrice noža zarivene u bedro. Morao je piti, morao je po svaku cijenu piti. Centimetar po centimetar stigne do ruba splavi, klizne s nje na blatnu obalu. Voda, koja se povukla, nalazila se na pedeset koraka od njega. Flynn započne puzati po smrdljivom i ljepljivom blatu poput osobe koja pliva prsno vukući za sobom nogu. Rana ponovno započne krvariti, iako ne mnogo, tek pokoja sjajna kap boje vina, s vremena na vrijeme. Konačno stigne do vode i otkotrlja se bočno do nje, pokušavajući držati ranjenu nogu visoko, izvan blata. Naslanjajući se na lakat, uroni lice u vodu i pohlepno popije. Topla, slana, nečista voda imala je okus po mokraći. No, Flynn je zvučno ispije, držeći usta i nos ispod vode. A potom, podigavši glavu, udahne malo zraka, istovremeno otežano dišući i kašljući tako da mu je voda izišla kroz nos i ispunila mu oči suzama. Postupno mu se dah umiri, a vid razbistri. Prije nego što se ponovno nagnuo u namjeri da popije još vode, baci pogled prema kanalu i spazi ga kako mu se približava. Nalazio se na površini vode, još uvijek daleko od njega oko stotinjak metara, ali brzo je plivao prema njemu uzburkavši vodu velikim repom. Golemi primjerak, dugačak barem pet metara. Izgledao je poput debela stabla s hrapavom korom. Kretao se ostavljajući za sobom široki trag. Flynn krikne samo jednom, ali glasno i bolno. U panici, zaboravivši na ranu, pokuša ustati pomažući si rukama, ali ga je noga sprječavala u tome. Ponovno krikne, od boli i straha. Ležeći na truhlu, pokuša se izvući iz vode; započne puzati velikom brzinom prema blatnjavoj obali, vukući se po ljepljivom blatu prema splavi od papirusa uklještenoj između korijena šaša, na pedesetak metara od njega. Očekivao je da će svakog trena osjetiti ljjgavo napredovanje golemog krokodila po blatu iza njega: Stigne do prvog šaša, okrene se na bok i pogleda se. Bio je sasvim prekriven crnim blatom, a lice mu je bilo iskrivljeno u grimasu užasa: mucao je. Krokodil se još uvijek nalazio u rijeci, na rubu blatnjave obale. Prepun očaja, Flynn se ogleda oko sebe. Blato je stvaralo mali otok u čijem je središtu raslo močvarno raslinje s dvostruko širim deblima od ljudskog tijela, i do prva tri metra visine bez grana: mekana kora bila je skliska od blata i sićušnih kolonija mekušaca. Pokuša na brzinu naći nekakvo oružje, pa makar i malo, da bi se mogao obraniti. No, nije bilo ničega. Ni komada drva, ni kamena: samo crno, sklisko blato koje ga je okruživalo. Ponovno pogleda u krokodila. Nije se pomaknuo. Nadao se na trenutak da se neće popeti na blatnjavu obalu, ali nada umre već na samom početku. Da, doći će. Bio je odvrtna kukavica, no s vremenom će smoći hrabrosti. Osjetio je ljudsku krv: znao je da je bio ranjen, da se nije mogao obraniti. Doći će. Flynn se bolno nasloni leđima na močvarno raslinje, i osjeti strah koji ga je

pritisakivao poput boli u nozi. Kad se izvukao na obalu, blato je začepilo rupu koju je metak učinio u bedru zaustavivši krvarenje. No, to sada nije bilo važno, pomisli Flvnn. Ništa nije bilo važno. Samo zvijer u vodi, koja je čekala da glad pobijedi njene strahove. Moglo je to potrajati pet minuta ili pola dana, ali, bilo je neizbježno. Oko krokodilove njuške voda se pomakne: spremao se za napad. Potom dugačka glava gotovo nevidljivo kreće prema obali. Flynn se skameni. Pojave se leda, prepuna ljusaka, nalik na zube noža, a iza njih golemi rep, s dvostrukom krijestom, poput divovske pijetlove. Oprezno se zaljulja na kratkim nogama u niskoj vodi. Široka leda, poput onih pastuha, bila su mokra i sjajna. Zaronivši trbuhom u mekano blato kretao se prema njemu klizeći, i ostavljajući za sobom duboku brazdu. Nepravilni zubi poput pile isticali su se, dugački i žuti, iz otvorenih ralja, iskrivljenih u užasnu grimasu zlokobnog osmijeha. Male oči gledale su u čovjeka. Kretao se prema njemu takvom sporošću da je Flvnn ravnodušno ležao naslonjen na stablo, hipnotiziran polaganim i otežanim približavanjem. Kad je bio na pola puta, zaustavi se, sakrivši se i gotovo nacerivši se tako da je Flvnn osjetio njegov smrad. Smrad truleži, stare ribe i mahovine na toplome zraku. «Odlazi!», grakne Flvnn, a krokodil ostane nepomičan držeći širom otvorene oči. «Odlazi!», dohvati šaku blata i baci je prema njemu. Krokodil se šćućuri još niže na kratkim nogama, te ukruti golemi rep, lagano ga zaoblivši. Uz jecaj Flvnn baci još jednu šaku blata prema njemu. Goleme čeljusti koje su mu se podsmjehivale otvore se za centimetar, a potom se ponovno zatvore. Začuje škripu zuba, a potom krokodil kreće u napad. Nevjerojatno brzo, ne prestajući se podsmjehivati, klizio je po blatu prema njemu. Ovaj put Flvnnov glas bio je luđačko mrmljanje prožeto užasom: Flvnn je još uvijek bio nepomičan, naslonjen na stablo. Začuje se pucanj. Gotovo nestvaran zvuk. Krokodil podigne rep, prigušivši eho hitca svojim rezanjem. Potom još jedan hitac, i Flvnn začuje prasak metka kako pogađa tijelo prekriveno ljuskama. Krokodil se grčio dok mu se krv slijevala: potom, podigavši se na noge, vrati se otežano i nezgrapno u vodu. Puška ponovno odjekne, jednom, dvaput, ali krokodil se nije zaustavljao; površina vode raspukne se poput stakla kad se bacio s obale, nestavši u vodi. Držeći zadimljenu pušku u rukama dok su veslači veslali prema obali Sebastian Oldsmith zabrinuto uzvikne: «Flynn, Flynn, je li te uhvatio? Sve u redu?» Flvnnov odgovor bio je kreštav: «Bassie. o, Bassie, mladiću moj, prvi put u svom životu sretan sam što te vidim», te se opusti napola onesviješten. Sunce je peklo na dhowu, usidrenom ispred Otoka pasa. Neprekidni povjetarac spuštao se uskim kanalom kroz šaš nadimajući jedro. Uz pomoć konopa, koji su provukli ispod pazuha, podignu Flvnn na brodicu tako da su mu noge visjele sa zaštitne ograde. Sebastian ga spreman preuzme i spusti nježno na palubu. «Podigni to prokleta jedro i bježimo odovud, od te paklene rijeke», zadihano će Flvnn. «Moram vidjeti što je s tvojom nogom.» «Ona može pričekati. Moramo se otisnuti na otvoreno more. Nijemci imaju brzi brod. Zsigurno nas već traže. Mogu nas uhvatiti svakog trenu.» «Ne smiju nas dirnuti: štiti nas zastava», prosvjedovao je Sebastian. «Slušaj me, glupavi Englezu», Flvnnov glas bio je mukao od boli i nestrpljenja. «Nijemac će nas objesiti, sa ili bez zastave. Ne raspravljaj sa mnom, krenimo!» Polegnu ga na pokrivač u sjeni visoke krme, a potom Sebastian oslobodi arapsku posadu iz štive. Izišli su na zrak sjajni od znoja, trepući očima na naglome svjetlu. Muhamedu je bilo potrebno petnaestak sekunda da im objasni težinu stanja, nakon čega je uslijedilo nekoliko sekunda paraliziranosti, a potom se posada izgubi, svatko prema svome mjestu. Četvorica od njih vukli su beskorisno konop sidra; težak komad koralja uklještio ga je na ljepljivom dnu. Sebastian ih s nestrpljenjem odgurne i prereze konop nožem. Uz pomoć Flvnnovih nosača i lovaca posada podigne staro, zakrpano jedro koje se napuhne na vjetru. Paluba se lagano nakosi, a dvojica Arapa potrče prema kormilu. Ispod zaštitne ograde broda začuje se žuborenje vode, dok je krma ostavljala široki uljasti trag. Uz pomoć nekolicine Arapa i nosača koji su s pramca određivali pravac kormilarima, stari dhow plovio je polako prema otvorenom moru. Kad se Sebastian vratio k Flvnnu, stari Muhamed bio je šćućuren pored njega, zabrinuta izraza lica. Flynn je pio iz četvrtaste boce. Četvrtina sadržaja već je

bila nestala. Flvnn spusti bocu gina i otežano udahne kroz usta. «Ima okus nektara», uzdahne. «Pokaži mi nogu.» Sebastian se nagne nad golo i blatnjavo Flvnnovo tijelo. «Bože mili, kakva rana! Muhamed, uzmi lavor s vodom i pronađi čiste krpe.» Kako se večer sve više primicala, povjetarac postane sve jači stvarajući valove u širim kanalima delte. Cijelo popodne mali dhow plovio je suprotno od struje, no sada ga je ona tjerala prema moru. «Uz malo sreće bit ćemo na izvoru prije sumraka.» Sebastian je sjedio ispod krme broda pored Flvna, zagrnutog u pokrivače. Flvnn zarezi. Bio je oslabljen od boli i omamljen alkoholom. «Ne uspijemo li, morat ćemo se negdje usidriti preko noći. Kanal je previše opasan u mraku», prozbori Sebastian. Ne dobivši odgovor od Flvna, i on utihne. Lijena tišina vladala je na dhowu. Prekidao ju je samo šum valova koji su se obijali o pramac i kormilareva pjesma. Članovi posade i nosači spavali su raštrkani po palubi: u kuhinji broda dvojica su u tišini spremali večeru. Teški smrad močvare miješao se sa smradom dna brodice i tereta svježe bjelokosti u štivi broda. Na Sebastiana je taj smrad djelovao poput droge: osjećao se sve umorniji, ošamućeniji. Glava mu padne na prsa, a ruke mu kliznu s puške koju je držao u krilu. Zaspe. Probudi ga čavrljanje posade i Muhamedove ruke koje su ga drmale za rame. Ustane i ogleda se oko sebe, još uvijek napola pospan. «Što je? Što se dogodilo?» Muhamed grakne na posadu i zapovjedi joj da utihne, te se potom obrati Sebastiana: «Osluhni, gospodaru.» Sebastian zaniječe glavom, a potom je lagano nakosi. «Ne čujem.», potom ušuti, zbunjena izraza lica. Gotovo nečujno, u tišini, uspije ga čuti. Prigušeni, ritmički šum, poput vlaka koji prolazi u daljini. «Da», reče, još uvijek nesiguran. «O čemu se radi?» «Približava se brod s tuutuu.» Sebastian se zagleda u njega ne shvaćajući. «Njemačka. Nijemci.» Muhamed je uzbunjeno mlatarao rukama. «Za petama su nam. Love nas. Ulovit će nas. Objesiti. Dohvati se rukama za vrat i zakoluta očima. Isplazi jezik koji je ostao visjeti iz usta. Sva se Flvnnova pratnja okupila oko Sebastiana, preplašivši se nakon Muhamedove mimike. Sve su oči bile uprte u Sebastiana čekajući njegovu odluku, a on se osjećao zbunjeno, nesigurno. Nesvjesno se okrene prema Flvnnu koji je ležao otvorenih usta i hrkao, te ga, kleknuvši pored njega, pozove zabrinuta glasa: «Flynn, Flynn!» Flvnn se zagleda u njega ni ne vidjevši ga. «Dolaze Nijemci!» «Dolaze, Campbell. Hura! Hura!», zadirkivao ga je Flvnn i ponovno sklopi oči. Lice, koje je uobičajeno bilo rumeno, sada je bilo žarko crveno od groznice. «Što moram učiniti?», zapita Sebastian. «Pij!», savjetova ga Flvnn. «Nikada se ne smiješ dvoumiti. Pij!» Oči su mu još uvijek bile sklopljene, a u glasu se osjećalo pijanstvo. «Molim te, Flvnn, molim te, reci mi.» «Što da ti kažem?», zadirkivao ga je Flvnn u deliriju. «Ah, da, znaš li onu o devi i misionaru?» Sebastian skoči na noge i ogleda se oko sebe, izgubljeno. Sunce je bilo nisko, nedostajalo je još oko dva sata do mraka. Kad bismo ih bar do tada mogli izbjeći, pomisli. «Muhamed, postavi lovce na krmu broda», zapovjedi suho, a Muhamed se, osjetivši novu boju glasa, obrati posadi i prenese joj zapovijed. Desetorica lovaca rasprše se po Palubi u potrazi za oružjem, a potom se okupe na krmu broda. Sebastian ih je gledao, promatrajući zabrinuto kanal. Uspijevao je Vdjeti dvjestotinjak metara; kanal je bio prazan, no usprkos tome, bio je siguran u to, zvuk stroja postajao je jači. «Poredaj ih duž zaštitne ograde», zapovjedi Muhamedu. Sada je razmišljao; bio je to uvijek težak zadatak za njega. Tvrdoglav poput magarca, njegov se mozak opirao čim bi ga počeo bičevati. Namršti visoko čelo intelektualca i jedna misao se polako razbistri. «Barikada», reče. Tanke daske od kojih je bila napravljena zaštitna ograda brodice nisu pružale dovoljnu zaštitu protiv moćnih Mauzera. «Muhamed, reci ostalima da pokušaju naći što god mogu i da sakupe to ovdje da zaštite kormilare i lovce. Donesite što god nađete: bačve za vodu, vreće s kokosovim orasima, stare mreže za ribolov.» Dok su se žurili da izvrše zapovijed, Sebastian je stajao nepomično, namršten i usredotočen, razmišljajući. Pokuša usporediti brzinu dhowa i brzinu modernog broda na paru. Vjerojatno je ovaj bio dvostruko brži. Postavši svjestan nepromjenjivosti svoje sudbine, zaključio da ni uz pomoć vjetra dhow neće moći izbjeći brodu s vijkom. Riječ vijak i činjenica da se upravo u tom trenutku morao odmaknuti četvorici mornara koji su za sobom

vukli hrpu zamršenih mreža za ribolov, pobudi u njemu novu zamisao. Tako sjajnu zamisao da se očajnički uhvati za nju da mu ne bi pobjegla. «Muhamed.», zamuckivao je od uzbuđenja. «Muhamed, te mreže.» Pogleda iza sebe prema širokom i još uvijek pustom kanalu, a potom ispred sebe, prema nailazećem meandru. Kormilar je već davao zapovijedi da naprave prekrat. «Te mreže. Htio bi ih rastvoriti preko kanala.» Muhamed se začuđeno zagleda u njega, s naboranim licem koje je otkrivalo nevjericu. «Odreži pluta. Ostavi svako četvrto.» Sebastian ga dohvati za rame i prodrma ga. «Hoću da mreža potone. Ne želim da je prerarno opaze.» «Zašto, gospodaru?», zapita gotovo stenjući. «Moramo bježati. Sada su nam za petama.» «Vijak», prodere mu se Sebastian u lice. Rukom pokaže njegovo ključanje u vodi. «Treba uništiti vijak.» Muhamed se još na trenutak zagleda u njega, a potom se započne smijuljiti otkrivši usnu šupljinu bez zuba. Dok su punom parom radili, zvuk stroja postajao je sve glasniji i glasniji. Kormilar je polako i uz veliki napor okretao dhow, jer je pramac htio i dalje slijediti vjetar, prijeteći da će pokidati mreže, no postupno ipak uspiju u namjeri i protegnu mrežu s jedne strane obale prema drugoj. Sebastian i skupina koju je predvodio Muhamed, podizali su neprekidno pogled prema kanalu iza njih, očekujući da će ugledati njemački brod i začuti pucnjeve iz Mauzera. Polako se dhow približavao lijevoj obali, ostavljajući niz pluta za sobom, i Sebastian odjednom primijeti da je mreža bila previše kratka, nedostajalo je pedesetak metara. Postojat će slaba točka u njihovoj obrani. Bude li brod slijedio obalu, bit će izgubljeni. Buka stroja bila je tako glasna da se čulo i metalno škripanje komanda. Osim toga, postojao je i novi problem. Kako fiksirati mrežu? Ostaviti je da slobodno pluta značilo bi proširiti mogućnost prolaza, jer bi ju struja odvušla daleko. «Muhamed, uzmi jednu od kljova. Najveću koju nadeš. Brzo.» Muhamed se trkom udalji i vrati se odmah zajedno s dva nosača koji su teturali pod težinom dugačke uvijene kljove. Nespretno zbog žurbe Sebastian dohvati jedan kraj mreže i priveže ga za kljovu. Potom, režeći od napora on i Muhamed podignu je na zaštitnu ogradu i gurnu u vodu. Čim je kljova uz pljusak dodirnula površinu vode, Sebastian dovikne kormilarima: «Pokret!» Zahvalni, Arapi izravnaju kormilo. Dhow se okrene oko samoga sebe i zaplovi ponovno prema moru. Poredani na krmi broda Sebastian i lovci gledali su zabrinuti i u tišini trag broda. Svatko od njih čvrsto je u ruci držao pušku za lov na slonove: lica su im bila napeta i nepomična. Buka stroja postala je još jača, i jača. «Zapucajte čim se pojavi», zapovjedi Sebastian. «Zapucajte što brže možete. Privucite njihovu Pažnju: na taj način neće opaziti mrežu.» Brod se pojavi iza meandra rijeke uz perjanicu sivoga dima koji se podizao iz jedinog dimnjaka. Na pramcu se ponosno viorila carska zastava: žuta, crvena i crna. Elegantna brodica od petnaest metara, niska u sredini, i s malom, bijelom kabinom na krmi koja se sjajila na suncu. «Pali!», zagrmi Sebastian, čim opazi kolonijalne vojnike na Prednjoj palubi. «Pali!» Njegov se glas izgubi u istovremenom prasku pušaka velikog kalibra oko njega. Jedan od vojnika, kojeg je metak odbacio unatrag, udari u kabinu, širom raširenih ruku. Ostane u tom položaju jedan trenutak kao da ga je netko pribio na križ, a potom klizne na palubu. Ostali vojnici se rasprše i sklone iza zaštitne ograde od čelika. Samo jedna pojava ostane na palubi: golemi muškarac u svijetlosivoj odori karakterističnoj za njemačke kolonijalne časnike, sa šeširovom široka oboda i sjajnim pozlaćenim naramenicama na jakni. Sebastian ga je gledao kroz ciljnik, čvrsto držeći pušku, potom nacilja i okine. Puška radosno poskoči, udarivši u njegovo rame, a Sebastian opazi vodopad podignutih kapljica na površini vode, udaljen stotinjak metara od broda. Ponovno opali i zatvori oči pretpostavivši da će se puška snažno odbiti. Kad ih ponovno otvori, njemački časnik je i dalje stajao na palubi, a pištolj koji je držao u desnoj ruci opali. Bio je zaista dobar strijelac. Njegovi metci fijuknuli su vrlo blizu Sebastianove glave i zabili se u daske dhowa. Sebastian se baci iza bačve za vodu i izvuče nekoliko metaka iz pojasa. Sada su i kolonijalni vojnici otvorili vatru. Pucanj Mauzera nadglasao je puške za lov na slonove. Sebastian oprezno podigne pogled iznad bačve za vodu. Brod je plovio gotovo uz obalu i uz naglo čuđenje shvati da će izbjeći mrežu za barem šest metara. Ispusti pušku, koja

padne na palubu i podigne se. Jedan ispaljeni metak promaši za dlaku njegovo uho te Sebastian potrči prema kormilaru. «Bježimo!», zagrm, preplašen i uzbunjen. Gurne kormilara u stranu, zgrabi kormilo te napravi prekrret. Dhow se opasno nakosi. Bacivši pogled iza sebe Sebastian opazi da se golemi njemački časnik okrenuo i dovikivao zapovijedi prema komandnoj kabini broda. Gotovo se istog trena kobilica njemačkog broda okrene prema dhowu, tako da je Sebastian osjetio žar pobjede u prsima. Sada se pred njemačkim brodom nalazio red crnih točkica koje su označavale mrežu. Zadržavajući dah Sebastian je promatrao njemački brod kako upada u mrežu. Stisne kormilo tako čvrsto da je izgledalo kao da će mu zglobovi na prstima iskočiti kroz kožu, a potom duboko udahne i ispusti krik radosti i olakšanja. Red pluta odjednom nestane lagano naboravši površinu vode. Njemački brod nastavio ih je slijediti još desetak metara, a potom se ravnomjerni zvuk vijka promjeni i zamijeni ga mukli zvuk. Uspori, a kobilica se naglo iskrivi. Udaljenost između brodova se poveća. Sebastian opazi njemačkog časnika kako oduzima kormilo jednom kolonijalnom vojniku i kako mu divljački zadaje udarac rukohvatom puške po glavi, no odjek bijesa se postupno smanjivao kako je udaljenost rasla, i konačno ga radosni uzvici posade, koja je skakala i plesala na palubi broda, sasvim prekriju. Arapski kormilar uspe se na jednu od bačava za vodu i u znak zadirkivanja podigne široku tuniku prljavo sive boje te, okrenuvši se prema njemačkom brodu, pokaže svoju голу stražnjicu. Već je duže vrijeme dhow mirno nestao, najprije izvan dometa, a potom i izvan vidokruga, kad se Hermann Fleischer sasvim prepustio napadu bijesa. Hodao je, ljutit, malom palubom goredolje, mašući šakama veličine svinjskog buta dok su se kolonijalni vojnici odmicali kad je prolazio pored njih pokušavajući ostati izvan dohvata njegovih udaraca. Više se puta zaustavljao pored kormilara, koji je ležao u besvjesnom stanju, te ga ponovno udario nogom. Konačno je bijes u njemu polako popustio do određene mjere koja mu je omogućila da ode do pramca, nagne se nad zaštitnu ogradu i pogleda u splet mreža namotanih oko vijka. «Časniče!» Glas mu je bio mukao od napetosti. «Pošaljti dolje dva vojnika s noževima da skinu to!» Vojnici su stajali kao okamenjeni. Svatko se pokušao smanjiti, nestati, nadajući se da časnik neće odabrati baš njega. Izaberu dva dragovoljca, koje gole spuste s krme broda, usprkos njihovim usrdnim molitvama. «I neka požure!», zareži Hermann te sjedne na rasklopni stolac. Pomoćnik postavi stol te položi na njega neizbježnu kriglu piva, i Hermann Fleischer započne jesti. Nakon nekog vremena s krme broda začuje se krik, a potom bijesno pucanje iz puške. Hermann se namršti i podigne pogled s tanjura. «Krokodil je napao jednog od dvojice vojnika», objasni mu uzbunjeno časnik. «Dobro, pošaljite dolje drugoga», reče Hermann i vrati se ponovno s nepromijenjenim užitkom jelu. Taj posljednji komad kobasice bio je pogotovo ukusan. Mreža je bila tako zamršena oko vijka da su se tek u jedan sat nakon ponoći oslobodili i posljednjih ostataka, radeći na svjetlu svjetiljke. Osovina se lagano nakosila iskočivši iz jednog od nosača tako da je i ploveći četvrtinom moguće brzine s krme dopirao užasan metalni zvuk, dok je brodica otežano plovila kanalom prema moru. U zoru blijedosive i ružičaste boje prošli su i posljednji otok šaša te brod podigne glavu na lijenoj struji Indijskog oceana. Tog jutra nije bilo vjetra, more je bilo mirno, a Hermann se beznadno ogledavao oko sebe, na slaboj svjetlosti kroz maglu koja se spuštala nad oceanom, prekrivajući daleku liniju obzora. Otisnuo se dotle nadajući se da se dhow tijekom svoje noćne plovidbe rijekom možda nasukao u blatu. «Stoj!», zagrm prema kormilaru u bijednom stanju. Vijak se odmah zaustavi, a brod se zaljulja na valovima. Dakle, uspjeli su im uteći. Nije bio u stanju ploviti otvorenim morem s brodom u ovako lošem stanju. Bio je primoran vratiti se natrag i dozvoliti dhowu da se zajedno s teretom bjelokosti i kandidatima za vješanje mirno vrati u kužno leglo gusara i razbojnika, odnosno na otok Zanzibar. Tužno pogleda prema moru žaleći za teretom bjelokosti. Vrijedio je više od milijun maraka, a njegov udio bio bi podosta visok. Žalio je i za tim Englezom. Nikada nije još objesio ni jednog. Uzdahne i pokuša se utješiti misleći na tog prokletog Amerikanca, kojeg je krokodil do sada zasigurno već bio probavio. No, istini za

volju, bilo bi mu draže da ga je vidio kako se koprcu i visi s konopa na vješalima. Ponovno uzdahne. U redu! Bar se više neće neprekidno brinuti da Flvnna OFlvnna zatekne na granici, neće više morati ni podnositi ironiju guvernera Scheea i njegove neprekidne zahtjeve za Flvnnovom glavom. Sada je bilo vrijeme doručka. Htjede se okrenuti kad opazi nešto na vodi, u sjajnoj zori, što privuče njegovu pažnju. Dugački i niski obris, koji je postajao sve jasniji. Čak su i kolonijalni vojnici uzvignuli opazivši ga golemog u zori. Golemi tornjevi s topovima, i tri visoka dimnjaka, precizan i geometrijski oblik opreme. «Bluecherl», zareži Hermann Fleischer divljačkom uzbuđenošću. «Bluecher, za ime Boga!» Prepoznala krstaricu jer ju je vidio šest mjeseci ranije u luci Dar Es Salama. «Časniče, dajte pištolj za bacanje raketa!» Skakutao je od uzbuđenja. Kao odgovor na njegovu poruku, guverner Schee je očito preusmjerio Bluechera južnije da bi blokirao izvor Rufiji. «Pokrenite stroj. Schnell! Idemo prema njemu», zagrmi prema kormilaru. Ugura golemi Varey u pištolj i potom ga uperi prema nebu. U usporedbi s visokom ogradom krstarice strijela je bila sićušna poput lista, te Hermann zabrinuto pogleda prema malim ljestvama od konopa kojima se morao uspeti. Njegovi kolonijalni vojnici mu pomognu da preskoči uski prolaz između dva broda, a on je, osjetivši na trenutak očaj, ostao visjeti, sve dok njegovo stopalo ne pronađe ljestve te se započne otežano uspinjati. Tada ga, sasvim znojna, dva mornara podignu na palubu, i odmah ugleda počasni pozdrav nekolicine ljudi čiji je nadređeni bio mladi časnik, odjeven u svježju, elegantnu, bijelu odoru. Trgnuvši se Hermann se oslobodi ruku koje su mu pomogle i namjesti vojnički pozdrav. «Komesar Fleischer.» Glas mu je pomalo podrhtavao od napora. «Poručnik broda Kyller.» Časnik ga također vojnički pozdravi. «Moram odmah vidjeti kapetana broda. Hitno je.» Kapetan Otto von Kleine pozdravi Hermanna nagnuvši otežano glavu. Bio je visok i mršav muškarac s bradom u špic, njegovanom i Plavom, uz nekoliko sijedih dlaka koje su mu davale ponosan izgled. «Englezi plove u velikom broju rijekom Rufiji. Je li tako?», odmah zapita. «Izvješće je bilo prenapuhano.» Hermann se gorko pokajao zbog naglosti kojom je napisao poruku guverneru; dozvolio je da ga domoljublje nadvlada. «Zapravo se radilo samo. pa.», ustukne. «O jednome brodu.» «Veličine? Naoružanosti?», zapita Von Kleine. «Pa, o nenaoružanom dhowu.» Von Kleine nabora čelo. «Koje vrste?» Hermann se zacrvni od nelagode. «Arapski dhow. Otprilike dvadeset i dva metra dužine.» «To je nemoguće. Smiješno. Kaiser je poslao ultimatum engleskom konzulu u Berlin. Zapovjedio je mobilizaciju pet divizija.» Zapovjednik se okrene i započne hodati goredolje, plješćući rukama od nervoze. «Koji je bio cilj te engleske invazije? Gdje je sada taj dhow. Koje objašnjenje moram poslati u Berlin?» «Ekspediciju je vodio poznati lovac na bjelokost, izvjesni Flynn OFlvnn. Moji su ga kolonijalni vojnici ubili jer se nije htio predati, ali njegov pomoćnik, neki nepoznati Englez, prošle je noći pobjegao dhowom niz rijeku.» «Kamo plove?» Kapetan više nije hodao goredolje, već osine Hermanna pogledom. «U Zanzibar.» «To je glupost. Prava glupost. Svi će nam se smijati. Ratna krstarica koja lovi nekoliko običnih razbojnika.» «Ali, zapovjednice, morate ih uloviti.» «Zašto?» «Budu li nam pobjegli i prepričali njihovu pustolovinu, dostojanstvo Carstva bit će dovedeno u pitanje u cijeloj Africi. Zamislite da engleski tisak sazna za to! Osim toga, ti su ljudi opasni kriminalci.» «Ne smijem napasti strani brod na otvorenom moru. Pogotovo ako plovi pod engleskom zastavom. Bilo bi to gusarenje.» «Ali, kapetane, da potone sa svima koji se nalaze na njemu, da nestane bez traga?» Zapovjednik Von Kleine otežano klimne glavom. Potom zapucketa prstima i obrati se svome časniku: «Pokaži mi rutu za Zanzibar.» Nisu se pomicali u bonaci, pod nevjerojatno plavim nebom, a nakon svakog sata bonace Mozambijska struja ih je preusmjeravala na tri milje od njihove rute. Dhow je beskorisno podizao pramac, a potom je ovaj ponovno padao u brazde između valova. Po dvadeseti put svanula je zora. Sebastian se popeo na krmu broda i pogledao prema beskonačnoj površini vode, tražeći na stakleno glatkoj površini znak vjetra. No, nije mu bilo ni traga. Pogleda prema zapadu, ali je i tamo plava obalna linija nestala već odavno na obzoru. «Stara sam hijena, Fisi», zareži Flvnn s

donje palube. «Čuj me kako se smijem.» I nasmije se poput hijene. Cijeli je dan Flvnn zabavljao posadu pjesmom i oponašajući životinje. Njegov delirij bio je isprekidan trenutcima lucidnosti. «Mislim da me ovaj put stari Fleischer zaista sredio, Bassie. Oko tog metka stvara se lijepa vrećica otrova, evo ovdje, osjećam je. Vrećica prepuna otrova. Mislim da ćemo je ubrzo morati odstraniti. Ne budemo li brzo stigli na Zanzibar, mislim da ćemo je morati odstraniti.» Potom ponovno potone u delirij. «Mala moja, donijet ću ti lijepu vrpču. Hajde, ne plači. Lijepu vrpču za lijepu djevojčicu.» Glas je bio sladak, poput meda, a potom odjednom strog: «Kurvice. Ista si kao i majka. Ne znam zašto te ne izbacim van.» Potom se ponovno vrati oponašanju hijene. Na krmi se Sebastian okrenuo i pogledao u Flynnu. Pored njega vjerni Muhamed uranjao je komade tkanine u kantu s morskom vodom, iscijedio ih, a potom polagao na Flvnnovo crveno čelo, uzalud pokušavajući spustiti temperaturu. Sebastian uzdahne. Sva odgovornost bila je na njegovim leđima. Ekspedicija je bila u njegovim rukama. No, osjećao je još nešto: zadovoljstvo, ponos što je do sada znao zapovijedati. Prisjeti se epizode s mrežom za ribolov, sjetivši se brze odluke kojom je preusmjerio brodicu, i zbog koje je upala u zamku. Osmjehne se, ovaj put odlučnim osmijehom. Kad se okrenuo i započeo hodati goredolje po uskoj Palubi, njegovi su koraci bili elastičniji, a ramena uspravnija. Ponovno se zaustavi uz zaštitnu ogradu i pogleda prema zapadu. Na obzoru se nalazio oblak, mali, crni znak. Pogleda, nadajući se da e radi o uvertiri popodnevnog povjetarca. No, bilo je u njemu nečega cudnog. Dok ga je promatrao, pokrene se. Zakleo bi se da se pomaknuo. Zagleda se u njega, usredotočivši svu svoju pažnju. Postupno postane siguran, sasvim siguran. «Brod. Pobogu, pa to je brod!» Spusti se ljestvama s krme broda i potrči prema jarbolu. Posada i nosači su ga promatrali sa sve većim zanimanjem. Netko se podigne. Sebastian se započne verati na jarbol. Kad se našao na samome vrhu, usmjeri pogled prema zapadu. Evo ga, nije bilo sumnje. Sada je vidio vrhove tri dimnjaka, svaki sa svojom perjanicom dima. Uzbuden, Sebastian započne dovikivati i mahati rukama, dok su ispod njega njegovi ljudi gledali u smjeru koji je on pokazivao. Velikom brzinom se spusti s jarbola; dlanovi su ga pekli od trenja. Skoči na palubu i potrči do Flvna. «Brod. Veliki brod koji se približava velikom brzinom.» Flvnn okrene glavu i pogleda u njega zamagljenih očiju. «Slušaj me, Flvnn. Vjerojatno imaju liječnika na brodu. Stići ćemo u luku za tren oka.» «U redu, Bassie», odvrati Flvnn opet pri svijesti. «Zaista si bio dobar.» Brod je plovio prema njima iznenađujućom brzinom, a njegovi se obrisi promijene čim im se još više približio. U tom trenutku Sebastian opazi topove na kupolama. «Ratni brod!», krikne. Bila je to potvrda da se radi o engleskom brodu: samo je jedna nacija bila kraljica na morima. «Opazili su nas!», te počne mahati rukama iznad glave. Svaki trenutak brod je postajao sve veći i veći, ploveći prema malom dhowu. Radost posade postupno nestane, i zamijeni je tišina prepuna nemira. Brod se približavao velikom brzinom u svom sjaju, podižući svojim pramcem veliki, bisernobijeli val. Zastava na vrhu jarbola vihorila se u suprotnom smjeru tako da nisu mogli vidjeti njene boje. «Koje su im namjere?», zapita Sebastian naglas, a potom začuje Flvnnov odgovor. Sebastian se ogleda oko sebe. Držeći se u ravnoteži na zdravoj nozi, pridržavajući se za Muhameda, Flvnn je skakutao po palubi prema njemu. «Reći ću ti što namjeravaju. Žele nam pucati u guzicu!», zareži Flvnn. «To je Bluecheri Njemačka krstarica!» «Ne smiju to učiniti!», prosvjedovao je Sebastian. «Kladimo se? Plovi ravno s delte Rufiji, i mislim da je u sve to umiješan Fleischer. Vjerojatno se nalazi na brodu.» Flynn se nagne prema Muhamedu i otvori širom usta od boli, a potom nastavi: «Potopit će nas, a potom će potopiti i sve ostalo što bude ostalo na površini vode.» «Moramo napraviti splav.» «Nema vremena, Bassie. Pogledaj kojom brzinom nailazi!» Na oko pet milja od njih, brzo smanjujući udaljenost, visoki pramac Bluechera im se približavao. Sebastian se ogleda oko sebe, te opazi na palubi hrpu pluta koje su odrezali s mreže. Izvukavši nož, potrči prema jednoj od vreća s kokosovim orasima i izreže konop koji ju je zatvarao. Vрати nož u korice, sagne se i isprazni vreću raspršivši kokosove orahe po palubi. Zatim s praznom vrećom u ruci potrči prema hrpi pluta i

padne na koljena. Bacao ih je što je brže mogao u vreću, napunivši je do pola. Bluecher se nalazio na dvije milje udaljenosti, visoka, smrtonosno opasna siva grdosija od čelika. Sebastian zaveže vreću konopom i povuče je do mjesta gdje je stajao Flynn, naslonjen na Muhameda. «Što namjeravaš učiniti?», zapita Flynn. «Zavezati je oko tebe! Podigni ruke!» Flynn posluša i Sebastian ga opasa oko prsa ostatkom konopa, ispod pazuha. Odveže si čizme, a potom ih odbaci od sebe i reče: «Muhamed, ostani s njim. Držite se za vreću i ne puštajte je.» Ostavi ih, te bosonog potrči prema pušci naslonjenoj na krmu broda. Zatim potrči prema zaštitnoj ogradi držeći pušku u ruci. Naoružan dvocijevkom Sebastian Oldsmith spremio se započeti borbu s krstaricom naoružanom topovima od devet palčeva. Sada se krstarica nalazila vrlo blizu, nadvisujući ih poput visokog čeličnog grebena. Čak ni Sebastian nije mogao promašiti ratni brod na dvjesto metara udaljenosti, a teški metci pogode oklopljeno Plovilo proizvevši metalni zvuk koji je odjeknuo nadglasavši šum valova s pramca. Dok je ponovno nabijao pušku Sebastian promotri red glava na palubi Bluechera; nasmijana lica ispod bijelih kapa s malim, crnim VrPcama poput lastina repa. «Proklete svinje», krikne glasom prepunim mržnje. Nikada nije mislio da može mrziti nekoga do te mjere. «Proklete svinje.» Podigne pušku i opali u prazno, dok je Bluecher udario u dhow. Udario ga je tako snažno smrskavši mu bok i razdijelivši ga na pola, dok su mornari urlali u agoniji. Početni udarac odbaci Sebastiana izvan broda tako daje ispustio pušku iz ruke. Udari u bok krstarice, a potom završi u moru. Pramčani val u potpunosti ga prekrije i odgurne u stranu, inače bi završio spljošten u bok velikog broda. Izroni na vrijeme da udahne zraka, a potom ga vir, koji su veliki vijci stvarali, opet povuče ispod vode tako duboko da mu je pritisak gotovo probio bubnjiće. Voda napadne njegovo tijelo, okrećući ga, udarajući ga, i snažno ga drmajući. Iza sklopljenih kapaka opazi šarene bljeskove. A potom i jaku bol u prsima, dok su pluća tražila zraka. Čvrsto stisne usnice i započne mlatarati nogama, plivajući što je brže mogao. Krstarica se sada udaljila od njega te uspije izroniti na površinu takvom žestinom da je iskočio iz vode do pojasa, a potom ponovno pao u vodu, udišući pohlepno zrak. Ogleda se oko sebe. Površina mora bila je istočkana plutajućim ostacima dhowa i ponekom ljudskom glavom. Pored njega izroni daska uz bezbroj zračnih mjehurića. Sebastian se dohvati za nju, dok su mu noge visjele u vodi svijetlozelene boje. «Flynn», zazove. «Flynn, gdje si?» Na četvrt milja udaljenosti Bluecher je postupno usporavao, dugačak i prijeteći poput morskog psa. Sebastian se zagleda u njega s mržnjom i strahom. «Gospodaru!», začuje Muhamedov glas iza sebe. Sebastian se naglo okrene i ugleda crno i crveno lice, pored plutajuće vreće na stotinjak metara udaljenosti od njega. «Flynn!» «Zbogom, Bassie», odvrati Flynn. «Stari brod se vraća da nas dokrajči. Pogledaj! Izvukli su mitraljeze. Vidimo se na drugome svijetu, mladiću.» Sebastian pogleda ponovno prema krstarici i ugleda nekoliko vojnika u bijelim odorama. «Ja, netko je još uvijek živ.» Dalekozorom koji je posudio od nekoga, Fleischer je proučavao prizor brodoloma. «Upotrijebit ćete mitraljeze Maxim, naravno, zar ne? Brže ćete ih pogoditi nego puškama.» Kapetan Von Kleine mu ne odgovori. Stojeći uspravno pored njega, lagano pognutih ramena, gledao je u plutajuće ostatke držeći ruke iza leđa. «Ima nečega tužnog u smrti jednog broda», promrmlja. «Čak i kad se radi o prljavom i malom brodu poput ovog.» Odjednom uspravi ramena i obrati se Fleischeru: «Vaša vas brodica čeka na izvoru rijeke Rufiji. Odvest ću vas do tamo.» «Najprije dovršimo posao ovdje.» Kapetanov izraz lica postane suroviji. «Komesare, potopio sam taj dhow jer sam mislio da je to moja dužnost. No, sada nisam siguran jesam li dozvolio bijesu da me povede. Neću vrijeđati svoju savjest pucajući mitraljezom u brodolomce.» «Onda ih pokupite. Moram ih uhititi i suditi im.» «Nisam policajac.» Učini kratku stanku, a potom se njegov izraz lica malo raznježi. «Onaj koji je pucao na nas. Mislim da je vrlo hrabar. Da, možda je razbojnik, no nisam toliko otvrdnuo da se ne divim hrabrosti. Ne bi mi bilo drago da spasim tog čovjeka samo zato da ga netko objesi. Ostavimo moru zadatak da sudi i prosudi.» Obrati se svom časniku: «Kyller,

pripremite jednu brodicu za spašavanje.» Časnik se s nevjericom zagleda u njega. «Jeste li me čuli?» «Da, kapetane.» «Izvršite moju zapovijed.» Ne mareći za Fleischerove prosvjede, Kleine se približi glavnome kormilaru. «Skreni tako da prodeš na pedeset metara od brodolomaca.» «Evo je, dolazi.» Flynn pokaže zube, gorko se osmjehnuvši i pogleda u krstaricu koja je plovila ravno prema njima. Krikovi preživjelih koji su molili za milost postajali su sve molećljiviji poput glasanja morskih ptica, bez imalo smisla na beskonačnome oceanu. «Flynn, pogledaj prema krstarici!, Sebastianov glas bio je gotovo nečujan. «Pogledaj je. Siva odora.» Iako su mu oči bile zamagljene od temperature, i prepune suza zbog slane vode koja je ušla u ranu i pekla ga, Flynn uspije razabrati na krstarici sivu mrlju među bijelim odorama. «Tko je?» «U pravu si. To je Fleischer», dovikne mu Sebastian kao odgovor, a Flynn započne proklinjati. «Hej, debeli, odvratni mesaru«, zareži, pokušavši se podignuti na vreći od pluta koja se ljuljala na valovima. «Hej, kurvin sine.» Njegov je glas nadglasao zujanje strojeva krstarice koja je sada plovila najmanjom brzinom. «Hajde, pokaži se, mala, okrvavljena svinjo.» Visoka krstarica bila je vrlo blizu njih, tako blizu da su mogli vidjeti osobu u sivoj odori kako se okreće prema časniku koji je stajao pored njega, visokom, u bijeloj odori, i maše rukama u znak molitve. Časnik se okrene na drugu stranu i krene prema ogradi. Nagne se te da znak skupini mornara na palubi ispod njega. «Hajde, reci im da zapucaju, dovršimo sve to već jednom. Reci.» Mornari podignu iznad ograde široku četvrtastu stvar, te je ispuste, a ona bučno padne u vodu. Glas mu zamre u grlu, i Flynn s nevjericom pogleda prema časniku u bijeloj odori koji je podizao desnu ruku u znak pozdrava. Ritam strojeva postane brži, i krstarica klizne morem ploveći prema zapadu. Flynn OFbnn prasne u histeričan smijeh olakšanja. Otkotrlja se s vreće od pluta, i glava mu uroni u mlaku i zelenu vodu prigušivši mu smijeh. Muhamed ga brzo dohvati za sijedu kosu i podigne mu glavu da se ne udavi. Sebastian je stigao do čamca za spašavanje dohvativši se za konope na njegovim bočnim stranama. Napravi stanku da bi udahnuo zraka, a potom se podigne u čamac i ostane ležati na dnu, gotovo bez daha dok mu se mlaka morska voda slijevala poput krvi niz odjeću, promatrajući obrise krstarice koja je nestajala prema zapadu. «Gospodaru! Upomoć!» Taj ga krik ponovno vrati u stvarnost i odmah sjedne. Muhamed se borio, vukući za sobom vreću i Flvnna. Među reliktima nekoliko je članova posade i nosača plivalo prema brodici: najslabiji su već polako popuštali, njihovi su krikovi postajali sve očajniji, a zamasi ruku sve brži. Na podu brodice Sebastian ugleda par vesala pričvršćenih konopima. Nožićem Sebastian oslobodi jedno veslo i započne veslati prema Muhamedu i Flvnnu. Napredovao je vrlo sporo. Jedan Arapin, član posade stigne do brodice i popne se u nju, a potom još jedan, i još jedan. Svatko od njih uzimao je po jedno veslo i pomagao u veslanju. Prošli su pored trupla jednog nosača koje je plutalo neznatno ispod površine vode, s nogama amputiranim do koljena iz kojih su virile kosti i smrskano meso. Nije bio jedini: bilo je još ljudskih relikata među ostacima brodoloma, a smederužičaste mrlje širile su se nošene strujom i privlačile morske pse. Arapin pored Sebastiana opazi prvog, i da znak za uzbunu pokazavši veslom u tom smjeru. Morski pas je bio spreman za napad. Osjećali su njegovu uzbuđenost, hladnu i slijepu uzbuđenost ogladnjele psine. Ispod tamne i iskrivljene površine ugledaju njegovo dugačko tijelo. Nije se radilo o velikom primjerku možda oko dva metra dužine i dvije tone težine no, bio je dovoljno velik da jednim ugrizom odnese nogu. Nije više morao slijediti krvavi trag: osjećao je pokrete ljudi koji su plivali. Usredotoči se i krene u prvi napad. «Morski pas!», upozori Sebastian Flvnna i Muhameda koji su plivali na deset metara udaljenosti. Obojicu uhvati panika, zaboravivši na brodicu, pokušaju se uspeti na vreću s plutima. Strah nema logike. Njihova jedina misao bila je izvući noge iz vode, ali vreća je bila previše mala, previše nestabilna, i njihova uznemirenost privuče pažnju niorskog psa. Skrene prema njima, ističući izvan vode iskrivljenu trokutastu peraju u svoj svojoj visini, režući površinu svakim zarnahom repa. «Ovamo», krikne Sebastian. «Na brodicu!» Zamahnuo je jače Veslom dok su mu Arapi pomagali istim poletom. Ali, morski pas se Približavao velikom

brzinom, dugačak i mračan. Vreća je još uvijek bila zavezana za Flvnnovo tijelo, i stoga je sputavala njihove pokrete. Morski pas skrene: izroni iz vode i širom otvori ralje. Gornja čeljust se pokrene prema naprijed, a donja se širom otvori, otkrivši nekoliko redova zubi, i napadne vreću. Zarije zube u hrapavu jutu, raskomadavši ju, a potom ponovno skoči iz vode, nezgrapno zatresavši glatkom glavom, prskajući vodom, koja se razletjela poput krhotina stakla na suncu. «Brzo! Dohvatite!», zapovjedi Sebastian, nagnuvši se da bi njih dvojica mogla uhvatiti veslo koje im je pružao. Dohvate ga snagom očaja i Sebastian ih povuče prema sebi. No, vreća koju je komadao morski pas još uvijek je bila zavezana za Flvnnu. Sebastian klekne na koljena, izvuče nož iz korica i odreže konop vreće koja se odvoji. Morski pas, koji se i dalje držao za vreću, udalji se od brodice za spašavanje, i Sebastian pomogne Arapima da podignu Flvnnu u brodicu, a potom Muhameda. No, u vodi je ostalo još nekoliko ljudi. Shvativši konačno grešku, morski pas ispusti vreću i udalji se od nje. Na trenutak se ukočio, ne mičući se, a potom u širokom krugu krene prema najbližem plivaču. Jedan od lovaca, premoren, jedva je plivao. Morski pas zagriže mu bok, te ga povuče ispod površine vode. Trenutak kasnije muškarac se ponovno pojavi na površini, otvorivši širom usta. Ispusti krik: voda se oko njega oboji njegovom krvlju. Ponovno ga morski pas povuče ispod vode napavši mu noge, a potom se Arapin ponovno pojavi na površini. Ovaj put s licem okrenutim prema dolje, nemoćno se uvijajući. Morski pas kružio je oko njega, povlačeći se, a potom ponovno napadajući. Potom opaze još jednog morskog psa, a potom dva, deset, toliko da ih Sebastian više nije uspijevao ni brojiti dok su kružili i uranjali pohlepno u vodu a more oko brodice ključalo i podrhtavalo. Sebastian i Arapi uspjeli su spasiti još dvojicu brodolomaca, uvukavši ih u brodicu za spašavanje. Treći se nalazio izvan vode do pojasa kad je jedan bijeli morski pas, dva metra dužine, svom brzinom izronio iz vode i zario zube u bedro brodolomca takvom načinom da su gotovo svi pali u more. No, čvrsto su se držali, stišući brodolomčeve ruke, prestravljeni tim užasnim povlačenjem, dok mu je morski pas trgao nogu, tako nalik bijesnom psu, da je Sebastian očekivao kako će zarežati. Mali Muhamed ustane teturajući, dohvati veslo i njime udari morskog psa po šiljastoj njušci. Morski pas držao je glavu izvan vode i veslo ga udari nizom elastičnih udaraca, no, morski pas nije ispuštao žrtvu. Svježa i sjajna krv šikne cijedeći se niz nogu u otvorene čeljusti čudovišta, kapajući mu po njušci, sjajnoj poput zmije. «Držite ga!», zadihano će Sebastian i dohvati nož. Dok se brodice ljuljala ispod njega kao mahnita, nagne se preko osakaćenog čovjeka i zarije oštricu noža u malo bezizražajno oko morskog psa. Ono prsne oslobodivši svijetlu tekućinu, a morski pas zadrhti. Sebastian izvuče nož i zarije ga u drugo oko. Zvijer otvori čeljusti i klizne unatrag plivajući nasumce morem. Nije bilo drugih preživjelih. Mala skupina na brodici za spašavanje promatrala je skupinu ogladnjelih morskih pasa koji su se bacali i na posljednje ostatke mesa koji su plutali po površini vode. Žrtva morskog psa preplavila je krvlju brodicu. Imala je presječene arterije i umrla je prije nego što je netko od njih uspio skupiti snage i zaustaviti krvarenje. «Baci ga van!», zareži Flvnn. «Ne.» Sebastian zaniječe glavom. «Pobogu, i previše nas je tu. Izbaci van tog jadnika.» «Kasnije, ne sada.» Ne bi mogao podnijeti da gleda kako se morski psi otimaju za leš. «Muhamed, odaberi nekolicinu tvojih da veslaju. Želim dobiti što više kokosovih oraha.» Kad je bilo previše mračno da nastave, prebroje ih. Uspjeli su sabrati pedeset i dva plutajuća kokosova oraha, dovoljno da im utaže žed svoj sedmorici za tjedan dana. Zahladilo je te noći. Stisnu se jedan uz drugoga da bi se ugrijali, Promatrajući prizor ispod vode koji su im ponudili morski psi, kružeći oko brodice za spašavanje fosforescentnim sjajem. «Treba rezati», reče Flvnn, jedva čujno, i prođu ga trnci od hladnoće na žarkom podnevnom suncu. «Ne razumijem se u te stvari», prosvjeduje Sebastian. No, shvaćao je da Flvnn umire. «Ni ja. Što znam jest da treba to učiniti odmah.» Flvnnove oči izgubile su se u modrim kolutima boje šljive ispod njih, a njegov dah zaudarao je po raspadanju. Zagledavši se u nogu Sebastian je jedva zadržavao mučninu. Bila je užasno natekla i ljubičasta. Rupa koju je ostavio metak bila je prekrivena crnim slojem, ali Sebastian osjeti smrad od raspadanja

koji je dolazio iz nje, osjetivši da mu se kiselkastoslakasti sok podigao u grlo. Proguta. «Moraš to učiniti, Bassie.» Sebastian klimne glavom i, dvoumeći se, nasloni ruku na njegovu nogu. Naglo povuče prste, iznenađen jakim toplinom kože. «Moraš to učiniti», ponovi Flynn. «Napipaj gdje se nalazi metak. Nije duboko. Ispod kože je.» Sebastian opipa i pronađe metak. Osjećao je da se miče ispod njegovih prstiju, golem poput svježeg žira, ispod tvrde i tople kože. «Jako će boljeti», reče muklim glasom. Veslači su se odmarali naslonjeni na vesla, promatrajući prizor uz vidljivu znatizeljlu, dok je brodica plovila nošena valovima i Mozambijskom strujom. Iznad njih, jedro koje je Sebastian podigao, uspjevši izvući neke daske i komade platna koji su plutali po vodi, slablašno se vihorilo, bacajući malo sjene na nogu. «Muhamed, ti i još jedan držat ćete gospodara za ramena. Druga dvojica će ga držati za noge.» Flynn je ravnodušno ležao, imobiliziran njihovim čvrstim stiskom. Sebastian klekne i nagne se nad njim, prikupljajući svu svoju hrabrost. Naoštrio je nož na metalni rub brodice za spašavanje, a potom ga je očistio ljuskom kokosova oraha i morskom vodom. Čak je isprao i nogu, a potom si oprao ruke dok ga koža nije zapekla. Pored njega nalazila se ljuska polovine kokosovog oraha u koju je stavio nešto soli koju je skinuo s dasaka i s jedra i spremio se staviti je na otvorenu ranu. «Spreman?», šapne. «Spreman», zareži Flynn. Sebastian ponovno napipa metak i sasvim lagano prođe oštricom noža po koži. Flynn otvori usta, no ljudska se koža pokazala otpornijom nego što je Sebastian očekivao. Nije se raspukla. «K vragu!» Flynn se znojio. «Ne okolišaj. Reži, mladiću, reži!» Ovaj put je rez bio dovoljno dubok i meso se otvori pod oštricom noža. Nož mu ispadne iz ruke, a on se zapanjen povuče. Gnoj je izlazio iz rane. Kao žućkasta krema i sok od šljive. smrad mu ispuni nos i grlo. «Potraži metak prstima.» Flynn se uvijao pod snažnim rukama Arapina koji su ga pridržavali. «Brzo. Brzo. Ne mogu više izdržati.» Smogavši snage i zatvorivši grlo da bi se suzdržao od povraćanja, Sebastian ugura mali prst u rupu. Savije ga poput kuke i potraži metak. Pronađe ga i izvuče na površinu, a potom zrno iskoči iz rane i otkotrlja se na pod brodice. Nova bujica mlakog otrova šikne iz rane, preplavivši Sebastianovu ruku. On se dovuče do ruba brodice, otvori usta i povrati. «Kad bismo bar imali crvene tkanine.» Flynn je sjedio naslonjen na ogoljeni jarbol. Još je uvijek bio jako slab, ali prije četiri dana, s istjecanjem gnoja, nestala mu je i temperatura. «Što bi učinio?», zapita Sebastian. «Ulovio bih jednoga od tih dupina. Prokletstvo, mladiću, tako sam gladan da bih ga sirovog pojeo.» Četiri dana dijete na bazi mlijeka i srži kokosovog oraha ispraznila su njihove trbuhe koji su kruljili. «Zašto crvene?» «Privlači ih. Služi kao mamac.» «Ali, nemamo udica.» «Priveže se za konop vreće i namami ih se na površinu, a potom ih se probode nožem učvršćenim za veslo.» Sebastian utihne promatrajući zamišljeno skupinu dupina koji su se igrali ispod brodice za spašavanje. «Mora baš biti crvena, ha?», zapita, i Flynn ga pažljivo pogleda. «Da, crvena.» «Ako je tako.» Sebastian se neko vrijeme dvoumio, a potom otkopča hlače, atim, sramežljiv poput mlade na prvu bračnu noć, spusti hlače. «Bože moj», reče Flynn začuđeno, i podigne ruku da bi si zaštitio oči. tiš «O, ho!», začuje se zadivljeni zbor cijele posade. Ju «Kupio sam ih u Harrodsu», reče Sebastian. Crveno, rekao je Flynn. No, Sebastianove gaće bile su nevjerovatno crvene, fantastične: najživahnija crvena boja zalazaka sunca i ruža koja se uopće može zamisliti. Sezale su mu do koljena, orijentalnom raskoši. «Čista svila», reče Sebastian, opipavši tkaninu. «Deset šilinga par.» «Hajde! Dolazite, ribice. Dodite!», šaputao je Flynn ležeći na truhu, držeći ramena i glavu izvan brodice. Na kraju konopa crvena je mrlja plesala ispod površine zelene vode. Dugački, zlatni bljesak krene prema njoj, i Flynn povuče konop. Dupin se okrene oko samoga sebe i ode. Flynn ponovno povuče konop. Dupin se ponovno pojavi. «Hajde, ribice, dohvati ih!» Iz skupine se odvoji još jedan dupin i pridruži se lovu oko mamca. «Spreman?» «Spreman.» Sebastian je stajao pored njega u takvom položaju kao da će baciti disk. Od uzbuđenosti je zaboravio ponovno navući hlače, a košulja mu je sezala do bedara. Imao je dugačke i mišićave noge: noge atletičara. «Natrag!», zapovjedi posadi koja se skupila oko njega prijeteći da će prevrnuti brodicu. «Natrag! Treba mi prostora», te podigne

veslo na čijem je vrhu bio privezan dugački lovački nož. «Evo ih.» Flynnov glas zadrhti od uzbuđenja: povuče prema površini komad crvene tkanine, i dupini krenu za njim. «Hajde!», dovikne, kad se jedan od dupina pojavi na površini, ha metar i pol udaljenosti od brodice. Čvrsta ruka i stručno ciljanje koje je jednom bilo odlučujuće u pobjedničkoj igri protiv velikog Franka Wooleyja, sada su vodili veslo. Sebastian pogodi dupina tri centimetara iza uha. Na tren je izgledalo kao da je veslo oživjelo u njegovoj ruci, dok se dupin koprcao i borio s oštricom noža, no nije bilo udica koje su ga mogle zadržati, i dupin klizne s noža. «Prokletstvo!», zareži Flynn. «K vragu!», ponovi poput jek Sebastian. No, dupin je bio smrtno ranjen; tri metara ispod površine vode srčio se i koprcao poput zmaja od papira koji je upao u vrtlog, a ostatak skupine se rasprši. Sebastian ispusti veslo i započne sa sebe skidati košulju. «Što radiš?», zapita Flynn. «Idem po njega.» «Jesi li lud? A morski psi?» «Tako sam gladan da bih pojeo čak i morskog psa», reče te se baci u more. Nakon trideset sekunda ponovno izroni uz širok, pobjednički osmijeh na licu, čvrsto stišćući s ljubavlju uginulog dupina. Sčučureni pored osakaćenog trupla dupina žderali su komade sirovog mesa začinjene solju. «Pa, jeo sam i goru hranu, i to plativši je gvineju», reče Sebastian i lagano podrigne. «O, oprostite.» «Molim», zareži Flynn punim ustima. Potom, škiljeći jednim okom kritički gledajući Sebastianovu golotinju, doda: «Prestani se praviti važan i navuci te hlače prije nego što ti netko stane na njega.» Polako, sasvim polako, Flynn OFlynn počeo je mijenjati mišljenje koje je imao o Sebastianu Oldsmithu. Veslači su već odavno izgubili i ono malo oduševljenja koje su imali prema svom zadatku. Veslali su i dalje samo zbog neprekidnih Flynnovih prijetnja i Sebastianova primjera koji je radio bez Prestanka. Tanki sloj masnoće koja je prekrivala njegove mišiće već je odavna nestao i sada, dok se saginjao nad veslima, njegovo tijelo Preplanulo od sunca imalo je nečeg michelangelovskog. Šest dana su se vukli, dok ih je struja tjerala prema sjeveru. Šest dana bonace pod užarenim suncem, na mirnome moru nalik zelenom baršunu. Bilo je kasno popodne. «Ne», reče Muhamed. «To znači: Dva ježa vode ljubav ispod pokrivača.» «O!» Sebastian ponovi izraz ne prekidajući ritam veslanja. Rado Je učio svahili, i premda njegov talent nije bio tko zna kako sjajan, Posjedovao je snažnu volju. Muhamed je bio ponosan na njega i suprotstavljao se svakom pokušaju posade da ugrozi njegovo mjesto učitelja. «Slažem se s pričom o ježevima», zareži Flynn. «Ali što znači.?» reče nešto na svahiliju. «Znači: Snažan vjetar zapuhat će na moru», prevede Sebastian, ozarivši se od sreće. «Ni ja se ne šalim.» Flynn ustane, nagnuvši se da ne bi opteretio bolesnu nogu te si zaštititi oči i pogleda prema istoku. «Vidiš li one oblake?» Sebastian ispusti veslo i stane pored njega; rastegne mišić ruku i ramena koji su ga boljeli. Ostali veslači odmah prestanu sa svojom aktivnošću. «Hajde, ljepotice!», zareži Flynn i oni ga nevoljko poslušaju. Flynn se obrati Sebastianu: «Vidiš li ih?» «Da.» Izgledalo je poput crte koju žene hindu stavljaju na oči: crna mrlja na obzoru. «Pa, Bassie, tamo je vjetar za kojim toliko čeznemo. Zapravo, nešto više od onoga što želiš.» Začuli su ga u mraku kako dolazi: taj prigušeni fijuk u noći. Na istoku su goleme zvijezde nestale, jedna po jedna; progutao ih je crni oblak koji se sve više širio nebeskim svodom dok nije progutao polovicu ponoćnog neba. Udar vjetra sruči se na brodicu za spašavanje i napuhne improvizirano jedro koje zapucketa poput biča. Svi se probude i ogledaju se oko sebe. «Drži si čvrsto te gaće», promrmlja Flynn, «ili ćeš ostati gole guzice.» «Bolje je da spustim to jedro.» «Da, bolje je. I to sasvim», složi se Flynn. «A već kad radiš, uzmi konop od njega napravi konope kojima ćemo se vezati za čamac.» Začuvši snažno pucketanje svi polegnu na pod brodice. Brodica je kružila poput čigre, dok su ledene perjanice vode padale po njima, u suprotnosti s toplim puhanjem vjetra. Sada je puhao bez prekida, a brodica se neprekidno ljuljala: kao životinja koju bi udarili mamuzom. «Bar će nas odgurnuti do kopna!», dovikne Sebastian Flynnu. «Hej, Bassie, uvijek si prepun ideja!», i prvi ga val zapljusne, zagušivši Flynnov glas. Sruči se na njihova tijela, a potom se raspline na daskama dna. Brodica se zaleluja, a potom se spremi na sljedeći napad. Pod neprekidnim naletima vjetra more se nadimalo brže od onoga što je

Sebastian smatrao mogućim. Nakon nekoliko minuta valovi su se obijali o bokove brodice takvom jačinom da je oduzimalo dah. Sasvim su ih preplavljivali, gurajući brodicu ispod vode, sve dok je sila ponovno ne bi vratila iznad površine, divljački se ljuljajući. Jedva su uspijevali disati. Iskoristivši trenutak stanke, Sebastian klizne do Flynna. «Kako si?», zagrmi. «Dobro, više nego dobro.» I još jedan val ih zapljusne. «Kako noga?», ispljune Sebastian kada su ponovno izronili. «Za ime Boga, prestani blebetati.» Ponovno završe ispod vode. Bilo je sasvim mračno, bez zvijezda, bez mjeseca, ali vrh svakog vala sjajio se zlobnom grimasom, kad bi se sručio na njih, natjeravši ih da zadrže dah, i da se šakama koje su ih već bolje čvrsto drže dasaka. Beskonačno dugo Sebastian je živio u mraku, dok su ga vjetar i voda neprekidno zapljuskivali divljačkom snagom. Njegovo utrnuo tijelo više nije osjećalo ni hladnoću. Postupno je njegovim mislima zavladao praznina. Kad bi naišao veći val od ostalih, čuo bi prasak o daske ili beskorisno stenjanje pokojeg Arapina kojeg je noćno more progutalo, no ti zvukovi za njega nisu imali nikakva smisla. Dva puta povraćao je vodu koju je popio. Nije osjetio čak ni okus. Tekla mu je niz bradu, a potom, mlaka, niz prsa gdje ju je još jedan golemi val ponovno pokupio sa sobom. Oči su ga pekle, no nije osjećao bol, a svaki val koji je nailazio zapljuskivao ih je velikom jačinom. Konačno, imao je osjećaj da vidi nešto, te usporeno okrene glavu. Pored njega Flynnovo je lice izgledalo nestvarno u mraku. Čudno! Ostao je ležati, razmišljajući i raznišljajući, no nije si uspio razjasniti fenomen. Potom pogleda prema sljedećem valu i opazi neodređeno obećanje dana koji se rađao: ujeda svjetlost među crnom masom oblaka. Pokuša nešto reći, ali iz usta mu ne iziđe nikakav zvuk. Grlo mu je bilo nateklo, začepjeno od soli, a jezik utrnuo. Pokuša ponovo: «Zora je», grakne. Pored njega Flynn je izgledao poput lesa. Na sivom i uzburkanom moru svjetlost je postajala postupno sve jača, iako se crna masa oblaka očajnički pokušavala zadržati. Sada su valovi bili još strasniji u svojoj divljoj jačini. Svaka siva, staklena planina podizala se nadvisivši brodicu za spašavanje i prekrivši ju nekoliko sekunda od naleta vjetra, vrh se pjenio poput etruščanske kacige s perjanicom, a potom bi kliznuo i sručio se šumeći na samoga sebe. Svaki put su ljudi u brodici ležali na dnu, čekajući utučeno da ih bijela bujica preplavi. Jednom je, u nenadanoj stanci nevremena, brodica plovila sasvim mirno nekoliko trenutaka i Sebastian se ogleda oko sebe. Platno i konopi, kokosovi orasi i ostali patetični ostaci svega što su posjedovali, nestali su. More je otrgnulo podosta dasaka na dnu i sada se vidjela metalna struktura. Od sedmorice njih koji su bili na brodici dan ranije, ostali su samo on, Flynn, Muhamed i još jedan; ostala trojica su nestali. Progutalo ih je ogladnjelo more. Potom se nevrijeme nastavi, a brodica se snažno zaljulja i gotovo se prevrne. Najprije Sebastian osjeti drukčiji ritam valova; bili su viši, i rjeđi. Potom, u buci nevremena začuje novi zvuk, poput topa koji u neravnomjernim intervalima ispaljuje granate različite jačine. Odjednom shvati da je taj zvuk čuo već duže vrijeme; no, tek ga je sada uspijevao razabrati, svladavši ošamućenost i umor. Podigne glavu, a cijelo se njegovo tijelo pobuni zbog tog napora. Ogleda se oko sebe, ali ga je more okruživalo poput sivih zidova koji su ograničavali njegov vidokrug na pedeset metara. No, sada je taj neravnomjerni zvuk postajao sve glasniji i glasniji, sve učestaliji. Kratki valovi podizali su brodicu za spašavanje. I on ugleda kopno; bilo je tako blizu da je sasvim jasno razabirao palme koje su se uvijale na vjetru i njihale svoje grane. Ugleda plažu sivobijele boje na svjetlosti zore, a iza nje, u daljini, blijedo plavetnilo visoravni. Potom opazi koraljni greben. Otkrivao mu je crne zube, režeći kroz vodu koja se pjenila oko njega jačinom ispaljivanja topničkih granata, a potom je ulazila u mirnu lagunu. Brodica je plovila ravno prema njemu. «Flynn», grakne. «Flynn, čuješ li me.» Ali se starac ne pomakne. Imao je širom otvorene oči, i samo je podizanje prsnog koša dok je disao dokazivalo da nije mrtav. «Flynn!», reče i udari ga u obraz. «Flynn!», glava se okrene prema njemu, on trepne kopcima, ali ne odgovori. Još se jedan val sruči na brodicu za spašavanje. Ovaj put hladna i zlobna pljuska trgne Sebastiana, i vrati mu snagu. Prodrma glavu da se oslobodi vode. «Kopno», prošapće. «Kopno.» Flynn se zagleda u njega, zbunjen. Dva vala

ispred njih koraljni je greben pokazao svoje zube. Držeći se jednom rukom za daske, Sebastian izvuče nož iz korica i započne rezati konop koji ga je vezivao za daske. Odreže ga. Puzeći se približi Flvnnu i učini isto, brzo ga oslobodivši od mokrog konopa. Potom klizne do Muhameda te oslobodi i njega. Mali Afrikanac se zagleda u njega okrvavljenim očima na naboranom, majmunskom licu. «Plivaj», šapne mu Sebastian. «Moraš plivati», reče vrativši nož u korice i pokuša preko Muhameda stići do Arapina, ali val osine brodicu, podignuvši je vodoravno i prevrnuvši je tako da su svi završili u vodi na milost i nemilost koraljnog grebena. Sebastianu je trebalo neko vrijeme da ponovno izroni iz vode. Tik uz njega izroni i Flynn. Užasnut na pomisao da može umrijeti, Flynn se čvrsto držao za Sebastiana, opasavši mu ruke oko pojasa, laj isti val koji ih je prevrnuo, sada udari u koraljni greben i sasvim a prekrije. Na mjestu gdje su se prije isticali koraljni zubi, sada se proširila pjenasta voda u kojoj su plutali ostatci brodice, koja se raspala nakon udarca u greben. Osakaćeni leš Arapina još je uvijek bio Privezan za dio brodice. Flvnnu i Sebastiana, zagrljene poput jubavnika, podigne sljedeći val i odbaci ih prema preplavljenom koraljnom grebenu. Poletjevši u dugačkom luku, od kojeg im je srce skočilo u pete, val ih prebaci preko grebena, koji bi ih bio rastrgao, te oni završe u mirnoj laguni. Zajedno s njima stigao je i mali Muhamed, i ostatci brodice. Laguna je bila prekrivena gustim slojem mekane pjene poput one dobra piva tako da su, dok su teturali prema plaži, u vodi koja im je sezala do pojasa, zagrljeni i podupirući jedan drugoga, bili prekriveni bijelim plastom. Izgledali su poput tri pijana snjegovića, koji su se uputili svome domu nakon duge noći provedene u slavlju. Muhamed se šćućurio pored hrpe svježih i sjajnih kokosovih oraha. Plaža ih je bila prepuna, jer ih je oluja stresla sa stabala. Radio je punom parom rukujući Sebastianovim nožićem, s licem prekrivenim slojem osušene soli, mrmljajući sebi u bradu, nateklih i ispucalih usana, rezao je bijele ljuske i otvarao ih do prazne sredine, prepune bijele srži i svježeg mlijeka. Tada bi mu Flynn ili Sebastian uvijek oduzimali kokosov orah. Sve očajniji, pogledao bi u dvojicu bijelaca koji su, zabacivši glavu, s užitkom pili mlijeko koje se slijevalo iz uglova usana, zatvorivši oči od velikog zadovoljstva. Potom bi uzimao nov kokosov orah i vraćao se na posao. Otvorio ih je još nekoliko dok njih dvojica nisu utažili žed, a potom još jedan koji je konačno mogao približiti ustima i požudno ga ispiti. Zatim zaspnu. Siti od bogatoga i slatkog mlijeka, opuste se na pješčanoj plaži spavajući cijeli dan i cijelu noć. Kad su se probudili, vjetar je prestao puhati, iako se more još uvijek obijalo o koraljni greben takvom jačinom da je zvuk podsjećao na topničke granate. «I?», reče Flynn, «gdje se mi to nalazimo, za sve vragove pakla?» Ni Sebastian, ni Muhamed nisu mu odgovorili. «Šest dana bili smo u brodicu. Mogli smo završiti na stotine milja južnije, prije nego što nas je oluja izbacila ovdje na obalu.» Nabora čelo i razmisli. «Možda se nalazimo u portugalskom Mozambiku. Ili čak pored Zanzibara.» Usredotoči svoju pažnju na Muhameda. «Idi!», reče. «Potraži rijeku ili planinu koju poznaješ. Ne, još bolje: pronađi naselje gdje možeš pribaviti hranu i nosače.» «Idem i ja», ponudi se Sebastian. «Ti ne bi razlikovao Zambezi od Misisipija», zareži Flynn nestrpljivo. «Izgubio bi se nakon prvih stotinu metara.» Muhameda nije bilo dva i pol dana, ali tijekom njegove odsutnosti Flynn i Sebastian su se odlično snašli. U sjeni kolibe od palminih grana jeli su tri puta na dan rakove i goleme svježe jastoge koje je Sebastian lovio u laguni i potom kuhao zajedno s oklopom na vatri koju je Flvnn palio trljajući uz beskonačno strpljenje dva tanka suha drveta. Prvu noć Flvnn je upriličio predstavu. Već je nekoliko godina bio naviknut piti u prosjeku dvije boce gina dnevno. Nenadan i drastičan prekid, iako zakašnjelo, uzrokovao je u njemu klasičan napad delirijuma tremensa. Proveo je polovicu noći šepajući goredolje po plaži, prijeteći komadom drva i obasipajući vulgarnostima duhove koji su ga opsjedali. Ponajviše ga je vjerno slijedila tamnocrvena kobra, i tek nakon što ju je bučno izudarao do smrti, iza jedne palme, Flvnn dopusti Sebastianu da ga odvuče od tamo i posjedne pored logorske vatre. Drhtao je poput radnika s bušilicom. Cvokotao je tako glasno zubima da je Sebastian mislio da će se slomiti. No, polako je drhtaj prestajao, a u podne je Flynnu bilo

dovoljno dobro da pojede tri jastoga, nakon čega je ponovno zaspao. Probudio se kasno navečer, u savršenoj formi, točno na vrijeme da pozdravi Muhamedov dolazak popraćen nekolicinom domorodaca visoka rasta, koji su pripadali plemenu Angoni. Pridošlice su s poštovanjem odzdravile Flvnnu. Od Beire do Dar Es Salama ime Fini pobuđivao je strahopoštovanje među domorodcima. Legenda mu je pripisivala natprirodne moći. Njegova djela, njegova slava kao nepogrješiva lovca, njegova nadasve vedra narav i prividni imunitet od smrti i kazne Potaknuli su vjerovanja koja je i sam Flvnn osobno marljivo Pothranjivao. Noću, oko logorske vatre, kad žene i djeca nisu smjeli slušati, šaputalo se da je Fini ustvari reinkarnacija Monomatape. Govorilo se da je u intervalu između njegove smrti dok je bio Veliki alj i posljednje reinkarnacije kao Fini, živio u tijelu krokodila, a Potom kao Mowana Lisa, najpoznatiji ljudožder u povijesti istočne Afrike, lav koji je ubio barem tristo osoba. Dan kad je prije dvadeset i pet godina Flynn stigao u Port Ameliju, bio je i dan kad je ubijen Movrana Lisa. Te su stvari bile opće poznate i samo bi se budala okrenula protiv Finija. Otud i poštovanje kojim su ga sada častili. Flynn prepozna jednoga od njih. «Luti», zareži, «stara hijeno!» Luti ga počasti širokim osmijehom te zamahne glavom od radosti što ga je Flynn prepoznao. «Muhamed», reče Flynn obrativši se svome čovjeku. «Gdje si ga pronašao? Jesmo li blizu njegovog naselja?» «Dan hoda.» «U kojem smjeru?» «Sjeverno.» «Dakle, nalazimo se na portugalskom tlu!», usklikne Flynn. «Nalazimo se južno od Rovume.» Rijeka Rovuma bila je granica između portugalskog Mozambika i njemačke Istočne Afrike. Svi njihovi naponi da od Portugalaca dobiju izručenje bili bi uzaludni, jer je Flynn radio uz dozvolu portugalskog guvernera, a putem njega i uz dozvolu guvernera u Luorencu Marquesu. Na neki način ta su dva službenika bila uvučena u rad Flvnnove tvrtke i iz nje su također dobivali dogovoreni udio od dobiti poduzeća. «Ne brini, Bassie. Stari Fleischer nam ovdje ne može ništa. A za tri, najkasnije četiri dana bit ćemo kod kuće.» Prva etapa putovanja dovela ih je u Lutijevo naselje. Ljuljajući se u nekoj vrsti ljuljačka, koje su pridržavala četvorica Lutijevih ljudi, Flynn i Sebastian udobno su se oprostili od plaže. Nosači su pjevali, a njihovi duboki glasovi, uz njihanje ljuljačke, zibali su Sebastiana kojeg je prožeo osjećaj blagostanja. S vremena na vrijeme bi zaspao. Na širim dionicama puta dvije su ljuljačke nosili tik jednu do druge, te je na taj način mogao čavrljati s Flynnom; ili je promatrao krajolik koji se mijenjao i različite primjerke životinja. Bilo je puno bolje nego u londonskom zoološkom vrtu. Svaki put kad bi opazio neku nepoznatu životinju zazvao bi Flvnnu da mu objasni o kojoj se vrsti radi. Skupine ptica, tamni oblaci na tlu, preplavljivali su obale svakog vodotoka. Golemi žuti bivoli trčali su uz rub šume. Bilo je stabala tako čudnih oblika, veličine i listova da Sebastian nije vjerovao svojim očima. Niz golemih baobaba, širokih petnaest metara, prijeteći su se nadvisivali poput prapovijesnih čudovišta. Bilo je i šuma tnasasa, čije lišće nije bilo zeleno kao što bi bilo prirodno, već ružičasto, crveno i boje čokolade. Stabla visoka i do dvadeset metara, sjajnožute boje, s korom koja se skidala poput krhkog pergamenta. Šumarci mopanija, čiji su se listovi sjajili na suncu metalnozelenom bojom. A u džungli, duž obala rijeka, povijuše su se uspinjale poput dugačkih, sivih crva i spuštale se u krugovima među divlje smokve. «Zašto nema ni traga slonovima?», zapita Sebastian. «Moji momci i ja očistili smo ovo područje prije šest mjeseci», objasni Flynn. «Zasigurno su se malo preselili, vjerojatno prema sjeveru, s druge strane rijeke Rovume.» Kasno popodne spuste se u dolinu stjenovitim puteljkom i prvi put Sebastian ugleda znakove ljudskog naselja. U dolini, podijeljenoj u neravnomjerne pravokutnike, raslo je proso; zeleno i snažno. Bilo je to Lutijevo naselje: kolibe sagrađene od sijena u obliku pčelinjeg saća zatvarale su nepravilan krug oko čistine. Svi stanovnici naselja iskazali su Flvnnu dobrodošlicu: tristotinjak duša, počevši od starih sijedih glava s krezubim osmijehom, do djece, koju su majke držale na golim bokovima, i koja nisu prekidala sisanje mlijeka, već su se i dalje svojim velikim ustima držala za majčine grudi. Prolazeći kroz gomilu koja je vrištala i pljeskala u znak dobrodošlice, Flynnu i Sebastiana odnesu pred kolibu poglavice te

ih polože na pod. Flynn i stari poglavica se srdačno pozdrave; Flynn, zahvalan za sve usluge koje je dobio u prošlosti i one koje će tek dobiti u budućnosti, a poglavica u čast Flvnnove osobe i činjenice da je Flynn, fite kamo god se kretao, za sobom ostavljao veliku količinu dobrog, crvenog mesa. «Dolaziš li u lov na slonove?», zapita ga poglavica tražeći nadobudno očima Flvnnovu pušku. «Ne.» Flvnn zaniječe glavom. «Vraćam se s putovanja. Izdaleka.» «Odakle?» Kao odgovor Flvnn pogleda prema nebu na značajni način i ponovi: «Izdaleka.» Začuje se mrmljanje puno strahopoštovanja, a poglavica mudro klimne glavom. Svi shvate da je Fini bio u posjetu svome alter egu, Monomatapi. «Hoćeš li duže ostati u našem naselju?», zapita poglavica, još uvijek nadobudno. «Samo noćas. Krenut ću dalje sutra u zoru.» «Ah!», razočarano će poglavica. «Nadali smo se da ćemo ti moći iskazati dobrodošlicu uz ples. Sve je spremno otkako smo saznali za tvoj dolazak.» «Ne», ponovi Flvnn. Znao je da je jedan ples mogao potrajati tri do četiri dana. «Imamo i ukusno palmino vino», ponovno pokuša poglavica i ovaj put ponuda pogodi Flvnnu poput nosoroga koji napada. Već dugo vremena nije ni okusio alkohol. «Prijatelju moj», reče Flvnn, i na pomisao osjeti da mu rastu zazubice. «Ne mogu se zaustaviti i plesati s tobom, ali ću popiti malu dinju palminog vina, u znak prijateljstva prema tebi i tvojim ljudima.» Potom se obrati Sebastianu i upozori ga: «Da sam na tvom mjestu, Bassie, ne bih to ni okusio. Pravi je otrov.» «U redu», reče Sebastian. «Idem dolje do rijeke da se operem.» «Izvršna zamisao», te Flvnn s ljubavlju približi usnama dinju prepunu palminog vina. Sebastianovo spuštanje prema rijeci izgledalo je poput rimske pobjede. Cijelo naselje nanizalo se na obali rijeke promatrajući s pohlepnim zanimanjem njegovo kupanje, uz šum poštovanja i divljenja kad je ostao samo u gaćama. «Bwana Manali», ponavljali su u zboru. Gospodar crvenog sukna, to mu ime ostane. Kao dar za rastanak poglavica je poklonio Flynnu četiri dinje palminog vina i zamolio ga da se brzo vrati. S puškom. Hodali su cijeli dan, i kad su se utaborili u suton, Flvnn je bio poluparaliziran od palmina vina, dok je Sebastian cvokotao zubima i drhtao. Od svog boravka u močvarnom području rijeke Rufiji nosio je suvenir: njegov prvi napad malarije. Stigli su do Lalapanzija sljedeći dan, nekoliko sati prije Sebastianove krize zbog visoke temperature. Lalapanzi je bio Flynnov glavni tabor, a ime je značilo: Ležati, ili točnije, Jezero za odmaranje. Nalazio se među brežuljcima pored male pritoke velike Rovume, na stotinjak milja od Indijskog oceana, no, na samo deset milja udaljenosti od njemačkog teritorija s druge strane rijeke. Za Flvnnu je bilo nužno živjeti nedaleko od mjesta gdje je radio. Da Sebastian nije bio bolestan, tumarajući svijetom malarije, prepunom užarenih sjena, bio bi iznenađen taborom Lalapanzi. Nitko, poznavajući Flvnnu OFhna, ne bi očekivao ništa slično. Iza zida od bambusa, koji je štiti livade i vrtove od nametnika, tabor se sjajio poput zelenog dragulja na smeđoj pozadini brežuljaka. Bilo je zasigurno potrebno mnogo rada i mnogo strpljenja dok su bili iskopani svi kanali za navodnjavanje vrta i livada. Tri divlje smokve nadvisivale su kolibe, a gredice tratinčica ukrašavale terase koje su se u laganom brežuljku spuštale do rijeke, dok je jedna bugenvilija posve prekrila najveću kolibu mješavinom tamnozelene i ljubičaste boje. Iza bungalova s velikim, otvorenim trijemom, nalazilo se desetak koliba poredanih u krug, sa slamnatim krovovima, bijelim od vapna, i blještavim na suncu. Cijeli kompleks ostavljao je dojam reda i dobrog ženskog ukusa. Samo je žena mogla potrošiti toliko vremena i truda te stvoriti tako dražestan kutak usred smeđih stijena i suhih travnjaka. Stajala je na trijemu, u hladu, poput valkire: visoka, preplanula, bijesna. Dugačka haljina svijetloplave boje bila je svježije izglačana, a zakrpe gotovo nevidljive. Stisnuta u pasu, haljina se nadimala na bokovima i padala do gležnjeva, jedva skrivajući dugačke i ravne noge. Prekrižene na prsima, ruke boje jantara naglašavale su ponosne grudi, a gusta, crna pletenica koja joj je sezala do pojasa, njihala se poput repa uznemirene lavice. Njeno lice, previše mlado za ožiljke osamljenosti na njemu, otvrdne u ljutitu grimasu kad ugleda Flvnnu i Sebastiana. Stigli su ljuljajući se u ljuljačkama, dugačkih brada, odjeveni u Srnrđljive krpe, kose slijepijene od prašine i znoja. Flvnn je bio pun Palmine vina, a Sebastiana je tresla groznica, iako je po

simptomima uo nemoguće razlikovati njihova različita stanja. «Mogu li znati gdje si proveo ova posljednja dva mjeseca, Flynn OFlynn?» Pokuša govoriti kao muškarac, ali joj je glas bio kreštav. «Ne, ne možeš, kćeri!», zagrmi Flvnn izazovno. «Opet si pijan!» «I, što s tim?», zareži Flynn. «Ista si kao i majka, neka je pokoj njenoj duši, uvijek ista priča. Nikada ne bi izrekla neku ljubaznu riječ dobrodošlice za tvoga staroga oca, koji je bio daleko i pokušavao na pošten način zaraditi sebi kruh.» Djevojka naglo pogleda prema ljuljački u kojoj je ležao Sebastian i još se više namršti. «Bože mili, a tko je ovaj kojeg si doveo kući?» Sebastian se pokušava osmjehnuti, i hrabro htjede sjesti, dok ga je Flvnn predstavljao: «Sebastian Oldsmith. Moj dragi prijatelj Sebastian Oldsmith.» «I on je pijan!» «Čuj, Rosa. Budi malo pristojna.» Flvnn nezgrapno pokušava sići s ljuljačke. «Pijan je», ponovi Rosa, kiselu. «Pijan kao svinja. Možeš ga ponovno vratiti odakle je došao, ili ostaviti gdje si ga našao. Neće zakoračiti u moju kuću.» Okrene se i zaustavivši se na tren pred vratima, nastavi: «A to vrijedi i za tebe, Flynn OFlynn. Bit ću spremna s puškom. Pokušaj samo nogom stupiti na trijem, prije nego što te prođe pijanstvo, i ubit ću te.» «Rosa, čekaj, on nije pijan, molim te», stenjao je Flvnn, ali su se mrežasta vrata protiv komaraca već zatvorila za njom. Flvnn nesigurno zatetura do podnožja trijema kao da je htio provjeriti kćerinu prijetnju. No, nije bio pijan i lud do te mjere. «Žene», promrmlja. «Neka nas dragi Bog čuva.» Zatim povede malu karavanu iza bungalova, do obližnje kolibe. U sobi je bio pokojni komad namještaja, u skladu s redovitim razdobljima Flvnnova izgnanstva. Rosa OFlynn zatvori ulazna vrata za sobom i nasloni se umorno na njih. Postupno joj je brada padala prema grudima i ona sklopi oči pokušavši zadržati suze koje su je pekle. Jedna joj klizne iz oka, dršćući poput velikog sjajnog bisera na trepavici, a potom padne na pod. «O, tata, tata», prošapće. U njenom glasu osjećala se bolna osamljenost tih mjeseci. Dugo, sporo protjecanje dana, tijekom kojih je pokušala zaokupiti misli radom. Noći, koje je provela zaključana i sama u sobi, s nabijenom puškom pored kreveta, ležeći i osluškujući zvukove u šumi, bojeći se svega, čak i četiri vjerna afrička sluge, koji su spavali sa svojim obiteljima u svojim malim kolibama iza bungalova. Neprekidno je čekala Fhnnov povratak. Podizala je glavu tijekom dana i osluškivala, nadajući se da će čuti pjesmu njegovih nosača koji su se spuštali u dolinu. I svaki sat su strah i bijes rasli u njoj. Strah da se ne vrati, bijes što je tako dugo izbivao. Sada se vratio. Vratio se pijan i smrdljiv s nekim idiotom, ništarijom, i sva njena osamljenost i strah eksplodirali su pred njima. Uspravi se i naglo udalji od vrata. Prošavši kroz svježe sobe bungalova, ukrašene kožom životinja i jednostavnim namještajem, uđe u svoju sobu i baci se na krevet. U njenoj tuzi skupila se i neprekidna napetost, bez oblika, bez određenog pravca, prema nečemu što nije uspijevala shvatiti. Bio je to novi osjećaj, shvatila je to tek u posljednjih nekoliko godina. Prije ju je očeva prisutnost ispunjavala srećom i ponosom. Nikada nije komunicirala s drugim ljudima i stoga joj nisu nedostajali. Bilo joj je prirodno provoditi većinu svog vremena sasvim sama sa ženom starog Muhameda koja je zamijenila njenu majku, mladu Portugalku, koja je umrla pri porodu. Poznavala je tu zemlju poput dječaćića iz podzemlja koji poznaje svoj grad u priči. Bila je to njena zemlja i voljela ju je. Sada se sve promijenilo, osjećala se nesigurnom, bez oslonca u tome moru novih osjećaja. Osamljena, uznemirena i prestrašena. Stidljivo kucanje na stražnja vrata je trgne iz razmišljanja i srce joj zakuca puno nade. Njen bijes na Flvna već se odavna rasplinuo: sada kad je on učinio prvi korak, mogla ga je prihvatiti u bungalovu ne žrtvujući svoj ponos. Prije nego što je otišla do vrata, ispere si lice u lavoru od Porculana smještenom pored kreveta i oživi kosu pred ogledalom. Na pragu je stajao stari Muhamed, sramežljivo se osmjehujući. Bojao se i poštovao je Rosin bijes gotovo u istoj mjeri kao i samoga lvnna. Stoga osjeti olakšanje kad opazi njen osmijeh. «Muhamede, stara ništarijo», i Muhamed se zaljulja, radostan. «Jesi li dobro, Mala Dugačka Grivo?» «Dobro sam, Muhamede. A i ti, bar tako izgleda.» «Fini me poslao po pokrivač i kinin.» «Zašto?» Rosa nabora odmah čelo. «Zar ima groznicu?» «Ne on. Manali, njegov prijatelj.» «Zar mu nije dobro?» «Loše mu je.» Jako neprijateljstvo koje je Rosa osjetila na prvi pogled prema

Sebastianu malo se ublaži. Njen ženski instinkt da potrči u pomoć bilo kojem ranjenom ili bolesnom stvorenju nadvlada, čak i kad je u pitanju bilo vulgarno i smrdljivo stvorenje poput Sebastiana. vrčem pitke i prokuhane vode i bočicom tableta kinina, i Muhamedom koji ju je slijedio u stopu noseći grube vunene pokrivače, upadne u kolibu. Ušla je u krivi trenutak. U proteklih desetak minuta Flynn je bio zaokupljen vađenjem boce koju je prije nekoliko mjeseci oprezno zakopao u zemljani pod kolibe. Budući da je bio vrlo predvidiv, imao je posvuda zalihe gina, skrivene po cijelome taboru na najnezamislivijim mjestima i sada je, ozarena lica, rukavom košulje čistio bocu, prljavu od zemlje. Bio je toliko usredotočen na svoj posao da nije primijetio Rosinu prisutnost sve dok mu ona ne otme bocu iz ruke i baci van kroz prozor gdje se razbila u stotinu komadića. «Hej, zašto si to učinila?» Bio je ranjen poput majke kojoj su oteli dijete. «Za dobro tvoje duše.» Ledena, Rosa mu okrene leđa i približi se nepomičnoj osobi u krevetu, te naprči nos kad ju je zapljusnuo smrad neoprana tijela i temperature. «Gdje si pronašao ovog ovdje?», zapita ne očekujući odgovor. Sebastian proguta pet tableta kinina sa čajem. Njegovo tijelo bilo je prekriveno toplim kamenjem i obavijeno u nekoliko pokrivača. Sve to da bi se započeo znojiti. Parazit malarije ima životni ciklus od trideset i šest sati i sada, u trenutku krize, Rosa je pokušavala povećati temperaturu tijela i na taj način prekinuti ciklus i spustiti temperaturu. Toplina koja se širila iz kreveta ispunjavala je kolibu kao da je kuhinja. Ispod hrpe pokrivača virila je samo Sebastianova glava, crvena lica, boje tamne opeke. Znojio se već kroz sve pore, a goleme kapi znoja navlažile su mu kosu i jastuk, no, usprkos tome, cvokotao je zubima i drhtao toliko da se krevet tresao. Rosa je sjedila pred njega i promatrala ga. S vremena na vrijeme se naginjala prema njemu i komadićem tkanine brisala mu znoj s kapaka i iznad usana. Imala je raznježen izraz lica, i sada je bila gotovo dobra prema njemu. Jedna od Sebastianovih koverča bila je slijepljena na mokrome čelu i Rosa je vrškom prstiju vrati na mjesto. Ponovi isto još jednom, prošavši mu prstima po mokroj kosi, i instinktivno ga milujući. On otvori oči i Rosa naglo povuče ruku. Njegove sive oči bile su mutne poput tek rođenog mladunca, i Rosa osjeti grč u želudcu. «Još, molim te.» U glasu se osjećala temperatura, ali usprkos tome Rosa je bila iznenađena bojom i naglaskom. Prvi put je čula da govori, a njegov glas nije zvučao poput glasa ništarije. Na trenutak je bila u nedoumici, pogledavši prema vratima kolibe ne bi li se uvjerila da su sami, a potom ponovno pruži ruku i pomiluje ga po licu. «Vi ste ljubazni. Dobri i ljubazni.» «Pst!», ušutka ga Rosa. «Hvala.» «Pst! Zatvorite oči.» Zaklopi kapke i uzdahne; bio je to isprekidan i duboki uzdah. Kriza je stigla poput uragana i pogodila ga je nevjerojatnom jačinom. Temperatura mu se naglo popela, a potom se Sebastian uvijao i koprcao na ležaju, pokušavši se osloboditi od težine pokrivača, tako da je Rosa morala pozvati Muhamedovu ženu da joj pomogne i da ga zadrže. Znoj je probio i kroz tanki madrac te je stvarao malu lokvu ispod kreveta. Sebastian je vrištao buncajući od temperature. Potom, kao u cudu, kriza prođe, i on se opusti. Ležao je nepomično i iznemoglo: je lagano disanje bilo dokaz da je još uvijek živ. Rosa osjeti da se koža, žućkaste boje od temperature, hladila. «Prvi put je uvijek težak.» Muhamedova žena popusti stisak i oslobodi mu noge obavijene pokrivačima. «Da», reče Rosa. «Sada uzmi lavor. Moramo ga oprati i promijeniti pokrivače, Nanny.» Često je morala pomagati bolesnima i teško ranjenima: slugama, nosačima, lovcima, i naravno, svome ocu. Ali sada, kad je Nanny povukla pokrivače i Rosa je započela prati nepomično Sebastianovo tijelo vlažnom krpom, osjeti u sebi neobjašnjivu napetost. Osjećaj straha i uzbuđenosti istovremeno. Osjećala je da crveni i stoga se naginjala prema naprijed da joj Nanny ne bi vidjela lice. Gdje je sunce nije dotaknulo, koža na prsnome košu i rukama bila je glatka i mekana poput alabastera. Osjećala je elastičnu čvrstoću pod prstima, topli i nježni dodir koji je duboko dirnuo. Odjednom shvati da je komad tkanine od flanela koristila umjesto za brisanje, za milovanje obrisa mišića ispod bljedila kože. Sabere se, i njeni pokreti postanu grublji i efikasniji. Obrisu ga od pojasa na gore, a potom, kad ga je Nanny htjela sasvim razotkriti, Rosa vrisne: «Čekaj!», i Nanny zastane, držeći ruke na pokrivaču,

zakrenuvši glavu prema njoj, i čekajući, poput ptičice. Crte njena staroga, izboranog lica se izduže u sramežljivu zabavljenost. «Čekaj», ponovi Rosa zbunjeno. «Pomozi mi da mu najprije navučemo noćnu košulju», te sa stolca pored kreveta uze jednu od Flynnovih noćnih košulja, svježe izglačanu, ali staru i istrošenu. «Zasigurno te ne može ugristi, Mala Dugačka Grivo», starica ju je uljudno zadirkivala. «Nema zube.» «Prestani govoriti gluposti», otrese se Rosa previše ljutito. «Pomozi mi, podignimo ga.» Obje podignu Sebastiana i navuku mu košulju preko glave, a potom ga ponovno spuste na jastuk. «A sada?», zapita Nanny nevina izraza lica. Kao odgovor Rosa joj pruži komad tkanine i okrene leđa zagledavši se van kroz prozor. Iza sebe začuje šum pokrivača i Nannyjin glas. «O, ho!» Nakon usklikla čuđenja uslijedio je kratak smijeh kad opazi crvenilo nelagode na Rosinom vratu. Nanny je kriomice izvukla iz bungalova Flynnov nož za brijanje i sada je kritički promatrala Rosu dok je oprezno prelazila njime po Sebastianovim nasapunanim obrazima. Nijedna liječnička preporuka nije zabranjivala da ga odmah ne obriju nakon prebrođene krize. Rosa je, osim toga, imala svoju teoriju i pretpostavila je da će se na taj način bolje osjećati. Nanny je dala svoj pristanak i obje su se sada u istoj mjeri zabavljale, s jednakom ozbiljnošću djevojčica koje se igraju lutkom. Iako je Nanny s vremena na vrijeme negodovala i zadržavala dah, Rosa je uspjela odstraniti dlake koje su prekrivale Sebastianovo lice poput crne kože, ne uzrokujući velike štete. Na bradi se vidio neznatni trag oštrice i još jedan ispod lijeve nosnice, no nije izišlo više od dvije kapi krvi. Rosa ispere nož, a potom kritički pogleda Sebastiana provjeravajući svoje remekdjelo. Još ju je nešto mučilo u truhu. «Mislim», promrmlja, «da bismo ga trebale smjestiti u bungalov. Bit će mu udobnije.» «Pozvat ću sluge da ga prenesu», reče Nanny. Flynn OFlynn je bio vrlo zauzet cijelo vrijeme Sebastianova bolovanja. Broj njegovih ljudi drastično je opao tijekom posljednjih borba s Hermannom Fleischerom na rijeci Rufiji, a da bi zamijenio izgubljene ljude, primio je sve nosače koji su se iz Lutijeveog naselja vratili kući. Organizirao im je prvu obuku i nakon četiri dana izabere desetak njih koji su najviše obećavali, s namjerom da ih pretvori u lovce. Ostale pošalje natrag usprkos njihovom prosvjedovanju. Htjeli su ostati po svaku cijenu i zavidjeli su na slavi i zaradi koju će zasigurno steći njihovi prijatelji sretnici. Od tog trenutka mali broj odabranih započeo je i drugi dio tečaja. Flynn je oruđe za rad držao zaključano u jednoj od koliba iza bungalova. Zadivljujući arsenal. Bilo je hrpetina Martini Henryja 450 niske cijene, zalihe Lee Metfordsa koji su preživjeli rat između Engleza i Boera, manji broj njemačkih Mauzera otetih u borbama s kolonijalnim vojnicima na rijeci Rovumi, i nekoliko skupocjenih ručno izrađenih dvocijevka Gibbs i Messrs Greener iz Londona. Nije bilo puške koja je imala otisnut serijski broj. Iznad njih, na velikim drvenim policama nalazile su se poredane kutije sa streljivom: dovoljno streljiva za mali rat. Prostoriju je ispunjavao miris masti za puške. Flynn novake opremi Mauzerima i započne ih podučavati kako će rukovati puškom. Škartira one koji nisu bili nadareni i konačno mu ostane osam ljudi koji će u budućnosti biti u stanju pogoditi slona na pedeset koraka udaljenosti. Skupina ude u treću i posljednju fazu obuke. Prije mnogo godina Muhamed je služio u njemačkoj kolonijalnoj vojsci. Godine 1904. prilikom pobune Salita, čak sije zaradio medalju nakon čega je bio promaknut u časnika; imenovan je direktorom menze časnika. No, u Mbevi, gdje je Muhamed službovao u to vrijeme, revizor je tijekom inspeksijskog nadzora otkrio da iz skladišta nedostaje dvadesetak boca schnappsa, a iz kase menze nešto više od tisuću maraka. Bilo je to dovoljno da se završi na vješalima. Tako je Muhamed, bez velikih ceremonija, podnio ostavku, povukao se iz vojske i otišao do portugalske granice. Na portugalskoj strani susreo je Flynna i dobio posao kod njega. U svakom slučaju bio je još uvijek autoritet što se tiče obuke njemačkih vojnika i dobro je govorio jezik. Novaci su bili povjereni njemu jer su po Flynnovim planovima morali nalikovati skupini njemačkih kolonijalnih vojnika. Nekoliko dana su taborom Lalapanzi odjekivali Muhamedovi krikovi na njemačkom jeziku, koji je, s turbanom na glavi, marširao na čelu skupine svojih polugolih ljudi. U međuvremenu se Flynn pobrinuo za ostale

pripreme. Nekoliko je dana, sjedeći na trijemu bungalova, znojeći se i mučeći, pisao pisma. Prvo pismo bilo je naslovljeno na: Njegova visost, Guverner njemačkog dijela Istočne Afrike, Dar Es Salam Poštovani gospodine, Šaljem Vam sljedeću žalbu zbog pretrpljene štete: jedan dhow tržišna cijena 1500 funta, 10 pušaka 200 funta, hrana i ostale potrepštine 100 funta, previše da ih navedem, pretrpljene patnje, bol i odricanja 200 funta procjena; ukupno 2000 funta. Ovaj zahtjev za odštetu odnosi se na potapanje navedenog dhowa nedaleko od izvora rijeke Rufiji, 10. srpnja 1912. zbog gusarskog čina vašega ratnog broda, Bluechera. Molim vas da mi iznos isplatite u zlatu, 25. rujna 1912, ili prije, inače ću biti primoran osobno se pobrinuti za naplatu. poštovanjem, Flynn Patrick OFlynn državljanin Sjedinjenih Američkih Država. Nakon što je dugo vremena dobro razmislio, Flynn odluči da neće dodati i zahtjev za odštetu koji se odnosi na bjelokost. Nije bio sasvim siguran u legalnost stvari. Bolje je, dakle, ne spominjati to. Čak se mislio potpisati kao Veleposlanik Sjedinjenih Američkih Država u Africi, ali je odbacio tu zamisao, budući da je guverner Schee prokleta dobro znao da nije ništa od svega toga. No, ta naznaka za državljanstvo nije škodila: mogla je poslužiti u tome da stari nitkov dvaput promisli prije nego što da objesiti Flynna, ako ga ikada bude uspio uloviti. Bio je zadovoljan mislju bude li i jedini mogući odgovor na njegove zahtjeve samo opasno povišenje tlaka guvernera Scheea, tako da je Flynn nastavio pripreme za prijetnju da će si sam i osobno isplatiti odštetu. Flynn je tu riječ koristio već duže vrijeme: odredio je, štoviše, Sebastiana Oldsmitha kao ubirača njegova poreza. Nije mu preostalo drugo nego da mu nabavi odjeću koja bi bila prikladna za tu priliku, te je stoga, naoružan krojačkim metrom koji je pronašao u radnoj košari svoje kćeri, Flynn krenuo prema Sebastianovoj kolibi. Tih je dana bilo teže posjetiti Sebastiana nego dobiti audijenciju kod pape. Sebastian se nalazio pod majčinskom zaštitom Rose OFlynn. Flynn diskretno zakuca na vrata sobe za goste, sačeka izbrojivši u sebi do pet, a potom ude. «Što želiš?», zapita ga Rosa s ljubavlju. Sjedila je pored Sebastianova kreveta. «Zdravo, zdravo», reče Flynn i ponovo, nezgrapno, «zdravo.» «Tražiš li prijatelja s kojime bi pio?», optuži ga Rosa. «Dobri Bože, ne!», usklikne Flynn, iskreno zgranut tim riječima. Zbog Rosinih intervencija njegova se zaliha gina opasno smanjivala, a nije je namjeravao podijeliti ni s kime. «Samo sam prošao da vidim kako mu je.» Flynn sada usredotoči svu svoju pažnju na Sebastiana. «Kako se osjećaš, Bassie, stari moj?» «Puno bolje, hvala.» Sebastian je zaista izgledao dobro. Svježe obrijan, odjeven u jednu od najboljih Flynnovih košulja, ležao je poput rimskog cara na čistoj posteljini. Na stoliću pored kreveta nalazila se vaza s cvijećem, a bilo je još cvijeća raspoređenog po cijeloj sobi, koje je Rosa OFlynn osobno ubrala i rasporedila. Počeo se debljati, budući da su ga Rosa i Nanny neprekidno šopale hranom, a zdraviji izgled polako je zamjenjivao žutu boju od minule temperature. Flynn osjeti razdraženost zbog te pažnje u kojoj je Sebastian uživao, poput pastuha, dok su njega, Flynn, jedva podnosili u vlastitoj kući. Usporedba koju je prirodno osjetio pogodi ga i još više poveća njegovu iritiranost. Pastuh! Flynn promotri Rosu vrlo pažljivo. Opazi da je haljina koju je odjenula bila bijela s dugim rukavima, a nekoć je pripadala njenoj majci: tu je haljinu Rosa uobičajeno držala pod ključem, haljina koju je na sebe stavila možda dvaput u svome životu. A osim toga, dok je obično hodala bosonoga, sada je na stopalima imala cipelice od prave kože, kupljene u trgovini, i sto mu gromova, imala je utaknute cvjetove bugenvilije u sjajnoj crnoj kosi! Na kraju dugačke pletenice, koju je inače nemarno vezivala kožnom vrpcom, sada se umjesto nje nalazila svilena. Flynn OFlynn nije zasigurno bio sentimentalna, no odjednom opazi u kćeri neki čudan, novi sjaj i nevinost koju nikada ranije nije opazio, te se stoga sada neobično osjećao, tako neobično, da ne prepozna očinsku ljubomoru. Samo je znao da će biti bolje da se što prije riješi Sebastiana. «Dobro, zaista sam zadovoljan, Bassie», reče kad mu na pamet padne izvrsna zamisao. «Zaista sam zadovoljan. Čuj, šaljem nosače u Beiru po hranu i palo mi je na pamet da bi ti mogli donijeti i malo odjeće.» «Pa, hvala ti, Flynn.» Sebastian je bio dirnut ljubaznošću svog prijatelja. «Ne, bolje je učiniti stvari kako treba.» Flynn teatralnom

gestom izvuče iz džepa krojački metar. «Poslat ćemo starom Parbhoou tvoje mjere tako da će ti on moći skrojiti i sašiti nešto.» «O, fantastičan si.» Sasvim je neprivredno, pomisli Rosa OFlynn promatrajući svoga oca koji je pažljivo mjerio dužinu Sebastianovih ruku, ovratnik, širinu prsnog koša i širinu pojasa. «Problem će biti čizme i šešir», mislio je Flynn naglas. «Ali, snaći ćemo se.» «Što se krije iza te ljubaznosti, Flynnne OFlynn?», zapita ga sumnjičavo Rosa. «Ništa, ama baš ništa, uvjeravam te.» Flvnn na brzinu podigne bilješke i metar, te pobjegne da bi izbjegao bujicu novih pitanja. Nakon nekog vremena Muhamed i nosači se vrata iz kupovine u Beiri, a Flvnn se odmah zatvori s njim u arsenal na tajni sastanak u četiri oka. «Jesi li ga kupio?», zapita nestrpljivo Flvnn. «Ostavio sam pet sanduka gina u pećini iza vodopada», prošapće Muhamed, a Flynn odahne od olakšanja. «Ali, ponio sam sa sobom jednu bocu.» Muhamed je izvuče ispod tunike. Flvnn je dohvati, zubima izvuče čep od pluta, i ulije malo pića u aluminijsku šalicu, već spremnu za upotrebu. «A ostalo?» «Bilo je teško, pogotovo što se šljema tiče.» «Jesi li ga pronašao?», zapita ga Flvnn. «Zahvaljujući izravnoj intervenciji Alaha.» Muhamed nije htio odmah preći na stvar. «U luci se nalazio jedan njemački brod, prolazio je kroz luku Beira i dalje nastavljao do Dar Es Salama. Na brodu su se nalazila i tri njemačka časnika. Vidio sam ih kako hodaju po palubi.» Muhamed učini kratku stanku i razbistri si grlo. «Te noći, jedan moj prijatelj me brodicom prebacio do broda, a ja sam ušao u kabinu jednog od njih.» «Gdje je?» Flvnn nije uspijevao ukrotiti svoje nestrpljenje. Muhamed ustane, ode do vrata kolibe i pozove nosače. Vrata se natrag i spusti svežanj na stol pred Flvnnu. Uz široki osmijeh, prepun ponosa, sačeka da ga Flynn otvori. «Svemogući Bože», usklikne Flynn. «Zar nije lijep?» «Pozovi Manalija. Reci mu da smjesta dode.» Deset minuta kasnije Sebastian, kojem je Rosa nevoljko dala dozvolu da ustane, ude u kolibu u kojoj ga Flvnn radosno dočeka. «Sjedni, Bassie, mladiću moj, imam dar za tebe.» Sebastian ga nevoljko poslušao bacivši pogled prema svežnju na stolu. Flynn se nagne i u jednom ga potezu odveže. Potom podjednako svečanom gestom kojom canterburjski nadbiskup polaže kraljevsku krunu, podigne šljem iznad Sebastianove glave i pažljivo ga spusti. Na vrhu se nalazio pozlaćeni orao koji je rastvorio krila, spreman da poleti; crni lak na šljemu sjajio se, a teški pozlaćeni lanac padao je ispod Sebastianove brade. Bio je zaista lijep. Tako plemenit da je sasvim prekrpio Sebastiana, od glave do korijena nosa; ispod su mu se oči jedva nazirale. «Možda malo prevelik», prizna Flvnn, «no, možemo ga ispuniti tkaninom da bolje stoji.» Povuču se nekoliko koraka unatrag, nagne glavu da bi proučio kako mu pristaje. «Mali Bassie, iznenadit ćeš ih.» «Čemu služi?», zapita zabrinuto Sebastian ispod čeličnog šljema. «Vidjet ćeš. Pričekaj trenutak.» Flvnn se obrati Muhamedu koji je zadivljeno promatrao s vrata. «A odjeća?», zapita, i Muhamed da znak svojim ljudima da unesu golemu kutiju koju su nabavili u Beiri. Parboo, indijski krojač je, naravno, radio s oduševljenjem i predanošću. Zadatak koji mu je Flvnn povjerio pobudio je u njemu umjetničku kreativnost. Deset minuta kasnije Sebastian je stajao, svjestan svoje elegancije, usred kolibe s Flvnnom i Muhamedom koji su polako kružili oko njega, kličući od radosti i čestitajući jedan drugome. Ispod golemoga, masivnog šljema, koji je sada bio pričvršćen hrpom tkanine ugrane između glave i čelika, Sebastian je na sebi nosio tuniku svijetloplave boje neba i konjaničke hlače. Rukavi jakne bili su ukrašeni žutom svilom, a od iste je tkanine bila izrađena i crta sa strane hlača: visoki ovratnik bio je isprepleten srebrenastim vezovima. Crne čizme s mamuzama tako su mu stiskale nožne prste da je Sebastian morao uvući vrške. Zarumeni se, ne shvaćajući. «Hej, Flynnne», zapita, «što bi trebalo značiti sve ovo?» «Mali Bassie», Gestom punom ljubavi Flynn mu položi ruku na rame. «Morat ćeš otići i ubirati porez na kolibe za.», gotovo mu je pobjeglo mene, ali se brzo ispravi, «nas.» «Što je to porez na kolibe?» «Porez na kolibe iznosi pet šilinga i svaki ga poglavica plaća jednom godišnje njemačkom guverneru, na svaku kolibu u naselju.» Flynn povede Sebastiana prema stolcu i posjedne ga: uljudno, nježno, kao da pred njim sjedi trudna žena. Podigne ruku da bi zaustavio sljedeće pitanje «Da, znam da ne shvaćaš. Ali, objasniti ću ti detaljno o čemu se radi. Začepi usta i saslušaj me.»

Sjedne pred Sebastiana i nagne se prema njemu ozbiljna izraza lica. «Dakle, Nijemci nam duguju novac za dhow i ostalo, kao što smo odredili. Točno?» Sebastian klimne glavom, a šljem mu klizne naprijed i prekrije oči. Rukom ga ponovno vrati na mjesto. «Dakle, ti ćeš preći preko rijeke, uz pratnju lovaca preodjevenih u kolonijalne vojnike. Morat ćeš proći kroz svako naselje prije nego što prođe pravi ubirač poreza i pokupiti novac koji nam duguju. Je li ti jasno do sada?» «Hoćeš li ići sa mnom?» «A kako? S ovom nogom koja još ne funkcionira kako treba?», prosvjeduje nestrpljivo Flynn. «A, osim toga, svaki me poglavica s druge strane rijeke dobro poznaje. Ti moraš samo reći da si novi njemački ubirač poreza. Pogledat će tvoju odoru i platiti ne zucnuvši ni riječi.» «A što ako je pravi ubirač već prošao?» «Obično ne prolaze prije rujna, a potom počinju od sjevera i spuštaju se rijekom. Imaš dovoljno vremena.» Naboravši čelo ispod šljema, Sebastian ga obaspe nizom prosvjeda, sve slabijima i slabijima, i Flynn ih razori jedan po jedan. Konačno, uslijedi duga tišina. Sebastianov mozak se nasukao. «Dakle?», zapita Flynn. «Hoćeš li učiniti to?» A na pitanje odgovori nenadani ženski glas, no nimalo Melodiozan: «Ne, neće učiniti ništa.» izrazom krivnje na licu, poput dječaraca koje su iznenadili u pušenju u školskom zahodu, Flynn i Sebastian se naglo okrenu prema vratima koja su neoprezno ostavili otvorena. Sva ta tajna aktivnost oko kolibe pobudila je Rosinu sumnjičavost, i kad je vidjela da je i Sebastian bio uvučen u to, nije dvojila ni trenutka špijunirajući i osluškujući s prozora. Njeno uplitanje nije potaknuo moral. Rosa OFlynn je od oca naslijedila podosta elastičan koncept poštenja. Kao i on, bila je uvjerena da su njemački posjedi pripadali svima onima koji bi ih uspjeli osvojiti. Činjenica da je Sebastian upleten u plan sumnjive moralnosti nije nimalo smetala Rosu, zapravo, u neku ruku još ga je više cijnila, budući da je to dokazivalo da je uvijek u stanju sebi zaraditi kruh. Do tog trenutka bila je to jedina sumnja koju je gajila prema Sebastianu Oldsmithu. Zнала je iz iskustva da su Flynnovi poslovi u koje se osobno nije miješao uvijek bili visoko rizični. Pomisao da Sebastian Oldsmith, odjeven u svijetloplavu odoru, prede preko rijeke Rovume, u nepovrat, u njoj pobudi instinkt lavice koja gubi svoje mladunče. «Ne. Neće učiniti ništa», ponovi. A potom, obrativši se Sebastianu: «Jesi li me čuo? Zabranjujem ti kategorički.» Bila je to pogrešna taktika. Sebastian je, pak, sa svoje strane, naslijedio od oca podosta viktorijanski pogled na prava i privilegije žena. Mister Oldsmith otac bio je tiranin u domaćinstvu, muškarac čija nepogrješivost nikad nije bila dovedena u pitanje od njegove supruge. Muškarac koji je seksualne pervertite, boljševike, sindikalce i sufražetkinje smatrao odvratnim, bezvrijednim osobama. Za Sebastianovu majku, mirnu, malu gospodu, uvijek ispaćena izraza lica, pomisao da kategorički nešto zabrani gospodinu Oldsmithu bila je nepojmljiva koliko i zamisao da negira postojanje Boga. Svoju vjeru u božanska prava muškaraca prenijela je i na sina. Od najmlađih dana Sebastian je odrastao naviknut na ugađanja i na posluš, ne samo majke, već i mnogobrojnih sestara. Sada su ga Rosino ponašanje i način govora sasvim zbunili. Trebalo mu je nekoliko trenutaka da dođe k sebi, a potom ustane i namjesti si šljem. «Oprostite?», reče hladno. «Čuo si me», glasio je odrješit Rosin odgovor. «Neću to dozvoliti.» Sebastian zamišljeno klimne glavom, a potom se dohvati za šljem. Koji je prijetio njegovom ugledu spustivši mu se ponovno na oči. Ne mareći na Rosu, obrati se Flynnu: «Polazim što prije, sutra?» «Treat će nam još nekoliko dana da organiziramo sve do kraja», reče Flynn. «U redu, ako je tako», te Sebastian poletno iziđe iz kolibe, a sunce mu osvijetli odoru zasljepljujućim bljeskom. Uz pobjednički osmijeh Flynn dohvati aluminijsku šalicu pored svoga lakta. «Baš si sredila stvar s njime», gugutao je, ali potom osjeti krivnju. Na pragu je Rosa OFlynn stajala pognutih ramena, a usne su joj izgubile oštrinu koju su do prije nekoliko trenutaka imale. «O, hajde, nemoj biti tužna», reče Flynn. «Neće se vratiti. Dobro znaš što mu radiš. Salješ ga u smrt.» «Ne govori gluposti. Dovoljno je velik, zna se čuvati.» «O, mrzim te. Obojicu. mrzim vas obojicu!», i nestane prema bungalovu, trčeći preko dvorišta. Zora je bila crvena. Flynn i Sebastian stajali su ispred bungalova i mirno razgovarali. «Dakle, čuj me, Bassie. Mislim da je najbolje da mi

pošalješ novac iz svakog naselja, kako budete postupno ubirali porez. Nema smisla da ideš okolo sa svim tim novcem.» Ugladenim riječima Flynn je izbjegao objašnjenje da bi na taj način sakupljeni novac do tog trenutka bio na sigurnom, u slučaju da se Sebastian nađe u neprilici na putu. Sebastian ga, ustvari, nije slušao. Bio je vrlo zaokupljen misleći gdje je Rosa OFlynn. Vidio ju je samo na tren u posljednjih nekoliko dana priprema. «Slušaj starog Muhameda. On zna koja su naselja najveća. Pusti neka on govori. Te poglavice su najveća banda nitkova koje sam ikada vidio. Svi će se žaliti na epidemije i na siromaštvo, pa moraš biti čvrst. Jesi li me razumio? Čvrst, Bassie, čvrst!» «Čvrst», složi se rastreseno Sebastian i kriomice baci pogled Prema prozorima bungalova, nadajući se da će ugledati Rosu. «I još nešto», nastavi Flvnn. «Moraš biti brz. Radi do sumraka. Zapali logorsku vatru, jedi i potom nastavi hodati u mraku, te se potom utabori. Nemoj nikad spavati na mjestu prve stanke, jer ćeš na sebe navući nesreću. Kreni dalje prije zore.» Flvnn je dijelio još mnogo savjeta, ali Sebastian je rastreseno slušao. «Imaj na umu da se hitac iz puške čuje miljama daleko. Upotrebljavaj pušku samo ako je prijeko potrebno, a ispališ li koji hitac, ne ostaj u blizini. Cesta koju sam ti označio ne udaljava se nikada više od trideset kilometara od Rovume. Ako nešto krene krivim putem, trči prema rijeci. Imaš li ranjenike, ostavi ih. Ne ponašaj se kao junak, ostavi ih i trči prema rijeci.» «U redu», mrmljao je Sebastian, nesretno. Svakog trena koji je prolazio, pomisao da će napustiti Lalapanzi postajala je manje privlačnom. Ali ona, gdje je ona? «I nemoj dozvoliti da te razlozi poglavica i njihovo brbljanje zanesu. Možda ćeš biti primoran.», Flvnn učini stanku da bi pronašao najmanje okrutne riječi, «možda ćeš biti primoran objesiti jednoga ili dvojicu.» «Dobri Bože, Flvnn. Ne govoriš valjda ozbiljno.» Odjednom je pažljivo slušao Flvna. «Ha! Ha!», nasmije se Flvnn vlastitim riječima. «alio sam se, naravno. Ali.», nastavi poletno, «Nijemci to čine, i dobro funkcionira, znaš?» «Pa, bolje je da polako krenem.» Sebastian naglo promijeni temu razgovora i dohvati šljem. Natakne ga na glavu i spusti se stubama prema kolonijalnim vojnicima koji su ga čekali na travnjaku s puškama na ramenu. Svi, uključujući i Muhameda, na sebi su imali originalne kompletne odore, s vrpcama i kapama. Sebastian se oprezno suzdržao i nije upitao Flvna kako je pribavio te odore. Odgovor je bio očit u rupama koje su pažljivo sašivene na većini tunika, i u smeđoj mrlji koja je izbljedjela oko svake zakrpe. U redu jedan iza drugoga, sa sjajnim orlom koji ih je sa Sebastianovog šljema vodio poput svjetionika, prošli su marširajući i udaljavajući se od goleme i osamljene pojave Flvna OFlvna koji je ostao na trijemu bungalova. Muhamed mu dovikne pozdrav. Sebastian se spotakne o mamuze i otežano ponovno uspostavi ravnotežu, te hrabro krene dalje. Zaštitivši si oči od bljeska, Flynn je promatrao malu, raskošnu kolonu koja je nestajala u dolini krećući se prema rijeci Rovumi. «Samo nemoj na sebe navući nesreću!», usklikne s puno žara. Kad su se već prilično udaljili od bungalova, Sebastian zaustavi kolonu. Sjedne na rub puteljka i uz uzdah olakšanja oslobodi glavu od teškoga, metalnog šljema, zamijenivši ga slamnatim sombrerom, a potom skine i čizme s mamuzama, i navuče kožne sandale na stopala koja su ga već boljela. Povjeri šljem i čizme svome osobnom nosaču, ustane, i na svom najboljem svahiliju zapovjedi da krenu dalje. Nakon pet kilometara, na dnu doline, puteljak je prelazio preko rijeke iznad malog vodopada. Sjenovito mjesto, s velikim stablima, koja su s obale širila svoje grane što su se međusobno križale. Bistra voda pretjecala je među stijenama prekrivenim travom, padajući poput bijele čipke na suncu s crne i skliske stijene. Sebastian se zaustavi na obali i zapovjedi svojim ljudima da nastave dalje. Promatrao ih je dok su nosači skakali od stijene do stijene, držeći bez imalo napora svoj teret, a potom su s druge strane nestajali u gustome šumarku. Osluškivao je njihove glasove, prigušene daljinom i odjednom se rastuži. Naglo se okrene i pogleda prema taboru Lalapanzi, osjetivši veliku prazninu i napuštenost. Želja za povratkom bila je tako snažna, da nesvjesno učini prvi korak unatrag. Potom se trgne i zastane, neodlučan. Sada su glasovi bili sasvim prigušeni. Nije ih mogao razlikovati zbog guste vegetacije, lijenog zujanja kukaca, šuma vjetra koji je ljuljao stabla i žubora vode koja je

padala. Potom, sasvim blizu, začuje lagani šum. Naglo se okrene. Ona je stajala pored njega; poput vile, gotovo nestvarna pojava na igri svjetlosti i guste sjene. «Htjela sam ti dati nešto da poneseš sa sobom, dar za rastanak, da te podsjeti», reče nježno. «No, nije mi palo na pamet ništa drugo», i Primaknuvši se, pruži ruke prema njemu, približi svoje usne njegovima i poljubi ga. Sebastian Oldsmith prešao je preko rijeke Rovume sa sanjarskim izrazom lica; osjećao se dobrostiv prema cijelome svijetu. Muhamed se zabrinuo. Bojao se da je Sebastian ponovno bolovao od malarije, i promatrao ga je vrlo pažljivo ne bi li otkrio simptome bolesti. Početak kolone nosača i vojnika stigao je već do prijelaza Rovume, kad su opazili Sebastianovu odsutnost. Muhamed, koji je bio užasno zabrinut, vratio se puteljkom zajedno s dva naoružana vojnika, prolazeći kroz bodljikavo grmlje i provalije očekujući da će svakog trena ugledati čopor lavova koji reže i otimaju se za osakaćeni les. Stigli su gotovo do vodopada, kad su susreli Sebastiana koji je sporo koračao puteljkom. Osmjehivao se odsutno, a vječna sreća raznježila je njegove klasične crte lica. Predivna odora bila je malo zgužvana; bilo je svježih mrlja od trave na koljenima i na laktovima, a sa skupocjene odjeće visjelo je mrtvo lišće i vlati suhe trave. Muhamed je stoga zaključio da je Sebastian vjerojatno pao, ili mu je pozlilo, te je legao da se odmori. «Manali!», dovikne zabrinuto Muhamed. «Jesi li dobro?» «Nikada se nisam osjećao bolje u cijelome svom životu», uvjeri ga Sebastian. «Ali, ležao si», optuži ga Muhamed. «Kučkin sine», reče Sebastian upotrijebivši rječnik Flvna OFlvna. «Možeš biti siguran u to, Kučkin sine. možeš to i ponoviti!», te ga tako jako udari u rebra da je ovaj zamalo pao. Otad Sebastian nije više izgovorio ni riječi, već se samo s vremena na vrijeme osmjehivao vrteći glavom u ekstazi. Muhamed je zaista bio zabrinut. Nakon što su unajmili brodice, pređu preko Rovume, i te se noći utabore na suprotnoj obali. Muhamed se dva puta probudio, te odmaknuvši pokrivače dopuzio do Sebastiana da bi provjerio kako mu je. Ali Sebastian je mirno spavao, s osmijehom na usnama, osvjetljenim mjesecinom. Sljedeći dan na pola jutra Muhamed zaustavi kolonu na zaklonjenom mjestu i ode do njena kraja da bi razgovarao sa Sebastianom. «Naselje Mtopo nalazi se upravo ispred nas», pokaže prstom. «Vidi se dim logorskih vatra.» Dim se podizao stvarajući sivkasti oblak iznad stabala, jedan pas započne lajati u daljini. «Dobro. Idemo.» Sebastian je ponovno vratio šljem s orlom na glavu i navukao čizme. «Najprije treba poslati kolonijalne vojnike da opkole naselje.» «Zašto?», Sebastian podigne pogled, iznenađen. «Inače nećemo naći nikoga do našeg dolaska.» Dok je bio u njemačkoj vojsci, Muhamed je sudjelovao u nekoliko poreznih ekspedicija. «Ako je to baš jako potrebno.», složi se Sebastian. Pola sata kasnije Sebastian je u savršenom utjelovljenju njemačkog ubirača poreza pobjednički ušao vojničkim korakom u Mtopo i ostao zaprepašten dočekom. Stenjanje dvjesto ljudi poprati u užasnom zboru njegov ulazak. Neki su klečali, a svi su kršili ruke, busajući se u prsa ili pokazujući duboki očaj. Poglavica Mtopo čekao je s druge strane naselja, pod nadzorom Muhameda i dvojice kolonijalnih vojnika. Mtopo je bio star, glava mu je bila prekrivena sijedom vunenom kapom, a tijelo je bilo prepuno bora na suhoj koži. Na jedno oko potpuno je izgubio vid zbog tropske oftalmije, a bio je vidljivo uzrujan. «Kotrljam se u prašini pred tobom, predivni i plemeniti gospodar», pozdravi i legne u prašinu pred Sebastiana. «Nije potrebno, znaš», promrmlja Sebastian. «Moje siromašno naselje ti želi dobrodošlicu», stenjao je Mtopo. Nije si mogao oprostiti što su ga iznenadili. Očekivao je dolazak ubirača poreza tek za dva mjeseca, i nije se pobrinuo da skloni na sigurno svoju imovinu. Zakopano ispod zemljanog poda kolibe, nalazilo se tisuću Portugalskih škuda i petsto njemačkih maraka. Rovuma je bila rijeka bogata ribom, a trgovina osušenom ribom, glavna aktivnost u naselju, bila je organizirana i predstavljala je prilično unosan posao. Mtopo se otežano vukao, puzeći na koljenima i da znak dvjema od njegovih žena da donesu stolce i dinje s palminim vinom. «Bila je ovo godina epidemija, bolesti i siromaštva», odmah prijeđe Mtopo u napad čim je Sebastian sjeo i osvježio se. Govor koji je Mtopo uvijek izgovarao u sličnim situacijama, potrajao je četvrt sata, i Sebastian, čije se poznavanje jezika svahili već prilično poboljšalo,

slušao ga je duboko ganut. Pod čarolijom palminog vina i novog raspoloženja koje mu je svijet prikazivao ružičasto, saslušao starca uz duboko zanimanje. Dok je Mtopo govorio, stanovnici naselja su se u tišini raspršili i barikadirali u svojim kolibama. Bolje je proći nezapaženo kad se biraju kandidati za vješanje. Nad naseljem se spustila mukla tišina, isprekidana samo plačem djeteta ili rezanjem dva psa koji su se međusobno otimali za otpatke. «Manali», Muhamed s nestrpljenjem prekine starčevo pripovijedanje o nesrećama. «Pusti me da napravim pretres u njegovoj kolibi.» «Čekaj», zaustavi ga Sebastian. Ogledao se oko sebe i iza jedinog baobaba, u središtu naselja, primijetio je nekoliko nosila. Ustane i krene u tom smjeru. Kad je vidio što je bilo na njima, stisne ga u grlu od užasa. Na svakima je ležao po jedan živi ljudski leš. Kosti su im još uvijek bile prekrivene mesom i živom kožom. Muškarci i žene, zajedno, golih tijela, tako iznakaženih da je bilo gotovo nemoguće prepoznati spol. Laktovi i koljena užasno su im se isticali, deformirajući oblik ruku i nogu, a rebra su im se upadljivo isticala. Lica su im bila lubanje koje su otkrivale zube u neprekidnom podsmijehu. No, najužasnije od svega bile su prazne očne duplje podignutih kapaka i rožnice koja se sjajila poput crvenog mramora. Nije bilo ni šarenice, ni zjenice, samo te lopte boje krvi. Sebastian se odmah povuče: osjećao je da ga obuzima mučnina, osjetivši u ustima okus povraćanja. Ne vjerujući svome jeziku, da znak Mtopi da se približi, i pokaže mu tijela na nosilima. Mtopo ih letimice i nezainteresirano pogleda. Toliko su dugo vremena bila dio svakodnevnice da već nekoliko dana nije ni primijetio njihovo postojanje. Naselje je bilo smješteno na rubovima područja preplavljenog muhama cece, i uvijek, od samog djetinjstva, viđao je žrtve te bolesti sna kako leže ispod baobaba, utonule u komu koja prethodi smrti. Nije shvaćao Sebastianovu uzbuđenost. «Od kada.?»», Sebastianov glas zadrhti. Bio je primoran progutati pljuvačku prije nego što je nastavio dalje. «Otkad ti ljudi ne jedu?», zapita. «Već dugo», odgovori Mtopo u nedoumici. Svi su znali da su prestajali jesti čim bi započeo san, i to zauvijek. Sebastian je čuo za ljude koji umiru na taj način. Događalo se to na mjestima kao što je Indija, ali sada je toj stvarnosti gledao u oči. Bio je potresen. Evo, bio je to nepobitan dokaz daje sve što je Mtopo rekao istina; siromaštvo, najužasnije od onog što si je mogao zamisliti. A on bi još pokušao iznuditi novac od tih ljudi! Vрати se sporim koracima do svog stolca i sjedne. Skine teški šljem s glave držeći ga u krilu i spusti pogled, osjećajući grižnju savjesti i suosjećanje. Flynn OFlvnn mu je nevoljko dao stotinjak škuda za putne troškove i za svaku sigurnost. Jedan dio tog novca potrošio je unajmivši brodice da bi prešli preko rijeke Ruvome, ali ostajalo mu je još osamdeset škuda. Izvuče iz stražnjeg džepa torbicu za duhan u kojoj je držao novac i izbroji polovicu. «Mtopo», reče tiho, «uzmi ovaj novac. Kupi im hranu.» «Manali», cikne Muhamed u znak prosvjeda. «Manali. Ne čini to.» «Umukni!», zapovjedi Sebastian i pruži Mtopu šaku novca: «Drži!» Mtopo se zagledao u njega kao da mu nudi živog škorpiona. Bilo je to apsurdno, kao da lav ljudožder dođe i mazi se oko njega. «Uzmi», ponovi Sebastian s nestrpljenjem i Mtopo, u nevjerici, pruži ruke, skupivši dlanove. «Muhamed», Sebastian ustane i ponovno vrati šljem, «idemo dalje, odmah, idemo do sljedećeg naselja.» Podosta vremena nakon što je Sebastianova kolona nestala u sumi, stari Mtopo još je uvijek bio šćućuren, sam, stišćući novac, Previše zaprepašten da se pomakne. Konačno se trgne i pozove jednog od svojih sinova. «Brzo, trči do Saalijeveg naselja, do moga brata. Reci da jedan luđak dolazi k njemu. Neki njemački gospodin koji ubire porez na kolibe, zaustavlja se i ostavlja darove. Reci.», tu mu ponestane glasa, kao da nije mogao vjerovati riječima koje je trebao izreći, «reci da ga povedu pred one koji spavaju, tada ludost zavlada njime, i daje četrdeset portugalskih škuda. I, reci mu da nema vješanja.» «Saali neće vjerovati mojim riječima.» «Ne», prizna Mtopo. «Neće vjerovati. Ali, svejedno mu reci.» Saali je primio poruku starijeg brata i ostao napola paraliziran od straha. Poznavao je zlobni smisao za humor svog brata, a osim toga tu je bila i priča te žene Gite. Bujna četrnaestogodišnjakinja koja je napustila Mtopovo naselje nakon što je samo dva dana bila najmlađa žena poglavice, pod izlikom da je Mtopo bio impotentan i da je smrdio kao hijena.

Sada je bila važan član Saalijeve obitelji. Saali je bio uvjeren da je ustvari bratova poruka značila da je novi njemački ubirač poreza razbješnjeni lav, koji se neće zadovoljiti vješanjem nekolicine staraca, već bi možda učinio isto i njemu. I da je uspio izbjeći vješanju, bio bi svrgnut; njegova hrpica srebra, koju je pažljivo sakupljao, njegovih šest predivnih kljova od bjelokosti, stado koza, nekoliko vreća bijele soli, bakar, dvije sjekire izrađene u Europi, tkanina za prodaju sve njegovo blago bit će izgubljeno! Smogavši hrabrost, trgne se od očaja i učini nekoliko koraka; uzaludni pokušaj bijega. Muhamedovi kolonijalni vojnici ga uhvate dok je trčkarao prema šumici, i kad su ga vratili natrag pred Sebastiana Oldsmitha, iskrene suze slijevale su mu se niz obraze i tekle na prsa. Sebastiana su suze uvijek jako pogađale. Usprkos Muhamedovim riječima prosvjeda ostavio je domorodačkom poglavici dvadeset srebrenih škuda. Saaliju je trebalo dvadeset minuta da dođe k sebi od iznenađenosti i naposljetku i sam duboko začudi Sebastiana, ponudivši mu na određeno vrijeme, no bez ograničenja, Gitu. Mlada gospoda bila je prisutna u trenutku ponude i, naravno, bila je oduševljena. Sebastian krene dalje što je brže mogao, zajedno s pratnjom koja ga je slijedila u stopu, u očajnom stanju. Muhamed se sada bunio bez prestanka. Bubnjevi su neprekidno odzvanjali, štafete prolazile mrežom puteljaka kroz šumu: od brežuljka do brežuljka, snažnim glasovima, muškarci su uzvikivali tako glasno da ih se moglo čuti na tisuće milja udaljenosti. Vijest se širila. U svakome naselju širio se žamor nevjerice i uzbuđenja: potom su se stanovnici sakupljali oko ludoga njemačkog ubirača poreza. Tada bi se tek Sebastian doista počinjao zabavljati. Obuzet radošću darivanja, bio je ushićen tim jednostavnim i ljubaznim ljudima koji su ga dočekivali uz iskrenu dobrodošlicu obasipajući ga malim, skromnim darovima. Bilo da se radilo o mršavom pijetlu, ili nekoliko starih jaja, laboru slatkih krumpira, ili dinji palmına vina. Ali, vreća Djeda Božićnjaka, ili bolje rečeno, njegova vreća za duhan, brzo se ispraznila i Sebastian se nade u nemogućnosti da ublaži siromaštvo i oskudicu koje je posvuda susretao. Pomisli da bi ih mogao osloboditi od plaćanja poreza u budućnosti. ovime vas oslobađamo od plaćanja poreza na kolibe tijekom sljedećih pet godina. no shvati da bi to bio smrtonosni dar. Prođu ga trnci pomislivši što je Hermann Fleischer mogao učiniti bilo kome ako ga uhvati s takvom ispravom. Konačno pronade rješenje. Ti su ljudi umirali od gladi. Dat će im hranu. Dat će im meso. I zaista, bila je to jedna od omiljenih namirnica. Usprkos bogate divlje faune i velikim krdima divljači raspršenim po brežuljcima i dolinama, ti su ljudi umirali zbog pomanjkanja bjelančevina. Njihove primitivne metode lova bile su toliko neefikasne, da je ubijanje životinje bilo rijetkost, a događalo se većinom iz puke slučajnosti. Kad je veći dio nestao u dvjestotinjak ili tristotinjak izgladnjelih usta, preostajalo bi nekoliko grama mesa za svakoga. Muškarci i žene nadmetali bi se s lavovima da si pribave nekoliko komadića mesa više. Sebastianovi kolonijalni vojnici se s užitkom posvete novoj aktivnosti. Čak je i stari Muhamed malo živnuo. Nažalost je njihova spretnost u rukovanju oružjem bila jednaka Sebastianovoj, tako da su često, na kraju dana provedenog u lovu, nakon što su potrošili trideset do četrdeset metaka, uspjeli ubiti samo malu zebdu. No, bilo je i dobrih dana, poput onog kad je cijelo lordo bivola krenulo prema redu kolonijalnih vojnika i pronašlo smrt. U kaosu koji je uslijedio jedan je od Sebastianovih ljudi bio nasmrt pogođen od vlastitih prijatelja, ali osmero odraslih bivola slijedilo ga je u sretan raj lova. Tako je Sebastian uspješno nastavljao obavljati svoj posao, ostavljajući za sobom trag praznih kutija za metke i hrpu mesa koje se sušilo na suncu, pune trbuhe i nasmijana lica. Tri mjeseca nakon što je prešao preko rijeke Rovume, Sebastian i; i se nade u naselju svoga dobrog prijatelja Mtopa. Izbjegao je Saalijevo naselje da ne susretne uvrijeđenu Gitu. Tijekom noći, dok je sjedio u kolibi koju mu je Mtopo dodijelio, i započnu ga mučiti prve dvojbe oko njegova djelovanja. Sutradan I ujutro krenut će za Lalapanzi gdje ga je čekao Flvnn OFlvnn. Savršeno je shvaćao da će Flvnnu ekspedicija izgledati kao neuspjeh i zasigurno će ga i te kako ukoriti. Još jednom Sebastian je razmislio o sudbini koja ga je preusmjerila od njegovih najboljih namjera. Potom pomisli da će se ubrzo, već sutradan, bude li sve u redu, vratiti

Rosi. Žarka želja koja ga je neprekidno pratila u posljednja tri mjeseca postajala je sve intenzivnija, jača. Zagledavši se u plamen vatre učini mu se da među plamenim jezicima opaža njen lik i ponovno začuje njen glas: «Vrati se, Sebastiane. Vrati se.» Šapatom ponovi te riječi naglas, zagledavši se u njen lik u vatri, požudno upijajući očima svaki detalj. Vidio je njen osmijeh, i vragolasti nos, i tamne, pomalo bademaste oči. «Vrati se, Sebastiane.» Potreba za njom pretvorila se u fizičku bol, postala je tako snažna, da je jedva uspijevao disati. U mislima se prisjeti svakog detalja njihova rastanka, tamo pored vodopada. Svaka i najmanja promjena, svaka izrečena riječ, disanje, gorki okus soli njenih suza na usnama. Osjećao je još uvijek dodir njenih ruku, usana, i u dimu koji je ispunjavao kolibu, topli miris njena tijela. «Dolazim, Rosa. Vraćam se», reče i, osjećajući nemir, ustane s mjesta gdje je sjedio pored vatre. U tom trenutku grubo ga vrati u stvarnost kucanje na vrata. «Gospodine, gospodine.» Prepozna Mtopov kreštavi glas. «Stoje?» «Usrdno te molimo da nas zaštitiš.» «Što se dogodilo?» Sebastian krene prema vratima. «Što je?» Vani, na mjesecini, stajao je Mtopo, krhkih ramena pokrivenih plaštem od kože životinja. Iza njega nekolicina njegovih ljudi okupila se oko njega, iščekujući u strahu. «Slonovi su upali u polja. Uništiti će ih. U zoru neće ostati više ništa, ništa.» Okrene se na jednu stranu, podigavši glavu. «Evo, osluhni. Možeš ih i sada čuti.» Zvuk nalik na oluju u noći, strašna rika slonova. Sebastiana prođu trnci. «Dva su.» Mtopov glas bio je kreštavi šapat. «Dva stara mužjaka. Dobro ih poznajemo. Došli su prošle godine, i uništili cijeli usjev. Ubili su jednog od mojih sinova koji ih je pokušao otjerati.» Molećivim izrazom lica starac dohvati Sebastiana za ruku i nasloni se na njega. «Osveti mi sina, gospodine. Osveti mog sina za mene i spasi naš usjev da naša djeca ne moraju gladovati i ove godine.» Sebastian odgovori na apel kao što bi to učinio i Sveti Juraj. Na brzinu si zakopča tuniku i ode po pušku. Pri povratku su ga njegovi ljudi već čekali, naoružani do zuba, s nestrpljenjem iščekujući lov poput čopora lovačkih pasa. Na čelu skupine čekao ga je Muhamed. «Spremni smo, Manali.» «Hej, pričekaj trenutak, stari moj.» Sebastian nije imao namjeru podijeliti slavu s još nekim. «Ovo je moj shauri. Previše voda donosi samo nepriliku.» Mtopo je stajao po strani, lomio si ruke s nestrpljenjem, slušajući sad zvukove slonova u poljima koji su neometano pasli po njegovoj zemlji, sad ne baš časnu svađu između Sebastiana i njegovih kolonijalnih vojnika. Na kraju više nije mogao izdržati. «Lord, polovica usjeva već je uništena. Za sat vremena neće ostati više ništa.» «U pravu si», složi se Sebastian i obrati se ljutito svojim ljudima. «Tišina, vi ostali! Dosta!» Nisu bili naviknuti na takav zapovjednički glas i iznenađenje ih nagna na tišinu. «Samo Muhamed će me otpratiti. Ostali neka se vrate u kolibe i neka ostanu u njima.» Radilo se o strateškom kompromisu. Sada je Sebastian imao saveznika u Muhamedu. I zaista, ovaj se obrati prijateljima i naredi im da se rasprše. A potom krene za Sebastianom. «Idemo.» Na početku najvećih polja, na drvenim stupovima nalazila se otvorena platforma. Radilo se o promatračnici s koje je danonoćno stražar pazio na usjev. Sad ga nije bilo. Dva mlada stražara pobjegli su čim su ugledali slonove. Kad se radilo o kradljivcima, nije bilo teško, ali pobješnjeli slonovi ipak su bili sasvim drugo. Sebastian i Muhamed se zaustave ispod platforme. Sada su sasvim jasno mogli razabrati šuštanje prosa po kojem su slonovi gazili. «Pričekaj me ovdje», šapne Sebastian i stavi pušku oko ramena te se približi ljestvama. Tiho se popne na platformu i pogleda prema poljima. Sjena platforme i stabala jasno se isticala na tlu preplavljenom mjesječevim sjajem, blagoj srebrenastoj svjetlosti koja je iskrivljavala proporcije i udaljenosti tako da se sve pretvorilo u hladno, monotono sivilo. druge strane čistine šuma se uzdizala nalik na golemi oblak dima, dok se na poljima usjev ljuljao na noćnom povjetarcu, naboravši se poput vode jezera. Usred mekanog mora vegetacije dva golema otoka isticala su se tamnijim sivilom, izdignuta visoko iznad prosa. Stari slonovi usporeno su pasli. Iako se bliži od njih nalazio na dvjesto koraka od platforme, mjesec se tako šepirio da ga je Sebastian jasno vidio dok je pružao surlu, dohvativši njome snop prosa i bez napora ga iščupao. Potom je njišući lijeno glavom i surlom istresao zemlju s korijena, podigao

ga i ugurao u usta. Konačno je, s golemim ušima koje su se viorile poput zastava, sa čuperkom listova prosa koji je visio iz usta između kljova, postupno napredovao, gazeći usjev. Iza sebe ostavljao je dugi trag uništenja. Na otvorenoj platformi izvidnice Sebastian osjeti čvor u želudcu: ruke su mu drhtale dok je držao pušku, a dah mu se pretvorio u fijuk koji je čak i on čuo. Slonovi su ga plašili. Promatrajući te dvije životinje nije se pomicao, obuzet gotovo mističnim poštovanjem shvativši koliko je mali u usporedbi s njima, i njegove bahatosti da im se sam odupre, naoružan samo jadnom puškom od drva i čelika. jjo, usprkos strahu i napetosti čudnoj mješavini straha i želje osjećao je žar lovca. Trgne se i spusti se do Muhameda. Krenuli su prema sredini polja prolazeći kroz proso koje je bilo više od njih. Kretali su se oprezno ne dodirujući ni jedan jedini list. Držali su širom otvorene oči i načulili uši, kontrolirajući disanje i pazeći na ravnomjernost otkucaja srca. Sebastian je slijedio šumove koje je proizvodio bliži slon. Usprkos tome što ga je usjev zaklanjao, osjećao je slabašni povjetarac u kosi, i prvi val slonova mirisa pogodi ga poput pljuske u lice. Zaustavi se tako naglo, da je Muhamed gotovo udario u njega. Ostali su šćućureni, promatrajući pokretni zid vegetacije. Sebastian osjeti da se Muhamed pored njega nagnuo prema naprijed i začuje njegov šapat, još slabiji od šuma vjetra. «Blizu je. Vrlo je blizu, sada.» Sebastian klimne glavom, a potom otežano proguta pljuvačku. Sasvim je jasno čuo mekani šum lišća u koje se bokom trljao stari slon. Hranio se upravo ispred njih i polako im se približavao. Svakog trena mogao ih je iznenaditi i pojaviti se ispred njih. Ostao je šćućuren, podignute puške da se zaštiti i znojeći se na svježini noći, s očima koje su suzile od napora neprekidnog promatranja. Sebastian odjednom primijeti golemi pokret upravo ispred sebe. Golemu masu među ustreptalim lišćem. Podigne pogled i ugleda ga kako se uzvisio nad njim, tako crn i golem da je izgledalo kao da su mu uši prekrile cijelo noćno nebo, tako blizu da je Sebastian bio na izravnom udaru kljova. Ugleda surlu kako se izvija poput goleme sive zmije pružajući se prema njemu. Ispod nje ugleda poluotvorena usta, sa čupercima lišća koji su izvirivali iz uglova. Podigne pušku i uperi je uvis. Nije ciljao. Opali i hitac odjekne tako nenadano u noći. Metak prodre u usnu šupljinu slona i kroz spužvaste kosti lubanje: prsnuvši završi u šupljini, velikoj poput šake, u kojoj je bio mozak, i smrskana ga. Da je pomaknuo pušku samo nekoliko centimetara ulijevo ili udesno, ili da je metak susreo malo jaču kost, Sebastian, koji se nalazio točno ispod kljova i surle, ne bi imao vremena ni ponovno nabiti Pušku. No, pogodak je starog slona odbacio unatrag, surla mu padne mlohavo na prsa, raširi prednje noge, a glava mu se objesi povučena težinom kljova. Koljena mu nenadano popuste te padne svom svojom težinom na tlo tako da se pad čuo do naselja, na pola milje udaljenosti. «Kučkin sine!», drekne Sebastian, zagledavši se u nedoumici u brdo mrtvog mesa. «Uspio sam. Kučkin sine, uspio sam!» Oslobodivši se straha i napetosti, osjeti ushićenje. Podigne ruku i htjede potapšati Muhameda po ramenima, ali se zaustavi, skamenjen. Poput šuma pare koja se oslobađa eksplozijom iz kotlovnice začuju riku drugog mužjaka. Pored njih. Začuju njegove korake u trku po polju. «Dolazi!» Sebastian se ogleda oko sebe, jer zvuk nije dolazio iz određenog smjera. «Ne», grakne Muhamed. «Okreće se protiv vjetra. Najprije traži naš miris, a potom će doći.» Dohvati Sebastiana za ruku i zadrži ga dok su slušali slonovu riku: okretao se protiv vjetra da bi se zaštitio od njih. «Možda će pobjeći», šapne Sebastian. «Ovaj ovdje neće. Star je i zločest. Već je ubio ljude. Lovit će nas.» Muhamed povuče Sebastiana za ruku. «Moramo izići na otvoreno. Ovdje nemamo izlaza, napast će nas prije nego što to primijetimo.» Započnu trčati. Ništa više od samoga bijega ne povećava strah. Čim započne trčati i junak postaje kukavica. Nakon niti dvadesetak koraka, letjeli su prema naselju. Trčali su ne pokušavajući se sakriti, provlačeći se kroz lišće i stabljike, i otežano dišući. Šum njihova bijega nadglasao je slonov. Nisu uopće znali gdje se nalazi. To povećava njihov strah: svakog trena očekivali su da će se pojaviti pred njima. Konačno stignu na čistinu i zaustave se, zadihani, znojni, okrećući glavu sad na jednu, sad na drugu stranu ne bi li ugledali drugog mužjaka. «Tamo dolje!», krikne Muhamed. «Dolazi!» Začuju snažnu riku, šum usjeva dok je

napadao. «Bježimo!», vikne Sebastian još uvijek u panici, te počnu trčati. Na rubu naselja kolonijalni vojnici koji su ostali izvan lova, i stotinjak Mtopovih ljudi čekali su oko tek upaljene logorske vatre. Čekali su s nestrpljenjem, jer su začuli hitac i pad prvog slona, ali od tog trenutka, buka, rika i krikovi su ih zbunili, ne znajući više što se ustvari događa u poljima. No, svaka je nesigurnost nestala kad se Muhamed, a odmah potom i Sebastian, pojavio na puteljku: izgledali su poput dva psa kojima je gorio rep. Na stotinjak metara iza njih barijera usjeva se razdvoji i iz nje izroni drugi slon u napadu. Golem na jačoj svjetlosti, pognutih leđa, napadao je u trku, koji je samo naoko izgledao spor. Njegova rika bila je toliko jaka da je ljudima lako mogla probiti bubnjiće dok je nastavljao trčati prema naselju. «Odlazite! Trčite! Odlazite!», vikao je Sebastian. Sasvim besmisleno upozorenje. Gomila koja je čekala više nije sjedila za vatrom, već se raspršila poput plove sardela pred barakudom. Ljudi bace pokrivače i potrče goli, spotičući se i padajući jedan iznad drugoga, ili se zabijajući u stabla. Dvojica potrče ravno u vatru i ponovno se pojave na drugoj strani, raspršivši iskricice posvuda oko sebe. Urličući i stenjući trčali su kroz cijelo naselje: iz svake kolibe izišle su žene s djecom u naručju, ili na leđima, te se i one pridruže prestravljenom bujici. Nastavivši s bijegom, ravnomjernom brzinom, Sebastian i Muhamed prođu neke bjegunce koji su započeli zastajkivati, dok se iza njih slon sve više približavao. Snagom i brzinom golemog kamena koji se kotrlja s brijega, slon stigne do prve kolibe i razruši je. Krhka struktura od sijena i lagani potporni drveni stupovi sruše se, no ne zaustave bijesni nalet zvijeri koja uništi još jednu kolibu, a potom još jednu. Zatim slon susretne prvo ljudsko biće. Bila je to krhka starica koja je sporo trčala na tankim nogama, s mlohavim grudima koje su se tresle na naboranom trbuhu, uz dugački i monotoni jecaj od straha koji joj je izlazio iz krezubih usta. Mužjak odviše surlu i podigne je visoko iznad žene te je udari njome u rame. Jačina udarca je sasvim slomi, te starica umre prije nego što je dodirnula tlo. Potom je na red stigla jedna djevojka. Omamljena od sna, dražesna i srebrenasta tijela na mjesečini, iziđe iz kolibe upravo u trenutku kad je nailazio slon. Golema surla je obavije. Potom, bez napora, samo jednim udarcem, baci je uvis, na petnaest metara od tla. Njen krik rani Sebastiana poput noža. Baci pogled iznad ramena, na vrijeme da opazi slona kako baca djevojku prema noćnome nebu. Raširenih ruku i nogu, okretala se u zraku poput zvrka, a potom je pala ponovno na tlo. Pad naglo i surovo prekine njen krik. Sebastian prestane trčati. Slon se nagne nad još uvijek drhtavim tijelom djevojke i zarije u njega kljove. Ona ostane visjeti na kljovi, neprepoznatljiva kao ljudsko biće. Potom slon zatrese glavom, ozlovoljen, i oslobodi je se. Samo je tako užasan prizor mogao smiriti Sebastianove živce, ponovno mu vratiti ponos ljudskog bića koji je strah uništio. Još je uvijek u rukama držao pušku, ali je drhtao od straha i napora: tunika i kosa bili su mu sasvim natopljeni znojem, i teško je disao. Ostao je nepomičan, neodlučan, boreći se sa svojim nagonom da ponovno potrči. Slon je napredovao. Njegova se kljova sjajila, crna od krvi probodene djevojke. Na golemom čelu imao je mrlje iste boje. Sebastianov strah preobrazi se u gnušanje, a potom u bijes. Podigne pušku koja mu je drhtala u nespretnim rukama. Nacilja i odjednom osjeti smirenost i odlučnost. Bio je nov čovjek. Hladnokrvno premjesti ciljnik na slonovu glavu, ciljajući prema dubokoj bori sa strane, uz surlu, i opali. Rukohvat puške ga udari u rame, prasak ga oglušiti, no opazi da se metak zario točno na mjesto gdje je ciljao: oblak prašine podigne se sa suhe kože. Slon na trenutak trepne očima, a potom ih ponovno otvori. Ne spuštajući pušku, Sebastian jednim pokretom otvori okvir i prazne čahure iskoče naglo, završivši u prašini. Opet nabije pušku i ponovno nacilja prema golemoj glavi. Ponovno opali, i slon zatetura, poput pijanca. Uši koje je bio savio unatrag sada su mu pale naprijed, a glava mu se lagano zakrene prema Sebastianu. Ponovno opali, i slon se trgne čim se metak zarije u kost i hrskavicu glave, potom se okrene i krene prema njemu, ali njegovom napadu nedostajala je snaga, odlučnost. Ciljajući u prsa i rukujući puškom s velikom lucidnošću, Sebastian opali ponovno, nagnut prema naprijed da bi se zaštitio od odskoka puške, ciljajući svaki puta vrlo pažljivo, i znajući

da je svaki irietak uništavao prsni koš, pluća, srce i jetru. Napad se pretvori u mlohavo i nesigurno napredovanje. Izgubivši osjećaj za prostor, slon se udaljavao od Sebastiana, okrenuvši mu bok, dok su mu kosti prsnog koša pritiskivale smrskane organe. Sebastian spusti pušku i mirnim je prstima ponovno nabije. Slon polako zastenje i iz surle mu procuri krv. Bez milosti, uz hladnokrvni bijes, Sebastian podigne nabijenu opušku i usmjeri je prema tamnoj šupljini usred golemog uha. Metak ga pogodi poput sjekire bačene u deblo stabla, i slon padne na tlo, prostrijeljen metkom u mozak. Kljove, potisnute cijelom njegovom težinom, ukopaju se u tlo sve do usta. Četiri tone svježeg mesa bilo je posluženo usred naselja. Mtopo odluči da njihova cijena nije visoka. Tri kolibe mogli su sagraditi ponovno u roku od dva dana, a samo je četiri ara prosa bilo uništeno. Osim toga, od dvije ubijene žene jedna je bila vrlo stara, a druga, usprkos tome što je imala već osamnaest godina, nije nikad ostala trudna. Bilo je dovoljno razloga koji su upućivali na to da je neplodna, i nije predstavljala veliki gubitak za zajednicu. Zagrijavši se na prvome suncu Mtopo je bio zadovoljan. Sjedeći na drvenom stoliću sa Sebastianom pored njega, promatrao je slavlje s velikim osmijehom na usnama. Dvadesetak Mtopovih ljudi, sasvim golih, i naoružanih kratkim kopljima s dugačkim oštricama, obavljali su poslove mesara. Veselo su se šalili, sakupljeni oko golemog trupla, čekajući da Muhamed i njegova četiri pomoćnika odvoje kljove. Oko njih, u širokom krugu, stanovnici naselja čekali su i pjevali. Ritam je diktirao bubanj te pljeskanje rukama i udaranje nogama u tlo. Dva vojnika, zateturavši Pod težinom kljova, odvuku ih do Sebastiana i spuste ih ceremonijalno pred njega. Možda će, pomisli Sebastian, odnese li kući četiri kljove, u Lalapanzi, uspjeti smiriti bijes Flvnna OFlvnna. Ako ništa drugo, Pokrit će troškove ekspedicije. Ta ga pomisao jako razveseli te se obrati Mtopu: «Starče, meso možeš dobiti odmah.» «Gospodine.» Mtopo pljesne rukama u visini prsa u znak zahvalnosti, potom grakne neku zapovijed obrativši se mesarima koji su čekali. Začuje se rezanje uzbuđene gomile, gladne i željne mesa, kad se jedan od njih pokušao popeti na truplo i zariti svoje koplje u debeo i sivi bok, ispod posljednjeg rebra. Potom, povukavši se, napravi duboki rez prema dolje, do bedra. Još dvojica naprave bočne rezove, izrezavši četverokut u mesu iz kojeg su izvirivale goleme spirale crijeva, ružičaste i plavkaste boje, sjajna i vlažna na jutarnjoj svjetlosti. Uz rastuće uzbuđenje, četvorica izvuku iznutrice iz četvrtaste rupe, a potom dok ih je Sebastian zaprepašteno promatrao, kliznu u otvor i nestanu. Začuje prigušene krikove koji su odjekivali unutar trupla dok su se ljudi borili za jetru. Nakon nekoliko minuta, jedan od njih se ponovno pojavi, čvrsto stišući na prsima ljigavi komad mesa ljubičaste boje. Iziđe iz rane puzeći poput crva, sasvim prekriven slojem tamnocrvene krvi koja mu je slijepila kosu, a lice mu je izgledalo poput užasne maske na kojoj su se zubi i oči jasno isticali. Stišući smrskanu jetru, pobjednički se smijući potrči među gomilu do Sebastiana. Dar ga zbuni. Štoviše, bio mu je gotovo bačen u krilo, te osjeti mučninu u želudcu. «Jedi», ohrabri ga Mtopo. «Postat ćeš snažan. Izoštrit ćeš strijelu tvoje muškosti. Deset, dvadeset žena neće te moći zamoriti.» Mtopo je bio čvrsto uvjeren da je Sebastianu bio potreban poticaj te vrste. Od svog je brata Saalija i ostalih poglavica duž rijeke čuo da nije bio aktivan. «Evo, ovako.» Mtopo odreže komad jetre i ugura ga u usta. S užitkom je prožvakao, a potom se osmjehnuo zadovoljna izraza lica dok mu je tekućina izlazila iz ugla usana. «Jako je dobro.» Doda komad Sebastianu. «Jedi.» «Ne.» Sebastian skoči na noge, prepun straha. Mtopo slegne ramenima i pojede njegov dio. Potom dovikne mesarima da nastave s poslom. Truplo u tren oka nestane pod njihovim oštricama i sjekirama. U poslu je sudjelovalo cijelo naselje. Uz nekoliko zamaha sjekiroom jedan je mesar rezao goleme komade mesa, a potom je bacao jednoj od žena. Ona ga je, pak, rezala na manje komade i davala djeci. Vrišteći od uzbuđenja trčali su prema sušionici koju su sagradili u tu svrhu, i odlagali komade mesa, te se ponovno vraćali po druge. Sebastian, koji se oporavio od početnog gnušanja, smijao se promatrajući ta nevjerojatno zaposlena usta; žvakali su, čavrljali, vrištali iz sveg glasa, čineći sve to bez da prekinu posao. Vidjevši sva ta užurbana stopala psi su

neprekidno lajali, zavijali, i, izbjegavajući udarce nogu, jeli ostatke. Usred toga idiličnog prizora pojavi se komesar Fleischer sa svojih deset kolonijalnih vojnika naoružanih do zuba. Hermann Fleischer stigao je u Mtopovo naselje nakon niza prisilnih marševa. Bio je umoran i imao je stopala prepuna mjehura. Mjesec dana ranije krenuo je iz Mahengea na godišnje ubiranje poreza tim područjem. Kao uobičajeno, započeo je od regije na sjeveru. Ekspedicija je doživjela neuobičajen uspjeh. Iz dana u dan je drvena škrinja s crnim orlom naslikanim na poklopcu postajala sve teža i teža. Hermann se zabavio računajući koliko mu godina službe u Africi još nedostaje, prije nego što se bude mogao povući na Plaven, imanje koje je namjeravao kupiti. Još tri, odluči: tri plodne godine poput ove. Šteta što nije zarobio dhow Flynnna OFlvna na rijeci Rufiji, prije trinaest mjeseci: moglo je to skratiti njegovo povlačenje za godinu dana. Sjećanje na taj događaj ponovno pobudi ljutnju koju je još uvijek osjećao u sebi, no, umiri je udvostručivši poreze u sljedećem naselju. To je uzrokovalo takav niz prosvjeda poglavice naselja da je Hermann dao znak glavnome časniku kolonijalnih vojnika, koji započne odmatati konop koji je nosio na sedlu. «O, golemi i predivni slonov mužjače», reče poglavica, brzo promijenivši mišljenje. «Budeš li pričekao samo trenutak, donijet ću ti novac. Imamo novu kolibu bez buha i krpelji gdje možeš odmoriti tvoje plemenito tijelo, a poslat ću ti i mladu djevojku da ti utaži žed pivom.» «U redu», složi se Hermann. «Dok se odmaram, moji će kolonijalni vojnici ostati zajedno s tobom.» Da znak časniku da zaveže domorodca, te krene teškim korakom prema kolibi. i Poglavica pošalje dvojicu od svojih sinova da kopaju ispod određenog stabla u šumi, i nakon sat vremena vrata se mračnih izraza lica, noseći tešku kožnu torbu. Zadovoljan, Hermann potpiše službenu uplatnicu na devedeset posto sadržaja torbe Fleischer je uvijek ostavljao za sebe deset posto provizije a poglavica koji nije razumio ni riječ njemački, primi je s olakšanjem. «Noćas ću se zaustaviti u tvom naselju», izjavi Fleischer. «Pošalji mi istu djevojku da mi skuha večeru.» Štafeta koja je te noći stigla s juga zatekla je Hermannu Fleischera u vrlo nezgodnom trenutku. I vijest koju je donosila bila je također nezgodna. Po opisu novoga njemačkog komesara koji je obavljao njegov posao u južnoj pokrajini, pucajući na sve strane kako je napredovao, Hermann prepozna mladog Engleza kojeg je posljednji put vidio na palubi dhowa na delti rijeke Rufiji. Ostavivši većinu pratnje, uključivši i nosače s blagajnom, uz zapovijed da krenu za njim što prije budu mogli, Hermann uzjaše svoga bijelog magarca i s deset kolonijalnih vojnika krene prema jugu. Pet noći kasnije, u mračnim satima koji prethode zori, Hermann se utaborio pored Rovume, kad ga časnik probudi. «to je?» Mrtvo umoran Fleischer sjedne i podigne zastor protiv komaraca. «Čuli smo hitac iz puške. Samo jedan.» «Gdje?» «Na jugu, prema Mtopovu naselju, na Rovumi.» Sasvim odjeven Hermann sačeka nestrpljivo, načulivši uši prema slabim zvukovima afričke noći. «Jesi li siguran.?» započne, obrativši se časniku, ali ne dovrši rečenicu. U daljini, ali bez imalo dvojbe, začuju se još tri hitca iz puške. Stanka, a potom ponovno hitac. «Krenimo dalje», zareži Hermann, «brzo, prljavi domorodci. Brzo!» Sunce je već bilo visoko na nebu kad su stigli do Mtopova naselja, pojavivši se nenadano iz polja prosa. Prije napada na skupinu koliba Hermann Fleischer se zaustavi te naredi svojim kolonijalnim vojnicima da se rasporede u borbene linije, ali kad je stigao do ruba naselja, ponovno se zaustavi, iznenađen pred izvanrednim prizorom. Gomila polugolih crnaca koji su vrvjeli oko ostataka slona sasvim je ignorirala Hermannovu prisutnost sve dok nije kriknuo tako glasno da je nadglasao smijeh i čavrljanje okupljenih. Gromka tišina spusti se istog trena nad prisutne: sve se glave okrenu prema njemu i sve oči se širom otvore, u nevjerici i utučeni «Bwana Intambu», slabašni glasić konačno prekine tišinu. «Gospodin konopa.» I predobro su ga poznavali. «Što se, do vraga.?» započne Hermann, a potom udahne zraka primijetivši među gomilom crnaca kojeg nikada ranije nije vidio i koji je na sebi imao odoru kolonijalnog vojnika. «Ti!», dovikne, te uperi prstom u njega, optužujući ga, ali crnac se povuče i sakrije iza crnih tijela zamrljanih krvlju. «Zaustavite ga!», zapovjedi komesar otvarajući korice pištolja. Krajičkom oka opazi još jednu pojavu u pokretu i okrene se na vrijeme da vidi još

jednog kolonijalnog vojnika koji je bježio prema kolibama. «Još je jedan! Zaustavite ga! Časnice, časnice, dovedi ovamo svoje ljude!» Prebrodivši šok koji ju je na početku skamenio, gomila se započne raspršivati. I Hermann Fleischer još jednom pocrveni od bijesa kad primijeti muškarca kako sjedi na stoliću na suprotnoj strani čistine. Na sebi je imao ekstravagantnu, ali prljavu odoru ukrašenu zlatom, predivne svijetloplave boje, visoke čizme i na glavi paradni šljem poznate pruske regimente. «Englez!» Usprkos prurušenosti Hermann ga prepozna. Konačno je uspio otvoriti korice i dohvati svoj pištolj Luger. «Englezu!», ponovi uvredljivo, te podigne pištolj. Uz spremnost refleksa po kojima je bio poznat, Sebastian je sjedio zbunjen novim nenadanim događajima, ali kad je Hermann pokazao cijev Lugera, shvatio je da je bilo vrijeme da se oprost i pokuša spretno skočiti na noge. Mamuze čizama se po stoti put zapetljaju, i on ponovno padne na stolić. Hitac bezazleno fjukne praznim prostorom na mjestu gdje se Sebastian trebao naći. «Prokletstvo!» Hermann ponovno opali, ali hitac se zarije u drveni stolić iza kojeg se Sebastian sakrio. Drugi hitac koji je promašio razbjesni Hermanna Fleischera tako da su i dva sljedeća hitca promašila, a Sebastian je dopuzio četveronoške sakrivši se iza obližnje kolibe. Iza nje, Sebastian skoči na noge i započne trčati. Njegova neprekidna misao bila je kako izići iz naselja i sakriti se u šumi. U ušima mu je odzvanjao Flvnnov savjet. «Trči prema rijeci. Trči ravno prema rijeci.» I bio je toliko udubljen u te misli, kad se, nastavivši trčati, sudario s jednim Fleischеровim kolonijalnim vojnikom koji je dolazio sa suprotne strane, ne mogavši ga izbjeći. Obojica završe na tlu, a čelični šljem klizne Sebastianu na oči. Dok je pokušavao sjesti, skine ga i ugleda crnu glavu protivnika ispred sebe. Savršeno postavljenu za udarac. Držeći čvrsto šljem objema rukama, spusti ga na lubanju kolonijalnog vojnika. Bum! Uz krik boli vojnik padne unatraske i ostane ležati u prašini. Sebastian mu pokrije lice šljemom, dohvati pušku koja je ležala pored nepomičnog tijela i ponovno se podigne s tla. Ostao je sčućuren iza kolibe, pokušavajući se oporaviti od kaosa koji ga je okruživao. U panici stanovnici naselja trčali su posvuda poput stada ovaca koje su napali vukovi i usred tog urnebesna Sebastian je čuo Hermanna Fleischera kako izdaje zapovijedi te odgovore njemačkih kolonijalnih vojnika. Čuo je i hitce iz pušaka, a potom krikove. Njegov prvi nagon bio je da se pokuša sakriti u jednu od koliba, ali shvati da bi to bilo beskorisno. Mogao je samo odgoditi uhićenje na neko vrijeme. Ne, morao je napustiti naselje. No, pred njim se nalazilo stotinjak metara otvorenog terena, do zaklona obližnjih stabala bit će izložen vatri desetak kolonijalnih vojnika: ta ga pomisao nije nimalo privlačila. U tom trenutku Sebastian osjeti neugodnu toplinu ispod stopala. Pogleda i primijeti da je završio u žeravici vatre. Njegove čizme već su pocrnile i počele se dimiti. Naglo se povuče, a smrad sagorjele kože mu nadraži mozak. Zgrabi rukom šaku sijena s krova obližnje kolibe i nagne se nad žeravicom. Suha trava se odmah zapali i Sebastian nasloni bakiću uza zid kolibe. Plamen se raširi i podigne uvis. Sebastian kriomice klizne do sljedeće kolibe te zapali i nju. «Kučkin sine!», usklikne, kad su golemi uljani stupovi zamračili sunce, smanjivši vidljivost na manje od deset koraka. Napredovao je polako u oblaku dima zapalivši svaku kolibu na Icoju je nailazio, dok ga je Nijemac slijedio i bijesno uzvikivao za njim. vremena na vrijeme pojave su prolazile pored njega u polumraku, ali ni jedna nije marila za njega, te je svaki put smanjivao pritisak na otoncu Mauzera i nastavljao. Nade se pred posljednjom kolibom i zastane skupljajući snagu prije odlučujućeg trka preko nezaštićenog dijela do ruba polja prosa. S druge strane dimnog oblaka masa zelene vegetacije iz koje je pobjegao nagnan strahom od slona prije nekoliko sati, sada mu je izgledala privlačnom poput majčinog naručja. Nešto se pomakne pored njega i Sebastian uperi Mauzer u tom smjeru da bi se zaštitio: opazi neproporcionalne obrise i metalni sjaj dugmadi, te mu se prst spusti na otonac. «Manali!» «Muhamed! Dobri Bože, skoro sam te upucao!» «Brzo! Za petama su mi!» Muhamed ga dohvati za ruku i povuče ga za sobom. Potrči, dok su mu čizme odjekivale poput topota bivola u galopu. Iz koliba iza njih jedan glas dovikne uzbuđeno za njima, i odmah zatim se začuje čudan pucanj Mauzera te snažni fjuk

hitca. Sebastian je bio oko deset koraka brži od Muhameda kad se bacio u lišće i stabljike prosa. «A što ćemo sad, Manali?», zapita ga Muhamed. Isto pitanje pročitao je na patetično nadobudnim licima još dvojice njegovih ljudi. Slučaj je spojio Sebastiana i ostatak njegovih ljudi. Tijekom bijega kroz polja prosa, s projektilima koji su prštali oko njihovih glava, Sebastian se doslovce sudario s tom dvojicom. U tom trenutku bili su zaokupljeni pokušajem da se što više sljube s tlom, i bilo je potrebno podosta snažnih udaraca nogom da ih nagovore da se ustanu i požure. Od tada na dalje, slijedeći Flvnnov savjet, Sebastian se pokušavao približiti što više obali Rovume. I tu je otkrio da su Heischerovi kolonijalni vojnici, koji su iskoristili kraći put i nisu bili prisiljeni skrivati se, već stigli prije njega. U zaklonu šaša Sebastian ih je obeshrabreno promatrao dok su sjekirom uništavali splavi privezane na bijeloj obali. «Može li se prijeći plivajući?», zapita šapatom Muhameda, a starčevo lice se nabora od užasa zbog tog prijedloga. Obojica su kroz šaš promatrali rijeku čija je struja bila tako brza da je stvarala male virove na površini. «Ne», reče Muhamed kategorički. «Predaleko?», zapita beznadno Sebastian. «Predaleko. Prebrzo. Preduboko. Previše krokodila», potvrdi Muhamed, te poslušavši želju, neizrečenu, ali koju su svi dijelili, da se udalje od rijeke i kolonijalnih vojnika, kliznu iz zaklona šaša i krenu u šumu. Kasno popodne zaustave se u šumovitom tunelu udaljenom približno tri kilometara od rijeke i Mtopova naselja. «A što ćemo sad, Manali?», ponovi Muhamed. Sebastian si prije odgovora razbistri grlo. «Pa.», započne, te se zaustavi naboravši visoko čelo u naporu da mu padne na um neka zamisao. I konačno se dosjeti nečega. Zamisao je bila sjajna poput sunca koje se budi. «Vrlo je jasno, moramo samo pronaći drugi način da pređemo preko rijeke!», reče uz izraz lica osobe koja je jako zadovoljna svojim zaključivanjem. «Što predlažeš, Muhamede?» Muhamed nije govorio, pomalo iznenađen što je sada on bio taj koji je morao razmišljati. «Splav?», predloži Sebastian. Pomanjkanje alata, materijala i mogućnosti da je sagrađe bilo je više nego očito tako da se Muhamed nije niti udostojio dati mu odgovor. Zaniječe glavom. «Ne», složi se Sebastian. «Možda si u pravu.» Još jednom ljepota njegovih klasičnih crta lica se preobrazi od napora da se usredotoči. Konačno zapita: «Ima li još naselja duž rijeke?» «Da», reče Muhamed. «Ali će ih kolonijalni vojnici sve pregledati i uništiti splavi. Reći će poglavicama tko smo i zaprijetit će im vješanjem.» «Pa ne mogu proći cijelu rijeku. Granica je duga gotovo tisuću kilometara. Moramo nastaviti dalje sve dok ne pronađemo jednu splav. Možda će nam biti potrebno mnogo vremena, ali ćemo je na poslijetku ipak pronaći.» «Ako nas kolonijalni vojnici ne uhvate prije toga.» «Vjerojatno očekuju da ćemo biti blizu granice. Skrenimo prema unutrašnjosti i nastavimo u tom smjeru pet do šest dana, a potom se vratimo prema rijeci. No, najprije se moramo odmoriti. Noćas krećemo dalje.» Ipak udaljivši se poprečno od Rovume i zašavši dublje u njemački teritorij, kretali su se prema sjeverozapadu slijedeći dobro utabani puteljak. Nisu se zaustavljali cijelu noć. Kako su postupno sati prolazili, koraci su im postajali sve sporiji. Dva puta je Sebastian primijetio nekog od svojih ljudi kako skreće s puteljka, a potom se naglo trгнуvši ogledava oko sebe izgubljena pogleda te se žurno pridružuje ostalima. Ta ga je stvar zbunjivala i htio je pitati što im se događa, ali bio je previše umoran, a govor je predstavljao preveliki napor. Sat vremena kasnije otkrije razlog takvog ponašanja. Vukao se naprijed, gegajući se. Njegove su noge same koračale dalje i postupno ga preplavi lagodan osjećaj. Prepusti se tom osjećaju i izgubi se u toploj i tamnoj magli užitka. Bodljikava grana osine ga po obrazu i vrati naglo u stvarnost: ogleda se uokolo, sasvim izgubljeno. Na deset metara udaljenosti Muhamed i dva lovca hodali su puteljkom jedan iza drugoga na mjesecini, okrenuli su lica prema njemu bez imalo zanimanja. Nakon nekoliko trenutaka Sebastian shvati da je zaspao stojeći. Osjeti se poput prave budale te se trčećim korakom vrati na svoje mjesto, na čelo male kolone. Kad se golemi srebrenasti mjesec sakrio iza stabala, nastavili su hodati vođeni njegovim slabašnim odsjajem, no postupno i on nestane i puteljak pod njihovim stopalima postane gotovo nevidljiv. Mora da je nedostajalo manje od sat vremena do zore, procijeni Sebastian. Stiglo je, dakle, vrijeme da se

zaustave. Već se zaustavi kako bi dao zapovijed, ali ga Muhamed dohvati za rame. «Manali!», prošapće. Bilo je nečega u njegovu glasu što ga je trgnulo. Osjeti da su mu se živci napeli. «Što je?», udahne te čvrsto stisne Mauzer, za svaku sigurnost. «Pogledaj. Tamo, pred nama.» Sebastian se zagleda u mrak ispred sebe i tek nakon nekog vremena opazi nešto u gustom crnom platu noći. «Da», prošapće. «Što je?» «Vatra», promrmlja Muhamed. «Netko se utaborio na puteljku ispred nas.» «Kolonijalni vojnici?», zapita Sebastian. «Možda.» Zagledavši se u žar boje rubina Sebastian osjeti da mu se kosa diže na glavi. Sada je bio sasvim budan. «Moramo ih zaobići.» «Ne. Vidjeli bi naše tragove na puteljku i slijedili bi nas», prosvjeduje Muhamed. «Što nam je činiti?» «Dozvoli mi da provjerim koliko ih ima.» Ne čekajući Sebastianovu dozvolu Muhamed klizne u mrak i nestane poput leoparda u noći. Sebastian sačeka: pet minuta iščekivanja. Potom mu se učini da čuje prigušeni krik, no nije bio siguran. Muhamedova sjena ponovno se materijalizira pored njega. «Ima ih deset», obavijesti ga. «Dva kolonijalna vojnika i osam nosača. Jedan od vojnika bio je na straži pored vatre. Vidio me i tako sam ga ubio. «Dobri Bože!», Sebastianov glas se visoko oglasi. «Ti si ga, što?» «Ubio sam ga. Ne govori tako glasno.» «Kako?» «Nožem.» s «Zašto?» «Inače bi on ubio nas.» «A drugi?» «I njega.» «Ubio si obojicu?», Sebastian je bio zaprepašten. «Da, i uzeo sam im puške. Sada možemo sigurno nastaviti dalje. Ali nosači sa sobom imaju mnogo sanduka. Čuo sam da slijede Bwana Intambu, njemačkog komesara, i prenose sve njegove stvari.» «No, nisi ih smio ubiti», prosvjeduje Sebastian. «Mogao si ih jednostavno zavezati ili slično.» «Manali, govoriš poput žene», odvrati mu Muhamed s nestrpljenjem. Potom nastavi: «Među sanducima se nalazi i jedan koji izgleda poput blagajne za ubiranje poreza. Jedan od kolonijalnih vojnika spavao je naslonjen leđima na nju, kao da je želi čuvati na poseban način.» «Novac od poreza?» «Da.» «Pa, kučkin sine!» Sebastianove skrupule nestanu u tren oka i u mraku na njegovom se licu pojavi izraz djeteta na božićno jutro. Probude nosače banuvši među njih i uperivši u njih puške. Potom s njih skinu pokrivače i okupe ih u malu skupinu, izgublenu i drhtavu na hladnoći zore. Bace još drva na vatru koja sada bukne, i na svjetlosti plamena Sebastian prouči plijen. Jedan od kolonijalnih vojnika, ranjen u vrat, preplavio je krvlju drveni poklopac. Muhamed ga dohvati za gležnjeve i obriše sanduk. «Manali», reče s poštovanjem. «Pogledaj lokot. Vidiš li Kaiserovu pticu na poklopcu.», nagne se i dohvati gležnjeve, «ali, prije svega, gle kako je teško!» Među stvarima oko vatre Muhamed otkrije golemi smotuljak konopa debelog palac, artikl koji u safariju Hermanna Fleischera nikad nije nedostajao. Muhamed ga upotrijebi da zaveže nosače: opasao ih je ostavivši između njih komad konopa koji im je omogućavao pokrete, istovremeno onemogućavao svaki pokušaj bijega. «Zašto to činiš?», zapita ga Sebastian sa zanimanjem, žvačući kobasicu i crni kruh. Većina ostalih sanduka bila je ispunjena hranom Sebastian je veselo doručkovao. • «Tako ne mogu pobjeći.» «Ali, ne vodimo ih s nama, zar ne?» «Tko bi poveo sa sobom sve te stvari?», reče smireno Muhamed. Pet dana kasnije Sebastian je sjedio na pramcu jedne splavi, sa stopalima na sanduku koji je položio na dno. Jeo je s užitkom veliki sendvič sa salamom. Na sebi je imao čistu odjeću i čarape, nekoliko brojeva prevelike za njega. U lijevoj ruci čvrsto je držao bocu piva Hansa: sve to zahvaljujući velikodušnosti komesara Fleischera. Veslači su pjevali uz iskreno veselje: Sebastian im je platio toliku najamninu da si je svatko najmanje mogao priuštiti još jednu novu ženu. Ploveći uz portugalsku obalu Rovume, uz snažne zamahe vesala i nošeni jakom strujom, u dvanaest sati prešli su put koji je Sebastian s prekrcanim nosačima pješice prešao u pet dana. Splav iskrca skupinu na suprotnoj obali od Mtopova naselja, na deset milja udaljenosti od Lalapanzija. U jednom jedinom potezu stigli su tamo u sumrak. Prozori bungalova bili su mračni, a cijeli je tabor spavao. Sebastian zapovjedi svojoj skupini da se postroje u tišini na travnjaku pred bungalovom. Na čelu se isticala blagajna. Bio je ponosan na uspjeh i htio je stvoriti pravu atmosferu. Nakon što je sve režirao, popne se u tišini stubama i približi se ulaznim vratima s namjerom da teatralno pokuca i probudi sve. Nažalost se pred vratima

nalazio stolac i Sebastian se spotakne o nj te završi na podu poput stare vreće. Stolac padne uz veliku buku i puška klizne s ramena završivši također uz prasak na podu. Prije nego što se uspio ustati, vrata se širom otvore i pojavi se Flynn OFlvnn u noćnoj košulji naoružan dvocijevkom. «Ulovio sam te, prokletniče!», zareži i podigne pušku. Sebastian začuje prst na otkopcu i otežano se podigne na koljena. «Ne pucaj! Flynnne, ja sam!» Puška se malo zaleluja. «Tko si, što želiš?» «Ja sam, Sebastian.» «Bassie?», zapita Flynn s nevjericom u glasu, a potom spusti pušku. «Ne može biti. Ustani, pokaži se.» Sebastian ga poslušao. «Dobri Bože», Flvnn je bio iznenađen. «Baš ti! Dobri Bože! Rekli su nam da te Fleischer ulovio u Mtopovom naselju prije tjedan dana. Da su te uhvatili zauvijek!» Približi mu se držeći desnu ruku ispruženu da bi mu iskazao dobrodošlicu. «Uspio si, zar ne? Odlično, moj Bassie.» Prije nego što je Sebastian mogao čvrsto stisnuti Flvnnovu ruku, Rosa se pojavi na pragu, dodirne Flvnnu i gotovo ponovno sruši Sebastiana. Čvrsto ga zagrlila, priljubivši svoj obraz uz njegov neobrijani, neprekidno izgovarajući: «Živ si! O, Sebastian, živ si!» Svjestan da Rosa nije imala ništa ispod tanke noćne spavačice i gdje god da je stavio ruke osjećao je njeno toplo tijelo, iznad Rosina ramena Sebastian se osmjehne Flvnnu. «Oprosti», reče. Dva prva poljupca odjeknu u prazno jer se ona neprekidno pomicala. Jedan završi na uhu, a drugi na obrvi, treći, pak, pogodi usne. Kad su konačno bili primorani rastati se ili se ugušiti, Rosa s uzdahom reče: «Mislila sam da si mrtav.» «Sada je dosta, gospođice», promrmlja Flynn. «Sada možeš otići i staviti nešto na sebe.» Tog jutra doručak u Lalapanziju bio je pravo slavlje. Iskoristivši dobro raspoloženje svoje kćeri Flynn izvuče na stol bocu gina. Rosini prosvjedi zvučili su ne baš uvjerljivo, a kasnije je i ona sama ulila nekoliko kapi u Sebastianov čaj da bi se osnažila. Jeli su na otvorenom, na pozlaćenoj svjetlosti sunca koje je prodiralo kroz bugenvilije. Jata ptičica skakutala su i pjevušila na travnjaku i na divljoj smokvi. I priroda je također slavila Sebastianovu pobjedu dok je u kuhinji Rosa zajedno s Muhamedovom suprugom raspoređivala rezerve hrane Hermanna Fleischera koje je donio Sebastian. Oči Flynnu OFlvnnu bile su okrvavljene i naglašene dubokim borama. Ostao je budan cijelu noć, na svjetlosti baklja, i provjeravao novac u blagajni te ispisivao vrijednosti. U svakom slučaju bio je dobre volje što se sve više poboljšavala šalicama čaja s ginom koje je pio tijekom doručka, te se pridružio hvalospjevu Rose OFlvnn u čast Sebastiana Oldsmitha. «Ti koji si učio, Bassie, možeš mi pomoći», zacvrkuće nakon doručka. «Rado bih htio čuti što će sada Fleischer reći guverneru Scheeu. Da, rado bih htio biti prisutan dok ga obavještava o novcu iz blagajne. K vragu, pozlit će obojici!» «Što se novca tiče», Rosa se osmjehne Flvnnu, «jesi li izračunao koliki dio pripada Sebastianu, tata?» Rosa je tako zvala svoga oca samo kad je bila jako dobro raspoložena prema njemu. «Da, jesam», prizna Flynn i primijetivši lukavi bljesak u njegovim očima, Rosi počnu rasti sumnje. Njene se usne iskrive. «I, koliko iznosi?», zapita medenim glasom koji je Flvnnu pak zvučao poput rezanja ranjene lavice. «Zašto bismo pokvarili tako lijep dan govoreći o poslovima? Doveden u škripac, Flvnnov je dijalektalni naglasak postao još izraženiji, nadajući se da će zavarati Rosu. Uzaludna nada. «Koliko?», zapita Rosa, i on joj reče. Uslijedi mučna tišina. Sebastian probljedi usprkos preplanulom tenu i otvori usta u namjeri da prosvjeduje. Računajući na dio koji ga je pripadao, prethodne večeri je zaprosio Rosu, a ona je pristala. «Pusti, Sebastiane, ja ću to riješiti», šapne mu djevojka. Potom se obrati ocu: «Dozvolit ćeš nam da pogledamo tvoju računicu, zar ne?» Još je uvijek bila slatka poput meda. «Naravno. Tamo je, jasna i precizna.» Isprava koju im je Flvnn pokazao pod naslovom Financijska transakcija između gosp. F. OFlvnnu, gosp. S. Oldsmitha i ostalih. Njemačka istočna Afrika. Razdoblje od 15. svibnja 1913. do 21. kolovoza 1913. ukazivala je na podosta originalan koncept knjigovodstva. Novac iz blagajne bio je preračunan u engleske funte, po tečaju koji je Annuario Pear oglasio 1893. godine. Flvnn je imao visoko mišljenje o toj publikaciji. Od ukupnog iznosa, odnosno 4652 funte 18 šilinga i 6 penija, Flvnn je oduzeo svojih pedeset posto i deset posto što je pripadalo drugim ortacima: portugalskom zapovjedniku i guverneru

Mozambika. Od ostatka je oduzeo troškove ekspedicije na Rufiji, a potom je izračunao troškove druge ekspedicije, uračunavši u njih i ove stavke: L. Parbho krojač 15,10 funta; njemački šljem otprilike 5,10 funta; pet odora vojničkih 12,10 funta, svaka po 2,42 funta; pet pušaka Mauzer 50 funta, svaka pol Ofun ta; 625 metaka od 7 mm 22,10 funta; predujam u visini od 100 funta; 1,5 škuda za troškove putovanja gosp. S. Oldsmitha. Konačno je Sebastianov neto gubitak iznosio nešto manje od dvadeset funta. «Ne brini», utješi ga Flynn slatkastim glasom, «ne očekujem od tebe da mi odmah isplatiš sve, oduzet ćemo iznos od tvoga sljedećeg dijela nagrade nakon nove ekspedicije.» «Ali, Flynn, mislio sam da smo ti i ja. Pa, rekao si mi da ćemo sve dijeliti na pola.» «Tako je, Bassie, tako je.» «Rekao si da smo ortaci.» «Mora da si me krivo razumio, mladiću. Rekao sam ti da ću ti dati polovicu no nakon što budem oduzeo troškove. Zaista mi je žao što je gubitak koji smo trebali pokriti bio tako velik.» Dok su raspravljali o tome, Rosa je piskarala komadićem olovke na drugoj strani Flvnnova papira. Nakon dvije minute pruži Flvnnu rezultat svoga rada. Reče: «Evo moje računice.» Rosa OFlvnn bila je učenica škole jedan tebi jedan meni, i njeni računi bili su mnogo jednostavniji od očevih. Uz krik zabrinutosti Flynn OFlvnn prosvjeduje: «Ti ne razumiješ ništa o poslovima.» «Ali prepoznajem prijevaru», odvratila spremno Rosa. «Želiš li time reći da ti je stari otac varalica?» «Da.» «Osjećam prokletu želju da te istučem. Nisi još tako velika da te ne bih mogao tući.» «Pokušaj», reče Rosa i Flynn se povuče. «A uostalom, što bi Bassie učinio sa svim tim novcem? Mlad je. Loše bi završio.» «Oženio bi me. Evo čemu mu služi taj novac.» Flynn ispusti takav zvuk kao da mu je u grlu zapela riblja kost: zbog bijesa lice mu se ispuni mrljama. Okrene se prijeteci prema Sebastianu i prostrijeli ga pogledom. «Ah, tako je to!», grakne. «Znao sam!» «Ne uzbuduj se, stari moj», pokuša ga umiriti Sebastian. «Došao si u moju kuću i ponašao se poput kralja te tvoje proklete Engleske. Pokušao si se dočepati mog novca, ali to nije sve. O, ne! Nije to sve. Sad se još udvaraš i mojoj kćeri zbog tvojih prljavih interesa.» «Ne budi vulgaran», reče Rosa. «Ova ti je dobra, ne budi vulgaran, kaže mi. A vas dvoje, ha? Što ste vas dvoje, kad sve radite iza mojih leđa?» Sebastian se ponosno uspravi. «Ne dozvoljavam vam da govorite na taj način o jednoj gospodi u mojoj prisutnosti, gospodine. Pogotovo ne o gospodi koja me počastila pristankom da postane mojom suprugom.» Započne si otkopčavati jaknu. «Hoćete li me, molim vas, slijediti u vrt da tamo izravnamo račune?» «Naravno, idemo.» Flynn bučno ustane sa stolca i već htjede proći ispred Sebastiana koji si je upravo skidao jaknu te je imao ruke iza leđa. Flynn se hitro odmakne u stranu, nacilja, a potom ljevicom udari Sebastiana u trbuh. «Au!», reče Sebastian i nesvjesno se nagne prema naprijed ususret Flvnnovoj desnici koja je napredovala prema njemu s visine koljena. Pogodi Sebastiana usred očiju odbacivši ga na verandu. Niska drvena ograda ga zadrži iza koljena, a potom padne u zelenu živicu. «Ubio si ga!», krikne Rosa te podigne teški porculanski čajnik. «Nadam se», reče Flvnn te se spusti da bi izbjegao čajnik koji je Rosa bacila prema njegovoj glavi i koji se razbio u tisuću komadića u zid verande raspršivši vrući čaj. Iz Rosinog cvijeća izviri okrunjena Sebastianova glava s laticama hortenzije plave boje koje su se slagale sa sve više nateklom i modrim očima. «Hej, Flvnn. Nije bilo pošteno», izjavi. «Nije te vidio», optuži Rosa oca. «Udarilo si ga prije nego što je bio spreman.» «Ali sada me vidi», zareži Flynn i potrči stubama trijema poput nosoroga koji napada. Sebastian izroni iz hortenzija te se namjesti u boksački stav. «Pravila markiza od Queensberryja?», zapita kako bi razjasnio stvari dok je Flvnn napadao. Flvnn iskaže svoj apsolutni prijezir prema pravilima markiza te udari Sebastiana u cjevanicu, ovaj, pak, iziđe iz živice skakućući na jednoj nozi dok ga je Flvnn nastavio snažno udarati. Dvapat za redom udari čizmom o Sebastianovu stražnjicu, ali treći put promaši žrtvu i poveden zaletom završi na tlu. Pao je na travnjak i dok se pokušavao dignuti, Sebastian je imao dovoljno vremena spremiti se za drugu rundu. Imao je natekle oči, a stražnjica ga je boljela. Ponovno ispruži ljevicu prema naprijed, a desnicu zadrži svinutu na prsima. Krajičkom oka Sebastian opazi da se njegova zaručnica spustila stubama s verande. U ruci je držala kuhinjski

nož. «Rosa!», krikne zabrinuto Sebastian. Bilo je očito da je Rosa bila spremna ubiti i vlastitog oca samo da obrani svoju ljubav. «Rosa! Što namjeravaš učiniti s tim nožem?» «Zarit ću mu ga u trbušinu!» «Nećeš to učiniti», reče Sebastian, ali Flynn nije vjerovao u sposobnost svladavanja svoje kćeri poput njega. Hitro se skloni iza Sebastiana i s tog mjesta sasluša pozorno raspravu između njih dvoje. Sebastianu je trebalo dobrih nekoliko minuta da uvjeri Rosu kako mu njena pomoć nije potrebna i da će se znati izvuci i sam. Rosa se teška srca povuče na verandu. «Hvala, Bassie», reče Flynn i ponovno ga udari u stražnjicu, već prepunu masnica. Jako ga zaboli. Malo tko je vidio Sebastiana Oldsmitha ljutitog poput risa. Posljednji se put to dogodilo prije osam godina, a dvojica gimnazijalaca s posljednje godine, koji su mu ugurali glavu u zahodsku školjku i potom ispraznili vodokotlić, proveli su u bolnici nekoliko dana nakon nemilog događaja. Ovaj put su svjedoci bili brojniji. Namamljeni urlicima i razbijenim posuđem, svi Flynnovi ljudi, uključujući i Muhameda sa svojim vojnicima, okupili su se na travnjaku i promatrali prizor zadržavajući dah od čuđenja. trijema je Rosa bodrila Sebastiana na još veću agresivnost. Oči su joj blještale tom čudnom, tipično ženskom okrutnošću, koja se budi i u najbezazlenijim ženama kad se njihov muškarac bori za njih. Poput najgorih oluja, nije potrajalo zadugo i kad se svršilo, tišina je postala zastrašujuća. Flynn je ležao na travnjaku. Zatvorenih očiju, otežano dišući, dok su mu crveni mjhurići izlazili iz nosa. Muhamed i petorica njegovih ljudi ga prenesu u bungalov. Flynn je na okrvavljenom licu imao neobičan, miran izraz lica. Usred travnjaka Sebastian je, pak, imao bijesan izraz lica i drhtao je kao da ima groznicu. Promatrajući ljude kako nose to golemo i opušteno tijelo, sav bijes nestane u tren oka. Promijeni izraz lica. Najprije je izgledao zabrinut, a potom gotovo zaprepašten. «Hej.», začuje vlastiti mukli glas i učini nekoliko koraka unatrag. «Nisi me trebao udarati u stražnjicu.» Potom podigne ruke kao da moli. «Nisi to smio učiniti.» Rosa se spusti s trijema i polako mu se približi. Zaustavi se i pogleda ga uz mješavinu ponosa i poštovanja. «Bio si predivan», šapne mu. «Pravi lav.» Zagrlji ga oko vrata, a potom ga poljubi i reče: «Volim te.» Sebastian je imao vrlo malo prtljage. Na sebi je imao sve što je posjedovao. Rosa je, pak, imala niz sanduka da je nekoliko nosača sakupljenih na travnjaku pred bungalovom bilo jedva dovoljno. «Pa», promrmlja Sebastian, «mislim da je bolje da krenemo.» «Da», promrmlja Rosa i pogleda vrtove Lalapanzija. Iako je sama predložila da odu, sada kad je stigao taj trenutak, bila je nesigurna. Živjela je tu od djetinjstva. Tu je sebi izgradila dom koji ju je štiti i u kojem se osjećala sigurnom, a sada kad je morala otići, plašila se. Uhvati Sebastiana za ruku da bi se ohrabrila. «Zar nećeš pozdraviti svoga oca?» Sebastian je nježno i zaštitnički pogleda: novi osjećaji za njega. Rosa osjeti nesigurnost, ali shvati da je bila dovoljna sitnica da promijeni mišljenje i da se povuče od odluke. Ljubav koju je osjećala prema Flynnu, i koju je sada prigušivala bijesom i zlopamćenjem, ponovno bi izronila da joj se on obratio na nježan način. «Ne», reče. «I ja mislim da je bolje tako», složi se Sebastian. Baci pogled prepun grižnje savjesti prema bungalovu u kojem je Flynn, vjerojatno, još uvijek ležao, uz brižljivu njegu vjernog Muhameda. «Misliš li da će se oporaviti? Znaš, dobro sam ga pretukao «Oporavit će se», reče Rosa ne baš uvjerljivo, te se još jače uhvati za njegov rukav. Zajedno krenu prema čelu male kolone nosača. Klečeći na podu u sobi ispod prozorskog okna, kriomice promatrajući natekla oka prizor kroz rupicu u zastoru, Flynn opazi taj odlučujući pokret. «Bože mili», zabrinuto prošapće, «to dvoje mladih budala zaista odlazi.» Rosa O Flynn bila je posljednje što ga je vezivalo s malom, krhkom portugalskom djevojkom. Jedinom osobom koju je Flynn iskreno volio u svom životu. Sada, kad je gubio i nju, Flynn odjednom shvati što je osjećao prema kćeri. Mogućnost da je ne vidi nikada više bacala ga je u očaj. Što se tiče Sebastiana Oldsmitha, nije bilo problema. Sebastian je bio dobar zgoditak u poslovima. Preko njega Flynn je mogao ostvariti niz planova koje je napustio jer su bili prerizični za njegovu osobu. U posljednjih nekoliko godina Flynn je sve više osjećao učinke starenja i goleme količine alkohola, pogotovo na vid, na noge i reflekse. Sebastian Oldsmith je imao orlovske oči, noge

borca, a nije bio u stanju oduprijeti se Flynnovim inicijativama. Eto, bio je to razlog zašto mu je bio toliko potreban. Otvori usta i zastenje. Poput bivola koji umire. Škiljeći kroz zastore, naceri se opazivši da se mladi par zaustavio i skamenio na suncu. Gledali su prema bungalovu i premda nevoljko, Flynn je morao priznati da su bili lijep par. Sebastian je bio puno viši od nje, imao je tijelo gladijatora i lice pjesnika. Rosa je, pak, bila sićušna pored njega, fali s tijelom žene. Crni vodopad kose sjajio joj se na suncu, a tamne oči bile su još veće od zabrinutosti. Flynn ponovno zastenje, ovaj put prigušenije, bez daha, poput posljednjeg hropca u agoniji, i u tom trenutku Rosa i Sebastian potrče prema bungalovu. Podignuvši suknju do koljena, s dugačkim nogama, Rosa je vukla Sebastiana prema verandi. Flynn je imao jedva dovoljno vremena da se vrati u krevet i j namjesti izraz lica osobe koja tone u ponor. «Tata!» Rosa se nagne nad njega i Flynn otežano otvori oči. Na I trenutak je izgledao kao daje ne prepoznaje, a potom prošapće: «Mala moja», tako polako i tiho da su ga jedva čuli. «O, tata, što ti je?» Klekne pored njega. «Srce» Ruka s trbuha se preseli polako na prsa. «Poput noža. Poput užarene oštrice.» Užasna tišina spusti se u sobu, a potom Flynn ponovno j progovori: «Htio sam. vam dati. svoj blagoslov. Želim vam da budete sretni. kamo god otišli.» Govoriti mu je bilo previše teško, uzme na trenutak daha. «Misli na svog starog oca, katkad. Moli se za njega.» Golema suza zasjaji se u Rosinom oku i klizne joj niz obraz. «Bassie, mladiću moj.» Polako, Flynn ga potraži pogledom, opazi ga i zagleda se u njega. «Nemoj osjećati grižnju savjesti zbog ovoga. Ionako sam star, proživio sam svoj život.» Otežano je disao, nastavivši isprekidanim glasom punim boli, «Brini se o mojoj maloj Rosi. Sada si moj sin. Sin, kojeg nikada nisam imao.» «Nisam znao. Nisam znao da je tvoje srce. Flynn, žao mi je, užasno mi je žao. Oprosti mi.» Flynn se osmijehne, malim, hrabrim osmijehom koji je bio jedva zamjetan na usnama. Podigne slabašno ruku i pruži je prema Sebastianu koji je prihvati. Pomisli da mu čak ponudi novac koji je bio uzrok njihovoj prethodnoj svađi kao posljednji dar, ali se odmah zatim, odlučno, zadrži od takve ekstravagancije. Promrmlja: «Bilo bi mi drago da sam mogao vidjeti svog prvog unuka, ali nije važno. Zbogom, mladiću moj.» «Vidjet ćeš ga, Flynn. Obećavam ti. Ostat ćemo ovdje, zar ne, Rosa? Ostat ćemo s njim.» «Da, ostat ćemo», reče Rosa. «Nećemo te ostaviti, tata.» «Djeco moja.» Flynn se opusti i sklopi oči. Hvala Bogu što mu nije dao novac. Sjena radosnog osmijeha pojavi se na njegovim usnama. «Učinili ste jednog jadnog starca sretnim.» Flynn se vrlo brzo oporavljao, tako brzo da je to pobudilo sumnje u Rosi. Ali, ona nije obraćala previše pozornosti na to, koliko je bila sretna što nije morala ostaviti Lalapanzi. A, osim toga, još je nešto sasvim zaokupljalo njene misli. Otkako je Sebastian otišao za ubiranjem poreza, Rosa je znala da nije imala određene, tipično ženske, smetnje. Razgovarala je s Nanny koja je potom, pak, razgovarala s lokalnim vračem, i koji je žrtvovao pijetla i pogledao u njegovu iznutricu. Nakon toga nije više bilo mjesta za sumnje, i Nanny obavijesti Rosu ne otkrivši joj izvor tih informacija, jer Mala Dugačka Griva nimalo nije vjerovala u magiju. Sretna, Rosa povede Sebastiana u šetnju dolinom, i kad su stigli do vodopada gdje je sve započelo, podigne se na vrške nožnih prstiju, zagrlj ga oko vrata i šapne mu vijest u uho. Morala je ponoviti jer je govorila kroz prigušeni smijeh. «Šališ se.» Sebastian ostane bez daha, a potom se zacrveni. «Ne, dobro znaš.» «Sto mu gromova!», reče Sebastian. «Zar nisi sretan?» Rosa se pretvarala da je uvrijeđena. «Učinila sam to za tebe.» «Ali, nismo ni vjenčani.» «To možemo ispraviti.» «I to što prije», složi se Sebastian. Dohvati je oko struka. «Dodi!» «Sebastiane, ne zaboravi na moje stanje.» «Oprosti mi.» Vrate se u Lalapanzi. Sebastian ju je vodio istom pažnjom kojom bi rukovao sandukom nitroglicerina. «Zašto toliko žurbe?», zapita veselo Flynn te večeri za jelom. «Prije toga Bassie treba obaviti jedan poslić za mene. Želim da prede preko rijeke.» «Ne, ništa od toga», reče Rosa. «Idemo u Beiru svećeniku.» «Bassie će biti odsutan samo nekoliko tjedana. Možemo razgovarati o tome kad se vrati.» «Mi odlazimo u Beiru sutra!» «Čemu tolika žurba?», zapita ponovno Flynn. «Pa, Flynn, stari moj.», Sebastian se uzvrpoljio na stolcu i vidljivo pocrvenio, ušutjevši. «Radi se

o tome da čekam bebu», dovrši Rosa za njega. «Ti čekaš. što?!» Flynn se zagleda u nju, zaprepašten. «Rekao si da želiš vidjeti svog unuka», naglasi Rosa. «No, time nisam mislio da se bacite na posao tako brzo», zareži Flynn. «Ti, prevarantu jedan!» «Tata, srce!», upozori ga Rosa. «Osim toga, nemoj kriviti Sebastiana, i ja sam učinila svoj dio.» «Ti, bestidnice, ti.» Rosa uze bocu gina koju je Flvnn skrivao iza jastuka na stolcu. «Popij gutljaj ovoga, to će te smiriti.» Krenuli su u Beiru sljedeće jutro. Rosa u rikši, a Sebastian pješice, prepun pažnje prema njoj, spreman pomoći nosačima na najtežim dijelovima puta i izderati se na svakog tko se spoticao. Kad su odlazili iz Lalapanzija, Flynn OFlynn se nalazio na kraju kolone, ležeći u svojoj rikši u društvu četvrtaste boce, mrmļajući namršteno sebi u brk nešto o grijehu. No, ni Rosa ni Sebastian nisu obraćali pažnju na njega i kad su se te noći utaborili, sjedili su sa suprotne strane logorske vatre, šapućući i smijući se tajnim stvarima. Govorili su tako tiho, a znatiželja je bila velika, no, iako je načulio uši, Flvnn nije uspijevao čuti ništa od njihova razgovora. Stvar ga razbjesni do te mjere da je glasno izrekao svoju misao o tome kako će: «. pretući nasmrt onoga koji mu je za gostoljubivost platio time što mu je silovao kćer.» Rosa reče da bi dala bilo što samo da ga ponovno vidi na djelu. Bolje je od bilo koje cirkuske točke. Flynn se ponovno usredotoči na bocu ginz te ode, uvrijedeno, do ležaja koji mu je Muhamed spremio ispod grmlja. Nešto prije zore posjetio ih je stari lav. Izišao je iz mraka s druge strane vatre, ispuštajući zvukove poput gladne divlje svinje, podignute guste grive, približavajući se nevjerojatnom brzinom prema sklupčanim tijelima, uvijenim u pokrivače pored vatre. Flvnn je jedini bio budan. Cijelu je noć promatrao Sebastiana koji je spavao, čekajući da se pokrene samo korak prema grmlju iza kojeg se povukla Rosa. Pored sebe je držao nabijenu pušku, koja mu je služila za lov na lavove, i namjeravao ju je upotrijebiti. Kad je lav upao u tabor, Flynn sjedne i ispali sve metke u glavu i prsa zvijeri ubivši je na mjestu. Ali, inercija povuče lava koji nastavi napad završivši na Sebastianu, i obojica se otkotrljaju u vatru. Sebastian se probudi začuvši lavlje rezanje, hitce, golemo tijelo na njegovom, i žeravicu koja ga je pekla po cijelome tijelu. Ispustivši divljački krik, odbaci sa sebe pokrivač, skoči na noge i započne vrištati, pokušavajući nogama i rukama udariti imaginarnog napadača, dok je Flvnn umirao od smijeha. Njegov smijeh, pohvale i riječi zahvale kojima su ga obasuli Rosa, Sebastian i nosači, oraspolože ga. «Spasio si mi život», reče Sebastian zahvalno. «O, tata, bio si fantastičan», reče Rosa. «Hvala ti, hvala.» Zagrlji ga. Junački plašt spusti se na Flvnnova ramena, kao što sije i zaslužio. Postane gotovo ljudski, a poboljšavao se što su se više približavali portugalskom gradu Beiri, jer je Flynn osjećao neizmjereno zadovoljstvo kad se vraćao u civilizaciju, iako se to nije često događalo. Posljednje noći utabore se na milju udaljenosti od predgrađa grada, i nakon privatnog razgovora s Flvnnom, Muhamed krene u grad prije njih s nekoliko škuda u džepu da pripremi sutrašnji Flvnnov dolazak. Ujutro Flynn je već bio na nogama i dok se pažljivo brijao i na sebe odjenuo čistu jaknu i hlače, jedan od nosača mu ulašti čizme, a druga dvojica se popnu na visoku palmu te odrežu nekoliko grana. Kad je sve bilo spremno, Flynn se ponovno zavalj u rikšu te se elegantno nasloni na leopardovu kožu. Dva nosača se postave sa strane s palminim granama u ruci i započnu ga hladiti. Iza Flvna slijedili su ga ostali sluge, noseći kljove i još uvijek svježu lavlju kožu. Posljednji, uz posebne uvjete koje je Flvnn postavio, da se ne ističu jer nije bilo potrebno, bili su Rosa i Sebastian s nosačima njihove prtljage. Pokretom ruke, kao da je Neron koji daje znak za početak spektakla u rimskoj areni, Flvnn izda zapovijed da krenu dalje. Duž ceste, provlačeći se kroz gustu šumu koja je rasla uz obalu, stignu konačno do Beire te nabasaju na skupine ljudi koji su im upriličili doček na glavnoj cesti. «Dobri Bože!», usklikne Sebastian, iznenađen dočekom, «odakle dolaze svi ovi ljudi?» Dva kraka gomile čekalo je s obje strane ceste. Radilo se većinom o domorodcima, bilo je tu i nekoliko Portugalaca i pokoji indijski trgovac koji je izišao iz trgovine da vidi razlog tolikoj buci. «Fini!», čulo se iz gomile koja je pljeskala. «Bwana Mkuba! Moćni gospodar! Lovce na slonove! Lovce na lavove!» «Nisam mislio da je Flvnn tako poznat.» Sebastian je bio

impresioniran. «Većina od ovih ljudi nikada nije čula za njega», reče Rosa. «Poslao je Muhameda jučer navečer da pripremi doček sa stotinjak ljudi. Platilo je svakog jednu škudu da mu plješću, a toliko su bučni da se cijeli grad okupio ne bi li saznao što se događa.» «Zašto se, do vruga, toliko trudi?» «Svida mu se. Pogledaj ga!» Udobno se smjestivši u rikši, dočekavši pljesak dražesnim osmijehom, Flynn je uživao u svakom trenutku slavlja. Oni koji su bili na početku povorke stigli su do jedinog hotela u Beiri i zaustavili se. Madame da Souza, korpulentna brkata udovica, vlasnica hotela požuri se da dočeka Flvnna zvučnim poljupcem uvevši ga kroz jednostavna vrata. Flvnn je bio takav gost kojeg je ona uvijek sanjala. Kad su se Rosa i Sebastian konačno uspjeli kroz gomilu probiti do hotela, Flvnn je već sjedio za šankom bara, ispivši već do pola čašu piva Laurentia. Muškarac koji je sjedio na stolcu pored njega bio je pomoćnik tabora guvernera Mozambika, koji je upravo došao da pozove Flvnna u ime Njegovog Veličanstva na večeru u guvernerovi! palaču. Tog dana je trebalo odlučiti o sudbini poduzeća Flvnn OFlvnn i ortaci. Guverner Jose Clare Don Felzardo da Silva dobio je od guvernera Scheea iz Dar Es Salama izvješće u obliku službenog prosvjeda uz zahtjev za ekstradicijom zbog poslovanja društva u posljednjih nekoliko mjeseci, i guverner Mozambika bio je sretan što vidi Flvnna. Zapravo je guverner bio toliko zadovoljan zbog dobrog poslovanja poduzeća, da je iskoristio svoj položaj i preskočio birokratske formalnosti koje portugalski zakon nalaže prije vjenčanja. Time su uštedjeli tjedan dana i dan nakon njihova dolaska u Beiru, Rosa i Sebastian stajali su pred oltarom katedrale dok se Sebastian pokušavao prisjetiti svoga školskoga latinskog i razumjeti u kakvu se nesreću uvaljivao. Vjenčani veo koji je pripadao Rosinoj majci, požutjeo od svih tih godina na tropskoj klimi, poslužio je savršeno da je obrani od muha, koje su u Beiri uvijek bile agresivne tijekom toplog razdoblja. Pri završetku duge ceremonije Flvnn je bio toliko uništen toplinom i ginom koji je popio tijekom ručka, te neuobičajenom navalom irske sentimentalnosti, da je započeo šmrcati. Dok si je brisao suze i nos mokrim rupčićem, pomoćnik guvernera ga s ljubavlju potapša po ramenu, promrmljavši mu riječi utjehe. Svećenik ih proglasi mužem i ženom, a uzvanici započnu s interpretacijom Te Deuma. Isprekidanim glasom od uzbuđenja i alkohola, Flynn je stalno ponavljao: «Moja djevojčica, moja jadna djevojčica.» Rosa podigne veo i okrene se prema Sebastianu koji ju je, zaboravivši na formalnosti ceremonije, čvrsto i oduševljeno stisnuo u zagrljaj. Flynn je nastavio s jadikovanjem «Moja djevojčica, moja jadna djevojčica» i kad ga je guvernerov pomoćnik otpratio u hotel, gdje je vlasnica pripremila vjenčani banket. Iz obzira prema Fhnnovom raspoloženju započne se u ozbiljnoj i diskretnoj atmosferi, ali čim je šampanjac koji je madame da Souza večer ranije pripremila počeo djelovati, stvari se promijene. Osim toga, Flynn darova Sebastianu deset funta te izlije cijelu čašu piva na pomoćnikovu glavu. A kad su se kasnije Rosa i Sebastian kriomice povukli u svoju sobu iznad bara, Flynn je sudjelovao u radosnoj pjesmici namijenjenoj mladencima, s madame da Souzom koja mu je sjedila u krilu. Svaki put kad ju je Flynn štipnuo za stražnjicu, prasnula bi u smijeh od kojeg se tresla poput pudinga. Poslije, tijekom noći Rosa i Sebastian začuju buku upravo ispod njih, gdje je Flynn vježbao gađanje pucajući u boce na policama dvocijevkom za lov na slonove. Svaki uspješni hitac bio je pozdravljen bučnim pljeskom gostiju. Madame da Souza, koja se još uvijek tresla od smijeha, sjedila je u kutu, i radila bilješke: «Boca Dry gina Grandio iz Londona 14,50 škuda, boca konjaka Grandio, pet zvjezdica iz Francuske 30 škuda, velika boca francuskog šampanjca Grandio 75,90 škuda, boca scotch whiskyja Grandio 30 škuda.» Grandio je bila marka kuće i značilo je da je alkoholno piće u boci destilirano i flaširano u toj zgradi, pod osobnom kontrolom madame da Souza. Kad je novopečeni bračni par shvatio da je buka koja je dolazila iz prostorije ispod njih bila dovoljno glasna da prekrije škripu mjedenog kreveta, nisu više marili za načinom na koji se Flynn zabavljao. Za sve uzvanike bila je to noć velike sreće, noć koje će se sjećati s nostalgijom i s osmijehom na usnama. Usprkos tome što je Flynn trošio nevjerojatnim ritmom, svoj dio dobitka iz Sebastianove

ekspedicije potraja mu dva tjedna. Tih dana su Rosa i Sebastian proveli dosta vremena lutajući ulicama i tržnicom u Beiri, držeći se za ruke, ili sjedeći, opet držeći se za ruke, na plaži i gledajući ocean. Zračili su takvom srećom da se svatko što se našao u krugu od dvadeset metara osjećao zaraženim. Ako bi ih koji neznanac susreo na ulici, sa svojim problemima, dok je brzo i namršteno hodao, padao je pod njihovu čaroliju: usporavao je korak zaboravivši žurbu i njegovu namrštenost zamjeni osmijeh. No, većinu vremena provodili su u svojoj sobi iznad bara, nestajali su u rano popodne i pojavljivali se ponovno oko podneva sljedećeg dana. Ni Rosa ni Sebastian nisu ni slutili da je mogla postojati tolika sreća. Na kraju dvotjednog boravka Flynn ih je za barom čekao da se spuste na ručak. Čim se pojave na pragu, krene im ususret. «Zdravo! Zdravo!» Zagrli oboje jednom rukom. «Kako se danas osjećate? Baš je lijep dan!» Saslušajući rastreseno Sebastiana koji je uz bujicu riječi objašnjavao koliko mu je dobro, koliko se dobro osjeća Rosa i kako su odlično spavali oboje. «Naravno, naravno!» Flynn se prekine. «Čuj, Bassie, mladiću moj, sjećaš li se da sam ti dao deset funta?» «Da.» Sebastian odmah postane oprezan. «Možeš li mi ih vratiti?» «Potrošio sam ih, Flynn.» «Što si učinio?», zareži Flynn. «Potrošio sam ih.» «Dobri svemogućí Bože! Sve! Potrošio si deset funta u tako malo dana?» Flynn je bio zaprepašten ludošću svog zeta, a Sebastian, koji je dobronamjerno mislio da je novac njegov i da je stoga mogao činiti njime što je htio, nije više znao na koji način se ispričati. Krenu u Lalapanzi tog popodneva. Madame da Souza je prihvatila mjenicu koju joj je Flynn potpisao za troškove. Na čelu kolone Flynn je bio loše raspoložen, potrošio je sav novac koji je posjedovao, a uz to ga je boljela i glava. Nosači koji su hodali za njim bili su također očajni, nakon dva tjedna lijepog života. Na dnu iznemogle i bolne karavane Rosa i Sebastian su uživali u ljubavi, poput sunčanog otoka u tome moru tuge. U Lalapanziju, tijekom monsuna 1913. mjeseci su brzo prohujali. Rosin je trbuh postupno rastao i postao središtem cijele zajednice. Srž oko kojeg se vrtio cijeli Lalapanzi. Rasprave u sobama za posluđu, koje je vodila Nanny, čija je kompetentnost bila općenito prihvaćena, vrtjele su se gotovo isključivo o tome što je sadržavao. Svi su navijali za dječaćića, iako se Nanny potajno nadala da se može raditi o još jednoj Maloj Dugačkoj Grivi. Čak je i Flynn u tim dugim mjesecima prisilnog ljenčarenja, dok su monsunske kiše pretvorile tlo u blato i smeđe bujice, osjećao kako se u njemu rada instinkt djeda. Za razliku od Nanny nije imao ni malo sumnje što se ticalo spola djeteta, i odlučio je da će ga nazvati Patrick Flynn O'Flynn Oldsmith. Svoju odluku povjeri Sebastianu dok su bili zajedno u lovu na brežuljcima iznad tabora. Uz neprekidnu vježbu i marljiv trud Sebastian je naučio pucati bolje nego što je to itko mogao predvidjeti. I upravo je to bio i dokazao. Bili su u lovu usred šume i ponora. Neprekidna kiša je smekšala tlo, mogli su se kretati u tišini usjeklinom. Flynn je bio udaljen pedeset metara sa Sebastianove desne strane, i kretao se otežano, ali brzo kroz šumu. Elandi su pasli u zaklonu, ispod ruba usjekline. Dva mužjaka zlatnoplave boje i s bijelim crtama po cijelome tijelu te dvije spirale rogova poput vadičepa. Bili su veličine ponija, ali deblji. Flynn im se približi, a oni odskoče ulijevo kroz usjeklinu. Gusta stabla onemogućavaju Flynnu da zapuca. «Dolaze k tebi, Bassie», dovikne Flynn, a Sebastian brzo napravi dva koraka, protrese kapi kiše s trepavica i izvuče osigurač puške. Začuje šum rogova po grani i prvi mužjak se pojavi u usjeklini presjekavši mu put. Izgledao je kao da lebdi, nestvarno i nedodirljivo u magli sivoplave boje. Gubio se poput duha na tamnoj pozadini vegetacije mokre od kiše, a nakupine grmlja i debela stabala onemogućavala su Sebastianu da cilja prema životinji. U trenutku u kojem je skočio između dva grma Sebastianov metak slomi mu vratnu kost na pedalj od ramena. Začuvši pucanj, drugi mužjak skrene i podigavši prednje noge do prsa skoči preko grma koji mu je prepriječio put. Sebastian ga je držao na nišanu, desnom otvori i zatvori pušku te opali, sve u jednom pokretu. Golemi metak pogodi životinju u zraku i baci je na tlo s boka. Koprcajući se, životinja se otkotrlja usjeklinom. Zavijajući poput Indijanca Muhamed prođe u galopu pored Sebastiana naoružan dugačkim nožem, te životinji prereze grkljan prije nego što je uginula,

slijedeći pravila iz Kurana. Flynn se sporim koracima približi Sebastianu. «Lijep hitac, Bassie. Kad ga budemo posolili, osušili i stavili u salamuru, bit će mesa za mjesec dana.» Spretnošću velikog stratega Flynn izabere taj trenutak da obavijesti Sebastiana o imenu koje je izabrao za svog unuka. Zsigurno nije očekivao tako burnu reakciju. Izgledalo je da je Sebastian odlučio da će se njegov sin zvati Francis Sebastian Oldsmith. Flynn prasne od srca u smijeh, a potom, pokušavši pronaći najracionalnije i najučinkovitije razloge započne objašnjavati Sebastianu da bi bila prava okrutnost kazniti dijete takvim imenom. Bio je to pravi udarac ponosu Oldsmithovih i Sebastian krene u obranu. Stigavši u Lalapanzi nedostajalo je nekoliko riječi više da rasprava preraste u tučnjavu. Flynnovo rezanje postajalo je sve glasnije. «Neću dozvoliti da moj unuk nosi tako ljigavo i ženskasto ime!» «Francis je ime koje su nosili kraljevi, ratnici i džentlmeni!», vikao je Sebastian. «To je ime moje stražnjice, eto što je!» Rosa se pojavi na trijemu i zastane prekrizivši ruke na predivnom truhu koji je bio uzrok svađe. Ugledavši je obojica potrče prema njoj, ne baš počasno. Svatko htjede stići do nje prije drugog, da joj nabroji razloge svog odbira. Ona sasluša njihovu borbu uz zagonetan osmijeh na usnama, a potom odrješito reče: «Zvat će se Maria Rosa Oldsmith.» Nakon nekog vremena Flynn i Sebastian nađu se ponovno zajedno na trijemu. Deset dana prije, posljednje velike kiše stigle su rominjajući s Indijskog oceana sručivši se na tvrdo tlo kontinenta. Sada se zemlja sušila, rijeke su se ponovno vratile u normalu protječući mirno svojim koritima. Trava je sramežljivo rasla iz crvene zemlje i pozdravljala sunce koje se ponovno pojavilo na nebu. U tom kratkom razdoblju sva je priroda bila zelena i živa, čak je i zamršeno grmlje bilo prekriveno blijedim velom mekanih listova. Iza svakog para biserka koje su cvrkutale po travnjacima oko Lalapanzija nizala se skupina šarenih ptica. Tog jutra vrlo rano stado antilopa prošlo je dolinom, daleko na obzoru, i pored svake ženke trčkarao je mladunac. Posvuda se rađao novi život, ili se tek očekivao. «Prestani se brinuti!», reče Flynn zaustavivši se pored Sebastianova stolca. Već je neko vrijeme hodao goredolje po verandi. «Nisam zabrinut», reče Sebastian smireno. «Bit će sve u redu.» «Kako možeš biti siguran?», izazove ga Flynn. «Pa.» «Znaš da se dijete može roditi mrtvo, ili slično?» Flynn zamahne kažiprstom pred Sebastianovim nosom. «Može imati šest prstiju na svakoj ruci. Što mi sad kažeš? Čuo sam da se jedno dijete rodilo.» Slušajući Flynnu kako niže sve te užase, izraz ponosa i nestrpljivog iščekivanja polako nestane sa Sebastianova lica. Ustane sa stolca i započne hodati goredolje po trijemu uz Flynnu. «Imaš li još malo ginah, zapita muklim glasom, bacivši pogled prema zatvorenom prozoru Rosine sobe. Flynn izvuče bocu iz unutarnjeg džepa jakne. Sat vremena kasnije Sebastian je ležao na stolcu držeći čvrsto u šaci polupraznu čašu gina koju je gledao očajnim pogledom. «Ne znam što bih učinio da se rodi s.» Nije mogao nastaviti. Naježi se i približi čašu ustima. U tom trenutku iz zatvorene sobe začuje se dugi i mučan krik. Sebastian skoči kao da ga je netko ubo u stražnjicu te prolije gin po košulji. Sljedeći skok bio je prema sobi, koja je postala i Flynnov cilj. Snažno se sudare i krenu topčući niz verandu. Stigavši do zatvorenih vrata započne udarati šakama. Ali Nanny ih odbije od samog početka, kategorički odbijajući otvoriti vrata ili da im ispriča što se događa. A Rosa se slagala s njom. «Jao si ga tebi ako ih pustiš unutra prije nego što sve bude na svome mjestu», šapne sasvim tiho i hrabreći se zbog iznemoglosti Rosa, te potom nastavi pomagati Nanny oko novorođenčeta. Kad je dijete bilo oprano i odjeveno, a Rosa ležala naslonjena na jastuke držeći ga u naručju, da znak Nanny. «Otvori vrata», reče. Taj potez bio je potvrda Flynnovim najgorim strahovima. Vrata se širom otvore, a on i Sebastian požure u sobu, zaprepašteni od zabrinutosti. «O, hvala Bogu, Rosa. Još si živa!» Sebastian klekne pored kreveta. «Ti provjeri stopala», zapovjedi mu Flynn, «a ja ću pogledati ruke i glavu.» I prije nego što mu je Rosa mogla onemogućiti, oduzeo joj je djetesce iz naručja. «Prsti su točni, ima dvije ruke i jednu glavu», mrmljao je Flynn ne mareći za Rosine prosvjede i ljutito vrištanje djeteta. «Ovo stopalo je savršeno! Predivno!», zaključio Sebastian s olakšanjem i sve većom srećom. «Predivno je, Flynnne!», te podigne šal koji je

prekrivao tijelo novorođenčeta. Njegov izraz lica se promjeni i glas mu se prekine. «O, Bože moj!» «Što nije u redu?», zapita otresito Flynn. «Bio si u pravu, Flynn. Deformirano je.» «Što? Gdje?» «Tamo dolje», pokaže Sebastian. «Nema ga», te se obojica zagledaju, zaprepašteni. Trebalo im je podosta vremena da istodobno shvate da mala udubina nije bila deformacija, već savršena po prirodi. «Žensko je!», usklikne Flynn u čudu. «Žensko!», ponovi Sebastian te brzo spusti šal. «Žensko», reče Rosa s osmijehom na licu, slaba i sretna. «Žensko», nasmije se pobjednički Nanny. Maria Rosa Oldsmith rodila se bez velike buke, ne zadavši ni najmanju brigu majci koja je dvadeset i četiri sata nakon poroda ponovno bila na nogama. A i u svemu ostalom se ponašala uz veliki obzir i istom brzinom. Plakala je jednom svaka četiri sata: ispuštala je jedan jedini, ljutiti krik koji je odmah prestajao čim bi osjetila bradavicu u ustima. Probavne funkcije su joj također bile pravilne, i količinski i po čvrstoći, a ostatak dana i noći provodila je u gotovo neprekidnom snu. Bila je prelijepa: nije imala naborano i nateklo lice poput većine dojenčeta. Od kovčave glave do prelijepih prstića na stopalima bila je utjelovljenje savršenstva. Flynnu su bila potrebna dva dana da se oporavi od razočaranja što nije muško. Osjećao se prevarenim, kao da mu je netko oduzeo njegovo pravo. Dane je provodio namrgođen u svom arsenalu, ili sjedeći na dnu verande. Druge večeri Rosa reče, dovoljno glasno da je se čuje i na verandi: «Zar ne misliš i ti da Maria sličići mome tati? Ima ista usta, isti nos. Pogledaj joj oči.» Sebastian otvori usta spremajući se da odlučno zaniječe svaku sličnost, ali ih ponovno zatvori čim ga Rosa udari nogom u gležanj. «Njegova je slika i prilika. Nema sumnje tko je djed.» «Pa, možda. kad je gledaš izbliza», složi se tužno Sebastian. Na dnu trijema Flynn je sjedio načulivši uši. Pola sata kasnije stvorio se pored kolijevke i zamišljeno proučavao njen sadržaj. Sljedeću večer ponese sa sobom i stolac te započne razgovor tvrdnjama poput: «Zaista izgleda poznato. Pogledaj te oči. Nema sumnje da sam ja njen djed!» Prekidao je svoje tvrdnje upozorenjima i savjetima: «Ne približavaj joj se toliko, Bassie. Napunit ćeš je bakterijama», ili: «Rosa, ovo dijete moraš još jednom nahraniti. Kad si je posljednji put podojila?» Nije prošlo mnogo vremena, a već je započeo prigovarati Sebastianu. «Imaš odgovornost, sada. Jesi li razmišljao o tome?» «Što time želiš reći, Flynn?» «Reci mi samo nešto. Što posjeduješ na ovome svijetu?» «Rosu i Mariju», odvratilo spremno Sebastian. «Izvršno. Ta ti je dobra! A kako ćeš ih prehranjivati, odijevati i paziti na njih?» Sebastian izjavi da je sasvim zadovoljan sadašnjim uvjetima života. «Naravno da jesi! Ne trošiš ništa. No, mislim da je došlo vrijeme da ponovno uzmemo pušku u ruke i pribavimo si koji poslić.» «Primjerice?» «Primjerice, mogli bismo otići po malo bjelokosti.» Tri dana kasnije, naoružan i opremljen za lov u velikom stilu, Sebastian povede skupinu lovaca i nosača dolinom prema rijeci Rovumi. Četrnaest sati kasnije, obavijeni mrakom noći, vrate se kući. «Što, do vraga, još uvijek radiš ovdje?», zapita ga Flynn. «Imao sam predosjećaj», odvratilo mu sramežljivo Sebastian. «Kakav predosjećaj?» «Da sam se morao vratiti natrag», promrmlja Sebastian. Ponovno krene dva dana kasnije. Ovaj put uspije preći Rovumu prije nego što predosjećaj opet zavlada njime i vrati ga Rosi i Mariji. «U redu», uzdahne Flynn resignirano. «Shvatio sam da ću ti se morati pridružiti, želim li biti siguran da ćeš otići do kraja.» Zaniječe glavom. «Duboko si me razočarao, Bassie.» A najveća razočaranost bila je što se nadao da će sam neometano uživati u unučici nekoliko tjedana. «Muhamed!», zareži. «Spremi mi stvari.» Flynn pošalje nekoliko ljudi o izvidnicu na drugu obalu rijeke i kad su se vratili uvjervivši ih da nema njemačkih skupina vojnika, odluči da prijeđu rijeku. Ova ekspedicija bila je i te kako drukčija od Sebastianovoga ugodnog lutanja njemačkim teritorijem. Flynn je bio profesionalac. Prešli su rijeku noću, u apsolutnoj tišini, te stigli na dvije milje od Mtopova naselja. Ne gubeći vrijeme na obali, odmah krenu dalje u noći, hodajući u tišini sve do sat prije zore. Nakon više od dvadeset kilometara zaustave se u šumici akacija, koju je namjerno izabrao zbog brežuljaka i uleknuća koja su ih okruživala i koja su nudila bezbroj mogućnosti za bijeg u svim pravcima. Sebastian je ostao zadivljen mjerama opreza koje je Flynn poduzeo prije nego što se utaborio: hodali su u cikcaku, potom u

suprotnom smjeru, pažljivo prikrivali tragove metlama od suhe trave. Osim toga, bila je postavljena straža na stablima koja su okruživala tabor. U tih deset dana čekanja u taboru nisu slomili ni jednu jedinu granu sa stabla, niti su upotrebljavali sjekiru koja bi ostavila bijeli trag u tamnoj šumi. Mala noćna vatra vrlo je pažljivo prikrivena i prije zore gušili su je pijeskom tako da ne ostane ni malo dima koji bi označavao njihovu prisutnost tijekom dana. Neprekidno su govorili sasvim tiho, a ako su slučajno ispustili prebučno kanticu, Flynn ih je korio, obasipajući ih takvim bijesom da su svi bili krajnje napeti i očekivali opasnost spremni da joj se suprotstave i duhom i tijelom. Osme noći započnu se vraćati u tabor Flynnovi ljudi koje je poslao u izvidnicu. Došli su kriomice poput noćnih životinja stišući se oko vatre te ispričali što su vidjeli. «Prošle noći tri stara mužjaka pili su iz hijenina bunara. Imali su ovako velike kljove, ovako i ovako.», a potom su rukama pokazivali veličinu kljova, «bilo je i tragova deset ženka, šest majka s mladuncima. Jučer sam na brežuljku Inhosana vidio da je prošlo još jedno krdo, u smjeru izlaska sunca: pet mladih mužjaka, dvadeset i tri ženke i.» Ti razgovori bili su sasvim nerazumni za Sebastiana koji nije poznao napamet kartu regije. Ali Flynn koji je sjedeći pored vatre slušao bez da mu promakne i jedna riječ, sastavljao je mozaik informacija i u mislima stvarao točnu sliku prolaska slonova. Shvatio je da su stari mužjaci još uvijek razdvojeni od majka, da se još uvijek nalaze na visoravni, dok su se ženke već započele vraćati prema močvari odakle ih je otjerala poplava, nestrpljive da sklone svoje mladunče od opasnosti savane tijekom suhog razdoblja. Zamisli si otprilike veličinu i dužinu kljova. Nije vrijedilo truda ponijeti sa sobom mladu bjelokost; dobra je samo za bilijarske kugle i klavirske tipke. Tržište ju je bilo prepuno. No, kljova visoke kvalitete od više od pola tone težine, dugačka dva metra i debela dvostruko više od bedra debele žene, vrijedila je barem pet funta za kilogram. Slon koji je imao dvije takve kljove vrijedio je četiristo ili petsto funta u zlatnicima. Postupno je Flynn isključio različita područja lova. Te godine nije bilo slonova na brežuljcima Mbahora. Razlog je bio sasvim jednostavan: uz vijenac brežuljka trideset je hrpa golemih kostiju osušenih na suncu označavalo Flynnov prolaz dvije godine ranije. Sjećanje na hitce bilo je previše svježije, te su slonovi izbjegavali to mjesto. Nije bilo slonova ni na brežuljku na kojem su smjestili tabor. Šume mapundu bile su uništene, slonovi su se zasitili plodova mapadua, te su otišli prema Sania Heightsu, Kilomberi i brežuljcima Salito. Salito se nalazio na dan vremena udaljenosti lakoga hoda od njemačke utvrde Mahenge. Flynn ga odmah izbriše iz mentalnog popisa. Kad bi jedan završio raport, Flynn mu je postavljao najvažnije pitanje za donošenje odluke: «A što mi možeš reći o Onome tko ostavlja brazde u zemlji?» Oni bi odgovarali: «Nismo ga vidjeli. Nismo ga čuli.» Posljednja izvidnica ušla je u tabor dva dana nakon ostalih. Izgledala je utučeno i bojažljivo. «Gdje si, do vraga, bio?», zapita Flynn, a lovac istrese odgovor koji si je prije bio pripremio. «Znajući da veliki Lord Fini želi znati neke odgovore, produžio sam hod do Yetuog naselja; on mi je stric. Moj stric je fundi. Nijedna životinja se ne pokrene, nijedan lav ne ubija, nijedan slon ne lomi grančicu stabla, a da to moj stric ne zna. Tako sam otišao k njemu i postavio mu nekoliko pitanja.» «Tvoj stric je poznati fundi, ali i plodan otac», primijeti suho Flynn. «Ima toliko kćeri koliko mjesec ima zvijezda.» «Da, moj stric je poznat čovjek.» Lovac brzo promijeni temu razgovora. «Moj stric šalje pozdrave Lordu Finiju i moli da ti kažem kako tijekom ovog razdoblja ima mnogo lijepih slonova na Sania Heights. Odlaze udvoje ili utroje. Vidio sam ih svojim očima dvanaest s dugačkim kljovama poput koplja. A vidio sam i tragove još mnogih drugih. Moj stric me moli da ti kažem i da je među njima i jedan kojeg Lord Fini dobro poznaje jer je za njega pitao mnogo puta. Radi se o mužjaku nad mužjacima. Hoda toliko veličanstveno da su ga ljudi prozvali Onaj koji ostavlja brazde u zemlji.» «Valjda mi ne pripovijedaš priču samo da se spasiš od moga bijesa?», zapita oštro Flynn. «Nisi valjda sanjao Onoga koji ostavlja brazde u zemlji dok si zabrazdio s kćerima tvoga strica?» Njegovo je goruće zanimanje bilo isprepletano skepticizmom. Previše puta su ga zavarale nevjerovatne priče o tom golemome mužjaku. Nagne se prema naprijed te se zagleda

u lovca koji je sjedio s druge strane logorske vatre. «Istina je, gospodine», procijedi ovaj. Flynn gaje pažljivo promatrao, no ne opazi ni najmanji trag zlobe na njegovu licu. Flynn zareži, vrati se na mjesto i pogleda u niski plamen vatre. U prvih deset godina boravka u Africi Flynn je čuo priču o slonu s tako dugačkim kljovama koje su dodirivale tlo, a vršci kljova ostavljali su dvije brazde dok je hodao. Nasmijao se toj priči kao što se nasmijao onoj o nosorogu koji je prije pedeset godina ubio arapskog roba te da je na rogu imao golemu zlatnu narukvicu prepunu dragog kamenja. Govorilo se da je narukvica završila na rogu kad je probo Arapina. U Africi je bilo još na tisuće takvih romantičnih legenda: o Solomunovom blagu, o groblju slonova, ali Flynn nikada nije vjerovao ni u jednu od njih. Potom mit postane stvarnost. Jedne večeri, utaboren na portugalskom tlu pored rijeke Zambezi, uzeo je pušku i otišao duž obale rijeke nadajući se da će uloviti nekoliko jarebica u pijesku. Na tri kilometra od tabora vidio je jato ptica kako se spušta prema vodi, brzih poput golubova koji se utrkuju, i bacio se u gusti šaš, čekajući na njih. Čim su se započele spuštati svom brzinom prema obali, Flynn je skočio na noge pucajući posvud uokolo. Pogodio je pticu koja je predvodila jato i onu koja je letjela iza nje: pale su, ostavivši za sobom trag letećeg perja. No, Flynn nije vidio da su pale na tlo. Dok su hitci odjekivali duž rijeke, šaš ispod njega se pomaknuo, a potom i otvorio. Pojavio se slon. Mužjak viši od četiri metra. Tako star da su mu uši bile istrošene i prepulovljene od izvorne veličine. Koža mu je padala u dubokim naborima, stvarajući torbe na koljenima i ispod vrata. Već je odavna izgubio dlake na repu. Reumatske suze od starosti navlažile su mu naborane obraze prekrivene slojem prašine. Iziđe iz šaša ljuljajući se u trku, glavom malo zakrenutom na neprirodan i nezgrapnan način. Flynn nije mogao vjerovati svojim očima kad je opazio razlog zbog kojeg je slon držao nakrivljenu glavu. Iz oba ugla usana izlazile su dvije goleme kljove, duge, ravne poput stupova grčkog hrama, bez i jedne ogrebotine cijelom dužinom. Imale su mrlje boje duhana i bile su duge četiri metra: zasigurno bi dodirivale tlo da je slon držao glavu na normalan način. Flynn je ostao skamenjen i preplavljen nevjericom: slon prođe pored njega na pedeset metara i nestane bučno u šumi. U roku od pola sata Flynn se vrati u tabor, zamijeni pušku za lov na ptice dvocijevkom Gibbs, dohvati čaturicu s vodom, pozove lovce i vrati se prema rijeci. Muhameda zaduži da slijedi tragove. Na početku su to bili samo okrugli otisci stopala u prašini, mekani, golemi tragovi poput koša za smeće: potom, nakon sedam kilometara, pronađu nove tragove njegova prolaska. Bila je to dvostruka brazda pored tragova stopala na mekanom tlu mrtvog lišća i trave, na mjestima gdje su vrhovi kljova dodirivali tlo. Flynn je sada shvaćao zašto su ga prozvali Onaj koji ostavlja brazde u zemlji! Treći dan, zbog kiša, izgubili su tragove, ali od tada je Flynn već nekoliko puta slijedio tu dvostruku brazdu, i jednom je dalekozorom ponovno ugledao staroga slona koji se odmarao spavajući na nogama u šumici manga, na tri milje udaljenosti. Glavu su mu pridržavale goleme kljove. Ali kad je Flynn stigao, slona više nije bilo. Flynn je htio te kljove. U cijelome svom životu nikada nije sebi želio nešto s takvim opsesivnim žarom. Sada je sjedio u tišini, uperivši pogled u vatru i ponovno razmišljao o svemu što je čuo. Njegova želja bila je jača i prodornija od bilo koje želje za ženom. Konačno podigne pogled, usmjeri ga u lovca koji je stajao ispred njega i reče muklim glasom: «Sutra, čim sunce iziđe, odlazimo u Yetino naselje, u Saniu.» Jedna se muha spusti na obraz Hermanna Fleischera, namjesti se prednjim nožicama, unaprijed se naslađujući kapi znoja koja mu je titrala pored uha. Kolonijalni vojnik koji je stajao iza Hermannovog stolca tako je spretno zamahnuo zebrinim repom ni ne dotaknuvši komesarovo lice, te muha odleti i započne kružiti oko Hermannove glave. Hermann je uopće nije primijetio. Udobno sjedeći na stolcu promatrao je užarenim pogledom dva starca koji su sjedili na prašnjavom tlu ispod trijema. Tišina ih je prekrivala poput plahte na nevjerojatnoj sparini. Dvojica poglavica strpljivo su čekali. Govorili su i sada su čekali da Bwana Mkuba da svoj odgovor. «Koliko ih je ubijeno?», zapita konačno Hermann. Odgovori mu stariji od dvojice. «Lord, koliko imaš prstiju na rukama. Za te smo sigurni, ali možda ih je ubijeno i više.» Hermann se uopće nije

brinuo o mrtvima, ali njihov je broj iskazivao težinu stvari. Ljudske žrtve bile su prvi korak prema pobuni. Započinjalo je s nekoliko ljudi koji su se sukobljavali na otvorenom, prekriveni plaštem od leopardove kože i bijelim licima premazanim vapnom. Željeznim kukama učvršćenim na dlanovima osakaćivali su djevojku po pravilima rituala, a potom proždimali određene dijelove njena tijela. Hermann je na to gledao kao na bezazleno traćenje vremena, ali kad je postajalo previše učestalo, zemljom se širila strava. A strava je vodila pobuni. Ljudileopardi prolazili su noću kroz naselja u jezovitoj, mrtvačkoj povorci, s bakljama u ruci, pjevajući zapovijedi koje su prestravljeni ljudi zatvoreni u svojim kolibama slušali i izvršavali. Dogodilo se isto prije deset godina u Salitu. Svećenici su se usprotivili platiti poreze te godine. Domorodci su mučenički ubili komesara i dvadeset kolonijalnih vojnika, a potom su izrezali njihove leševe na komadiće i njima ukrasili stabla. Tri mjeseca kasnije, jedan se bataljun njemačkog konjaništva iskrcao u Dar Es Salamu i napao Salito. Zapalili su naselje i pobili sve: muškarce, žene, djecu, kokoši i koze. Broj mrtvih približno je procijenjen, ali se časnik koji je zapovijedao operacijom hvalisao da je ubio dvjesto ljudskih bića. Vjerojatno je pretjerivao, no, brežuljci Salita još su uvijek bili pusti. Kako god bilo, Hermann Fleischer nije htio da se to ponovi tijekom njegova mandata. Vjerman principu daje bolje spriječiti nego liječiti, odluči da ode na mjesto događaja i napravi pokoju žrtvu iz osobnih razloga. Nagne se prema naprijed na stolcu i reče vodi kolonijalnih vojnika: «Dvadeset ljudi. Sutradan prije zore odlazimo do Yetinog naselja u Saniju. Ne zaboravite konope.» Na Sania Heightsu u sparini dana jedan se slon zaustavio ispod grana divlje smokve. Spavao je na nogama; dva stupa bjelokosti pridržavala su mu glavu. Spavao je kao što to čine starci, u intervalima, ne usnuvši nikada sasvim. S vremena na vrijeme je mahao sivim istrošenim ušima, i svaki put se tanak oblak muha podizao u letu oko njegove glave. Letjele su toplim zrakom, a potom se ponovno vraćale i smjestile na njemu. Rubovi ušiju bili su izgrizeni do krvi od njihovih ugriza. Treptanje njihovih krila ispunjavalo je vlažnu zelenu sjenu ispod smokve. druge strane razvoda Sania Heightsa, na četiri milje udaljenosti od mjesta gdje je spavao slon, tri muškarca su se kretala šumovitom usjeklinom prema vijencu brežuljka. Predvodio ih je Muhamed. Hodao je brzo, gledajući ispred sebe i promatrajući tlo. S vremena na vrijeme pogledavao je prema naprijed da sazna unaprijed smjer traga koji je slijedio. Zaustavi se u šumici mapandua, gdje je tlo bilo prekriveno želatinoznom i smrdljivom masom trulih plodova. Okrene se i pogleda u dvojicu bijelaca koji su ga slijedili te pokaže tragove na tlu i piramidu izmeta jarkožute boje. «Ovdje se zaustavio prvi put tijekom toplih sati ali mjesto mu se nije svidjelo te je stoga krenuo dalje.» Flynn se znojio. Znoj mu se cijedio s crvenih obraza i kapao na već mokru košulju. «Da.» Klimne glavom i znoj mu se rasprši s glave u tisuću kapljica. «Vjerojatno je prešao vrh.» «Kako znaš?», zapita Sebastian istim mrtvačkim glasom kao i njih dvojica. «Svježi povjetarac večeri puše s istoka, otići će na tu padinu i čekati ga.» Flynn mu razdraženo odgovori, a potom si obriše znojno lice rukavom košulje. «Dobro upamti, Bassie. Taj slon je moj, jesi li me razumio? Samo ga dotakni, i, kunem ti se Bogom, ubit ću te.» Flynn da znak Muhamedu te oni krenu dalje, penjući se uzbrdicom, slijedeći tragove koji su se mogli vidjeti između granitnih stijena i nakupina grmlja. Vrh je bio dosta zašiljen, poput kralježnice bivola koji umire od gladi. ti Zaustave se ispod njega, legavši u suhu i smeđu travu. Flynn izvuče dalekozor iz korica koje su mu visjela na psima te očisti leće komadom tkanine. «Ne mičite se odovud!», zapovjedi ostaloj dvojici, te puzeći na trbuhu krene prema obali rijeke. Sakrivši se iza debla jednog stabla podigne oprezno glavu i proviri. Sania Heights spuštao se u laganoj nizbrdici, petnaest kilometara na neravnini od četristo metara. Tlo je bilo neravno, izbrazdano mnogobrojnim usjeklinama i klancima, sasvim prekriveno plastom niskog, smeđeg raslinja, istočkano skupinama golemih stabala. Flynn se nalakti i približi dalekozor očima. Započne pregledavati sve nakupine stabala ispod sebe. «Da!», prošapće smjestivši se udobnije na trbuhu i zagledavši se u neodređenu pojavu među granjem na dva kilometra udaljenosti. U sjeni je

vidio oblike koje nije znao točno odrediti, ali ovaj je bio previše velik da se moglo raditi o deblu stabla. Spusti dalekozor i obriše si znoj koji mu se cijedio s obrva. Sklopi oči da ih zaštiti od odsjaja, a potom ih ponovno otvori i ponovno podigne dalekozor. Gledao je dvije minute, a potom se zagonetka razriješi. Stari slon bio je okrenut s tri četvrtine golema tijela i djelomice ga je zaklanjala divlja smokva. Glava i tijelo bili su mu skriveni nižim granama stabla, a ono što je mislio da je deblu stabla, bila je kljova. Od uzbuđenja osjeti grč u želudcu. «Da!», reče. «Da!» Flynn pažljivo pripremi svoj plan djelovanja sa svim mjerama opreza. Iskoristi u potpunosti svoje dvadesetogodišnje iskustvo u lovu na slonove. Vratu se ponovno Muhamedu i Sebastianu koji su ga čekali. «Tamo je», reče. «Mogu li doći s tobom?», zapita ga molećivim glasom Sebastian. «Zaboravi», zalaje Flynn te sjedne i skine teške čizme obuvši umjesto njih lagane sandale koje je Muhamed izvukao iz vreće. «Ne miči se odovud sve dok ne budeš čuo hitac. Samo pokušaj proviriti nosom s vrha, i kunem se Bogom, iščupat ću ti ga.» Dok mu je Muhamed, klečeći ispred njega, učvrstio štitnike na koljena da bi ih zaštitio dok bude puzio po stijenama i kroz grmlje, Flynn se psihički spremao na poduhvat uz bocu gina. Začepivši je, prostrijeli pogledom Sebastiana. «Kunem se!», reče. Stigavši do vrha brežuljka, Flynn se ponovno zaustavi. Nakratko proviri i isplanira napad, zapamtivši točke za orijentaciju: jedan mravinjak, bijelu stijenu, stablo prepuno gnijezda; kad bude stigao do jedne od tih točaka, znat će točno gdje se nalazi u odnosu na slona. Potom stavi pušku ispod pazuha i započne se približavati, puzeći po truhlu. Na sat vremena od vrha ugleda u travi granitnu ploču nalik na nadgrobni kamen na starome groblju. Nepravilna, pocrnjela od nevremena, predstavljala je njegov cilj. vrha je odlučio da će to biti mjesto odakle će zapucati. Nalazio se na pedeset metara udaljenosti od divlje smokve, pod pravim kutem u odnosu na slona. Zaštitit će ga kad se bude kleknuo i zapucao. Sada ga je nestrpljenje proždimalo, odjednom ga obuze čudan predosjećaj. Osjećao je da će mu oduzeti šalicu pred ustima, ženu pred orgazmom. Krene dalje. Puzeći prema granitnoj ploči, nervozna izraza lica od iščekivanja, stigne do stijene. Otkotrlja se oprezno na bok, i stišući na prsima tešku pušku, spremi se da zapuca. Odabere dva golema metka iz remena, te prouči mjedene čahure da nisu možda pocrnile ili oštećene. Uz olakšanje primijeti da su mu ruke puno mirnije. Ugura metke u cijev i oni kliznu u ležište mekanim metalnim zvukom. Disao je uz lagani fijuk. Ponovno sklopi pušku i palcem prebaci na paljbu. Potom nasloni rame na topli i hrapavi granit, skupi noge do prsa i klekne iza stijene. Pogne glavu držeći pušku u krilu. Potom, prvi put nakon sat vremena, podigne glavu. Podizao ju je centimetar po centimetar, namjernom sporošću. Postupno mu je kristalna površina granita prolazila ispred očiju, a potom, odjednom, na udaljenosti od pedeset metara, ugleda slona. Ležao je na boku, a glava mu je bila skrivena ispod lišća i grana divlje smokve. S položaja na kojem se nalazio bilo ga je nemoguće prostrijeliti jednim metkom u mozak. Spusti pogled do ramena i ugleda obris kosti pod debelom sivom kožom. Pronađe koljeno, a potom se vrati na prsni koš. Zamišljao si je srce koje je polako kucalo ispod rebara, mekano, živo, pulsirajuće poput goleme morske nemani. Podigne pušku i nasloni je na stijenu ispred sebe. Slijedeći liniju šaša primijeti da se vlat suhe trave zapetljala oko ciljnika. Spusti pušku i skine travu noktom palca. Potom je ponovno podigne i nacilja. Crni vrh cijevi savršeno je bio centriran na široko i duboko V vanjskog ciljnika. Pomakne pušku, nacilja prema ramenu staroga slona, a potom u prsa. Eno ga, spreman je za smrt; kažiprstom pritisne otklonac i gotovo s ljubavlju dovrši utrku u prazno. Začuje krik, slabi prigušeni zvuk u beskonačnosti uspavljive afričke sparine. Dolazio je s visine iznad njega. «Flynn!», ponovo: «Flynn!» Ispod divlje smokve začuje se pokret: stari slon pobjegne nevjerojatnom brzinom, podigavši goleme kljove. Zaprepašten, Flynn ostane šćućuren iza zaklona još nekoliko sekunda, vidjevši kako se brzo gasi mogućnost da ulovi slona. Zatim skoči na noge, potrči prema smokvi, pucajući bjesomučno u pravcu slona koji je bježao, ciljajući prema leđnoj moždini, na mjestu gdje se uvijao rep bez dlaka. Zatim osjeti snažnu bol u stopalu. Nagazio je svom težinom na bodlju od deset centimetara. Crveni i dlakavi vrh prodre mu u meso svom dužinom. Padne na

koljena ispustivši krik boli. «Flynn! Flynn!» Stenjući od boli i razočaranja, i držeći ranjeno stopalo objema rukama, Flynn je sjedio u travi i čekao Sebastiana Oldsmitha. «Pustiću da se približi», reče u sebi Flynn. Sebastian se približavao nezgrapnim dugačkim koracima kao da trči nizbrdicom. Izgubio je šešir i crne kovrče su mu plesale oko glave na svakom koraku. Nastavio je dovikivati. «Upucat ću ga u trbuh», odlučio Flynn. «Dva hitca!», te pruži ruku za puškom koja se nalazila na tlu pored njega. Sebastian ga opazi, i nastavivši trčati, promijeni pravac kretanja. Flynn podigne pušku. «Upozorio sam ga. Rekao sam mu.» Desnom je držao pušku, dok je kažiprstom već tražio otklon. «Flynn! Nijemci! Cijela vojska! Na brežuljku! Dolaze ovamo!» «Kriste!», uzvikne Flynn, naglo napustivši svoje ubilačke namjere. Podigavši se na stremenima, Hermann Fleischer masirao si je stražnjicu. Bila je okrugla, gotovo ženska, i po obliku i po dimenzijama. Nakon pet sati provedenih u sedlu jedva je čekao da se odmori. Upravo je prošao Sania Heights na svome magarcu i sada je uživao na svježini ispod golemih grana divlje smokve. Izazov je bio prevelik, odlučio da mu se neće oduprijeti. Okrene se u namjeri da izda zapovijed dvadesetorici kolonijalnih vojnika iza sebe. Svi su gledali u njega, željni zapovijedi da stanu i odmore se. Ljenčine!, pomisli Hermann čim ih pogleda. Okrene im leđa, ponovno spusti bolnu stražnjicu na sedlo i zareži: «Akwendel Dalje!» Petama podbode svog magarca i ovaj se odmah pokrene. Na granama goleme smokve, na tri metra iznad Hermannove glave Flynn odlučno je motrio njegov odlazak. Gledao je u kolonu vojnika kako se užurbano spušta nizbrdo i nestaje. Potom spusti pušku. «Za dlaku!» Sebastianov glas dolazio je iznad Flynnove glave. «Da je spustio stopalo na tlo, pucao bih mu u glavu», reče Flynn uz malo žaljenja u glasu zbog propuštene prilike. «Dobro, Bassie, spusti me s ovog stabla.» Bez čizama Flynn sjedne i pruži desno stopalo prema Sebastianu. «Imao sam ga na nišanu.» «Koga?», zapita Sebastian. «Slona, budalo. Prvi put sam uspio. A potom. Hej! Što, do vruga, radiš?» «Pokušavam ti izvući bodlju, Flynn.» «Izgleda kao da mi je još više guraš u meso.» «Ne uspijevam je izvući.» «Upotrijebi zube. To je jedini način», presudi Flynn, a Sebastian problijedi na tu zamisao. Prouči Flynnovo stopalo. Golemo, žuljeviti prstiju, među prstima komadi mrtve kože i ostali neodređeni tamniji komadići. Sebastian je osjećao smrad na udaljenosti od metra. «Zar ne možeš učiniti to svojim zubima, Flynn?», zacvrkuće. «Što ti misliš, tko sam ja, prokleti cirkusant?!» «A Muhamed?» U Sebastianovim očima pojavi se bljesak olakšanja dok se okretao prema malom lovcu. Kao odgovor Muhamed raširi usne u mrtvački podsmijeh, pokazujući mekane i krezube desni. «Da», klimne Sebastian glavom, «shvaćam.» Ponovno pogleda stopalo, i prouči ga zadivljen i s gnušanjem. Adamova jabučica se podizala i spuštala dok je gutao pljuvačku. «Hajde, požuri!», reče Flynn i Sebastian se nagne. Flynn krikne. Sebastian se uspravi s vlažnim trnom među zubima. Ispljune ga svom snagom, a Muhamed mu pruži bocu gina. Bučno ispije nekoliko gutljaja, a potom ga Flynn dohvati za ruku. «Ne pretjeraj, mali Bassie», ukori ga nježno, a potom mu oduzme bocu i približi je ustima. Piće je još više naglasilo njegov bijes, jer je, ponovno progovorivši, iskrio posvuda uokolo. «Taj prokleti crv prepun kobasica. Zbog njega sam propustio jedinu priliku koja mi se ikada ukazala s tim slonom.» Umukne i glasno uzdahne. «Htio bih mu učiniti nešto okrutno, kao, kao.», i pokuša pronaći nekakvu okrutnost za Hermanna Fleischera. Odjednom je pronađe. «Bože moj!», reče i osmijeh mu ozari lice. «Pronašao sam!» «Što?», uzbuni se Sebastian. Zasiurno će ga izabrati kao izvršitelja Flynnove osвете. «Što?», ponovi. «Otići ćemo.», reče Flynn, «u Mehenge.» «Dobri Bože, ali tamo se nalazi njemački glavni stožer!» «Da», reče Flynn. «Bez komesara i kolonijalnih vojnika koji bi ga branili! Upravo su prošli pored nas, a kretali su se u suprotnom smjeru.» Stigli su u Mahenge dva sata prije zore, kad je mrak bio potpun, a ljudska vitalnost svedena na minimum. Časnik i pet kolonijalnih vojnika koje je Fleischer ostavio na straži u glavnome stožeru nisu se zasiurno branili poput junaka. I zaista, snažni udarci stopalom kojima ih je Flynn obasuo, uspjeli su ih samo djelomično probuditi i kad su došli sasvim svijesti, našli su se iza zatvorskih rešetaka. Među njima bio je samo jedan

ranjenik: Sebastian Oldsmith, naravno. U uzbuđenju se sudario s vratima. Flvnn primijeti da je dobro prošao udarivši se samo u glavu, jer se zaista mogao ozlijediti. U zoru se već dovoljno oporavio da bi mogao zaključiti kojoj su se orgiji uništenja i vandalizma prepustili Flvnn i njegovi lovci. Započeli su se komesarovim uredom. U debelom zidu od opeke bio je uzidan golemi željezni sef. «Najprije ćemo otvoriti njega», odluči Flvnn zagledavši se pohlepno u sef. «Pronađite nekakav alat.» Sebastian se prisjeti trgovine na dnu trga za parade. Vrati se prepun alata. Dva sata kasnije još su se uvijek znojili i proklinjali, gušeći se u prašini. Izvukli su sef iz zida koji je sada ležao na podu nasred sobe. Trojica Flvnnovih lovaca počeli su udarati maljevima, no s vremenom im je oduševljenje popuštalo dok je Sebastian pokušavao provaliti u sef. Uspio je napraviti nekoliko ogrebotina na metalu. Sjedeći za komesarovim stolom Flvnn se ljuljao, tvrdoglav u svom bijesu: već pola sata se njegova pomoć u otvaranju sefa sastojala u ispijanju polovice boce schnappsa koju je pronašao u ladici pisaćeg stola. «Nema smisla, Flynnne.» Sebastianove kovrče bile su vlažne od znoja: poliže si mjhure na dlanu ruke. «Bolje je odustati.» «Maknite se!», zareži Flvnn. «Pucat ću u njega, i da vidimo ima li hrabrosti ne otvoriti se!» Ustane sa stolca razljućenog izraza lica, s dvocijevkom Gibbs u rukama. «Čekaj!», vikne Sebastian te se zakloni zajedno s lovcima. Hitac odjekne malim uredom, dim iz puške se pomiješa s prašinom, a projektili pogode sef, ostavivši dugačke tragove olova, a potom se zariju u pod, zid i namještaj. Ta buka umiri Flvnnu. Izgubi svako zanimanje za sef. «Potražimo nešto za jelo», reče smireno, te se svi zajedno upute prema kuhinji. Kad je Flvnn puškom otvorio vrata, skladište Hermanna Fleischera se pokazalo neko vrstom Aladinove pećine s blagom. Bilo je tu svega: tartufa, šparuga, pašteta, rakovica, gljiva, maslina i ostalih delicija. Zagledaju se u sve to obilje, a potom svi zajedno udu. Svatko je prisvojio za sebe dio blaga Hermanna Fleischera, ovisno o vlastitim ukusima. Lovci su otkotrljali na zrak bačvu sa svinjskim mesom u salamuri. Sebastian se baci na konzerve naoružan lovačkim nožem, a Flynn svu pažnju usredotoči na sanduk Steinhagera koji se nalazio u kutu. Jeli su dva sata bez prekida, prije nego što su se zasitili. «Bolje je da se spremimo za odlazak», reče Sebastian i priguši podrigivanje, a Flynn klimne glavom tmurna izraza lica, ponovno si ulivši još malo Steinhagera. «Hik! Bolje je nestati prije nego što se Fleischer vrati.» Pogleda Muhameda. «Neka svatko ponese što god hoće i može. Ono što ne možemo ponijeti sa sobom, bacit ćemo u zahod.» Oprezno ustane. Pogleda uokolo. «Možda smo nešto važno zaboravili», te ponosno iziđe kroz vrata na nesigurnim nogama. U Fleischerovom se uredu nekoliko trenutaka zagleda s tugom u neosvojiv sef. Bio je previše težak da ga ponesu sa sobom: napustivši s tugom tu zamisao, ogleda se oko sebe u potrazi za nečim na čemu je mogao iskaliti svoj bijes. Na zidu pored vrata visjela je Kaiserova slika u boji, na kojoj je car bio odjeven u visoku odoru, na predivnom vrancu. Flynn uze pero sa stola te se približi slici. U nekoliko poteza drastično izmijeni sliku konja i konjanika. Potom, smijuljeći se, napiše velikim slovima na bijelome zidu ispod slike: Car voli konje. Činilo mu se poput pravog bisera, tako da je morao pozvati Sebastiana da bi mu ga pokazao. «Evo, ovo čini razliku, mali Bassie. Sve najbolje šale su jednostavne. Sebastian je bio mišljenja da Fhnnova slika uopće nije bila bezazlena, no osjeti obvezu da se nasmije. A to je za Flvnnu bilo ohrabrenje za daljnje manifestacije svojih dosjetka. Dvojici lovaca naloži da mu donesu kanticu iz poljskih zahoda te je, po njegovoj zapovijedi, postavio u ravnotežu iznad poluzatvorenih vrata spavaće sobe Hermanna Fleischera. Nakon sat vremena skupina razbojnika, pod teretom plijena, otišla je iz Mahengea uputivši se prema rijeci Rovumi. Zamagljenim mislima od previše adrenalina u krvi, Hermann Fleischer lutao je svojim pokradenim stožerom. I svaki put kad bi otkrio neku štetu, zaustavljao se i zagledao u nju stišćući oči i otežano dišući. No, prva stvar koju je morao učiniti bila je otvoriti zatvore i osloboditi svoje kolonijalne vojnike. Čim su se ovi izvukli van, Hermann zapovjedi časniku da svakoga išiba kao nagradu za njihovu neučinkovitost. Bio je prisutan tijekom kazne, a pucketanje biča po goljoj koži i krikovi kažnjenih pružili su mu malo

utjehe. No, umirujući učinak šibanja nestane kad se približi kuhinji i otkrije da su njegove rezerve hrane, koje je teškom mukom skupio, nestale. Padne u najteži očaj. Pomislivši na svoju tužnu sudbinu, zadrhti mu brada dok su mu se usta ispunila nostalgичnom slinom. Trebat će mu mjesec dana samo da nabavi nove kobasice, a Bog zna koliko za sireve uvezene iz domovine. Iz skladišta ode u svoj ured i ugleda Fhnnovu šalu. No, njegov smisao za humor nije se pokazao na visini. «Kopile, svinjo engleska», uzvikne s gnušanjem i val umora i neutješivosti ga preplavi, shvativši da je beskorisno krenuti u potjeru za njima. Imali su dva dana prednosti i nije se mogao nadati da će ih dostići prije nego što prijeđu rijeku Rovumu. Da mu je bar guverner Schee, tako dobar u iskazivanju kritika, dozvolio da jedne noći prede preko rijeke sa svojim kolonijalnim vojnicima i upadne u tabor Lalapanzi, sljedeće jutro ne bi bilo više nikoga tko bi se mogao žaliti portugalskom guverneru zbog nedozvoljenog upada na njegov teritorij. Hermann uzdahne. Bio je umoran i potišten. Otići će malo u krevet i odmoriti se prije nego što se ponovno baci na posao u uspostavljanju reda u svome glavnom stožeru. Iziđe iz ureda, pa se verandom uputi polaganim i teškim koracima prema spavaćoj sobi, te širom otvori vrata. Budući da je njegova soba nakon otvaranja vrata i izlijevanja sadržaja poljskog zahoda bila izvan uporabe, Hermann provede tu noć na balkonu. Loše je spavao, sanjajući da je lovio Flvna OFhna po beskonačnoj čistini ne uspjevši ga uloviti, dok su iznad njegove glave goleme ptice letjele u krug, jedna s tmurnim licem guvernera Scheea, a druga s licem mladoga engleskog bandita u letu su s vremena na vrijeme na njega ispuštale izmet. Kao posljedica iskustva tog popodneva, mirisi iz sna bili su užasno stvarni. Jedan od slugu ga pažljivo probudi. Probudi se s takvom užasnom glavoboljom i odvratnim okusom u ustima. «Što je?», zarezi. «Stigao je nosač iz Dodame s knjigom s crvenim pečatom od Bwana Mkuba.» Hermann zastenje. Kuverta s pečatom guvernera Scheea koja je većinom bila sinonim za zlo. No, nije zasigurno mogao već saznati za Flvnnovu posljednju šalu. «Donesi mi kavu!» «Gospodine, nema je. Svu su ukrali.» Hermann ponovno zastenje. «Izvršno. Dovedi mi kurira.» Morat će podnositi kritike guvernera Scheea bez imalo utjehe koju mu je mogla pružiti šalica kave. Otpečati pismo i započne čitati. Dne 4. kolovoza 1914. rezidencija, Dar Es Salam Za komesara južna provincija u Mahengeu Gospodine, Moja je dužnost obavijestiti Vas daje objavljen rat između Carstva i vlada Engleske, Francuske, Rusije i Portugala. Ovim pismom privremeno ste imenovani vojnim kapetanom južne provincije u njemačkom dijelu istočne Afrike, uz zapovijed da provedete svaku akciju za koju procijenite da je potrebna u svrhu zaštite naših granica te suzbijanja neprijatelja. Kao logična posljedica toga dodijelit će vam se vojna postrojba koju sada sastavljamo u Dar Es Salamu. No, bojim se da će biti potrebno neko vrijeme. U međuvremenu morat ćete djelovati služeći se postojećim snagama kojima raspolazete. Tekst se nastavljao i nastavljao, no Hermann Fleischer pročitao na brzinu ali pozorno sve odredbe. Prošla ga je glavobolja i nije više mario za odvratni okus u ustima, preplavljen ponosnim borbenim žarom. Punašno lice mu se raširi u osmijeh, podigne pogled s pisma i glasno reče: «Ja, OFlvnn, sad ćeš mi platiti za zahod.» Vratio se na prvu stranicu pisma i ponovno u sebi pročitao pomičući usne: «da provedete svaku akciju za koju procijenite da je potrebna u svrhu zaštite naših granica te suzbijanja neprijatelja.» Konačno. Konačno je dobio zapovijed koju je toliko puta priželjkivao. Gromkim glasom pozove časnika. «Možda će se noćas vratiti.» Rosa Oldsmith podigne pogled s male pregače koju je vezla za djevojčicu. «Noćas, sutra, za dva dana», odvratila Nanny. «Nema smisla opterećivati se pretpostavkama o odlascima i dolascima muškaraca. Svi su udareni u glavu» te ponovno započne ljuljati zipku, sjedeći uz nju na leopardovoj koži poput žive mumije. «Sigurna sam da će se vratiti noćas. Osjećam to, dogodit će se nešto lijepo.» Rosa spusti vez i ode do vrata koja su gledala na verandu. Sunce je tek nestalo iza stabala, a zemlja je bila obavijena gotovo zastrašujućom tišinom za vrijeme kratkoga afričkog sumraka. Rosa iziđe na trijem zagrlivši se rukama da bi se zaštitila od hladnoće večeri. Zagleda se prema dolini na koju se spuštao mrak. Ostane tako, iščekujući s nestrpljenjem, i

dok je dan umirao u noći, njeno se raspoloženje mijenjalo. Od čekanja ispunjenog nadom, do neodređenog predosjećaja. Smirena, no uz pomalo oštine u glasu, dovikne prema sobi: «Molim te, Nanny, upali svjetiljku.» Iza sebe začuje metalni zvuk uz prozor, a potom lagani prasak sumpora koji se palio, te ugleda žućkastu svjetlost na trijemu oko svojih stopala. Prvi, hladni dašak vjetra nadraži njene gole ruke. Osjeti da se naježila i neočekivano je prođu trnci. «Udi, Mala Dugačka Grivo», reče joj Nanny ukorivši je. «Noć je za komarce, leoparda i druge stvari.» Ali Rosa se još uvijek dvojila, očima je zurila u mrak sve dok više nije uspijevala razabrati divlju smokvu na dnu travnjaka. Okrenuvši se naglo ude u bungalov. Zatvori za sobom vrata i zaključa ih. Kasnije se probudila. Vani nije bilo mjeseca, a soba je bila mračna. Pored njena kreveta Maria je spavala lagano hrčući. Ponovno je obuze nemir koji je već osjetila te večeri i ukruti se u krevetu, čekajući, načulivši uši u mraku koji ju je tištio. Osjećala se sasvim malom, sve udaljenijom od stvarnosti, malom i samom u noći. Prestrašena, podigne mrežu za komarce i potraži kolijevku. Mala zastenje kad ju je podigla i odnijela u svoj krevet, ali zagrljaj je umiri i nešto kasnije ponovno zaspe. Toplina toga malog tijela smiri Rosinu nervozu. Probude je povici, i ona otvori oči osjetivši sreću, jer je pretpostavila da su to Sebastianovi nosači. Još uvijek mamurna od sna, odmakne pokrivače, oslobodi se mreže za komarce i ustane, u spavaćici, s djevojčicom u zagrljaju. Tek tada shvati da u sobi više nije bilo mračno. Kroz prozor je ulazio zlatnocrveni bljesak koji je podrhtavao i nestajao. Misli, zamagljene od sna, sasvim joj se razbistre: shvati da povici koji su dopirali izvana nisu bili povici dobrodošlice i začuje slabije zvukove: šapat, šuštanje, slabe eksplozije, za koje nije znala odakle dolaze. Htjede se približiti prozoru, polako, prestravljena onime što je mogla ugledati, ali prije nego što se uspjela približiti, jedan joj krik zaledi krv u žilama. Dopirao je iz dvorišta kuhinje, taj je krik dugo vremena ostao u zraku, krik užasa i boli. «Bože sveti», prošapće i natjera samu sebe da pogleda kroz prozor. Dvorište je bilo prepuno muškaraca, svi su na sebi imali odoru kaki boje njemačkih kolonijalnih vojnika. Svatko je bio naoružan puškom, a bajunete su se sjajile na svjetlosti logorske vatre. «Prešli su preko rijeke. Ne! O, molim te, Bože, ne!» Rosa čvrsto stisne djevojčicu na svoje grudi, i šćućuri se ispod prozora. Krik ponovno odjekne, ali sada je bio slabiji. Ugleda četiri kolonijalna vojnika kako se skupljaju oko nečega što se koprcalo na tlu, u prašini dvorišta. Začuje njihov smijeh, uzbuđeni smijeh onoga tko ubija iz zabave, dok su bajunetama nabadali u nekoga tko se uvijao. U tom trenutku još jedan sluga trkom iziđe iz kolibe u plamenu i potrči u mrak. Ne prestavši uzvikivati, kolonijalni vojnici ostave umirućeg i bace se u lov na drugog slugu. Opkole ga poput zvižeri gazelu, smijući se i uzbuđeno urlajući te ga vrata u osvjetljeni dio dvorišta. Zaprepašten i opkoljen, sluga se zaustavi i ogleda se oko sebe poput luđaka, iskrivljena lica od užasa. Potom ga kolonijalni vojnici napadnu, započevši ga batinati i masakrirati rukohvatima pušaka. «O, Bože, ne!», prošapće Rosa i jecaj joj zamre u grlu, no ne uspije skrenuti pogled. Odjednom, u buci začuje novi glas, autoritativno rezanje. Nije shvaćala značenje riječi jer je govorio na njemačkom, ali iza bungalova se pojavi jedan bijelac u odori svijetloplave boje njemačke kolonijalne službe s cilindrom na glavi i pištoljem u ruci. Po Sebastianovom opisu prepozna njemačkog komesara. «Zaustavi ih!» Rosa nije govorila, molila je u sebi. «Molim te, zaustavi ih, ne dozvoli im da i dalje ubijaju i pale.» Bijelac je vikao na kolonijalne vojnike, licem okrenutim prema prozoru ispod kojeg se Rosa bila sklupčala, i ona opazi da je okrugao i crven u licu, poput previše debelog djeteta. Pokriven velom znoja sjajio se na svjetlosti vatre. «Zaustavi ih. Molim te, zaustavi ih», molila je Rosa u svom srcu, ali na zapovijed komesara trojica kolonijalnih vojnika potrči prema mjestu gdje su ostavili baklje, uzbuđeni zbog lova na čovjeka. Dok su ih palili približivši ih vatri, vojnici ostave leševe dvojice slugu i postave se u krug oko bungalova s uperenim puškama. Gotovo su sve bajunete bile zamrljane krvlju. «Želim Finija i Engleza ne želim nosače i lovce želim bijelce! Pronađite ih!», vikao je Fleischer, ali Rosa začuje samo očevo ime. Htjela je uzviknuti da ga nema, da je ona sama s djevojčicom. Tri kolonijalna vojnika su sada trčali prema

bungalovu, ostavljajući za sobom trag vatre i iskre s baklja. Zaustave se jedan po jedan, poput bacača noževa i bace baklje prema kući u visokom luku. Rosa začuje kako su padale, jedna za drugom na slamnati krov. «Moram spasiti djevojčicu prije nego što se plamen raširi.» Brzo iziđe iz sobe u hodnik. Bilo je mračno te je hodala napamet, uza zid, sve dok ne pronađe vrata dnevne sobe. Pokuša pronaći ključeve od ulaznih vrata te ih neznatno otvori. Proviri prema travnjaku koji je vatra osvjetljavala, ugleda tamne obrise kolonijalnih vojnika koji su čekali te se povuče natrag. «Bočni prozori kuhinje», reče u sebi «Bliži su šumi. To je jedina mogućnost.» Vratila se u hodnik. Sada je iznad sebe čula zvuk, poput vjetra ili vode, šum, koji se mijesao s pucketanjem slame koja je gorjela. Prvi dašak dima joj ispuni nosnice. «Kad bih bar mogla doći do šume», promrmlja očajno, a djevojčica brižne u plač. «Pst, draga, šuti sada!», no, njen je glas bio kreštav od straha. Izgledalo je da je Maria osjećala opasnost te je njezin plač postao sve glasniji dok se koprcala u Rosinom naručju. kuhinjskog prozora Rosa ugleda poznate pojave kolonijalnih vojnika okupljenih u krug i osvjetljenih logorskom vatrom. Osjeti da ju je obuzimao očaj koji joj je oduzimao sposobnost donošenja odluke. Odjednom joj noge popuste i započne drhtati. U unutrašnjosti bungalova, iza nje, jedan dio zapaljenog krova padne uz prasak. Val toplog zraka prođe kroz kuhinju i visoki stup iskara i plamenih jezika bolje osvjetli dvorište. Ugleda pojavu koja je trčala iz šume nalik na maloga crnog majmuna, i Rosa začuje Nannvjin glas: «Mala Dugačka Grivo. Mala Dugačka Grivo!» Nanny je pobjegla u šumu čim je započeo napad. Ostala je tamo i gledala sve dok se krov bungalova nije urušio, no tada više nije izdržala. Ne mareći za opasnost, mislila je samo na blago koje joj je bilo povjereno, i sada se vraćala natrag. Kolonijalni vojnici je opaze. Razbiju redove i krenu da joj prepriječe put. Odjednom je Rosa imala slobodan put prema šumi. Sada je postojala mogućnost, mala mogućnost da spasi svoju djevojčicu. Otvorivši širom prozor baci se van. Na trenutak zastane i zagleda se u skupinu vojnika koji su trčali s njene desne strane. U tom trenutku opazi da je jedan vojnik dostigao staricu i zario u nju bajunetu. Nanny se zaljulja, probodena u leđa. Nesvjesno raširi ruke i na trenutak Rosa ugleda vršak bajunete kako se pojavljuje kao u čudu, usred prsa, izbivši na drugu stranu. Rosa potrči prema šumici koja se nalazila na pedesetak metara udaljenosti držeći Mariju u naručju: plač djeteta privuče pažnju kolonijalnih vojnika. Jedan od njih da znak za uzbunu i cijela horda ispusti užasan krik. Paralizirana od straha, izgledalo joj je kao da se vrijeme zaustavilo. Djevojčica je bila teška. Rosa je svaki korak osjećala kao posljednji, kao da se kreće u vodi do pojasa. Dugačka spavačica joj se zaplitala oko nogu, a ispod bosih stopala osjećala je kamenje i trnje. Šuma je izgledala tako daleko. Strah joj je ledio krv u žilama i oduzimao dah. • Potom opazi muškarca pored sebe, golemog kolonijalnog vojnika koji se bacao na nju u svom dugačkom galopu, njišući se poput babuina. Presjekao joj je put otvorenih usta, odvratna ružičasta mrlja na crnome, sjajnome licu. Rosa ispusti krik i izmigolji mu. Sada je trčala uz rub šume, a iza leđa čula je korake, bosa stopala koja su trčala po tlu, i koja su joj bila sve bliža. Čula je i zbor glasova njenih progonitelja. Jedna je ruka dohvatila za rame, ona se ponovno oslobodi. Osjeti da joj se spavačica poderala od čvrstine ruku koje su je dohvatile. Oslijepljena od straha, povuče se nekoliko koraka unatrag prema bungalovu. Na licu i po tijelu osjeti valove topline, koji su se uvukli kroz tanku tkaninu spavačice, a potom rukohvat puške koji je udari u rebra i užasna bol paralizira joj noge. Padne na koljena, držeći čvrsto Mariju. Opkole je; golema tijela i uzbuđena lica luđaka. Onaj golemi vojnik koji ju je rukohvatom puške bacio na tlo, nadvisi je, i prije nego što je mogla pogoditi njegove namjere, otrgne joj Mariju iz ruku te se povuče. Smijao se, držeći djevojčicu za gležnjeve, s glavom prema dolje; malo lice bilo je sasvim crveno i sjajno na svjetlosti logorske vatre. «Ne, molim te, ne!» Rosa dopuzi četveronoške do vojnika. «Vrati mi je. To je moje dijete. Molim te, vrati mi je.» Podigne molećivo ruke. Vojnik je djetešce namjerno njihao pred njom, mučeći je, i povlačio se što mu se Rosa sve više približavala. Ostali su se smijali, odvratnim smijehom, okupljajući se oko nje, crnih lica poput sjajne ebanovine, iskrivljena od užitka, znojnih od uzbuđenosti, gurajući

jedni druge da bi što bolje vidjeli prizor. Potom, uz divljački krik, kolonijalni vojnik podigne Mariju, zavrtjevši je dva puta iznad glave dok se okrenuo prema bungalovu, te je baci uvis, na krov u plamenu. Malo tijelo poleti kroz zrak poput krpene lutke. Spavačica joj je lepršala dok je letjela iznad krova i odmah se zapalila. Djeteta se otkotrlja niz krov sve do mjesta na kojem je popustio i usisao je poput usta čudovišta, izbacivši iskre. U tom trenutku Rosa začuje prvi put njen glas. Krik koji nikada neće zaboraviti. Na trenutak vojnici koji su je opkolili utihnu, a potom, poput vjetra koji puše kroz drveće, ispuste zvuk između uzdaha i stenjanja. Još uvijek na koljenima, okrenuta prema kući u plamenu, Rosa prekrije svoje lice rukama kao u molitvi. Kolonijalni vojnik koji je bacio djevojčicu dohvati pušku koju je bio spustio uz svoja stopala i zastane pored nje, nadvisivši je. Podigne pušku iznad glave, poput ribiča u trenutku podizanja harpuna, te nacilja prema Rosinom potiljku, gdje joj je kosa bila razdvojena i otkrivala bijelu kožu. U trenutku u kojem se vojnik zaustavio i naciljao, Hermann Fleischer ga prostrijele hitcem iz pištolja u glavu. «Glupavo kopile!», krikne komesar svome lesu. «Rekao sam ti da ih hoću žive.» Potom, dišući kao da pati od astme, toliko je trčao da stigne na vrijeme, obrati se Rosi: «Freulein, oprostite.» Skine šešir u znak pristojnosti, no govorio je njemački i Rosa ga nije razumjela. «Mi ne vodimo rat protiv žena i djece.» Ona ga ni ne pogleda. Duša joj je jecala. Tiho je plakala, prekrivši lice dlanovima. «Još nije vrijeme požara u šumama», promrmlja Flvnn. Sjedio je uz šalicu vruće kave u rukama. Pokrivač mu je kliznuo do pojasa. druge strane logorske vatre i Sebastian je sjedio na razbacanim pokrivačima i čekao da mu se kava ohladi. Zora još nije bila svanula. Na Flvnnove riječi podigne pogled i zagleda se u mrak, prema jugu. Zora koja je ubrzo trebala svanuti razvedrila je nebo, dovoljno da istakne obrise brežuljaka, koji su izgledali puno bliži nego što su zaista bili. U tom su se smjeru nalazili Lalapanzi, Rosa i Maria. Bez pretjeranog zanimanja Sebastian pogleda bljesak koji se širio ističući obrise brežuljaka: poput lepeze ružičaste svjetlosti, nešto veći od nokta na palcu. «Nije velik», reče. «Ne», potvrdi Flvnn. «Nadajmo se da se neće proširiti.» Potom bučno ispije gutljaj kave iz šalice. Pod Sebastianovim lijenim očima bljesak je slabio, sve dok se nije sasvim ugasio u suncu koje se rađalo. Čak su i zvijezde izbljedjele. «Bolje je da se požurimo. Pred nama je dug dan hoda, a već smo izgubili previše vremena u ovom naselju.» «Postaješ prokleta nemoguć kad si u blizini svoga doma.» Flynn je glumio ravnodušnost, ali je u svome srcu jedva čekao da se vrati svojoj unučici. Na brzinu ispije kavu. Sebastian je bio u pravu. Izgubili su previše vremena vraćajući se iz Mahengea. Najprije ih je jedan od poglavica upozorio na skupinu kolonijalnih vojnika u Mtopovom naselju i stoga su bili primorani zaobići ga u luku da ih ne susretnu. Kretali su se uz rijeku tri dana, a potom pronašli mjesto za prolaz i naselje koje im je bilo spremno unajmiti brodice. Potom se dogodio susret s nilskim konjem koji ih je stajao gotovo tjedan dana. Četiri brodice, kao i uvijek, uronjene gotovo do ruba zbog tereta, s Flvnnom i Sebastianom i njihovim ljudima i plijenom, prešle su preko rijeke Rovume, ploveći uz portugalsku obalu, nošene strujom, te stigle pred Mtopovo naselje. U jednom dijelu nilski konj im je onemogućio prolaz. Radilo se o staroj ženki, koja je prije nekoliko sati okotila svog mladunca među malim otokom šaša, koji ju je oko šest metara odvajao od južne obale, vodom prekrivenom lopočima. Kad su četiri brodice uplovile u kanal jedna iza druge, s veslačima koji su radosno pjevali, ona je pomislila da se radi o izravnom napadu na mladunca i pobješnjela je. Dvije tone razljučene ženke nilskog konja imaju snagu uragana. Izronivši naglo ispod brodice na čelu, odbacila je Sebastiana, dvojicu lovaca, četvoricu veslača i sav teret na tri metra visine. Trula se brodica raspuknula u dva dijela i potonula istog trena. Ženka je usredotočila svoj bijes i na druge brodice, i u roku od tri minute kanal je bio prepun plutajućih ostataka i ljudi koji su plivali u panici. Na sreću, nalazili su se samo na tri metara od obale. Sebastian je prvi stigao do obale, ali i ostali odmah za njim. Kad je ženka također izišla iz vode, izrazom nezadovoljstva na licu što je uništila samo malu flotu i s namjerom da ih giljotinira svojim golemim čeljustima, raspršili su se davši se u trk. Nakon stotinjak metara

životinja je odustala od lova i vratila se prema vodi, njišući malim ušima i pobjednički se glasajući. Preživjeli su prestali trčati nakon pola kilometra. Te noći su se utaborili na mjestu gdje su se nalazili, bez hrane, bez pokrivača, bez oružja, a sljedeće jutro, nakon užarenog vijećanja, Sebastian je izabran da se vrati do kanala i provjeri je li ženka još uvijek na straži ili je kanal slobodan. Pojavio se trčeći i uzvikujući da ga je i te kako držala pod nadzorom. Sačekali su još tri dana da ženka ode sa svojim mladuncem. Noću su umirali od hladnoće, a danju od gladi, ali je najgora patnja za Flynna bila ta što je sanduk s ginotn ležao dva metra ispod vode. Treće jutro ponovno je imao napad deliriuma tremensa. Upravo dok je Sebastian odlazio u izvidnicu prema kanalu Flynn mu je vrlo uzbuđen povjerio da ima tri plava škorpiona na glavi. Prebrodivši početni šok Sebastian se morao pretvarati da ih je bacio na tlo i zgnječio, i tek se tada Flynn umirio. Sebastian se vratio s viješću da je ženka sa svojim mladim ostavila otok i da je bilo moguće nastaviti s operacijom. Usprkos tome što je pokušao prosvjedovati, naglasivši mogućnost prisutnosti krokodila, Sebastiana skinu do gola i uguraju ga u vodu. Nakon petog ronjenja uspio je vratiti dragocjeni sanduk s pićem. «Neka te Bog blagoslovi, mladiću moj», promrmlja Flynn sa žarom, te odmah otvori jednu bocu. Do sutradan ujutro Sebastian je uspio vratiti gotovo svu opremu i plijen, a da ga krokodili nisu raskomadali, te su pješice krenuli prema Lalapanziju. To je bio posljednji tabor prije povratka kući, i Sebastian je postajao sve nestrpljiviji. Htio se vratiti Rosi i maloj Mariji. Bit će s njima navečer. «Hajde, Flynn, idemo!» Baci talog kave iz šalice, skine pokrivače i dovikne Muhamedu i nosačima koji su se okupili oko vatre: «Safari! Krenimo dalje!» Devet sati kasnije, uz dan koji je umirao, uspne se na posljednji brežuljak i zaustavi se na vrhu. Nestrpljenje da stigne što prije poticalo ga je na brz hod i dosta se udaljio od Flynna i ostalih nosača koji su bili prepuni tereta. Bio je sam i zagledao se s nevjericom u crne ruševine Lalapanzija, od kojih su se još uvijek podizale tanke koverče dima. «Rosa!», izgovori ime muklim glasom prepunim straha, i potrči što je brže mogao. «Rosa!», dovikivao je trčeći uništenim travnjacima. «Rosa! Rosa! Rosa!», odgovarala je jeka s brežuljaka. «Rosa!» Opazi nešto među grmljem na rubu travnjaka te požuri u tom smjeru. Stara Nanny, mrtva, s mrljom krvi na spavaćici s cvjetnim uzorkom. «Rosa!», vikne te potrči prema bungalovu. Pepeo mu je dolazio u susret kad je prolazio trijemom. «Rosa!» Glas mu je tmurno odjekivao u kući bez krova te se spotakne o grede koje su ispunjavale dnevni boravak. Smrad tkanine, kose i spaljenog drva ga je gušio, kad ponovno pozove: «Rosa!» Pronađe je u razrušenoj kuhinji uništenu od plamena i pomisli da je mrtva. Bila je naslonjena na ocrnjeni zid. Spavaćica joj je bila napola spaljena, a masa kose koja joj je skrivala lice bila je prekrivena bijelim pepelom. «Draga. O, draga.» Klekne pored nje i bojažljivo joj dodirne rame. Osjeti toplinu i život pod prstima, i od olakšanja mu se grlo stegne da nije mogao govoriti. Odmakne joj kosu s lica i pogleda je. Pod crnim mrljama pepela obrazi su joj bili blijedi poput sivog mramora. Sklopljene oči bile su uokvirene plavim kolutima. Dodirne joj usne vrškom prstiju i ona otvori oči. Pogleda ga kao da je duh, proziran, s praznim očima koje nisu vidjele. On se preplaši. Nije htio gledati u njih. Nasloni joj glavu na svoje rame. Ona se nije otimala. Nasloni se mirno na njega, a on sakrije svoje lice u njenu kosu. Mirisala je po dimu. «Jesi li ranjena?», zapita je šapatom. Bilo ga je strah odgovora. No, ona ne reče ništa, ostala je nepomično u njegovom zagrljaju. «Govori, Rosa. Reci mi. Gdje je Maria?» Začuvši ime djevojčice, prvi put pokaže neku reakciju. Započne drhtati. «Gdje je», zapita je uz sve veću zabrinutost. Ona okrene glavu i pogleda na pod sobe. On je slijedio smjer njena pogleda. Pored zida ispred njega, jedan je dio poda bio oslobođen od pepela i ostataka. Rosa je očistila sve golim rukama dok je pepeo još bio vruć. Njeni prsti bili su prepuni mjechura, na nekim se mjestima vidjelo živo meso, a ruke su joj bile crne do laktova. Nasred očišćenog prostora nalazilo se sićušno karbonizirano tjelešce. «Maria?», šapne Sebastian i Rosa se naježi uz njega. «O, Bože!», reče i zagrlj Rosu. Držeći je čvrsto na prsima izide teturajući iz bungalova u ruševinama, na svjež, slatki zrak večeri koji ona nije osjećala jer su joj nosnice još uvijek

bile ispunjene smradom dima i spaljenim mesom. Htio je pobjeći od svega. Potrči nasumce puteljkom s Rosom koja je kao mrtva ležala u njegovom naručju. Dan kasnije Flynn zakopa njihove mrtve na brežuljku iznad Lalapanzija. Spusti debelu granitnu ploču na mali grob, daleko od ostalih, potom pošalje u tabor nosača da pozove Rosu i Sebastiana. Kad su stigli, ugledaju ga samog kako stoji pored Marijina groba ispod stabala akacija. Imao je nateklo lice. Nekoliko malih sivih vlasi kose padalo mu je u čupercima na čelo i uši, poput mokrog perja starog pijetla. Njegovo je tijelo izgledalo kao da će se raspasti. Ramena i trbuh su mu se objesili, a znoj mu je natopio odjeću na leđima, ispod pazuha i na bedrima. Bio je uništen od pića i boli. Sebastian je stajao pored Rose i sve se troje u tišini rastane od djevojčice. «Sada ne možemo učiniti više ništa», reče Sebastian. «Da, možemo», reče Flynn. Polako se nagne i uze šaku svježe zemlje s groba. «Da, nešto ipak možemo.» Smrvi zemlju kroz prste. «Moramo pronaći čovjeka koji je učinio sve ovo i ubiti ga.» Rosa koja je stajala pored Sebastiana se uspravi. Okrene se prema njemu, podigne bradu, i prvi put otkako su se vratili progovori: «Ubiti ga!», ponovi potihom. Držeći ruke iza leđa i podižući napadno bradu prema naprijed, kontraadmiral Sir Percy Howe grizao si je donju usnu zamišljena izraza lica. «Kad je sa sigurnošću viđen Bluecher zadnji put?», zapita konačno. «Prije mjesec dana, admirale. Dva dana prije početka rata. Ugledao ga je Tygerberg, na nula stupnjeva 27 minuta sjeverne geografske širine i 52 stupnja 16 minuta istočne dužine. U pravcu jugozapada. Brzina je procijenjena na oko osamnaest čvorova.» «Ne znamo što ćemo s tim podatcima!» Sir Percy prekine svog kapetana i namršteno pogleda golemu nautičku kartu Indijskog oceana. «Sada bi mogao već biti u Bremerhavenu.» «Možda», potvrdi kapetan. Sir Percy ga pogleda i priušti si hladan osmijeh. «Ali, ne vjeruješ u to, zar ne, Henry?» «Ne, gospodine. U zadnjih trideset dana nestalo je osam trgovačkih brodova između Adena i Lourenco Marquesa. Dvjesto pedeset tisuća tona. Zasigurno je to bio Bluecher.» «Nema sumnje», potvrdi admiral i nagne se nad kartu da bi uzeo crnu pločicu koja je označavala Bluecher, i koja je bila položena na golemu mrlju zelene boje Indijskog oceana. Osoblje operativne postrojbe za južni Atlantik i Indijski ocean zadržalo je tišinu punu poštovanja iščekujući da veliki čovjek donese odluku. Dugo su čekali. Stojeći, i neprekidno bacajući Bluecher desnom rukom u zrak, sijedih obrva koje su se mrštile i naborana čela, admiral se jednu minutu usredotoči na problem. «Ne sjećam se klase ni kada je ušao u službu. Molim vas, podsjetite me.» Poput većine uspješnih ljudi Sir Percy nikada nije prebrzo donosio odluke kad je imao vremena za razmišljanje. Časnik straže očekivao je to pitanje: približi se s njemačkim brodskim almanahom u ruci otvorenim na pravoj stranici. «Bluecher. Započeo sa službom 16. kolovoza 1905. Teška krstarica B klase. Osnovno naoružanje: osam topova od devet palaca. Dodatno naoružanje: šest topova od šest palaca.» Časnik završi sa čitanjem te sačeka u tišini. «Tko je kapetan?», zapita Sir Percy, a časnik pogleda u dodatak u almanahu. «Grof Otto von Kleine. Već je bio kapetan lake krstarice Sturmvogel.» «Da», reče Sir Percy. «Čuo sam za njega», te ponovno vrati pločicu na nautičku kartu, naslonivši ruku na nju. «Opasan čovjek u ovim morima, južno od Sueza», te gurne pločicu prema gore, prema Crvenom moru i ulazu u kanal gdje su se tanke crvene linije ruta brodova spajale u jednu arteriju, «ili ovdje», te je gurne prema dolje, prema Rtu Dobre Nade, prema istim crvenim linijama koje su povezivale London s Australijom i Indijom. Sir Percy podigne ruku s crne pločice i ostavi je, prijeteci, na rutama brodova. «Koje smo jedinice upotrijebili protiv njega do sada?» Kao odgovor kapetan uze drveni štap i dodirne jednu po jednu od crvenih pločica raspršenih po Indijskom oceanu. «Pegasus i Rewancea na sjeveru. Eaglea i Plungera u južnim vodama.» «Kojim snagama još raspoložemo, Henry?» «Pa, admirale. Orion i Bloodhound su u Simontownu», te dodirne štapom nos afričkog kontinenta. «Na Orionu se nalazi Manderson, zar ne?» «Da, gospodine.» «A tko zapovijeda Bloodhoundom?» «Little.» «Dobro», zadovoljno će Sir Percy. «Razarač s topovima od šest palaca i torpedima trebao bi uništiti Bluecher», te se ponovno osmjehne. «Pogotovo uz pomoć vruga poput Charlsa Littlea kao kapetana broda.

Igrao sam s njim golf prošlog ljeta: nije me pobijedio za dlaku na polju St. Andrews!» Kapetan pogleda admirala i znajući na kojem je glasu bio kapetan razarača, odluči se i dozvoli si malu šalu: «Djevojke u Capetownu će se rastužiti kad budu saznale za njegov odlazak.» «Moramo se nadati da će se i kapetan krstarice Otto von Kleine rastužiti zbog njegova dolaska», nasmije se Sir Percy. «Tati si jako simpatičan.» «Tvoj otac ima izvrstan ukus», reče ljubazno kapetan fregate Honourable Charles Little i okrene glavu te se osmjehne mladoj ženi koja je ležala pored njega na pokrivaču, u sjeni borova. «Zar je moguće da nikada ne možeš biti ozbiljan?» «Helen, ljubavi, katkad mogu biti užasno ozbiljan.» «Hajde!», njegova družica dražesno pocrveni, prisjetivši se nekih prethodnih Charlesovih gesta, koje su vrlo brzo navele njena oca da promijeni mišljenje. «Zaista mi je stalo do poštovanja tvog oca, ali prije svega važno je da i ti dijeliš moje mišljenje.» Djevojka polagano sjedne i dok ju je gledao bila je zaokupljena čišćenjem svoje predivne, guste, zamršene kose od iglica bora, namještala si je košulju i suknju. Imala je predivne duge noge, a nosila je visoke i sjajne kožne čizme. Zagleda se u Charlesa Littlea i poželi ga toliko da osjeti bol. Nije se radilo o senzualnoj požudi, već o neodoljivoj potrebi da ima tog muškarca samo za sebe. Htjela ga je posjedovati, na isti način kojim je posjedovala dijamante, bunde, svilu, konje, paune i ostale predivne stvari. Ležao je na pokrivaču nesvjesnom ljupkošću leoparda. Lagani, tajni osmijeh mu se pojavi u uglovima usana, a kapke je spustio da bi sakrio bljesak u očima. Prethodni naponi su mu navlažili kosu koja mu je sada padala na čelo. Bilo je nečeg sotonskog u njemu, i Helen odluči da je to zbog nakrivljenih obrva i špičastih ušiju poput satira, no bile su istodobno mekane i ružičaste kao u djeteta. «Imaš vražje uši», reče mu, a potom ponovno pocrveni i ustane izvukavši se od Charlesovog pokušaja da je dohvati rukom. «Sada je dosta!», nasmije se i potrči poput čistokrvnog konja privezanog pored njih u šumi. «Dodi!», pozove ga i uzjaši. Charles lijeno ustane i rastegne se. Ugura košulju u hlače, skupi pokrivač i ode do konja. Na rubu šumice se zaustave i pogledaju ispred sebe, prema dolini Constantie. «Zar nije predivno?» «Da, zaista», odvrati joj on. «Htjela sam reći pogled.» «I ja.» Dva puta u šest dana otkako ju je poznao, odvela ga je na planinu i dovela ga u kušnju. Ispod njih prostiralo se šest ara najbogatije zemlje u cijeloj Africi. «Otkako su mi ubili brata Huberta nema nikoga tko bi vodio poslove. Ostale smo samo ja i moja sestra a mi smo samo djevojke. Jadan tata više nije u formi. Smatra da je prenaporno.» Charles je s Tafelberga lijeno gledao vinograde koji su se prostirali do False Bayja. «Zar ne da je imanje predivno odovud?» Helen privuče njegovu pažnju na golemu rezidenciju s pročeljem u nizozemskom stilu i s dodatnim zgradama iza nje. «Zaista sam impresioniran ovom predivnom nagradom za parenje», promrmlja Charles, namjerno izgovorivši posljednje riječi i djevojka ga pogleda, iznenađeno, te se započne ljutiti. «Kako?» «Zaista je predivan prizor», ispravi se on. Njeni neprekidni naponi da mu udovolji započeli su mu dosađivati. Poigravao se s njima, i s puno iskusnijim i spretnijim zavodnicama. «Charles», prošapće ona, «bi li želio živjeti ovdje. Zauvijek?» Charles ostane zaprepašten. Ta mala provincijalka nije imala pojma o pravilima zavodjenja. Bio je toliko iznenađen da je zabacio glavu unatrag i prasnuo u smijeh. Kad se Charles smijao, svaka je žena u krugu od sto metara drhtala od zadovoljstva. Bio je to radostan, senzualan zvuk. Njegovi su se bijeli zubi isticali na preplanulom licu od morskog sunca, mišići na prsima i rukama su se napinjali pod svilenom košuljom koju je imao na sebi. Helen je bila jedini svjedok toga posebnog prizora, nezaštićena poput vrapca u uraganu. Nagne se nestrpljivo prema njemu i dodirne mu ruku. «Bi li ti se svidjelo, Charles? O, bi!» Nije znala da je Charles Little uživao u osobnoj renti od dvadeset tisuća funta godišnje i da je nakon očeve smrti trebao naslijediti titulu vikonta od Suthertona i njegova imanja. Nije znala da je samo jedno od tih imanja bilo triput veće od imanja njena oca: nije znala da je Charles odbio djevojke koje su bile dvaput ljepše od nje, deset puta bogatije od nje i sto puta više s titulom. «Svidjelo bi ti se, Charles. Znam to!» Bila je tako mlada, tako ranjiva da joj nije htio odgovoriti. Ostala je sjediti nekoliko trenutaka, osjetivši vlažni dodir njegovih usana na koži.

Potom povuče ruku i okrene konja. Podigne bič od kože i udari po crnome vrancu i konj odmah krene u galopu cestom koja je vodila u dolinu prema Constantiji. Charles zaniječe glavom i namršti se sa žaljenjem. Nije je htio povrijediti. Za njega je to bila samo avantura, tek tako, da ispuni dane čekajući da se završe veliki radovi na Bloodhoundu. Ali, Charles je naučio da se ne raznježi na kraju svojih avantura koje su uvijek završavale tragično i kroz suze. «Srami se, nevaljalče bez srca», reče glasno, podbode konja i brzo krene za vrancem u galopu. Dostigne ga u dvorištu konjušnice. Držao ga je konjušar, bio je znojnan i još je uvijek teško disao. Helen je nestala, ali je njen otac stajao na ulazu u konjušnicu: gromada od čovjeka s crnom, nepravilnom bradom, prožetom s nekoliko sijedih dlaka. «Je li vam se svidjelo jahanje?» «Hvala, gospodine Uys.» Charles se nije zbunio, a stariji muškarac baci pogled na iznemoglog konja, a potom nastavi: «Već vas sat vremena čeka jedan od vaših mornara.» «Gdje je?» Charles naglo promjeni boju glasa, postavši odmah hladan i praktičan. «Ovdje, gospodine kapetane.» Mladi mornar izroni iz sjene koju je bacala konjušnica na blještavu svjetlost dana. «Što je?» Charles nestrpljivo odzdravi. «Kapetan Manderson vam šalje pozdrave i moli vas da se što prije javite na Orion. Jedno vas vozilo već čeka da vas poveze u bazu.» «Hitan poziv, kapetane», reče Uys naslonjen na izrađena kamena vrata. «Bojim se da vas nećemo vidjeti neko vrijeme.» Ali, Charles ga nije slušao. Podrhtavao je od potisnutog uzbuđenja, poput dobrog lovačkog psa koji je nanjušio divljač. «Nalog za pokret», prošapće, «Konačno. Konačno!» Snažno nevrijeme s jugozapada sručilo se na Cap Point, a mlazovi vode zavili su snop svjetlosti svjetionika na stijeni. Jato malgasa letjelo je prema kopnu, tako visoko da je hvatalo posljednje zrake sunca koje je ružičastom bojom osvjetljavalo tamnu površinu vode. Bloodhound prijeđe Cap Hangklip i uplovi u pobješnjeli Atlantik, ljuljajući se na visokim valovima koji su se razbijali preko broda. Potom se, kao da im se želi suprotstaviti, baci prema sljedećem valu i Charles Little osjeti uzbuđenje na palubi koja se ljuljala pod njegovim stopalima. «Približi se obali za nulapetnula.» «Nulapetnula», ponovi časnik palube. «Devetnaest čvorova, kormilaru.» Ritam strojeva promijeni se gotovo istog trena, i brod se još više prepusti valovima. Charles ode do zaštitne ograde i pogleda u mrak prema False Bayju, ukrašenom planinama. Na dvije milje od krme broda obris Orion se gubio u sumraku. «Naprijed, stari moj. Budi dobar i izdrži», promrmlja Charles Little uz neznatno podcjenjivanje koje svaki mornar razarača osjeća prema brodovima koji ne mogu dostići brzinu od dvadeset čvorova. Potom pogleda u obalu, iza Orion. Pod masivnim Tafelbergom, pored ulaza u dolinu Constantie vidjela se samo jedna osvjetljena točkica. «Bit će magle, noćas, kapetane», reče glavni kormilar prema Charlesovu laktu. Ovaj se okrene bez žaljenja te pogleda preko pramca u sve veći mrak. «Da, noć za gusare.» Magla se kondenzirala na sivom metalu poda palube i činila ga skliskim. Uvukla se u kapute mornara sakupljenih uz zaštitnu ogradu, i spustila se u obliku malih perlica na obrve i bradu kapetana broda Otta von Kleinea, dajući mu smioni, stravičan izgled, poput pravog gusara. Poručnik Kvller bacao je s vremena na vrijeme pogled pun zabrinutosti prema svom kapetanu, zapitavši se kad će zapovjediti da se približe kopnu. Uopće mu se nije sviđalo što plove naslijepo u magli s morskom strujom koja ih je tjerala prema neprijateljskoj obali. «Zaustavite strojeve», reče Von Kleine, a Kvller se požuri i ponovi zapovijed kormilaru. Pulsiranje ispod njihovih stopala prestane, a nad plašt magle se spusti teška, grobna tišina. «Zapitaj izvidnicu u košu vidi li što od obale», zapita Von Kleine ne okrenuvši se i nakon nekoliko trenutaka Kvller mu prenese odgovor: «Koš se nalazi u magli. Vidljivost na nuli.» Zastane. «S pramca označavaju pedeset hvata dubine, koja se brzo smanjuje.» Von Kleine klimne glavom. To je potvrđivalo njegovu pretpostavku da se nalaze na pedeset milja od luke Durban. Kad jutarnji povjetarac bude raspršio maglu, nadao se da će pred sobom ugledati niske brežuljke uz obalu Natala, s vrtovima i terasama i okrećenim kućama, no, nadao se pogotovo da će naći barem šest engleskih trgovačkih brodova usidrenih na otvorenom moru, čekajući svoj red da uplove u luku, debeli i usnuli pod zaštitom obalnog topništva, ne znajući koliko je slaba ta zaštita od

nekoliko desetaka zastarjelih topova, o kojima su se brinuli starci i mladići teritorijalne policije. Obavještajna služba njemačke mornarice sastavila je vrlo detaljno izvješće o obrani i stanju Durbanda. Nakon što ga je pažljivo proučio, Von Kleine je odlučio da je mogao otkriti svoje točne koordinate Englezima, u zamjenu za tako bogat plijen. Zapravo i nije bilo previše rizično. Brz prolaz pred ulazom u luku, jedna jedina granata za svaki usidreni trgovački brod i ponovno će nestati na obzoru srije nego što topovi s obale budu spremni da zapucaju. Naravno da e rizik sastojao u pokazivanju Bluechera cijelom stanovništvu Durbanda, dajući time Royal Navvju prvu, sigurnu vijest o njegovom joložaju od početka rata. U roku od nekoliko minuta engleske jedinice koje su ga proganjale, pohitat će iz svih smjerova i htjeti mu prepriječiti vaki pokušaj bijega. Nadao se da će im uspjeti izbjeći ako krene prema ugu, u hladne vode pod udarcem vjetrova, ispod 40 stupnjeva dužine, dje se trebao susresti s Esther, svojim brodom za potporu. Potom će tići u Australiju ili Južnu Ameriku, ovisno o mogućnostima. Okrene e i pogleda kronometar iznad kompasa. Sunce će izići za tri minute, i potom mora očekivati jutarnji povjetarac. «Koš javlja da se magla razrjeđuje, kapetane.» Von Kleine ustane i pogleda u maglu. Sada se pomicala, savijala uvijala na toplini sunca. «Pokrenite strojeve», reče. «Ovdje koš», zaguguta jedan od kurira pred Kvllerom. «Zemlja na vidiku četirinula, ravno. Udaljenost deset tisuća netara. Golemi rt.» Mora da se radilo o rtu pored Durbanda, ta golema planina koja izgledala poput kitovih leda, i koja je štitila luku. Ali, u magli je izgledao dvostruko udaljeniji nego što je bio. «Ubrzajte strojeve. Nova ruta. Nulanulašest.» Sačeka da zapovijed stigne do kormilara, a potom se približi kuriru. «Otvorit ću vatru projektilima s visokim stupnjem eksplozije za otprilike deset minuta. Ciljat ćemo trgovačke brodove pod kutem od otprilike trideset stupnjeva. Udaljenost pet tisuća metara. Možete ispaljivati samo s pramca. Kurir ponovi njegove zapovijedi. Von Kleine zatvori naglo poklopac i vrati se na svoje mjesto, pogledavši prema pramcu s rukama iza leđa. Ispod njega dvije kupole su se otežano okretale, a dugačke cijevi se s lakoćom podizale, ciljajući u maglu, pasivne i prijeteće. Jedna blještava zraka sunca pogodi palubu takvom nenadanom jačinom da je Kvller morao zakloniti oči rukom, no nestane istog trenu, kad je Bluecher utonuo ponovno u maglu. Potom, kao da su prošli kroz kazališnu kulisu, iziđu na pozornicu, snažno osvijetljenu, i nadu se na radosnom ljetnom jutru. Iza njih magla je postajala sve gušća. Izgledala je poput sivoga i vlažnoga zida koji se prostirao od obzora do obzora. Ispred njih uzdizali su se afrički brežuljci, ukrašeni bijelom plažom i istočkani tisućama malih bijelih mrlja: kuća grada Durbanda. Dizalice duž zidova luke izgledale su poput napuštenih vješala. Između njih i plaže, četiri nezgrapna obrisa isticala su se na ogledalu zelene vode poput skupine nilskih konja koji uživaju na suncu. Engleski trgovački brodovi. «Samo četiri», promrmlja namrgođeno Von Kleine. «Nadao sam se većem broju.» «Ovdje koš», grakne kurir pored Kvllera. «Ovdje paluba», odvrati Kvller, ali njegov se glas izgubi u eksploziji prve granate, dugoj grmljavini snažnog eksploziva. Trgne se nesvjesno, iznenađen brzinom, a potom na brzinu podigne dalekozor i usmjeri ga prema trgovačkim brodovima. Sva pažnja, sve oči na palubi bile su uperene prema njima, čekajući da granate pogode brodove. U relativnoj tišini koja je uslijedila nakon eksplozija, začuje se kreštav glas kurira. «Ratni brodovi! Neprijateljski ratni brodovi pred krmom!» «Deset ravno» Von Kleine podigne glas više nego što je to htio, i dalje punom brzinom Bluecher se udalji od obale te ostavljajući za krmom krivudavi trag poput nojeva pera, pohita u zaklon magle, ostavivši netaknutim bogat plijen trgovačkih brodova. Na palubi je Von Kleine zajedno sa svojim časnicima gledao ravno prema krmu broda, zaboravivši na trgovačke brodove, i u potrazi za novom opasnošću. «Dva ratna broda.» Izvidnica je sada već uočavala detalje. «Jedan razarač i jedna krstarica. Devedeset stupnjeva. Udaljenost, petnulasedamnula. Razarač na čelu.» U vidnom polju Von Kleineovog dalekozora jasni trokut konstrukcije broda isticalo se na obzoru. Krstaricu još nije primijetio s palube. «Da su stigli sat kasnije, bili bismo obavili posao», žalio se Kvller. «Što koš vidi od krstarice?, prekine ga Von Kleine s nestrpljenjem. Nije imao vremena za žaljenje

zbog novog stanja koje mu je sudbina odredila: njegova jedina briga bila je procijeniti moć njihovih progonitelja, da bi potom odlučio hoće li bježati ili se vratiti natrag i odmah krenuti u borbu. «Krstarica srednje jačine, šest i devet palaca. Klasa O ili R. Nalazi se na četiri milje od glavnog broda. Brodovi se nalaze još uvijek izvan dometa.» Razarač ga nije zabrinjavao; mogao ga je smrskati pramcem i svesti ga na plamteći relikvije prije nego što njegovi skromni topovi od 4,7 palaca uopće ispale granatu na milju udaljenosti od Bluechera, ali krstarica je bila druga stvar. Sukobiti se s njom značilo je sukobiti se s brodom iste klase kojoj je pripadao i Bluecher koji bi pobijedio samo po cijenu teških oštećenja, a najbliža prijateljska luka, gdje je mogao obaviti popravke, nalazila se na šest tisuća milja udaljenosti. Još je jednu stvar morao držati na umu. Ove dvije engleske jedinice mogle su biti samo dio veće borbene skupine. Da je sada započeo borbu s njima, te se sukobio s krstaricom, ulazio je u rizik da se odjednom nađe opkoljen još jednom krstaricom, ili čak s dvije, ili tri i više. Njegova obveza bila je da pobjegne odmah, i izbjegne borbu te na taj način produži život Bluecheru. «Neprijatelj je podigao zastavu za borbu, kapetane», obavijesti ga Kviller. Von Kleine podigne dalekozor. Na jarbolu razarača viorila se zastava s bijelim i crvenim točkicama. Ovaj put nije mogao prihvatiti izazov. «Vrlo dobro», reče i ode do svog stolca u kutu palube. Sjedne i skupi ramena udubljen u razmišljanje. Bilo je mnogo problema o kojima je trebao razmisliti, a jedan od njih bio je koliko dugo je mogao nastaviti plovidbu maksimalnom brzinom prema sjeveru, s kotlovcima koje su žderale ugljen dok je udaljenost između Bluechera i Esther postajala sve veća. Okrene se na stolcu i ponovno pogleda prema krmu broda. Sada je razarač bio vidljiv i golim okom i Von Kleine se namršti, razdražen. Ostatak će za njegovim petama, lajući neprekidno poput terijera i na sve strane proširiti vijest o njegovom položaju putem etera svim engleskim jedinicama koje će zasigurno pohitati sa svih strana. Od sada na dalje, danima i danima bit će iza njega. «Hajde! Hajde!» Charles Little je nestrpljivo rukom udario po naslonu na svom stolcu gledajući u Orionu. Tijekom jednog dana i jedne noći uspio se približiti Bluecheru, ali toliko neznatno da je morao provjeriti telemetrom svakih pola sata da bi potvrdio njegovo napredovanje. Pramcama Orionu bio je podignut na takav neprirodan način, a valovi koje je podizao svojim prolazom izgledali su poput bijelih krila galeba na svjetlosti tropskog sunca. Kapetan Manderson je ispraznio rezerve pitke vode na pramcu broda i ispalio polovicu projektila i eksploziva iz skladišta streljiva. Svi ljudi koji nisu bili potrebni na pramcu, dobili su zapovijed da se povuku na krmu ili u donje dijelove broda, i to sve u pokušaju da podignu Orionov pramac i učine ga bržim. Upuštao se u najopasnije trenutke svog života, jer je postupno ulazio u domet Bluecherovih užasnih topova od devet palaca i, uzevši u obzir razliku u brzini, trebat će mu sat vremena da ude sa svojim topovima od šest palaca u krug djelovanja. U tom vremenu bit će izložen na milost i nemilost Bluecherovim topovima, u nemogućnosti da odgovori na paljbu. Charles je slijedio lov sa srcem u grlu, jer Bloodhound nikada nije plovio svojom maksimalnom brzinom. Ispod palube nalazila se takva rezerva brzine koja će mu omogućiti da dostigne Bluecher u roku od pedeset minuta, ako ga ovaj prije toga ne smrskava u komadiće, prije nego što ga bude uopće uspio doći. Tako su tri broda plovila prema sjeveru i obzoru koji se neprekidno udaljavao. Dugi obrisi dviju krstarica nastavljali su svoju utrku, eruptirajući stupove smrdljivog dima iz tri dimnjaka i zamrljali glatku površinu mora dvostrukim crnim oblakom koji je istočni povjetarac raspršivao samo djelomično, dok se mali Bloodhound nalik na vodenog kukca pokušavao postaviti bočno od Bluechera odakle bi, u odgovarajućem trenutku, mogao kontrolirati s preciznošću ciljnik Orionu, i uputiti ga na korekcije. No, držao se pažljivo izvan kruga od petnaest milja da bi izbjegao granate s njemačke krstarice. «Bluecher može otvoriti vatru svakog trenutka, kapetane!», reče časnik, podigavši se od sekstanta s pomoću kojeg je izračunao kut između dviju krstarica. Charles klimne glavom. «Da, Von Kleine će pokušati ispaliti koju granatu i s te udaljenosti.» «Neće biti ugodan prizor.» «Moramo samo izdržati, držati palčeve i nadati se da stari Orion može.» Naglo se prekine i skoči sa stolca. «Hej! Bluecher mijenja smjer

kretanja!» Profil krstarice se naglo izmijenio u zadnjih nekoliko sekunda. Udaljenost između dimnjaka se povećala i sada je Charles mogao vidjeti prijeteće topove. «Pobogu, mijenja smjer! Taj nam prokletnik pokazuje sve svoje topove!» Poručnik broda Kvller prouči lice svog kapetana. U snu je imao vedro lice. Kvller se sjeti jedne slike koju je vidio u katedrali u Nuernbergu; radilo se u Holbeinovom portretu Svetog Luke. Iste pravilne crte lica, brada i plavi brkovi koji su isticali senzibilne usne. Odagna te misli i nagne se prema njemu, pažljivo ga dodirnuvši za rame. «Kapetane.» Von Kleine otvori plave oči, još uvijek ošamućen od sna, ali mu odgovori jasnim glasom: «Što je, Kyller?» «Časnik topništva kaže da će neprijatelj biti na dometu za petnaest minuta.» Von Kleine se okrene na stolcu i ogleda se brzo oko sebe. Iznad njega dimnjaci su eruptirali dim, a iz njihovih usta izlazio je vulkan iskara i vreli, drhtavi zrak. Boja se nadimala i odvajala od užarenog metala koji se sjajio na svjetlosti sunca. Bluecherje podnosio mnogo veći napor od predviđenih limita koje su odredili njegovi konstruktori. Samo Bog zna koju je štetu to pričinjavalo i Von Kleine zadrhti osjetivši po svojim stopalima trzaje broda u znak pobune. Pogleda prema krmu broda. Sada je engleska krstarica bila sasvim iznad obzora. Razlika u njihovoj brzini mora da je bila minimalna, ali Bluecherje bio mnogo nadmoćniji u snazi topova. Na trenutak dozvoli sebi malu aroganciju nacije koja je neprekidno, gotovo namjerno, ulagala svoje ljude i svoje brodove u borbu različitih snaga. Svaki put slala je terijere da se bore kao vukovi. Potom se osmjehne; moraš biti Englez, ili luđak, ako ih želiš razumjeti. Pogleda ispred sebe. Engleski razarač se postavljao uz njegov bok. Mogao je učiniti vrlo malo s tog položaja. «Vrlo dobro, Kyller», reče ustavši. «Paluba, ovdje strojarnica, reče kurir. «Strojarnica, ovdje paluba», odvrati Kvller. «Glavni ležaj s lijeve strane postaje previše užaren. Moram zaustaviti strojeve. Riječi pogode Von Kleinea poput hladnoga tuša. Nagne se prema kuriru. «Ovdje kapetan. Moramo nastaviti svom brzinom još sat vremena!» «Nemoguće, kapetane. Još petnaest minuta i glavni pokretač će se zaglaviti. Samo Bog zna s kojim posljedicama.» Von Kleine se pet sekunda nagne nad kurira. Njegov mozak užurbano je radio. Samo s jednim strojem Bluecher će izgubiti deset čvorova na brzini. Neprijatelj će slobodno moći manevrirati oko njega, držeći se izvan dometa sve dok ne bude pala noć, a tada će. Morao je odmah napasti; krenuti na njih sa svim svojim naoružanjem. «Naprijed, sve dokle god možeš», zapovjedi naglo, a potom se okrene prema kuriru da prenese zapovijed časniku topništva: «Ovdje kapetan. Približavamo se neprijatelju u sljedećih petnaest minuta. Potom ću biti primoran smanjiti brzinu. Otvorite vatru kad budete na dometu.» Von Kleine se potom obrati svom časniku signalizacije. «Podigni zastavu za borbu!» Reče to tiho. Bez naglašavanja, ali njegove oči sijevale su bljeskove poput plavog safira. «Vrijeme je!», prošapće Charles Little ne spuštajući dalekozor. Na crnim kupolama Bluechera topovi su slali tihe bljeskove. Pogleda na brzinu površinu mora sve dok ne pronađe Oriona. Plovio je što je brže mogao, brzo smanjujući prostor koji ga je dijelio od Bluechera. Još sedam minuta i moći će odgovoriti na njemačku vatru. Odjednom sa četvrtine milje od pramca pojavi se u moru niz visokih stupova, veličanstvenih poput stupova grčkog hrama, vitkih i elegantnih, sjajnih poput bijelog mramora na suncu. Potom, polako, ponovno nestanu. «Kratko», zareži časnik palube. «Topovi su mu još hladni», odvrati Charles. «Bože, molim te, samo da stari Orion stigne u krug dometa.» Još su se jednom Bluecherove granate pokazale prekratkim, i ponovno kratkim, ali nakon svakog neuspjelog pokušaja sve su se više približavale Orionu. Sljedeće granate padnu posvuda uokolo, sakrivši djelomično krstaricu stupovima podignute vode, i Orion započne ploviti u cikcaku. «Još tri minute!», reče časnik muklim glasom od napetosti. U ravnomjernim intervalima od petnaest sekunda, njemačke granate padale su oko Oriona: jednom na manje od osamnaest metara od pramca kog su stupovi pjene poškopili pomiješavši se s crnim dimom iz dimnjaka. «Hajde, ljepotane! Hajde! Hajde!» Charles se čvrsto držao za zaštitnu ogradu i vikao poput luđaka. Sav ponos njegovog čina i trideset i pet godina nestalo je u napetosti borbe. Zarazio je i ostale na palubi razarača, i svi su poskakivali i urlali zajedno s njim. «Evo ga, ispaljuje granate!»

«Otvorio je vatru!» «Hajde, Orion, hajde!» Na Orionu su topovi sijevali, potom još jednom, i još jednom. Mukla tutnjava granatiranja sezala je do njih na laganom vjetru. «Kratko», stenjao je Charles. «Još je uvijek izvan dometa.» «Ponovno prekratko!» «Još uvijek kratko.» «O, Bože moj», stenjao je Charles. «Pogodili su ga!», izvijesti časnik palube. Žuti jednolični prasak poput ljetne munje osvijetli Orion, i gotovo ga istog trena obavije lopta sivožute boje. Kroz dim Charles opazi dimnjak na krmi broda kako pada poput pijanca i savija se unazad pod čudnim kutem. «Još nije gotov!» Orion izroni iz dima koji je vukao za sobom poput mrtvačkog plašta, ali izgledalo je da njegova brzina ostaje nepromijenjena, a kratki bljesci ispaljenih granata ravnomjerno su se nastavljali. «Sad ga je pogodio!», uzbuđeno će časnik i Charles se okrene na brzinu da vidi granate kako će eksplodirati na Bluecheru, i jedan široki osmijeh pojavi mu se na licu. «Ubij ga! Ubij ga!», zareži, znajući da je Bluecher, iako je bio bolje naoružan, također bio ranjiv poput Oriona. Njegov oklop bio je tanak poput ljuske jajeta, a projektili od šest palaca koji bi se uspjeli zariti u nj mogli su uzrokovati velike štete. Sada su se dvije krstarice međusobno tukle, približavajući se jedna drugoj tako brzo da su ubrzo trebale ispaliti odlučujuću kišu granata. Bio je to dvoboj iz kojeg će se izvući samo jedan od brodova, ili nijedan. Charles pokušava procijeniti štete koje je Bluecher pretrpio u posljednjih nekoliko minuta. Na pramcu je izbio požar. Brod je bljuvao sumporni plamen, njegova nadgradnja bila je uništena i iskrivljena u golemu, grotesknu skulpturu obavijenu pokrivačem dima koji je djelomično skrivao njegove obrise. No, usprkos svemu, topovi su svakih petnaest sekunda bljeskali malim, smrtonosnim bljescima. Charles se okrene da procijeni štetu koju je pretrpio Orion. Pronađe ga dalekozorom i upravo u tom trenutku Orion prestane postojati. Kotlovnice, pogođene moćnom granatom, eksplodiraju i prepolove ga. Oblak bijele pare podigne se u zrak na stotinu pedeset metara visine, u potpunosti ga sakrivši. Para je ostala lebdjeti tridesetak sekunda, a potom se lijeno spusti i rasprši. Orionje nestao. Široka kružna mrlja ulja i plutajućih ostataka označavala je njegov grob. Potonuo je, povučen vlastitim teretom. Na palubi Bloodhonda euforiju proguta grobna tišina, koju je fijuk vjetra pun čežnje još više naglašavao. Osam dugih sati Charles Little je pokušavao svladati oluju bijesa i mržnje: da ne poludi, i da se odupre ubilačkom nagonu i krene svojim brodom na njemačku krstaricu i umre poput Oriona. Odmah za Orionovim potonućem, Bluecher je naglo smanjio brzinu i krenuo prema jugu. Još uvijek u plamenu, plovio je šepajući poput ranjenog lava. Zastava za borbu bila je poderana i crna od dima. Čim je prošao, Bloodhoundpromijeni smjer plovidbe, zrcalivši se na ogledalu mora, koje je još uvijek bilo istočkano ostacima i mrljama ulja. Nije bilo preživjelih s Oriona; svi su bili mrtvi. Bloodhound se približi te krene tragom njemačke krstarice, a mržnja koja je izvirivala iz razarača bila je tako snažna, tako nabijena da je mogla stići Bluecher poput fizičke snage i uništiti ga. No s izvidnice na palubi Charles Little je promatrao dim i plamen na palubi Bluechera kako se svakog trena sve više smanjuju, znak da ih je protupožarna postrojba držala pod kontrolom, sve dok se i posljednja nit dima ne stanji i rasprši. «Požar je ugašen», reče glavni kormilar, ali mu Charles ne odgovori. Nadao se da će se vatra proširiti do donjih dijelova broda i da će Bluecher eksplodirati i biti uništen kao što je bio uništen i Orion. «Ne plovi više od šest čvorova. Orion ga je vjerojatno pogodio u stroj.» Časnik nastavi prepun nade: «Kladim se da je najveća šteta ispod palube. Uz ovakvu brzinu možemo očekivati da će nam se Pegasus i Rewance do sutra u podne pridružiti. Tada se Bluecher neće moći izvući.» «Da», promrmlja Charles. Pozvani putem radiosatnice s Bloodhonda, Pegasus i Rewance, dvije teške krstarice sjeverne eskadre, spuštale su se svom brzinom duž istočne obale Afrike, nastojeći preploviti više stotina milja mora koje ih je dijelio od razarača. «Kyller, pitaj strojara kako stoje stvari.» Ništa na mirnom licu Von Kleinea nije odavalo njegovu zabrinutost. Noć se približavala, a u mraku je čak i mali, krhki razarač predstavljao opasnost. Posvuda, minutu za minutom, sa svih strana na moru, opasnost se približavala. Prije sumraka trebali su popraviti lijevi stroj: bilo je to pitanje života ili smrti; bila mu je potrebna brzina da si otvori prolaz, prema jugu, kroz engleske

snage koji su ih proganjale: prema jugu, gdje ih je Esther čekala da bi im pružila potporu, opskrblivši ga streljivom i gorivom, čije su se zalihe drastično smanjile. Tada će Bluecher postati ponovno snažan. No, prije svega morao je dobiti na brzini. «Kapetane.» Kvller je ponovno bio pored njega. «Lochtkamper kaže da je popravio dovod za ulje glavnog ležaja. Skinuo je oštećeni ležaj, a osovina je neoštećena. Sada montira nove košuljice ležaja. Brzo će popraviti kvar.» Von Kleine sije zamislio polugole ljude, masne do lakta crnom mašću, znojne od topline u prostoru u kojem su radili. «Koliko vam vremena treba?», zapita. «Obećao je maksimalnu brzinu oba stroja za dva sata, kapetane.» Von Kleine uzdahne od olakšanja i okrene se prema engleskom razaraču koji ga je slijedio poput sjene. Osmijeh mu se pojavi na usnama. «Nadam se, prijatelju moj, da si hrabar muškarac. Nadam se da se nećeš moći svladati kad budeš vidio kako povećavamo brzinu i da ćeš me stoga noćas pokušati napasti svojim torpedima. Tako ću te moći uništiti da ne osjećam više tvoj prijeteći pogled uperen u mene.» Govorio je tako tiho i polako da su mu se usne jedva pomicala. Potom se obrati Kvlleru: «Provjerite sve topove i izvijestite me.» «Da, gospodine.» Von Kleine se približi kuriru. «Časniče topništva», reče. «Želim da topove na kupoli X nabiju raketama za osvjetljavanje.» Nastavljao je s izdavanjem zapovijedi potrebnih za noćnu akciju i završi: «Neka se topnici odmore. Nahrani ih. Od sumraka na dalje morat će biti na svojim borbenim mjestima.» «Kapetane!» Iznenadni poziv trgne kapetana Charlesa Littlea koji prevrne šalicu tople čokolade. Bio je to prvi trenutak odmora koji si je uspio priuštiti cijeli dan i prekinuo ga je nakon tek deset minuta. «Što je?» Širom otvori vrata nautičke sobe i potrči na palubu. «Bluecherova brzina se brzo povećava.» «Ne!» Bio je to preoštar udarac i Charles nije mogao zadržati svoj uzvik prosvjeda. Požuri do kurira. «Časnik topništva. Gdje se nalazi protivnički brod?» Trenutak tišine, a potom odgovor. «Određivanje pravca, nulanula. Udaljenost jedanpetnula. Brzina sedamnaest čvorova.» Bilo je točno. Bluecher je ponovno plovio svom brzinom, sa svim topovima ispravnima. Orion se uzalud žrtvovao. Charles prođe dlanom ruke po ustima i osjeti bodljivu bradu ispod prstiju. Pod preplanulim licem bio je blijed od napetosti i napora. Oči su mu bile okrvavljene i uokvirene plavim kolutima, s malim žutim lopticama u uglovima kapaka. Čuperak kose koji mu je virio iz kape bio je slijepljen na čelu od morske vode. Dok je gledao u sve veći mrak, luda želja za borbom koja je cijeli dan prijetila da će ga preplaviti, polako se penjala iz dubine njegovog bića, i on se ni najmanje ne potruđi da je potisne. «Glavni kormilaru, približi se za četvrt milje. Strojevi punom parom dalje.» Telegraf strojeva se oglasi i Bloodhoundse okrene poput konja za polo. Trebat će mu pola sata da dostigne maksimalnu brzinu, a tada će mrak biti potpun. «Svi na svoja borbena mjesta.» Charles je htio napasti u to vrijeme mraka prije nego što se mjesec pojavi. Na brodu su odjekivali znakovi za uzbunu i ne skrenuvši pogled s crne točkice na obzoru, koji se sve više mračio, Charles poslušao izvješće koje je dolazilo do njega, sve dok ne začuje ono što je čekao. Dovidenja a paklu «Torpeda su spremna, kapetane!» Tada se okrene i ode do kurira: «Torpeda», reče. «Nadam se da ću vam dati mogućnost da vas ispale na Bluechers lijeve strane i ravno. Približit ću se što više.» Ljudi koji su se okupili oko njega na palubi čuli su njegove riječi što više i shvate da su osuđeni na smrt. Henry Sargent se bojao. Prekopao je džep sve dok nije pronašao mali srebrni križ koji mu je dala Lvnette. Bio je mlak od topline njegova tijela i čvrsto ga stisne. U mislima se prisjeti Lvnette s rukama oko vrata kako skida srebrni lančić s križem koji joj je visio između grudi. Dok ga je pokušavala skinuti, klečeći na krevetu ispred njega, lančić se zapleo u sjajni vodopad njene kose. On se nagnuo prema njoj da bi joj pomogao, a ona ga je zagrlila, prislonivši njen golemi trudnički trbuh na njegov. «Neka te Bog čuva, dragi moj», šapnula mu je. «Molim Boga da mi se vratiš živ i zdrav.» A sada se bojao za nju i svoju kćer koju nikada nije vidio. «Zadrži smjer plovidbe, prokletniče!», reče otresito Herbertu Crveni, kormilaru. «Da, gospodine», odvrati Cryer uz malo uvrijeđenosti u glasu. Nitko nije mogao držati smjer Bloodhonda kad je ovaj sjekao valove takvom brzinom. Trebao ga je puštati, nešto prije nego što je osjećao

kormilo. Primjedba je bila nepoštena, izrečena iz straha i napetosti. Smiri se, prijatelju, odvrati Herbert u sebi. Nećeš biti jedini koji će propasti. Stisni zube poput časnog džentlmena. U tim svojim neizrečenim odgovorima svojim časnicima Herbert Cryer je bio nenadmašiv. Služili su izvrsno kao izljevi negodovanja i potisnutih osjećaja, a sada je kormilar postao čak i liričar od straha. «Dodite s nama na Romeov brod, na putovanje bez povratka prema slavi!» Posada je dodijelila taj nadimak kapetanu Littleu zbog njegova glasa velikog zavodnika. «Dodite s nama. Idemo povući vraga za rep, dok Charles ljubi njegovu kćer.» Herbert pogleda prema svome kapetanu uz osmijeh iskrivljen od straha. Charles Little ga ugleda i krivo protumači isti slijepi bijes koji je i njega proždirao. Dvojica se osmjehnu jedan drugome uopće se ne shvaćajući, a potom još jedan snažan trzaj Bloodhounck privuče Herbertovu pažnju. Charles se također bojao; bojao se da ne otkrije vlastitu slabost. No, taj strah pratio ga je cijeli život, i šaptao mu: «Više, moraš učiniti više. Moraš biti bolji, brži, veći od ostalih ili će te ismijati. Ne smiješ nikad odustati: nikad, čak ni na tren. Ne smiješ odustati!» Ovaj strah bio je vječni pratitelj svake njegove pustolovine. Bio je uz njega i kad je imao trinaest godina tijekom lova na patku dok je pucao iz puške kalibra 12 i goleme suze boli slijevale su mu se polako niz obraze svaki put kad ga je nakon paljbe rukohvat puške udario u rame, a biceps dobio novu modricu. Bio je uz njega kad je ležao u blatu sa slomljenom ključnom kosti i šaptao mu: «Ustaj! Ustaj!» Natjerao ga je da ustane i ponovno ga vratio do živahnog konja na kog je opet uzjahao. Bio je toliko ovisan o glasu tog straha da je sada, kad mu se šćućurio uz njega, osjećao njegovu prisutnost i njegov krik u uhu: «Naprijed, pokaži tko si!» Charles nije imao drugi izbor nego da brod usmjeri protiv Bluechera i zaskoči ga poput sokola koji napada zlatnog orla. «Približavanje sprijeda bio je samo trik», reče sa sigurnošću Otto von Kleine zagledavši se u točku gdje su vitki obrisi engleskog razarača nestali u sjeni sumraka. «Sada se ponovno približava obali, a potom će nas proći s krme. Napast će nas s lijeve strane.» «Kapetane, moglo bi se raditi o dvostrukom triku», odgovori Kvller, sumnjičavim glasom. «Ne.» Von Kleine zaniječe glavom tako da mu se i zlatna brada zatresla. «Mora nas pokušati okrenuti protiv svjetla na posljednjem suncu sutona. Napast će s istoka.» Razmisli još tren naboravši čelo, i pokušavši predvidjeti protivničke namjere na šahovnici oceana. «Kyller, naznači mi njegovu rutu ako je brzina dvadeset i pet čvorova, približavanje četiričetvrti slijeva tri minute nakon što smo ga posljednji put vidjeli, trajanje puta od petnaest milja od naše krme i potom približavanje od četiričetvrti sprijeda. Ako zadržimo naš smjer plovidbe i brzinu, gdje će se nalaziti od nas za devedeset minuta?» Brzo računajući, Kvller riješi problem. Von Kleine je već u mislima provjerio sve prolaze računa. «Da», složi se s Kvllerovim rješenjem i već je imao spremne zapovijedi kojima je promijenio smjer plovidbe i brzinu na način da Bloodhound upadne u klopku. Ploveći svom brzinom Bloodhound je pramcem podizao val visok tri metra i trag koji je ključao pri prolasku još četvrt milje poput dugačke svjetlucajuće vrpce. Na brodu Bluecher sto pari očiju buljilo je u mrak nastojeći otkriti to svjetlucanje. Na jedva osvijetljenim kupolama, na palubi, u košu, na strojevima; cijela je njemačka posada krstarice čekala. Von Kleine je smanjio brzinu da bi smanjio trag i udaljio se od obale pod kutem od četrdeset pet stupnjeva. Htio je uhvatiti Engleza ukoso izvan dometa torpeda. Nekoliko članova posade ugledaju ga istovremeno: blijed, nestvaran, izgledao je kao da lebdi u moru obavijenim tamom, poput pera magle: Englezov trag. «Rakete za osvjetljavanje», zapovjedi suho Von Kleine topovima na čelu. Bio je uzburan blizinom engleskog razarača. Nadao se da će ga ugledati na većoj udaljenosti. Rakete su eksplodirale visoko iznad oceana šireći plavobijelu svjetlost tako jako, da su oči pekale od nje, ako bi ju netko izravno gledao. Na njihovoj svjetlosti površina mora bila je poput ebanovine, isprekidana valovima. Dva broda bila su osvijetljena kao na danjem svijetlu, dok su se kretali jedan prema drugome, već toliko blizu da su guste bijele zrake, dugačke milju, već ulazile jedna u drugu poput ruku sramežljivih ljubavnika. Brodovi ispale gotovo istovremeno, ali mali topovi Bloodhouncka od 4,7 palaca se

izgube u prasku Bluecherovih granata. Bluecher je ciljao ravno, s cijevima postavljenim paralelno s površinom mora. Prve granate bile su previsoke, a golemi projektili fjučali su iznad Bloodhound. Pri njihovom prolazu snažne zračne mase obore Charlesa Littlea i on udara u stup kompasa. Začuje lom slomljenih rebara ispod pazuha. Uz glas boli krikne zapovijed kormilaru. «Četiričetvrti ulijevo! Kreni ususret neprijatelju!, i Bloodhound se poput balerine okrene izravno prema Bluecheru. Druge granate krstarice još su uvijek bile previsoke, ali ovaj put bile su ispaljene uz potporu pomoćnog naoružanja i jedan projektil od dva kilograma prsne na kupoli iznad palube Bloodhouna, te proširi kišu sitnih zrnaca. Ubije na mjestu časnika palube, rastvorivši mu lubanju poput ljske jajeta. Časnik padne na palubu poprskan mlakom moždanom materijom. Jedno zrnce, golemo poput nokta, zarije se u lijevi lakat Herberta Crvera smrskavši mu kost. Pogodak mu oduzme dah i on odleti na kotač kormila. «Drži ga. Drži smjer!», zapovjedi kapetan Little nerazumno izgovarajući riječi. Herbert Cryer se ponovno uspravi i lijevom rukom pokuša pridržati kormilo da bi spriječio Bloodhoundovo tumananje, ali desnom rukom koja je nepomično visjela nije uspijevaio dobro kormilariti. «Hajde! Drži ga!» Ponovno začuje njegov glas i Cryer ugleda pored sebe Charlesa Littlea s rukama na kormilu kako mu pomaže da vrate Bloodhound na pravi smjer. «Da, gospodine» Cryer baci pogled na kapetana i ponovno ostane bez daha. Ovaj put od užasa. Jedno zrnce, oštro poput žileta, odrezalo je uho Charlesa Littlea, prerezavši mu potom obraz do kosti i otkrivši mu zube. Meso koje je visjelo bilo je natopljeno krvlju koja je izlazila iz nekoliko prerezanih vena. Dva ranjena muškarca za kormilom usmjere Bloodhound prema dugačkoj njemačkoj krstarici. Sada je more, osvijetljeno raketama, ključalo, uz kakofoniju njemačkih topova. Visoki stupovi bijele vode podizali su se veličanstveno na nekoliko trenutaka i ponovno padali ostavivši uzburkanu površinu mora prekrivenu pjenom. Bloodhound je nastavio svoju utrku sve dok odjednom nije udario o granitni zid. Prodrma se i podigne ispod njihovih stopala. Jedan projektil od devet palaca ga je pogodio u pramac. «Ulijevo.» Glas Charlesa Littlea odjeknuo je ljepljivo, natopljen krvlju koja mu je ispunjavala usta, i zajedno izvedu manevar. Ali Bloodhound e bio u agoniji. Projektil je smrskao pramac, lepezasto otvorio oklop. Crno more u noći ulazilo je u razarač koji je polako tonuo pramcem, dok se krma podigla, a kormilo gotovo više nije odgovaralo. Ali i u smrti razarač je očajnički pokušavao slušati. Približavao se obali, centimetar po centimetar, otežano, ali približavao se. Charles Little ostavi kormilo i ode teturajući prema zaštitnoj ogradi. Osjećao je težinu u nogama, zujanje u ušima zbog gubitka krvi. Čvrsto se uhvati za zaštitnu ogradu, pogledavši prema otvorima za torpeda ispod njega. Izgledali su poput niza golemih cigara te uz umorno uzbuđenje Charles opazi da je bilo još uvijek ljudi spremnih da ih upotrijebe, stisnutih iza oklopnih zaklona, čekajući da se Bloodhound približi da Bluecher bude ravno ispred njih. «Približi se, stari moj. Hajde! Budi dobar! Približi se!», grakne Charles ustima punim krvi. Još jedan projektil pogodi Bloodhound koji se još više podigne u krajnjoj agoniji. Možda je taj pokret, popraćen dovoljno jakim valom, bio dovoljan da ga približi još nekoliko metara. Upravo na putanji torpeda, osvijetljena vlastitim raketama, na tisuću metara udaljenosti nalazila se njemačka krstarica. Charles začuje mukli zvuk četiri cijevi koje su ispaljivale. Opazi četiri obrisa u obliku morskog psa kako sijekaju u vodi i četiri bijela traga kako se šire u formaciji, te začuje iza sebe pobjednički krik časnika podmorskog oružja. «Sva četiri torpeda izbačena, i to ravno prema meti!» Charles nikada nije vidio svoja torpeda kako pogađaju metu, jer je jedna od granata od devet palaca njemačkog broda pogodila palubu pola metra ispod njega. Na kratak, užasan trenutak našao se usred užarene peći poput sunca. Otto von Kleine gledao je eksploziju engleskog razarača. Narančasti, visoki plamen izlazio je iz broda, a gusta lopta crnoga dima kotrljala se oko same sebe, završivši u tmurnom oceanu poput cvijeta iz paklenih vrtova. Površina mora oko razarača bila je ispunjena ostatcima koji su padali poput kiše na sve strane i projektilima krstarice koja je i dalje ispaljivala granate. «Prekinite s paljbom», reče Von Kleine, ne odvajajući pogled s užasnog prizora uništenja koje

je stvorio. Iznad njega prsne još jedna raketa za osvjetljavanje i Von Kleine približi ruku očima zaštitivši ih od jake zasljepljujući svjetlosti. Bio je kraj i osjećao je umor, nedostatak energije, fizičku slabost, nervozu, iznemoglost od napora koji ga je preplavio nakon zadnja dva dana i dvije noći neprekidne napetosti. Bio je tužan: tužan zbog tih hrabrih ljudi koje je ubio i zbog užasnog uništenja čiji je on bio stvoritelj. Držeći ruku na očima htjede dati zapovijed da vrata Bluecher na rutu prema jugu, ali prije nego što je progovorio, prekine ga divljački krik izvidnice. «Torpeda! Blizu su, ispred nas!» Von Kleine je dvojio nekoliko sekundi. Opustio se, prepustivši se utrnulosti koja mu je ispraznila mozak. Borba je bila gotova i njemački kapetan si je dopustio malo odmora, smanjivši oprez u tih posljednjih nekoliko očajničkih trenutaka. Morao je učiniti veliki fizički napor da bi došao k sebi, a u međuvremenu su torpeda s Bloodhonda u agoniji sjekla more da bi ga osvetila. Konačno se Von Kleineu ponovno vrati lucidnost. Potrči prema zaštitnoj ogradi i na svjetlosti raketa ugleda blijede svjetlucave tragove četiriju torpeda. Na tamnoj podlozi vode izgledala su poput repova zvijezda repatica na noćnome nebu. «Kormilo sasvim ulijevo. Strojevi unatrag!», krikne glasom u kojem se osjećala zabrinutost. Osjeti kako se brod naglo pomaknuo nad golemim vijcima koji su pokušavali izbjeći torpeda. Ostao je uz zaštitnu ogradu, očajan, proklinjući samoga sebe. «Trebao sam to predvidjeti. Trebao sam znati da će ih razarač izbaciti!, te pogleda nemoćno u četiri bijela traga koja su mu se velikom brzinom približavala. U posljednji tren osjeti olakšanje. Tri od četiri engleskih torpeda će zasigurno promašiti metu. Proći će ispred pramca Bluechera. A možda je postojala i mogućnost da izbjegnu i četvrto. Stisne čvrsto prstima ogradu na palubi, gotovo ostavivši trag u metalu. Srce mu je lupalo u grlu u gušilo ga. Bluecher se polako odmicao. Da je barem dao zapovijed pet sekunda ranije. Torpedo pogodi Bluechera metar ispod crte gaza, ravno u kobilicu broda. Eksplozija podigne brdo bijele vode na pedeset metara visine, a protuudarac je bio toliko snažan da su Otto von Kleine i njegovi časnici završili na podu. Von Kleine se otežano podigne na koljena i pogleda prema pramcu broda. Tanak veo morskih kapljica, poput biserne prašine na svjetlosti raketa, obavio je Bluecheri dok je on promatrao, polako se raspršio. Borili su se cijelu noć da zadrže Bluecher na vodi. Zatvorili su sve otvore čeličnim vratima od pet palaca i iza tih vrata zatvore i trideset njemačkih mornara čija su se borbena mjesta nalazila na pramcu. S vremena na vrijeme, u žurnoj aktivnosti te noći Von Kleine si je zamišljao trideset mornara koji su plutali s licem prema dolje u preplavljenim dijelovima broda. Dok je posvuda odzvanjala buka pumpa koje su oslobađale brod od stotine tona morske vode koja je ulazila, Von Kleine je zajedno s časnikom stroja i časnikom za havarije sastavio listu šteta na Bluecheru. U zoru su se, tmurni, sastali u nautičkoj sobi. «Koju mi jačinu možete osigurati, Lochtkamper?», zapita Von Kleine časnika stroja. «Koju god želite.» Ljubičasta masnica prekrivala je polovicu lica na mjestu gdje se udario u ventil za paru kad ih je torpedo pogodilo. «No, budemo li plovili više od pet čvorova, prostor prepun vode na pramcu neće izdržati snagu mora.» Von Kleine okrene stolac i pogleda u drugog časnika. «Koje popravke možete izvršiti na brodu?» «Nijedan, kapetane. Učvrstili smo zidove te zatvorili otvore što smo bolje mogli. No, ne mogu izvršiti ni jedan popravak ispod crte gaze na otvorenome moru. Moramo ući u neku luku.» Von Kleine se nasloni na naslon stolca, sklopi oči i razmisli. Jedina prijateljska luka u krugu od šesto milja bila je Dar Es Salam, glavni grad njemačkog dijela istočne Afrike, ali je dobro znao da su je Englezi nadzirali, i odmah je odbaci s popisa mogućih zaklona. A otok? Zanzibar? Seichelles? Mauritius?. Pripadali su neprijateljskim teritorijima, bez sidrišta zaštićenih od bombardiranja engleskih divizija. A rijeke? Zambezi? Ne, nalazio se na portugalskom teritoriju, plovnom samo nekoliko milja. Odjednom otvori oči. Postojalo je idealno sklonište na njemačkom teritoriju, u koje je i brod veličine poput Bluechera moglo stići, na svega dvadeset milja udaljenosti. Sklonište koje ga je štitilo od mogućih napada s kopna, a osim toga mogao je računati na njemačkog komesara da bi dobio hranu, radnu snagu i zaštitu. «Kyller», reče. «Naša nova ruta je izvor rijeke Kikunvja, u delti

rijeke Rufiji.» Pet dana kasnije Bluecher je uplovio u najsjeverniji kanal delte rijeke Rufiji, napredujući otežano poput šepave stonoge. Bio je crn od dima borbe, njegova oprema visjela je oštećena, i bio je prepun rupa od projektila. Pramac je bio deformiran, a more je vladalo u donjim dijelovima broda i izlazilo potom iz užasnih razrezotina na oklopu. Pri njegovu prolazu šume koje su rasle uz kanal izgledale su kao da ga primaju u zagrljaj dobrodošlice. Spuste u vodu dvije brodice koje su plovile ispred njega, poput malih, marljivih vodenih kukaca, da bi provjerile kanal i potražile mjesto na kojem su se mogli usidriti. Nastavivši svojom sporom i vijugavom plovidbom, Bluecher je sve više ulazio u divlje područje delte. Na mjestu gdje su vode Rufiji oblikovale duboku usjeklinu između dva otoka, stvarajući prirodni molo s obje strane, krstarica se zaustavi da se odmori. Hermann Fleischer brisao si je lice i vrat ubrusom, a potom se zagleda u mokru tkaninu. Bože, kako je mrzio ovo područje oko rijeke Rufiji. Čim bi došao na tu vlažnu i smrdljivu toplinu, započinjao bi se znojiti kroz sve pore kao da se ispod njegove kože otvorilo na tisuće malih slavina. Kad je mislio na mogućnost produženog boravka na ovim prostorima, osjećao je u sebi mržnju prema svemu i svima, no pogotovo prema tom mladiću koji je stajao pored njega na pramcu parobroda. Hermann ga pogleda. Izgledao je svježije kao da šeće Alejom Unter den Linden usred lipnja. Njegova tropska odora je, za razliku od Hermannove vlažne i zgužvane, bila zasljepljujuće bijela i suha, bez i jednog nabora. K vragu, ponovno će dobiti osip; osjeti svrbež i počese se teška srca, a potom se svlada vidjevši da se poručnik broda osmjehuje. «Jesmo li još uvijek daleko od Bluecherah, a potom, kao da se predomislio, upotrijebi prezime časnika bez njegova čina. «Kad ćemo stići, Kyller?» Uvijek je dobro podsjetiti ga da je on, Fleischer, što se čina tiče, znatno iznad Kvllera. «Nakon sljedećeg zavoja, komesare.» Kvllerov glas bio je lijen i Fleischeru padne na um pjenušac i opereta, šale u društvu i lov na divlju svinju. «Nadam se da je kapetan Von Kleine poduzeo sve mjere opreza da bi obranio svoj brod od mogućeg neprijateljskog napada?» «Brod je na sigurnom«, reče Kvller i prvi put u njegovom glasu osjeti se treptaj koji Fleischer odmah primijeti. Osjeti se u prednosti. Otkako su se susreli na mjestu gdje Rufiji utječe u Ruhahu prije dva dana, Hermann je neprekidno bockao poručnika ne bi li otkrio njegovu slabu točku. «Recite mi, Kyller», a glas postane intimniji. «Neka ostane među nama, naravno, no, mislite li da je kapetan Von Kleine zaista u stanju upravljati situacijom? Želim reći, ne mislite li možda da bi netko drugi mogao imati više uspjeha?» Ah! Da! Evo, to mu je slaba točka! Pogledaj kako crveni, pogledaj ga kako se zarumenio od bijesa na tim svježim preplanulima obrazima. Prvi put je Hermann Fleischer bio u prednosti. «Komesare Fleischeru», Kvller je odgovorio sasvim mirno, ali Hermann se naslađivao začuvši ton njegova glasa. «Kapetan Von Kleine je najspretniji, najsposobniji i najhrabriji časnik kojem sam ikada imao čast služiti. Osim toga, pravi je gospodin. «Zaista?», zareži Hermann. «Zašto se onda takav uzorit čovjek skriva na Rufiji sa stražnjicom punom rupa?» Zabaci glavu i pobjednički se nasmije. «U nekom drugom trenutku, gospodine, i u drukčijim okolnostima, zamolio bih vas da povučete što ste rekli.» Kvller mu okrene leđa i ode do zaštitne ograde zagledavši se ispred sebe dok je brodice otkrivala isti prizor tamne vode i šume. «Evo Bluechera», reče Kvller ne okrenuvši glavu. Nije se vidjelo ništa osim vode, i šumu na obali. Dok je tražio pogledom, osmijeh na Hermannovom bucmostom licu nestane, i zamijeni ga grimasa, kada shvati da se časnik šalio s njime. Zasigurno ni jedna krstarica nije bila usidrena na Rufiji. «Poručniče.», započne ljutito, no suzdrži se. Kopno je bilo podijeljeno uskim kanalom, širokim stotinjak metara koji je opasavala šuma s obje strane. Zagleda se u njega ne shvaćajući, sve dok odjednom, ispod mreže grana stabala ne ugleda neodređene obrise kupola i nadgradnje broda. Krinka je bila zadivljujuća. Na tristo metara udaljenosti Bluecher je bio neprimjetan. Mjehurići su se polako penjali u tamnoj vodi, koja je izgledala ljepljiva poput toplog meda i pucketali na površini istočkanj bijelom pjenu. Kapetan Von Kleine se naginjao nad zaštitnom ogradom na pramčanoj nadgradnji Bluechera i pozorno promatrao vodu, pokušavajući pročitati svoju budućnost na tmurnom ogledalu rijeke

Rufiji. Čekao je tako već barem dva sata, pušeći mirno male, crne cigare i s vremena na vrijeme mijenjajući položaj. Iako mu se tijelo odmaralo, mozak je radio prerađujući neprekidno projekte. Nanizao ih je u mislima kako bi bio siguran da nije ništa zaboravio. Skupina od šest mornara otišla je na petnaest milja prema dolini s brodicom do ulaza u deltu. Bili su utaboreni na visoravni koja je gledala prema kanalu i nadzirali su more u slučaju da se pojavi engleska eskadra i blokira deltu. Dok je plovio kanalom, Bluecher je za sobom puštao posljednje kuglaste mine. Nijedan engleski brod neće ih moći slijediti. A što se tiče napada s kopna, koji je bio vrlo malo vjerojatan, Von Kleine je postavio obrambeni sustav oko Bluechera. Polovica njegovih ljudi nalazila se na kopnu, raspršeni na takav način da stražare nad svakim mogućim ulazom u kanal. Organizirao je i skupine ljudi raspršivši ih po šumi i postavivši mitraljeze Maxim, sagrađivši i naoružavši primitivne utvrde od debela stabala na kopnu i organiziravši sustav za komunikaciju. Sad je bio spreman. Nakon dugih rasprava sa časnikom liječnikom, Von Kleine se pobrinuo da zaštiti zdravlje svojih ljudi. Zapovjedio je da pročiste vodu, da paze na higijenu, da svakodnevno svatko dobije pet grama kinina i pedeset drugih mjera koje su trebale spriječiti bolesti i držati visoko raspoloženje među posadom. Dao je popisati sve namirnice i time se uvjerio da je, uz malo pažnje, mogao na ovaj način izdržati još četiri mjeseca. Nakon toga će biti primoran živjeti od ribolova, lova i racija. Poslao je Kvllera da se poveže s njemačkim komesarom i da od njega potraži potpunu potporu. Potrošio je četiri dana da sakrije Bluecheri organizira radionicu na palubi pod nadstrešnicom koja je štitila od sunca ljude koji su mogli raditi na ugodniji način. Sada je konačno započeo s potpunim procjenjivanjem šteta na li Bluecheru ispod plovne linije. Iza sebe začuje dočasnika kako zapovijeda skupini za vitlom. «Podignite ga, polako.»^{TM} Pomoćni stroj se uključi i vitlo zacvili. Von Kleine se nagne nad zaštitnu ogradu i usredotoči se na površinu vode. Golemi konop i zračna cijev su se ravnomjerno pomicali, a potom se odjednom površina nabrekne i pojavi se tijelo ronioca privezanog uz konop. Odjeven u crnu sjajnu gumu, s tri golema mjedena oka koja su se sjajila poput morskog čudovišta, podignu ga ponovno i oprezno na palubu. Dva mornara mu potrče ususret i skinu teški šljem koji otkrije glavu Lochtkampera. Golemo lice, spljošteno i označeno poput pitbula, izgledalo je još teže od uobičajenog, a izraz lica još bolniji. Pogleda kapetana i zavrti lagano glavom. «Dođi u moju kabinu čim I budeš spreman», reče Von Kleine i udalji se. «Čašicu konjaka?», ponudi Von Kleine. «Rado, kapetane.» Lochtkamper se nije uklapao u elegantan prostor Von Kleineove kabine. Njegove ruke koje su dohvatile čašu bile su velike, s jagodicama punim ožiljaka, a koža mu je bila prepuna crnih brazda od ulja i prljavštine. Kad je sjeo, izgledalo je kao da mu noge imaju previše koljena. «Dakle?», zapita Von Kleine i Lochtkamper mu iznese izvješće. Govorio je deset minuta, a Von Kleine ga je polako slijedio labirintom tehničkih termina, kojima je s vremena na vrijeme dodavao i čudne prostote. U trenutcima duboke usredotočenosti poput ovog Lochtkamper se vraćao uličnom žargonu rodnog Hamburga i Von Kleine nije mogao sakriti osmijeh čuvši kako je «taj vrag od torpeda silovao brod probivši oklop i definitivno mu sjebao nevinost». Lochtkamper je to opisivao kao da priča o silovanju u nekom kupleraju tijekom tučnjave subotnje večeri. «Možeš li to popraviti?», konačno zapita Von Kleine. «Morat ćemo skinuti sav oštećeni oklop, podignuti ga na palubu, zavariti i ponovno oblikovati. Ali, i na taj način, nedostajat će nam stotinu pedeset prljavih četvornih metara oklopa, kapetane.» «Artikl koji je vrlo teško pronaći na delti rijeke Rufiji», reče Von Kleine zamišljeno. «Da, gospodine. «Koliko ti je vremena potrebno, ako nabavim lim?» «Možda dva mjeseca.» «Kad možeš započeti?» «Odmah, kapetane. «Učini to», reče Von Kleine i Lochtkamper isprazni čašu, pucne usnama i ustane. «Izvrstan konjak, kapetane», reče i iziđe vukući se iz kabine. Promatrajući golemi ratni brod Hermann Fleischer procjenjivao je štete koje je pretrpio tijekom borbe sa znatiželjom neznalice. Vidio je otvore uzrokovane Orionovim projektilima, crne tragove na mjestima gdje je buknuo požar, neravnomjerna oštećenja i rupe u brodu. Potom spusti pogled na

pramac. Na nekoliko metara od vode visjeli su kavezni prepuni mornara osvijetljenih plavkastim plamenom njihovih aparata za zavarivanje. «Sveti Bože, koja šteta!», reče sadistički. Kvller nije odgovorio na njegovu provokaciju. Govorio je kormilaru kako će se približiti ljestvama na Bluecheru. Čak ni prisutnost toga znojnog bezobraznika Fleischera nije mu mogla pokvariti povratak kući. Za Ernsta Kvllera Bluecher je bio dom u najintimnijem smislu te riječi: sadržavao je sve što je za njega vrijedilo u životu, uključujući i čovjeka kojemu je bio privržen više nego sin. Naslađivao se unaprijed osmijehu i riječima pohvale kapetana Von Kleinea što je ponovno dobro obavio još jedan zadatak. «Ah, Kvller!» Von Kleine ustane od pisaćeg stola i krene ususret časniku. «Već si se vratio? Jesi li pronašao Fleischera?» «Čeka vas vani, kapetane.» e «Dobro. Vrlo dobro. Neka ude.» Hermann Fleischer se zaustavi na pragu kabine i ogleda se sumnjičavo oko sebe. Njegov mozak je automatski pretvarao namještaj u njemačke marke. Tepisi su bili od plave, crvene i zlatne svile, stolci presvučeni tamnom kožom, a sav namještaj od skupocjenog drva, uključujući i zidove od mahagonija. Gornji dijelovi lusteri bili su od mjedi, a čaše u vitrini sjajile su se poput dijamanta uz boce s imenima velikih kuća iz Champagne, Alsace i Rajne. Ispred pisaćeg stola nalazio se portret dviju žena, ulje na platnu: obje su bile izrazito plave kose i predivne, i bilo je jasno da se radilo o majci i kćeri. Okrugla brodska okna bila su prekrivena baršunastim zastorima zelene boje šume, ukrašenim zlatnim nitima. Hermann zaključuje da je grof vjerojatno bogat. Gajio je privrženo poštovanje prema bogatstvu koje je bilo očito iz načina na koji mu se približi, uspravi se i udari petama te uvuče trbuh. «Kapetane, došao sam čim sam primio poruku.» «Zahvaljujem vam, komesare», odvrati Von Kleine. «Želite li nešto popiti?» «Čašu piva i.» Hermann se dvoumio, zasigurno se na Bluecheru nalazilo negdje malo bogatstvo rijetkih jela,« i nešto za jelo. Nisam jeo ništa od podneva.» Sada je prošlo već pola popodneva. Von Kleine nije vidio ničega čudnog u samo dva sata provedena bez jela, no, svejedno izda zapovijedi svome pomoćniku dok je otvarao bocu piva za gosta. «Moje čestitke na vašoj pobjedi nad engleskim brodovima, kapetane. Veličanstveno, zaista veličanstveno.» Udobno zavaljen u kožnoj fotelji Fleischer je bio zaposlen u brisanju znoja s vrata i lica, a Kvller se cinično osmjehne osjetivši promjenu u njegovu govoru. «Pobjeda koju smo skupo platili», promrmlja Von Kleine pruživši čašu Fleischera. «A sada mi je potrebna vaša pomoć.» «Naravno! Samo pitajte.» Von Kleine ode do pisaćeg stola, sjedne i povuče prema sebi snop zabilježaka. Iz kožnih korica izvuče naočale sa zlatnim okvirom i natakne ih na nos. «Komesare.», započne, ali Fleischer ga više nije slušao. Nakon što je neupadljivo pokucao na vrata, njegov pomoćnik se vratio s velikim pladnjem prepunim hrane. Položi ga na stol, pored fotelje u kojoj je Fleischer bio zavaljen. «Sveta Marijo, majko Božja!», prošapće Hermann sjajnim očima i nove kapi znoja orose mu gornju usnu. «Dimljeni losos!» Ni Von Kleine, ni Kvller nikada nisu vidjeli Hermannova Fleischera dok jede. Sada im se pružila prilika za to, ostavši u začuđenoj tišini. Bio je pravi specijalist koji se spretno predavao jelu. Nakon nekog vremena Von Kleine ponovno pokuša privući Hermannovu pažnju, zakašljavši se i šušteći snopom papira sa zabilježkama, ali komesarovi mali jecaji naslade i dahtanje nisu prestajali. Von Kleine baci pogled na svog časnika podignuvši jednu plavu obrvu i Kvller se osmjehne u nelagodi. Bilo je kao da gledaju muškarca za vrijeme orgazma, u tako intimnom trenutku, da je Von Kleine bio primoran upaliti si cigaru i usredotočiti svoju pažnju na portret supruge i kćeri na drugoj strani kabine. Duboki uzdah naznači vrhunac Hermannova užitka i Von Kleine ga pogleda. Bio je udobno zaronjen u kožnu fotelju, a sanjarski osmijeh lebdio mu je na crvenom licu. Pladanj je bio prazan i uz slatku tugu kao da se prisjeća izgubljene ljubavi, Hermann podigne i posljednji komad ružičastog mesa te ga približi ustima. «Bio je to najbolji losos kojeg sam ikada jeo.» «Drago mi je da vam je prijalo.» Von Kleineov glas se lagano izmijenio. Hermannov golemi tek pomalo ga je odbijao. «Mogu li vas zamoliti za još jednu čašu piva, kapetane?» Von Kleine klimne glavom prema Kvlleru, koji ponovno natoči pivo u Fleischeraovu čašu.

«Komesare, trebat će mi barem stotinu pedeset četvornih metara lima debljine tri centimetra. Želim da mi ga pribavite u roku od šest tjedana», reče Von Kleine i Hermann Fleischer prasne u smijeh kao da sluša bajku o vilama i vješticama, a potom odjednom primijeti oči Von Kleinea. i naglo ušuti. «U luci Dar Es Salama nalazi se Rheinlander, brod koji su Englezi opkolili», nastavi Von Kleine tihim i jasnim glasom. «Vi ćete otići tamo što je prije moguće. Poslat ću vas u pratnji jednog od mojih časnika, koji će se pobrinuti da izvuku Rheinlander na suho i rastave brod. Potom ćete se vi pobrinuti da lim stigne do nas.» «Ali, Dar Es Salam je udaljen stotinu kilometara!» Hermann je bio prestravljen. «Po karti mornarice ukupno je sedamdeset pet kilometara», ispravi ga Von Kleine. «Lim zasigurno ima tisuće i tisuće kilograma!», usklikne. «U njemačkom dijelu istočne Afrike ima na stotine tisuća domorodaca. Siguran sam da ćete ih uspjati nagovoriti da budu nosači.» «Cesta je loša, a osim toga skupina neprijateljskih razbojnika neprekidno pljačka sjeverne predjele, to su oni isti banditi kojima ste dozvolili da pobjegnu na ovoj rijeci.» Uzburan, Fleischer se ustao iz fotelje i sada je golemi prst uperio prema Von Kleineu. «Vi ste im dozvolili da pobjegnu. Sada pljačkaju po cijeloj provinciji. Pokušam li organizirati karavanu iz Dar Es Salama do vas, s nosačima koji se kreću vrlo sporo, saznat će za nas prije nego što budemo prešli pet kilometara. To je ludost, neću to učiniti.» «Onda birajte.» Von Kleine se osmjehne samo usnama. s «Engleske razbojnike, ili plotun za egzekuciju na palubi ovoga broda.» «Što želite reći?», urlikne Fleischer. «Želim reći da ovo nije molba, već zapovijed. Ako odbijete, odmah ću sazvati vojni sud.» Von Kleine izvuče zlatni sat i pogleda koliko je sati. «Možemo srediti sve formalnosti i strijeljati vas prije zalaska sunca. Što misliš o tome, Kyller?» «Morali bismo se požuriti, kapetane. No, mislim da ćemo uspjati.» Kad je guverner Mozambika ponudio Flynnu čin kapetana portugalske vojske, dogodio se bijedan prizor. Flynn je bio uvjeren da zavrjeđuje barem čin pukovnika. Zaprijetio je da će prekinuti poslovnu suradnju. Guverner mu je na to odgovorio ponudivši mu čin majora i dao znak svome pomoćniku da ponovno natoči piće u Flynnovu čašu, koji je prihvatio obje ponude, prvu s rezervom. To se dogodilo prije sedam mjeseci, nekoliko tjedana nakon masakra u Lalapanziju. Otada je Flynnova vojska, koja se sastojala od stotinjak domorodaca kojima je on zapovijedao, Sebastiana i Rose Oldsmith, djelovala gotovo neprekidno na njemačkom teritoriju. Upali su u skladište Songea gdje je Flynn zapalio petsto tona šećera i gotovo tisuću tona ječma koji su trebali biti prevezeni u Dar Es Salam gdje su ih guverner Schee i pukovnik Lettow von Vorbeck očajnički trebali za vojsku koju su skupljali u obalnom području. Uspjeli su ostvariti još jedan uspjeh kada su postavili klopku skupini od trideset kolonijalnih vojnika pored rijeke, i uništili je. Flynn je oslobodio tristo mladih novaka domorodaca koje su kolonijalni vojnici pratili, i savjetovali su im da se vrate u naselja iz kojih su došli, a kao potpora njihovom bijegu mogli su poslužiti leševi ostavljeni duž riječne obale. Osim što su prekinuli sve telegrafske veze i minirali željezničku prugu gdje god su je susretali, pokušali su još tri upada s nesigurnim ishodom. Dva puta su zarobili kolone nosača prepunih hrane za njemačke snage koje su se skupljale. Oba puta u bijeg ih je natjeralo njemačko pojačanje koje je nosačima pohitalo u pomoć. Treći pokušaj bio je potpuni promašaj, a još ih je više pekao jer su za dlaku izbjegli zarobljavanje komesara Fleischera osobno. Štafete koje su bile dio Flynnova informativnog sustava donijele su vijest da je Hermann Fleischer sa skupinom kolonijalnih vojnika otišao iz Mahengea i kretao se prema rijekama Rufiji i Ruhahi. Tamo su isplovili parobrodom i nestali u delti rijeke Rufiji na čudan način. «Što plovi uzvodno, mora i nizvodno», reče Flynn Sebastianu. «A tko plovi nizvodno rijekom Rufiji može i uzvodno. Isplovit ćemo do Ruhaha i sačekati povratak Herr Fleischera.» Nitko ne prosvjeduje, ni Sebastian, ni Rosa. Sporazumjeli su se bez mnogo riječi: Flynnova je vojska prije svega imala zadatak da ih osveti. Na grobu djevojčice izrekli su zakletvu, i sada su se borili ne toliko zbog osjećaja dužnosti, ili domoljublja, koliko zbog žarke želje za osvetom. Htjeli su život Hermanna Fleischera kao djelomičnu zadovoljštinu za život Marije Oldsmith. Krenu prema

rijeci Ruhahi. Kao što se često događalo tih dana, Rosa se nalazila na čelu kolone. Samo dugačka pletenica tamne kose koja joj je visjela na leđima ukazivala je na to da je žena, jer je na sebi imala košulju i hlače kaki boje koje su skrivale izražene bokove. Hodala je brzo, a nabijeni Mauzer koji je nosila na ramenu udarao joj je lagano o bok pri svakom koraku. Toliko se izmijenila da se Sebastian osjećao izgubljenim. Nova tvrda linija usana, oči koje su se sjajile tmurnim sjajem, glas koji je izgubio vedrinu. Rijetko je govorila, ali kad je to činila, i Flynn i Sebastian su bili primorani slušati je s poštovanjem. Ponekad, slušajući taj monotoni glas, Sebastian bi osjetio trnce užasa. Stigli su do pristaništa na Ruhahi sačekavši povratak brodice. Stigla je nakon tri dana, uz prigušeno dahtanje stroja. Kad se pojavila iza meandra rijeke, brzo ploveći prema drvenom molu, oni su čekali. «Evo ga!» Sebastianov glas bio je nabijen osjećajima kad prepozna golemu sivu pojavu na pramcu. «Ta svinja, ta prokleta svinja.» Nabije pušku. «Pričekaj!» Rosa ga rukom dohvati za njegovu prije nego što je mogao podići pušku i prisloniti rukohvat uz rame. «Mogu ga pogoditi odovud!», prosvjeduje Sebastian. s «Ne. Hoću da nas vidi. Želim mu najprije reći. Želim da zna da mora umrijeti.» Brodica je plovila sporije sve dok se polako ne približi molu. Dva kolonijalna vojnika se iskrcavaju na kopno, te povuku za sobom konope za privezivanje kojima su zadržali brodicu dok je komesar stupao na tlo. Fleischer na trenutak zastane na molu pogledavši prema dolini. Ta je gesta trebala upozoriti Flvnna, no ne shvati njeno značenje. Potom komesar lagano slegne ramenima i otežano se popne na mol te krene dalje. «Reci svojim ljudima da bace puške u vodu», zapovjedi Flvnn na svom najboljem njemačkom podigavši se iz nakupine šaša pored mola. Hermann Fleischer se skameni, učinivši pola koraka, ali mu trbuh zadrhti, a glava se polako okrene prema Flynnu. Njegove plave oči izgledale su kao da se otvaraju i zauzimaju cijelo lice, te ispusti kreštav glas. «Reci im odmah ili pucam u trbuh», ponovi Flvnn, a Hermann pronade ponovno glas. Zapovjedi kolonijalnim vojnicima da bace puške i začuje se niz pljuskova oko brodice kad su ga poslušali. Fleischer opazi pokret krajičkom oka, okrene glavu i nade se licem u lice s Rosom Oldsmith. Iza nje, u polukrugu, stajali su Sebastian i nekoliko naoružanih crnaca, no šesto čulo upozori Fleischera da je opasnost dolazila od žene. U njoj je bilo nečega nemilosrdnog, osjećao je ubilačke namjere. «Što želite?», zapita glasom muklim od straha. «Što je rekao?», zapita Rosa oca. «Želi znati što želiš?» «Pitaj ga sjeća li me se.» Začuvši pitanje Fleischer je se sjeti u spavaćici, kako kleči na svjetlu požara, i sa sjećanjem ga zapljusne i strah. «Bila je to greška», prošapće. «Djevojčica! Nisam to ja zapovjedio.» «Reci mu.», započne Rosa, «reci mu da ću ga sada ubiti.» Njene ruke se pokrenu hladnom odlučnošću. Dok je uperila Mauzer u njega, njene se oči nisu ni na trenutak spuštale s Fleischera lica. U tom trenutku Sebastian krikne iza Rose, samo jednu jedinu riječ. » Pogledaj!» Iz rukavca Ruhaha, na samo dvjesto metara udaljenosti, pojavi se još jedna brodica. Plovila je u tišini, brzo, a na jarbolu se viorila zastava njemačke mornarice. Na pramcu, sakupljeni oko mitraljeza Maxim 204, nalazili su se mornari u svježim bijelim odorama. Flvnnova skupina se zagleda u brodicu s apsolutnom nevjericom. Njena prisutnost bila je apsurdna poput čudovišta iz Loch Nessa, ili opasnog lava u katedrali sv. Pavla, i dok su tako stajali paralizirani vizijom, brodica se brzo približi molu. Hermann Fleischer prekine tu čaroliju. Širom otvori usta i panično zareži: «Kyller, Englezi!» Potom poskoči u stranu i izvuče s nevjerojatnom brzinom svoje golemo tijelo pred prijetećom puškom Rose Oldsmith, te se baci s mola u vir tamnozeleno vode. Nakon pljuska odmah se začuju prasci iz mitraljeza s brodice, a zrak se ispuni stotinama zadimljenih tragova poput udaraca bičem. Brodica krene ravno prema njima, s Maximom koji je bljuvao vatru s pramca. Na tlu oko Flvnna, Rose i Sebastiana ubrzo se podigne niz malih vodoskoka prašine, a jedan od Flvnnovih ljudi započne kratki istočnjački ples, uz fijuk metaka, a potom se strovali s obale, dok mu puška padne na drvene daske mola, a okamenjena skupina prsne u buran pokret. Flynn i njegova domorodačka skupina se povuku i potraže zaklon na obali, ali Rosa potrči prema naprijed. Stigne do ruba mola, čitava, usprkos vatrenoj oluji Maxima, te uperi Mauzer prema

Hermannu Fleischeru koji je jedvice plivao u vodi ispod nje. «Ubio si moju djevojčicu!», krikne. Fleischer pogleda prema gore, u nju i shvati da će umrijeti. Jedan metak iz Maxima pogodi metal puške, koja iskoči iz Rosine ruke, a ona izgubi ravnotežu, zatetura na rubu mola, zakolutavši rukama. Sebastian ju dostigne dok je padala. Dohvati je i baci je preko ramena, te se brzinom svjetlosti povuče prema obali, trčeći svom snagom koja mu je dolazila od užasa. Potom organizira obranu s deset svojih ljudi: dva dana za redom bili su upleteni u borbu, ujedno se povlačeći, držeći za kratko vrijeme svaku prirodnu barijeru koju su susretali, sve dok ne bi dolazio Maxim. Tada su se ponovno povlačili, dok su Flynn i Rosa ostali neprekidno budni. s Drugu noć Sebastian prekine vezu s progoniteljima i pobjegne prema sjeveru, prema dogovorenom sastanku ispod ruševina Lalapanzija. Stigao je četrdeset i osam sati kasnije. Na mjesečevoj svjetlosti ude teturajući u tabor. Rosa baci sa sebe pokrivače i potrči mu ususret uz prigušeni krik sreće u grlu. Klekne pred njega i skine mu nježno čizme. Dok je Sebastian pio šalicu kave i kuhani gin koji mu je Flynn pripremio, Rosa je oprala i namazala mjehure koji su mu prsnuli na stopalima. Potom si obriše ruke, ustane i uze pokrivače. «Dodi», reče i odu zajedno duž potoka što je tekao prema rijeci. Iza zavjese povijuša, u gnijezdu suhe trave i pokrivača, vodili su ljubav prvi put nakon smrti djevojčice, pod crnim nebom ukrašenim zvijezdama. Potom su zaspali, zagrljeni, sve dok ih prvo sunce ne probudi. Tada ustanu i spuste se, goli, do potoka. Voda je bila hladna kad gaje ona poprskala, smijući se poput djevojčice i trčeći po pijesku, dok joj se niska voda pjenila oko nogu, a tijelo joj je bilo prekriveno kapljicama koje su se sjajile poput zvjezdica, i struk tanak poput grla venecijanske vaze koji se potom širio u ponoći bokova. On potrči za njom i uhvati je, te zajedno padnu i ostanu klečati jedno pred drugim, čavrljajući i smijući se, a nakon svakog praska u smijeh njene su grudi podrhtavale. Sebastian se nagne prema njoj i uze ih u ruke. Odjednom, sjeti se male Marije i smijeh mu zamre u grlu. Istog trena i ona se prestane smijati, pogleda ga i shvati, a potom joj se lice odjednom uozbilji i ona mu makne ruke. «Ne!», prosiće, te skočivši na noge, krene prema obali gdje je ostavila odjeću. Brzo se odjene, i kad je privezala teški pojas s metcima, s lica joj je nestalo i posljednje slatko sjećanje na njihovu ljubav. Zsigurno je kriva ta prljava voda rijeke Rufiji, odluči Hermann Fleischer te se bolno pokrene na nosilima, mučen još jednim grčem. Užareni škripac dizenterije koja ga je mučila pojačavao je njegovu natmurenost. Njegovo trenutno stanje bilo je izravno povezano s dolaskom Bluechera na njegov teritorij, s poniženjima koje je bio primoran podnositi od kapetana, s opasnošću koju je pretrpio tijekom kratkog sukoba s engleskim banditima na početku ekspedicije i od tada, neprekidnog mučenja i straha od još jednog napada, podsmijeha časnika kojeg mu je Von Kleine namijenio: mrzio je sve što je bilo vezano s tim prokletim brodom i svom posadom. Ljuljajući korak nosača još mu je više uzburkao želudac, tako da je stenjao. Trebat će se zaustaviti još jednom i pogleda u potrazi za odgovarajućim mjestom gdje bi se mogao povući. Pred njim je karavana nosača napredovala sasvim sporo prema dnu doline, okružena glinenim obroncima i stijenama, jedva prekrivenim vegetacijom. Raštrkana kolona se produžavala oko pola milje budući da se sastojala od oko tisuću ljudi. Stotinjak njih, s jednostavnom trakom od tkanine oko bokova i sjajnom kožom od znoja, stajali su na čelu i otvarali put kroz grmlje dugačkim pangama. Oštrice su se sjajile šibajući kroz zrak, a zvuk zamaha bio je prigušen popodnevnom sparinom. Pod vodstvom Gunthera Raubea, mladog časnika s Bluechera, širili su uski puteljak da bi golemi predmeti mogli proći. Prije tri tjedna izvukli su brod Rheinlander u luci Dar Es Salama i demontirali osam metalnih ploča. Potom je od tih osam limova Raube izvukao osam golemih krugova, promjera pet metara, i u svaki od njih zavario čelični lim od devet četvornih metara debeo tri centimetra. Potom je spojio zajedno po dva diska. Te čudne okrugle ploče izgledale su poput kotača divovske starorimske dvokolice. Hermann Fleischer je na brzinu skupio devetsto kršnih volontera u gradu Dar Es Salamu i u okolnim naseljima. Sada je devetsto ljudi bilo zaposleno guranjem četiriju para kotača prema jugu, i delti rijeke Rufiji. Kolonijalni vojnici

Hermann Fleischer su ih nadzirali s nabijenim Mauzerima da bi ih mogli ošiniti ako bi se netko od njih prepustio nostalgiji: bolesti koja se brzo širila poput epidemije, tim više što su im ramena bila oguljena do krvi pri neizbježnom dodiru s hrapavim metalom užarenim na suncu, i dlanovima izrezanim konopima. Mučili su se već dva tjedna, a morali su još preći trideset milja teškoga puta da stignu do rijeke. Još jednom se Hermann Fleischer zgrči na nosilima mučen dizenterijom. «Kučkin sine!», zastenje, a potom krikne nosačima. «Brzo, ponesite me do onih stabala!» Te pokaže prema šumici divlje ebanovine koja je pokrivala jednu stranu doline. Nosači se brzo upute puteljkom prema šumi. Zaustave se u zaklonu stabala, dok je komesar trčao prema najskrivnijem mjestu da bi bio sam. Tada su nosači legli uz kolektivni uzdah i započinjali s afričkom gimnastikom. Kad se komesar vratio, bio je gladan. Sjena je bila svježja i opuštala je, idealno mjesto za užinu. Raube će se morati snaći sam nekih sat vremena. Hermann da znak svome osobnom sluzi da postavi stol i otvori sanduk sa živežnim namirnicama. Usta su mu bila puna kobasice kad je prvi hitac odjeknuo na suhom i prašnjavom zraku. «Gdje je? Mora biti ovdje. Izvidnici su rekli da je ovdje. Vidiš li ga?» Rosa Oldsmith imala je tvrde usne od sunca i vjetra, koža na nosu gulila joj se i padala otkrivajući živo meso, a oči su joj bile okrvavljene od prašine i blještavila sunca. Ležala je iza glinenog brežuljka, na oštroj travi, s Mauzerom uperenim pred sebe. «Vidiš li ga?», zapita ponovno s nestrpljenjem, okrenuvši glavu prema ocu. Flynn zareži ne odgovorivši joj, polako promatrajući dolinu dalekozorom, a potom pogledavši prema čelu kolone čudne karavane. «Vidim jednog bijelca», reče. «Je li to Fleischer?» «Ne», odvrati Flynn sumnjičavo. «Ne, mislim da nije.» «Potraži ga. Mora negdje biti.» «Pitam se čemu služe ove sprave.» Flynn usredotoči pažnju na četiri nezgrapna para kotača. Leće dalekozora još je više isticale nepravilnosti koje je nepomičan topli zrak proizvodio iskrivivši im oblik i veličinu tako da su čas izgledali beznačajni, a trenutak zatim golemi poput čudovišta. «Potraži Fleischera. K vragu i te sprave, potraži Fleischera», nije popuštala Rosa. «Nije s njima.» «Mora biti. Mora biti s njima.» Rosa se otkotrlja na boku i otrgne dalekozor iz Flynnovih ruku. Promotri nestrpljivo dugačku kolonu koja se sporo pomicala prema njima. «Mora biti. Molim te, Bože, mora biti» šapne s mržnjom kroz raspuknute usne. «Brzo ćemo morati napasti. Sada su gotovo u najboljem položaju za naš napad.» «Moramo pronaći Fleischera.» Rosa je očajnički tražila, bijele jagodice prstiju isticale su se ispod preplanule kože, koliko je čvrsto stiskala dalekozor. «Ne možemo ih pustiti još zadugo. Sebastian čeka moj znak.» «Pričekaj! Moraš pričekati.» «Ne. Ne možemo ih ostaviti da se još približe.» Flynn se napola ustane, i pozove tihim glasom. «Muhamed? Jesi li spreman?» «Spremni smo.» Odgovor je dolazio s mjesta ispod njega, gdje se smjestio red strijelaca. «Sjeti se mojih riječi, o, ti, Alahov odabranice. Ubijte najprije kolonijalne vojnike, a ostali će pobjeći.» «Tvoje riječi mi odjekuju u ušima sasvim jasno i jačinom zlatnih zvona», odvrati Muhamed. «Na vama je!», reče Flynn te otkopči gumb košulje. Izvuče ogledalce i nakosi ga tako da je uhvatio zraku sunca i poslao je prema suprotnom brežuljku u dolini. Kroz grmlje na drugoj strani odmah stigne odgovor istim bljeskom: Sebastian je primio poruku. «Ah!», reče Flynn uz uzdah olakšanja. «Bojao sam se da je naš Bassie zaspao.» Potom dohvati Mauzer koji je ležao na stijeni pored njega. «Pričekaj», molila je Rosa, «molim te, pričekaj.» «Ne možemo. Znaš, da ne možemo. Ako je Fleischer dolje, uhvatit ćemo ga. Ako ga nema, onda neće služiti ničemu.» «Nije te briga», optuži ga ona. «Već si zaboravio Mariju.» «Ne», reče Flynn, «nisam zaboravio«, te uperi Mauzer. Već je izabrao kolonijalnog vojnika koji je koračao na čelu kolone, golemog diva. Čak je i s te udaljenosti osjećao da je bio opasan. Kretao se oprežnošću leoparda, uzdignute glave. Flynn nacilja prema njemu, nisko da bi ga pogodio u trbuh. Pritisne otkonac sasvim nježno, a Mauzer opali i udari ga snažno u rame. U nevjerici, Flynn opazi da je metak podigao prašinu s padine ispod kolonijalnog vojnika. Očito je pogriješio sa četiristo metara udaljenosti, nakon što je pažljivo naciljao; stario je, pobogu. Brzo ponovno nabije pušku, ali se kolonijalni vojnik već zaklonio, nestavši iza nakupine bodljikavog grmlja, te je drugi

Flvnnov hitac pogodio suhu vegetaciju. «Idi k vragu!», dovikne Flvnn, ali se njegov glas izgubi u vatrenoj oluji koja je bjesnila oko njega. S obje strane doline njegovi strijelci pucali su u ljudsku masu koja je ispunjavala udolinu. Zgranuti, domorodački nosači ostali su nekoliko trenutaka pod hitcima Mauzera, skamenjeni u istoj pozi kako ih je napad zatekao: nagnuti nad divovskim kotačima, napetim na konopima, s podignutom pangom u namjeri da odreže granu, ili na nogama gledajući ostale koji su radili. Sve glave se podignu i pogledaju prema obroncima odakle je dolazila opasnost od pušaka koje je Flvnn prikrio. Potom, poput rastućeg vjetrova, podigne se krik užasa koji se gotovo istog trena izgubi u mrmljanju tisuće grla. Zaboravivši na Flvnnove zapovijedi, da pucaju samo u naoružane kolonijalne vojnike, njegovi su ljudi pucali u masu ljudi oko kotača. Metci su pogađali uz prigušene zvukove i fijukali odbijajući se od stijena, ubojitiji od izravnog hitca. Tada se nosači trgnu. Poput bujice raspršili su se dolinom, vukući sa sobom kolonijalne vojnike čije su odore kaki boje nestajale i ponovno se pojavljivale poput komada drva nošena strujom. Pored Flvna i Rosa je pucala. Njene ruke na pušci bile su apsurdno ženstvene, dugačkih i osjećajnih prstiju, kojima je pritiskivala otklonac kao da se radi o tkanju, tkajući sliku smrti. Žmirila je iza ciljnika dok su joj se usne jedva pomicala, izgovarajući ime koje je postalo njena ratna zakletva. «Maria! Maria!», govorila je tiho, pri svakom hitcu. Dok je ponovno nabijala pušku, Flynn je pogleda. Čak i u tom trenutku ludog uzbuđenja, osjeti lagani nemir promatrajući lice kćeri. U očima joj se odražavala ludilo: zbog boli koju je morala trpjeti, zbog previše mržnje koju je nakupila u sebi. Flynn ponovno nabije pušku, a potom usredotoči svoju pažnju na dolinu. Prizor se izmijenio. Nakon bijega nosača, ludih od užasa, Nijemac kojeg je Flvnn promatrao prije dalekozorom, pokušavao je organizirati obranu zajedno s golemim kolonijalnim vojnikom kojeg nije pogodio prvim hitcem. Njih dvojica pokušavala su zadržati vojnike koje je val nosača povukao sa sobom zaustavljajući ih i tjerajući ih da se zaklone iza četiri golema kotača. Sada su odgovarali na vatru Flvnnovih ljudi. «Muhamed! Pogodi tog čovjeka! Bijelca, pogodi ga!», zareži Flynn i opali dva puta promašivši oba hitca. No, njegovi metci prođu tako blizu da se Nijemac zaklonio iza metalnog štita obližnjeg kotača. «Gotovo je», žalio se Flynn vidjevši da nestaje nada u brzu pobjedu. «Sada su se ugniježdili dolje. Moramo ih ubiti jednog po jednog.» To i nije bilo baš privlačno. Flvnn je znao iz iskustva da je svaki čovjek njegove heterogene bande bio heroj u postavljanju klopka, i majstor u strateškim povlačenjima, ali njihova slaba točka bio je frontalni napad ili bilo koja akcija koja je uključivala suprotstavljanje licem u lice s neprijateljem. Među stotinjak ljudi pod njegovim zapovjedništvom, mogao je računati samo na nekolicinu kad se radilo o napadanju. Flvnn je mrzio dati zapovijed koja bi uključivala napad, jer nije bilo ničega goreg od uzvikivanja U napad!, dok bi ga svi gledali s izrazom lica koji je govorio Tko, ja? Šališ se!. Sada skupi svu snagu, znajući da je svaki trenutak koji je prolazio smanjivao borbeni bijes njegovih ljudi, pretvarajući ga u oprez i mirnoću. Uze daha i širom otvori usta, ali Rosa ga spasi. Otkotrlja se podignuvši koljena i spretno ustane uz elegantni skok otkrivši se. Prepuna dražesti, usprkos muškom izgledu i širokim bokovima, pucala je držeći pušku prislonjenu na bok. Duge kose koja je lepršala oko nje potrči niz padinu. «Rosa!», krikne zgranuto i krene za njom nezgrapnošću starog bivola. «Fini!», krikne Muhamed, te krene u galopu za gospodarom. «Bože mili!» Sebastian ostane bez daha s druge strane doline. «To je Rosa!» Uz sasvim instinktivnu reakciju i on potrči stjenovitom padinom. «Akwende!», krikne muškarac pored njega, povučen uzbuđenjem i prije nego što su uopće imali vremena razmisliti, pedesetak ljudi krene za njim. Nakon nekoliko koraka nađu se vrlo zauzeti, jer su morali nastaviti trčati niz padinu, ne mogavši se zaustaviti bez da padnu prema naprijed, mogli su samo ubrzati. obje strane doline, klizeći po nestabilnom kamenju, i urlajući, bace se na skupinu kolonijalnih vojnika okupljenih oko kotača. Sa suprotnih strana, Rosa i Sebastian bili su prvi koji su stigli u radijus njemačkih pozicija. Njihov zalet ih povede neozlijeđene kroz prve neprijateljske redove, a Rosa, s praznom puškom u rukama sudari se s golemim vojnikom koji se nenadano

pojavio iza stijene da bi je zaustavio. Vrisnula je kad ju je dohvatio, a krik prsne u Sebastianovom mozgu u crveni oblak bijesa. Na dvadeset metara od njega Rosa se borila s vojnikom, no bila je nemoćna poput djevojčice. Vojnik ju podigne iznad glave u namjeri da je baci na stijenu iza koje se bio sakrio. Imao je takvu životinjsku snagu u mišićima ruku, u vratu, i raskoračenim nogama, da je Sebastian shvatio da će ubiti Rosu ako je baci o stijenu. Kralježnica bi se slomila od snage udarca, a osjetljivi vitalni organi njena tijela smrskali bi se. Sebastian potrči. Odmaknuvši dvojicu vojnika, držeći Mauzer koji nije mogao upotrijebiti iz straha da ne pogodi Rosu, zadržavši u tišini dah, potrči prema njima i stigne do njih u trenutku kad je vojnik započinjao spuštati ruke. «Ah!», rezanje poprati napor kojim je okrenuo pušku upotrijebivši je poput sjekire i zadavši udarac svom težinom svoga tijela. Rukohvatom puške udari vojnika u bubrege koji prsnu poput previše zrelih šljiva. Kad je pao na tlo, Rosa padne na njega i muškarčevo tijelo ublaži pad. Sebastian ispusti pušku i nagne se da je podigne i zaštititi. Oko njih Flynn je predvodio svoje ljude u napad na vojnike. Oduzimali su im puške iz ruku, vukli ih smijući se začuđeni njihovom vlastitom hrabrošću, uzbuđeno čavrljajući s olakšanjem. Sebastian se htjede uspraviti i podignuti Rosu, te pogleda uokolo da bi provjerio je li opasnost prošla. No, dah mu zamre u grlu. Na deset koraka od njega, klečeći u sjeni golemoga čeličnog kotača, nalazio se bijeli časnik. Mlad, podosta tamnolut za Nijemca, sa svijetlozelenim očima. Bijela odora bila mu je zamrljana znojem i prašinom: kačket je okrenuo unatrag, a na licu mu se mogla pročitati napetost i bijes, držao je iskrivljena usta i napete čeljusti. U desnoj je ruci čvrsto držao pušku Luger. Podigne je i nacilja. «Ne!», zastenje Sebastian pokušavši nezgrapno svojim tijelom zaštititi Rosu, no opazi da je Nijemac odlučan opaliti. «Maedchen», krikne Sebastian na školskom njemačkom. «Nein schiesen das ist ein Maedchenh, te opazi da je mladi časnik promijenio izraz lica, a zeleni sjaj u očima se raznježi dok je automatski odgovarao na apel viteštva. No, Luger je i dalje bio uperen u njih, a Sebastian i časnik se zagledaju jedan u drugoga. Sve je to potrajalo nekoliko sekunda, no bilo je dovoljno. Časnik se još uvijek dvoumio i odjednom je bilo prekasno. Flynn je već bio iznad njega zarivši mu cijev Mauzera u zatiljak. «Baci pušku, ljepoto. Inače će ti krajnici izići kroz Adamovu jabučicu.» Napušteni teret koji su domorodački nosači prenosili i napustili u žurbi da odu u daleke krajeve sa zdravijom klimom, bio je raspršen po dolini. Mnogo sanduka bilo je otvoreno, pa je sadržaj bio raspršen po tlu. Komadići tkanine visjeli su s donjih grana bodljikavih stabala. Flvnovi ljudi dali su se u pljačku; razbibriga u kojoj su pokazivali sklonost i spretnost. Zauzeti poput šakala oko žrtve nekog lava, skupljali su plijen i svadali se oko njega. Njemački časnik sjedio je mirno naslonjen na metalni kotač. Pred njim je stajala Rosa, s Lugerom u rukama. Gledali su se, ne otkrivajući osjećaje. Flvn se povuče u stranu i pogleda sadržaj džepova Nijemca. Pored njega Sebastian je bio spreman pomoći mu. «Pripada mornarici», reče Sebastian, promatrajući Nijemca sa zanimanjem. «Ima sidro na kačketu.» «Učini mi uslugu, Bassie», zamoli ga Flvn. «Naravno.» Sebastian je uvijek bio spreman pomoći. «Umukni!», reče Flynn ne podignuvši pogled sa sadržaja časnikove novčarke, koji je položio na travu ispred sebe. U svom odnosu s Flvnom Sebastian je otvrdnuo te nastavi ne mijenjajući boju glasa ni izraz lica. «Pitam se što, do vraga, časnik mornarice radi usred šume, vukući za sobom te smiješne naprave.» Sebastian sa zanimanjem prouči kotač, a potom mu se obrati na njemačkom: «Bitte, was ist das, te pokaže prema kotaču. Mladi časnik ga ni ne pogleda. Promatrao je Rosu gotovo hipnotizirano. Sebastian ponovi pitanje, no, vidjevši da ga Nijemac i dalje ignorira, slegne lagano ramenima i nagne se da bi uzeo list papira s hrpe ispred Flvna. «Pusti», Flynn mu makne ruku pljusnuvši je. «Čitam.» «Mogu li vidjeti ovo?» Dodirne sliku. «Nemoj je izgubiti», ukori ga Flynn, a Sebastian je stavi u krilo i pogleda. Prikazivala je tri mladića u bijeloj odori s kačketom na glavi. Osmjehivali su se otvoreno pred objektivom držeći se pod miškom. Iza njih ocrtavali su se obrisi golemog ratnog broda, jasno su se vidjele kupole za topove. Jedan od časnika na slici bio je zarobljenik koji je sada sjedio tu, naslonjen na kotač. Sebastian okrene sliku i pročita natpis na poleđini.

«Bremerhaven, 6. kolovoza 1911.» I Flynn i Sebastian bili su udubljeni u proučavanje slike, a Rosa i Nijemac ostali su sami. Sasvim sami, izolirani od ostalih. Gunther Raube bio je očaran. Gledao je u lice djevojke: nikada ranije nije istovremeno osjetio tu mješavinu straha i uzbuđenosti koju je ona budila u njemu. Iako je njen izraz lica bio apatičan, naslućivao je u njoj obećanje. Znao je da su vezani nečime što nije uspijevao shvatiti, među njima se moralo dogoditi nešto vrlo važno. To ga je uzbuđivalo. Osjećao je da se uvlači u njega poput živog bića, penje se kralježnicom otežavajući mu disanje. No, istovremeno se i bojao: taj ga je strah gnušao poput mlakoga i gustoga ulja. «Što je ovo?», prošapće muklim glasom, poput ljubavnika. «Ne shvaćam. Reci mi.» Shvati da ona ne može razumjeti njene riječi, ali je glas bio jasan. U njenim očima ugleda sjenu, poput oblaka na zelenoj pučini, i primijeti da je prelijepa. Zaboli ga srce kad pomisli da ju je gotovo ubio Lugerom koji je ona sada držala u ruci. «Skoro sam te ubio», promrmlja i htjede pružiti ruku i dodirnuti je. Polako se nagne prema njoj, a Rosa ispalila metak usred njegovih prsa. Metak ga odbaci unatrag, prema metalnom okviru kotača. Ležao je tako, očima uperenim u nju. Napravivši stanku nakon svakog hitca, Rosa isprazni Luger koji joj se još uvijek tresao u rukama. Svaki hitac odzvanjao je visoko, a rane su se otvarale na košulji, i krvarile dok je padao na bok, ležeći još uvijek s očima uperenim u njeno lice, čak i u smrti. Puška klikne u prazno, i Rosa je ispusti. Sir Percy držao je sliku rukom da bi mogao pročitati natpis na poleđini. «Bremerhaven, 6. kolovoza 1911.», reče. S druge strane pisaćeg stola njegov kapetan sjedio je na rubu stolca s tvrdim naslonom, koji je platilo Njegovo Veličanstvo. Htjede već ugurati ruku u džep, ali potom je povuče s izrazom krivnje na licu. «Za ime Boga, Henry. Puši tu prokletu stvar, ako baš moraš», zareži Sir Percy. «Hvala, admirale.» Zahvalan, kapetan broda Henry Green gurne ruku u džep i izvuče lulu te je započne puniti duhanom. Položivši sliku u stranu, Sir Percy uze papir i prouči krugove te pročita objašnjenja koja su pokazivale strjelice. Taj primjer primitivne umjetnosti je radišno naslikao Flynn Patrick OFlynn kao nadopunu svome izvješću. «Rekao si da je ovo stiglo diplomatskim kurirom iz veleposlanstva u Lourenco Marrquesu?» «Točno, gospodine. «Tko je ovo.» Sir Percy potraži ime. «Flynn Patrick OFlynn?» «Izgleda da ima čin majora u portugalskoj vojsci, gospodine.» «S takvim imenom?» «Ti Irci su sada posvuda», kapetan se osmjehne. «Zapovijeda skupinom ljudi koji upadaju u njemački teritorij s druge strane granice. Stvorili su si određen ugled svojim djelima.» Sir Percy ponovno promrmlja nešto sebi u bradu, a potom spusti list papira i prekriži ruke iza glave te se zagleda u portret Lorda Nelsona na drugoj strani sobe. «Nastavi, Henry. Da čujemo što ti misliš o tome.» Zapovjednik približi šibicu luli te zvučno udahne dim, a potom ugasi šibicu, te progovori kroz oblak dima. «Prije svega, slika. Prikazuje tri časnika mornarice na pramčanoj utvrdi neke krstarice. Ovaj u sredini je muškarac kojeg su izvidnici ubili.» Ponovno povuče dim. «Informativna služba kaže da se radi o krstarici B klase. Topovi na kupolama su od devet palaca.» «B klasa?», zapita Sir Percy. «Samo su dva broda te vrste.» «Battenbergi Bluecher.» «Bluecher!», reče Sir Percy tiho. «Bluecher!», potvrdi Henry Green. Vjerojatno je potonuo u sukobu s brodovima Njegova Veličanstva Bloodhoundom i Orionom na otvorenom moru, uz istočnu obalu Afrike, između 16. i 20. rujna.» «Nastavi.» «Pa, taj časnik je možda preživio, ako je bio dovoljno sretne ruke da dopliva do obale istočne Afrike i ponovno se vrati u vojsku VonVorbecka.» «A zašto je pratio te čudne okrugle naprave, još uvijek odjeven u mornaričku odoru?», zapita sir Percy skeptično. «Čudno je, slažem se s vama, gospodine. «A što misliš o ovim napravama?» Sir Percy pokaže na Flynnovu skicu. «Kotači», reče Green. «Čemu služe?» «Transport materijala. «Kakvog?» «Čeličnih limova.» «Kome bi mogli trebati čelični limovi na istočnoj obali Afrike?» «Možda kapetanu oštećene ratne krstarice.» «Idemo do operativne centrale.» Sir Percy otežano ustane sa stolca i krene prema vratima. Pognutih ramena i naglašene čeljusti, admiral Howe promatrao je kartu Indijskog oceana. «Gdje su zaskočili tu skupinu?», zapita. «Ovdje, gospodine admirale.» Green dodirne golemu kartu štapom. «Na otprilike

petnaest milja jugoistočno od Kibitija. Kretali su se prema jugu, prema», ne dovrši rečenicu, već štapom pokaže prema skupini otoka koji su se nalazili na dugoj, crnoj zmiji, rijeci Rufiji. «Želim popis luka u istočnoj Africi, molim.» Sir Percy se obrati časniku koji izabere drugu od golemih knjiga, s plavim koricama, koje su se nalazile na polici, na drugom kraju sobe. «Što kaže o rijeci Rufiji?», zapita admiral i časnik započne čitati: «Ras Pombwe do izvora Kikunvja, Mto Rufiji i delta Rufiji južna geografska širina 8 stupnjeva 17 minuta, istočna geografska dužina 39 stupnjeva 20 minuta. Pedeset milja obala je labirint niskih otoka, močvarnih područja prekrivenih šašem, ispresijecanih kanalima koji tvore deltu Mto Rufiji. U razdoblju kiša cijelo je područje delte često preplavljeno. Obala delte isprekidana je desetcima izvora, od kojih je osam povezano s Mto Rufiji.» Sir Percy ga prekine, razdraženo: «Što bi značilo to mto?» «Radi se o arapskoj riječi koja znači rijeka, gospodine.» «Zašto onda ne kažu rijeka? Nastavi» «Osim izvora Simbe Urange i Kikunva, svi ostali nisu duboki, plovni samo brodicama manjim od metra.» «Usredotoči se na te dvije, dakle», zarezni Sir Percy i časnik okrene stranicu. «Izvor Simba Urange. Koristi se za brodove koji trguju drvom. Godine 1911. njemačka mornarica je izmjerila da je kanal dubok deset hvata kada nema puno vode. Kanal je podijeljen otokom u obliku nakovnja, Rufiji yawouke i oba rukavca nude sigurno pristanište. No, ne savjetuje se usidriti se na dnu mora, sigurnije je privezati se na stablima obale. Ima mnogo plutajuće morske trave i alga.» «To je dovoljno!» Sir Percy prekine njegovo čitanje, a svi prisutni ga pogledaju, iščekujući. Promatrao je kartu otežano dišući kroz nos. «Gdje se nalazi pločica Bluecherah, zapita otresito. Poručnik broda ode do ormarića iza njega i vrati se s crnim diskom od drva koji je skinuo s karte prije dva mjeseca. Sir Percy mu ga oduzme iz ruke i zadrži između palca i kažiprsta. U sobi je vladala potpuna tišina. Polako se Sir Percy nagne nad kartu i smjesti disk na staklenu površinu. Svi su ga gledali. Isticao se, čudno, poput crnog raka, na mjestu gdje se zelena zemlja sastajala s plavetnilom oceana. «Komunikacije!», zarezni Sir Percy i časnik za vezu istupi s blokom u ruci. «Poruka kapetanu Indijskog oceana. Kapetanu broda Jovceu H. M. S. Renounce. Hitno. Tekst poruke: Informativna služba obavještava o mogućoj.» «Želite li da vam nešto kažem, kapetane Joyce, ovaj gin je izvrstan.» Flynn OFlynn podigne dno čaše prema stropu te brzo ispije piće, progutavši zajedno s njime i komadić limuna koji je mornar ubacio unutra. Grgutao je poput gejzira, i odjednom pocrvenio, a potom ispljunuo limun zajedno s ginom i tonikom u eksploziji kašlja. «Nešto nije u redu?», zabrinuto zapita Joyce odmah mu pohitavši u pomoć, te ga započne udarati rukom po leđima, zabrinut da će njegov ključni čovjek umrijeti ugušen prije nego što je uopće i počeo. «Koštice!», zadihano će Flynn. «Proklete limunove koštice.» «Meštre!», dovikne kapetan Joyce preko ramena i dalje udarajući Flyna po leđima. «Donesi čašu vode majoru. Požuri se!» «Vode?», zadihano će Flynn zaprepašteno, i to ga dovoljno prestraši i umiri kašalj. Mladi mornar je iz iskustva prepoznavao alkoholičara na prvi pogled, i bio je na visini situacije te potrči sa čašom u ruci. Jedan gutljaj jakog pića imao je na njega gotovo čaroban učinak. Flynn se smjesti udobno na stolcu, još uvijek crven u licu, no sada je lakše disao, i Joyce se povuče na suprotni kraj kabine udišući s olakšanjem topli tropski zrak koji je lijeno ulazio iz otvorenog okna. Nakon smrada koji je širilo Flvnnovo tijelo na kratkoj razdaljini, bio je mirisav poput buketa tulipana. Flynn je živio u šumi šest tjedana i u tom razdoblju nikada mu nije palo na pamet da promijeni odjeću. Smrdio je poput sira Roquefort. Uslijedila je stanka dok je svatko dolazio do daha, a potom Joyce nastavi gdje je stao. «Htio sam vam reći da ste dobro učinili što ste se vratili odmah da se nađete sa mnom.» «Došao sam čim sam primio poruku. Štafeta nas je čekala u Mtopovom naselju. Ostavio sam svoje ljude utaborene južno od Rovume i stigao što sam prije mogao. Stotinu i pedeset milja u tri dana! Nije loše, zar ne?» «Nipošto!», složi se Joyce i pogleda ostalu dvojicu u kabini tražeći i od njih potvrdu. Uz pomoćnika tabora portugalskoga guvernera stigao je i mladi poručnik vojske. Nijedan od obojice nije razumio ni riječi engleskog. Pomoćnik tabora imao je uljudan i neodređen izraz lica. Poručnik je otkopčao dugme na jakni

i lijeno se smjestio na kauču pušeći malu cigaretu koja mu je visjela iz usta. Izgledao je poput toreadora. «Engleski kapetan želi da me preporučite guverneru za Zvijezdu sv. Petra», prevede Flynn, a da nije okom trepnuo. Htio je medalju. U posljednjih šest mjeseci zanovijetao je neprekidno guverneru samo da dobije jednu. «Molim vas, recite kapetanu da će mi biti zadovoljstvo poslati guverneru pismeni zahtjev«, odvrati pomoćnik tabora uz lagani osmijeh. Dovoljno je poznao Flvna da bi doslovce shvatio njegov prijevod. Flvn ga namršteno pogleda i Joyce osjeti napetost u kabini. Brzo nastavi dalje: «Zamolio sam vas da dođete k meni da bismo raspravili o jednome vrlo važnom pitanju.» Zastane. «Prije dva mjeseca vaši ljudi napali su jednu njemačku skupinu pored naselja Kibiti.» «Točno.» Flynn se namjesti na stolcu. «Bila je to borba do posljednje kapi krvi. Borili smo se poput luđaka.» «Naravno, naravno», složi se brzo Joyce. «S tim ljudima bio je i njemački časnik mornarice.» «Nisam bio ja», prekine ga Flvn uzburano. «Nisam bio ja. Pokušavao je pobjeći. Ne možete me okriviti.» Joyce ga pogleda začuđeno. «Oprostite?» «Ubijen je jer je pokušao pobjeći, a vi pokušajte tvrditi suprotno«, izazove ga Flynn brzo. «Da, znam. Imam kopiju vašeg izvješća. Šteta. Prava šteta. Htjeli smo žarko ispitati tog čovjeka.» «Želite li možda insinuirati da lažem?» «Dobri Bože, majore OFlynn. Ni najmanje ne mislim na takvo što.» Joyce je počeo shvaćati da je razgovarati s Flynnom bilo jednako naporno kao i prelaziti preko bodljikavog grma s povezom na očima. «Imate praznu čašu, mogu li vas nečim ponuditi?» Flynn je već htio zaniijekati, ali gostoljubiva ponuda ga iznenadi i ne uspije odbiti. «Hvala. Zaista imate izvrstan gin, već godinama nisam pio takvo što. Biste li mi poklonili sanduk ili dva?» Joyce ponovno ostane skamenjen. «Siguran sam da će direktor menze pronaći načina da vas zadovolji.» «Izvršno», ponovi Flynn, ponovno približivši punu čašu ustima. Joyce odluči da pokuša na drukčiji način. «Majore OFlynn, jeste li čuli za njemački ratni brod, krstaricu, imenom Bluecherh «Sto mu gromova, naravno da sam čuo!», zareži Flvn takvom odlučnošću da je Joyce bio uvjeren da je ponovno naćeo krivu temu razgovora. «Taj prokletnik me potopio!» Te riječi zažvale su u mislima kapetana Jovcea prizor Flvna kako pluta na leđima, dok je ratni brod ispaljivao prema njemu granate od devet palaca. «Potopio vas je?», zapita. «Da! Plovio sam mirno s svojim dhowom kad je taj stigao i, beng, ravno u stražnjicu.» «Shvaćam», promrmlja Joyce. «Učinio je to namjerno?» «Možete to glasno reći.» «Zašto?» «Pa.», započne Flvn, a potom promijeni mišljenje. «Duga je to priča.» «Gdje se to dogodilo?» «Na otprilike pedeset milja od izvora rijeke Rufiji.» «Rufiji?» Joyce se nagne prema njemu, nestrpljivo. «Poznajete tu rijeku? Poznajete izvor rijeke Rufiji?» «Pitate me poznajem li izvor Rufiji?», nasmije se Flvn. «Poznajem ga kao što vi poznate put do zahoda. Uvijek sam plovio njime prije rata.» «Odlično! Izvršno!» Joyce se nije mogao suzdržati te zazviždi prve note, Tipperaryja. Bio je to način kojime je izražavao svoju sreću. «Pa? Što je u tome izvršno?» Flynn posumnja odmah. «Majore OFlynn. Na osnovi izvješća, informativna služba mornarice smatra da je vrlo vjerojatno da se Bluecher nalazi usidren negdje na izvoru Rufiji.» «Koga želite nasamariti? Bluecher je potopljen prije nekoliko mjeseci, svi to znaju.» «Radi se o pretpostavci. Nestao je, ili točnije nestao je s oceana, zajedno s dva engleska ratna broda koji su ga lovili. Uspjeli smo pronaći samo nekoliko plutajućih ostataka, znak da se dogodio sukob triju brodova. Pretpostavilo se da su potopljena sva tri broda.» Joyce učini stanku, i oživi čuperke sijede kose na sljepoočicama. «No, izgleda gotovo sigurno daje Bluecher teško oštećen u borbi i da se skriva na izvoru rijeke.» «Ti kotači! Čelični limovi trebali su poslužiti za popravke!» «Točno, majore, točno. Ali.» Joyce se osmjehne Flvnu, «zahvaljujući vama, nisu stigli do cilja.» «Da, jesu», proturječi mu Flynn uz rezanje. «Kako to?», zapita ga Joyce namrgodeno. «Ostavili smo ih u dolini. Moji špijuni su me obavijestili da su Nijemci poslali drugu skupinu nosača i odnijeli ih.» «Zašto ih niste spriječili u tome?» «Zašto sam, do vraga, to trebao učiniti? Nisu vrijedili ništa», odvrati mu Flynn. «Upornost neprijatelja dokazivala je njihovu vrijednost.» «Da. Neprijatelj je bio tako uporan da je poslao i nekoliko Maxima zajedno s drugom skupinom. Što se mene tiče,

što više Maxima ima u zaštiti nečega, to manje vrijedi.» «Ali zašto ih niste uništili kad ste bili u mogućnosti?» «Čujte me, prijatelju, na koji način mislite daje moguće uništiti dvadeset tona čelika, jesmo li ga možda trebali pojesti?» «Shvaćate li koju će opasnost predstavljati taj brod kada jednom bude ponovno plovio morem?» Joyce se dvoumio. «Kažem vam u povjerenju, ubrzo će doći do invazije njemačkog dijela istočne Afrike. Zamislite kakve će biti posljedice bude li Bluecher ponovno uspio isploviti prema moru, usred konvoja koji prevoze vojnike.» «Da, svi imamo naše nevolje. «Majore.» kapetanov glas bio je mukao od napora da se svlada. «Majore. Hoću da izvidite teritorij i da pronađete Bluecherza nas.» «Što?», prsne Flynn. «Želite li da trčim deltom s Maximom iza svakog šaša? Može mi trebati godina dana da izvidim cijelu deltu, nemate pojma što je sve unutra.» «Neće biti potrebno.» Joyce se okrene na stolcu i da znak portugalskom poručniku. «Ovaj časnik je pilot.» «Što to znači?» «Leti.» «A, da? Što je u tome izvanredno? I ja sam letio u mladosti. S vremena na vrijeme još uvijek uspijem uzletjeti.» Joyce se nakašlje. «Leti zrakoplovom.» «O!», reče Flynn impresionirano. «Fiju! Zaista?» Pogleda u poručnika s poštovanjem. «U suradnji s portugalskom vojskom namjeravam izvidjeti područje delte rijeke Rufiji.» «Želite time reći da ćete letjeti iznad delte zrakoplovom?» «Točno.» «To je izvrsna zamisao!» Flynn je bio oduševljen. «Kad možete biti spremni? Za izvidnicu.» «Hej, sačekajte trenutak, prijatelju!» Flynn je bio zaprepašten. «Ne nadajte se da ćete me ugurati u tu napravu koja leti.» Dva sata kasnije još su uvijek raspravljali na palubi Renounce, dok su plovili prema kopnu gdje je trebalo ostaviti Flvna i dva Portugalca na plaži, tamo gdje ih je brodicom ujutro preuzeo. Engleska krstarica plovila je morem glatkim poput ulja, ljubičastoplave boje, a kopno je bila tamna i nepravilna linija na obzoru. «Bitno je da netko tko poznaje deltu bude zajedno s pilotom. Tek je stigao iz Portugala, i osim toga sasvim je usredotočen na letenje. Mora imati promatrača«, pokuša Joyce po tisućiti put. Flynn je izgubio svako zanimanje za raspravu, utonuo je sasvim u važnije misli. «Kapetane», započne, i začuvši novu boju glasa, Joyce ga nadobudno pogleda. «Kapetane, a što se tiče one druge stvari. Kako ćemo je riješiti?» «Oprostite mi, ne razumijem vas.» «Onaj gin koji ste mi obećali, što kažete?» Kapetan broda britanske Kraljevske ratne mornarice Arthur Joyce bio je uljudna osoba. Imao je nježno lice, ne baš izraženo, puna, ali ozbiljna usta, inteligentan pogled. Samo je jedna stvar ukazivala na njegov pravi karakter: obrve koje su bile spojene i kompaktne, preko čela, na korijenu nosa bile su guste i dlakave kao iznad očiju. Usprkos izgledu, bio je temperamentan i razdražljiv. Deset godina provedenih na palubi broda, vršeći svoju dužnost i uživajući u moći i bezuvjetnom autoritetu kapetana mornarice, nisu ga raznježile, već su ga naučile da se suzdrži. Od prvih jutarnjih sati, otkako je čvrsto stisnu dlakavu šapu Flyna OFlyna, Arthur Joyce se suzdržavao svim svojim snagama, ali sada više nije uspijevao. Flynn je ostao bez riječi pred snažnim bijesom kapetana. Sasvim tiho, odvajajući riječi na slogove, Arthur Joyce istrese pred Flynnom sve što je mislio o njegovoj hrabrosti, karakteru, ozbiljnosti, navici za pićem i osobnoj higijeni. Flynn je bio prestrašen i duboko uvrijeđen. «Čujte me, vi», prekine ga Joyce. «Ništa me neće učiniti sretnijim nego kad budete napustili ovaj brod. A kad to budete učinili, budite sigurni da ću poslati svome nadređenom potpuno izvješće o vašem ponašanju i kopije na uvid guverneru Mozambika i portugalskom ministru rata.» «Trenutak!», vikne Flynn. Ne samo što je odlazio bez gina, već je shvaćao da će izvješće biti sročeno tako da će izgubiti svaku mogućnost da dobije medalju. Mogli su mu čak oduzeti čin majora. U tom trenutku užasne napetosti, pronađe rješenje. «Postoji muškarac. Muškarac koji poznaje deltu bolje od mene. Mlad je, hrabar, a ima oštar vid poput orla.» Joyce ga prostrijeli pogledom, dišući otežano da bi suzbio bijes. «Tko?», zapita. «Moj sin», odvrati Flynn: bolje je zvučalo nego zet. «Hoće li to učiniti?» «Učinit će. Osobno ću se pobrinuti za to», uvjeri ga Flynn. «Siguran je poput konjske zaprege», uvjeravao ga je Flynn. Usporedba mu se svidjela i ponovi je. «Kako može biti siguran poput kola s konjem među oblacima?, zapita Sebastian ne spuštajući pogled s neba. «Razočaravaš me, Bassie. Puno mladih bi s oduševljenjem

prihvatilo.» Flynn je bio odlično raspoložen. Joyce mu je dao tri sanduka njegovoga najboljeg gina Beefeater. Sjedio je na jednom od sanduka u sjeni palma na plaži: dvadeset njegovih ljudi ležalo je oko njega. Bili su opušteni. Jutro je bilo sunčano, toplo i bez vjetera. Sunce se sjajilo na vedrome nebu, a pijesak je bio tako bijel da je zasljepljivao na zelenoj pozadini mora. Valovi su nježno zapljuskivali obalu: pola milje prema otvorenome moru, oblak morskih ptica šumio je i letio prema plovi ribica, a njihovi krikovi su se miješali sa šumom mora. Usprkos što su se nalazili na stotinu milja sjeverno od izvora Rovume, na njemačkom teritoriju, vladala je atmosfera godišnjeg odmora. Uzbuđeni, iščekujući dolazak zrakoplova, osjećali su se sretni, svi, osim Rose i Sebastiana, koji su se držali za ruke i promatrali južni dio neba. «Moraš ga pronaći.» Rosin glas bio je tih, no nije uspjela sakriti jačinu. U posljednjih deset dana, otkako se Flynn vratio nakon susreta s Jovceom na Renouceu, nije govorila ni o čemu drugome, nego o njemačkom brodu. Postao je još jedna mogućnost za izljev bijesa koji je ključao u njoj. «Pokušat ću», reče Sebastian. «Moraš», ponovi ona. «Moraš.» «Dobro će se vidjeti od gore. Bit će kao da se nalaziš na planini, samo što planine nema», reče Flynn i osjeti da ga prolaze trnci na tu pomisao. «Slušaj!», reče Rosa. «Što?» «Pst!» U tom trenutku začuje zvuk, nalik na zujanje kukca. Postajalo je sve glasnije, a potom ponovno slabije, i ponovno glasnije. Začuli su ga i oni ispod palma, i netko ustane i ode na sunce da bi pogledao prema jugu. Odjednom na nebu opaze bljesak svjetlosti koji se reflektirao na metalu ili staklu, i promatrači ispuste krik. Letio je prema njima, nisko, nesigurnih krila, a buka motora postajala je sve glasnija dok ga je prethodila sjena, brza, na bijeloj plaži. Izvidnici, mahom domorodci, pobjegnu užasnuti, Sebastian se baci na koljena u pijesak, samo je Rosa ostala nepomična sa zrakoplovom koji je režao na nekoliko metara iznad glava, a potom se ponovno podigao iznad mora. Sebastian se podigne i srameći se protrese pijesak sa sebe dok se zrakoplov spuštao prema djeliću pijeska pored vode. Buka motora prestane u niz prasaka kad se zrakoplov počeo približavati ljuljajući se prema njima. Elisa je podizala oblak pijeska i izgledalo je kao da će se krila raspasti svakog trena. «Hajde!», dovikne Flynn svojim ljudima ostavši u sigurnom zaklonu ispod palma. «Donesite ovdje one bačve.» Pilot ugasi motor, a tišina koja se spusti bila je stravična. Spustio se s donjeg krila, nezgrapno, u teškoj kožnoj jakni, s naočalama i kacigom na glavi. Skoči na plažu i skine jaknu, potom skine kacigu i ukaže se mladi i simpatični portugalski poručnik. «Da Silva», reče, pružajući desnu ruku Sebastianu koji mu je potrčao ususret. «Hernandez da Silva.» Dok su Flynn i Sebastian nadgledali operaciju opskrbljivanja gorivom, Rosa je sjedila s pilotom ispod palma; doručkovali su kobasice sa češnjakom uz bocu bijelog vina koje je ponijela sa sobom: egzotična hrana, koja je odgovarala smionom vitezu zrakoplovstva. Ako su usta bila zaposlena, pilotove oči bile su nezaposlene i gledale su Rosu sa zanimanjem. Usprkos pedeset metara udaljenosti Sebastian primijeti s rastućim nemirom da je Rosa odjednom ponovno postala žena. Umjesto podignute brade i muškog pogleda sada je držala spušten pogled, gledajući nakratko u pilota i zagonetno se osmjehujući, s nježnim rumenilom na licu koje se pojavljivalo i nestajalo na preplanulom licu i vratu. Dodirne si kosu prstom, odmakavši neposlušni čuperak iza uha. Namjesti si jaknu i sjedne na pijesak skvrčivši dugačke noge ispod sebe, u hlačama kaki boje. Pilotove oči slijedile su taj pokret. Obriše grlo boce rukavom i ponudi je Rosi ugladenom gestom. Rosa promrmlja riječ zahvale prihvativši je i nježno ispije gutljaj. Sa sunčanim pjegicama na obrazima i izguljenim nosom, izgledala je svježije i nevino poput djevojčice, pomisli Sebastian. Nasuprot tome, portugalski poručnik nije izgledao nimalo svježije, ni nevino. Bio je lijep muškarac, za one kojima se sviđa tip ljigavog kontinentalca sanjarska pogleda, pomalo ispunjenog dosadom, Sebastian zaključa da je bilo nečeg besramno erotičnog u tim malim, crnim brčićima koji su slijedili gornju usnu i isticali ružičastu boju usana. Gledajući ga dok je ponovno uzimao bocu iz Rosinih ruku i podizao je u znak zdravice, prije nego što je ispio gutljaj, Sebastiana započnu mučiti dvije snažne želje. Prva je bila da uzme tu bocu vina i da je ugura u poručnikova usta; druga, staviti ga u

zrakoplov i udaljiti ga od Rose što prije. «Brže! Brže!», rešao je na Muhamedove ljude koji su punili spremnik gorivom. «Hajde, požurite se, pobogu!» «Stavi svoje stvari u tu napravu, Bassie, i prestani zapovijedati, samo još više zbunjuješ i ništa više.» «Ne znam gdje da ih stavim. Bolje da kažeš tom Meksikancu da dođe i pokaže mi. Ne znam njegov jezik.» «Stavi ih ispod mjesta promatrača.» «Reci tom prokletom Portugalcu da dode», tvrdoglavo će Sebastian. «Reci mu da pusti Rosu na miru i da dođe ovamo.» Rosa je slijedila pilota do zrakoplova, a izraz lica koji je odavao duboko poštovanje dok je slušala Portugalca kako izdaje zapovijedi na portugalskom, razbjesni Sebastiana. Završivši s pripremama i pokrenuvši motor, pilot mu zapovjednički da znak da se popne u zrakoplov koji se već tresao. Umjesto toga, Sebastian ode do Rose i posesivno je zagrlj. «Voliš li me?», zapita. «Što?», dovikne ona iznad tutnjave motora. «Voliš li me?», ponovi. «Naravno da te volim, glupane», dovikne mu ona i osmjehne mu se, a potom se podigne na vrške prstiju da bi ga poljubila. Njen je zagrljaj bio strastven, kakav već mjesecima nije bio i Sebastian se zapita očajnički koliko je te strasti potaknuo vanjski čimbenik. «Možete to činiti kad se budeš vratio.» Flynn ga odvuče iz Rosina zagrljaja i gurne ga prema letjelici. Zrakoplov krene naprijed, a Sebastian se očajnički pokuša zadržati u ravnoteži, a potom pogleda iza sebe. Rosa je pozdravljala mašuci rukama i osmjehujući se. Sebastian nije znao je li osmijeh namijenjen njemu ili kacigi u kabini iza njegove, ali njegovu ljubomoru nadjača iskonski instinkt za opstankom. Dohvativši se objema rukama za rubove kabine, stišćući čak i palčeve na stopalima kao da se htio čvrsto uhvatiti i za pod zrakoplova, Sebastian pogleda ispred sebe. Plaža je nestajala pretvarajući se u jedinstvenu bijelu mrlju, a palme su prolazile ispred njih s jedne strane, a more s druge. Vjetar mu je šibao lice, a suze su mu tekle niz obraze. Zrakoplov se zatrese, a potom poskoči, i konačno uzleti. Zemlja se nježno udaljavala dok su se podizali uvis, a podizao se i Sebastianov moral. Njegovi strahovi se rasprše. Konačno se sjetio da mora staviti naočale da se zaštiti od vjetra i poput boga mogao je gledati dolje, prema malom i mirnom svijetu. Potom se okrene i pogleda u pilota. Ovo čudno i predivno iskustvo besmrtnosti koje su zajednički proživljavali, uzdiglo ga je iznad besramnih strasti običnih smrtnika i osmjehnu se jedan drugome. Pilot pokaže prstom prema desnomo krilu, a Sebastian pogleda u pravcu koji mu je pokazivala njegova ruka. Daleko, daleko na plavoj neravnoj pučini, pod golemim olujnim oblacima, ugleda sićušne sive obrise engleske krstarice Renounce s blijedom perjanicom dugačkoga bijelog traga koji se širio oceanom iza nje. Klimne glavom i osmjehne se svome novom prijatelju. Pilot mu ponovno pokaže nešto, ovaj put ispred sebe. Još uvijek nejasni, obavijeni plavkastom sumaglicom od daljine, otoci delte rijeke Rufiji bili su raspršeni nasumce između oceana i kopna poput dijelova slagalice koju nitko nije složio. Sebastian se šćućuri u maloj bučnoj kabini i iz vreće izvuče dalekozor, olovku i omotnicu s papirom. Bilo je toplo. Radilo se o vlažnoj i škakljivoj toplini. Čak je i u hladu, ispod maskirnih mreža prekrivenih tankim granama, paluba Bluechera bila preplavljena ljepljivim zrakom močvare. Znoj koji se cijedio sa sjajnih tijela napola golih ljudi što su radili poput magaraca na pramcu broda, nije im pružao nikakvo olakšanje, jer je zrak bio previše vlažan da bi isparavao. Radili su poput mjesečara, usporenom odlučnošću, podižući golim rukama debele čelične limove te ih potom postavljali ispod visokog kraka dizalice. Čak se i bujica prostota koja je izlazila iz usta Lochtkampera, upravitelj stroja, smanjila poput rijeke u sušnom razdoblju. Radio je zajedno sa svojim ljudima, gol do pojasa, poput njih, s tetovažama na prsima i rukama koje su se podizale i spuštale, pomičući se iznad mora snažnih mišića. «Odmor», zareži, a ljudi prekinu s poslom, udišući zrak koji nije cirkulirao ustima koja su vapila za njime, masirajući si bolna leđa i gledajući u limove s istinskom mržnjom. «Kapetane.» Lochtkamper prvi put primijeti Von Kleinea. Stajao je naslonjen na kupolu, visok, odjeven u bijelo, plave brade koja je gotovo skrivala srebreni križ koji mu je visio oko vrata. Lochtkamper krene prema njemu. «Kako napreduje posao?», zapita Von Kleinea, a upravitelj stroja zaniječe glavom. «Ne tako dobro kao što sam se nadao.» Prođe golemim dlanom preko čela, ostavivši masni trag hrde.

«Napredujemo sporo», reče, «previše sporo.» «Jeste li se susreli s poteškoćama?» «Posvuda», mrzovoljno će Lochtkamper i ogleda se oko sebe: sparna sumaglica i šaš, crna, nepomična voda i blato. «Ovdje ništa ne radi: aparat za zavarivanje, vitlo, čak ni ljudi, sve ide krivim putem uz tu odvratnu sparinu.» «Koliko će vam vremena još trebati?» «Ne znam, kapetane. Zaista, ne znam.» Von Kleine nije inzistirao. Ako je postojao čovjek koji može popraviti Bluecher, onda je to bio on. Nekoliko puta kad je Lochtkamper spavao, iznemogao, činio je to na palubi, sklupčan poput psa na madracu, uz fijuke i jecaje vitla, iskre aparata za zavarivanje, i zaglušujućoj buci. Nakon nekoliko sati ponovno je bio na nogama, rukovodeći i bockajući ljude na lijep i na ružan način. «Još tri tjedna», procijeni s gnušanjem. «Mjesec dana, najviše, ako se sve bude nastavilo ovim ritmom.» Obojica su ostali u tišini, jedan pored drugoga, dva muškarca koji su dolazili iz dva različita svijeta, ujedinjeni jednim zajedničkim ciljem i poštovanjem prema uzajamnoj spretnosti. Na milju udaljenosti od kanala jedan pokret privuče njihovu pažnju. Bila je to jedna od brodica krstarice, no izgledala je poput kola prepunih sijena s nevjerojatnim teretom. Usporeno je plovila, izranjajući samo nekoliko centimetara iznad površine vode. Na brodici se nalazila hrpa trupaca, na kojoj je sjedilo desetak crnaca. Von Kleine i Lochtkamper gledali su u nju kako se približava. «Uopće ne znam hoće li to odvratno drvo uopće pomoći, kapetane.» Lochtkamper ponovno zavrti golemom nakostriješenom glavom. «Tako je mekano, ostavlja puno pepela, moglo bi začepiti kotlovnicu.» «Nemamo izbora», prisjeti ga Von Kleine. Kad je Bluecher uplovio u Rufiji, tankovi su mu bili gotovo prazni. Bilo je goriva za otprilike još četiri tisuće milja. Jedva dovoljno da isplovi na najizravniji način do 45. stupnja južne geografske dužine gdje ga je čekao njegov potporni brod Esther, da ga opskrbi gorivom i streljivom. Nije bilo ni najmanje prilike da si pribavi ugljen. Stoga je Von Kleine zapovjedio komesaru Fleischeru i njegovim domorodačkim nosačima da pribave drva za loženje uz deltu rijeke. Komesar je prosvjedovao pronašavši tisuću i jednu izliku, uvjeren da je učinio sve što mu je bila dužnost prema Bluecheru, pribavivši kapetanu Von Kleineu čelične limove. Njegova govornička sposobnost nije mu nimalo pomogla. Lochtkamper je izradio dvjesto primitivnih sjekira iz čeličnih limova, a Von Kleine je poslao Kvllera s Fleischerom da se okuša kao drvosječa. Već su tri tjedna brodice Bluechera plovile neprekidno goredolje rijekom. Do tada su prenijele otprilike petsto tona drva. Problem se sastojao u tome kamo spremi tako veliku količinu tereta nakon što su ispunili skladište za ugljen na brodu. «Ubrzo ćemo morati slagati drva na palubi», promrmlja Von Kleine, a Lochtkamper mu htjede odgovoriti, no, u tom trenutku zazvoni zvono za uzbunu i iz razglasa se začuje: «Kapetan na palubu. Kapetan na palubu.» Von Kleine potrči prema ljestvama gdje se sudario s jednim časnikom. Uhvate se jedan za drugoga da ne padnu, a časnik mu dovikne: «Kapetane, zrakoplov. Leti nisko, dolazi prema nama. Portugalski je.» «Prokletstvo!» Von Kleine ga odgurne u stranu i uzverne se spretno ljestvama. Trčeći stigne do palube sav zadihan. «Gdje je?», zapita. Časnik na straži spusti dalekozor i uz olakšanje se okrene prema Von Kleineu. «Eno ga, kapetane«, pokaže prema rupi u maskirnoj mreži koja je visjela iznad palube poput krova nad verandom. Von Kleine mu oduzme dalekozor iz ruke i dok ga je namještao, okrećući ga prema krilatom obrisu, daleko od toplinske zavjese iznad šaša, odrješito izreče zapovijed. «Upozorite ljude na kopnu. Uperite sve topove. Vojnici za mitraljezima na svoja mjesta, no, ne otvarajte vatru do moje zapovijedi.» Slijedio je zrakoplov dalekozorom. «U izvidnici je.» Zrakoplov je letio naprijednatrag, pregledavajući svaki pedalj zemlje, poput seljaka koji ore svoje polje. Von Kleine je uspijevao vidjeti glavu i ramena muškarca koji je sjedio na prednjem sjedalu u nosu zrakoplova. «Sad ćemo saznati koliko je efikasno naše skrovište.» «Dakle, neprijatelj je konačno pogodio. Mora da su primijetili nosače sa čeličnim limovima, ili ih je možda upozorila sječa stabala», razmišljao je gledajući zrakoplov kako polako pravi prekretnost prema njemu. «Nismo se mogli nadati da nas neće nikada primijetiti, no nisam očekivao da će poslati zrakoplov.» Potom se odjednom sjeti brodice s teretom drva i shvati sa srcem u

petama da je predstavljala golemu opasnost. Naglo se okrene i potrči prema zaštitnoj ogradi broda, te pogleda s pramca kroz maskirnu mrežu. Bila je udaljena još pola milje, sporo ploveći s teretom po sredini kanala, s velikim tragom u obliku slova v, koji se pjenio šireći se rijekom od krme brodice, nezgrapne poput trudne nilske slonice sa svojim teretom. Brodica je plovila ravno prema Bluecheru. Mora da je iz zraka bila vidljiva poput golemog krpelja na bijeloj plahti. «Brodica.», dovikne Von Kleine, «. pozovite je. Zapovjedite joj da ode prema obali i da se skloni.» No, znao je da je sve bilo uzalud. Prije nego što brodica bude uspjela čuti zapovijed, zrakoplov će je ugledati. Pomisli na tren da zapovijedi topovima da potope brodicu, no, odmah odbaci tu zamisao: granate bi odmah privukle pažnju neprijatelja. Ostao je uz zaštitnu ogradu, čvrsto se držeći, bijesan zbog brodice koja se približavala i zbog svoje nemoći. Sebastian se nagne iz kabine. Vjetar ga je šibao tako da mu je jakna lepršala oko tijela i mrsila crnu kosu. Svojom uobičajenom spretnošću uspio je izgubiti dalekozor koji mu je ispao iz zrakoplova. Pripadao je Flvnnu OFlvnnu i Sebastian je znao da će ga morati otplatiti. Ta mu misao djelomično pokvari zadovoljstvo letenja, jer je Flvnnu dugovao već nešto više od tristo funta. A i Rosa će zasigurno imati nekoliko riječi za njega. No, gubitak dalekozora nije bio toliko važan, zrakoplov je letio nisko, a bio je toliko nestabilan da se bolje vidjelo golim okom. visine od stotinu pedeset metara šuma šaša izgledala je poput mekanog madraca, gnusne zelene boje, isprekidane kanalima i vodenim putevima, nalik na metalne vene koje su zrcalile sunčeve zrake poput heliografa. Oblaci bijelih ptica koje su se podizale uzburjane približavanjem zrakoplova izgledali su poput komadića papira koje je vjetar raznosio. Jedan orao lebdio je tiho ispred njih, a golema raširena krila širila su se poput prstiju na ruci. Odjednom se spusti, prošavši tako blizu vrha jednog krila da je Sebastian ugledao njegove opake žute oči na bijeloj glavi. Sebastian se očarano nasmije, a potom se dohvati za rubove kabine da bi se zadržao u ravnoteži dok se zrakoplov snažno ljuljao ispod njega. Bio je to sistem koji je pilot upotrebljavao kad je htio privući njegovu pažnju i Sebastian se žarko nadao da će pronaći još jednog. Okrene se bijesno vičući da bi nadglasao buku motora i vjetra. «Pazi, glupavi Portugalce!» Da Silva je mlatarao rukama poput ludaka, ružičaste usne pomicala su se ispod crnih brčića, a oči blještale iza naočala, i desnom je rukom stalno pokazivao prema desnome krilu. Sebastian je odmah ugleda na velikom vodenom putu. Brodica je bila toliko vidljiva da se zapita kako to da je nije opazio puno ranije: potom se sjeti da je njegova pažnja bila usredotočena na područje neposredno ispod zrakoplova i stoga zamoli za oprost. No, Da Silvino uzbuđenje bilo je beznačajno. To nije bila ratna krstarica, već mala brodica od osam ili devet metara. Brzo prođe pogledom cijelim kanalom, no bio je prazan. Okrene se prema pilotu i zaniječe glavom. No, Da Silvino uzbuđenje bilo je, ako je to uopće bilo moguće, još veće. Pokazivao je ponovno rukom, ali Sebastian nije shvaćao. Da bi izbjegao rasprave, klimne glavom i istog trenu zrakoplov se okrene, a Sebastianu srce skoči u pete dohvativši se za kabinu. Uz nagli preket, Da Silva se spusti, gotovo dodirujući šaš. Krenuo je prema kanalu kad je i posljednji šaš nestao ispred njih. Da Silva se još više spusti na samo nekoliko metara od površine vode: sjajna točka, sasvim beznačajna za Sebastiana koji je u sebi proklinjao Da Silvu, s očima koje su mu kolutale. Na milju udaljenosti od njih preopterećena brodica sporo je plovila kanalom. Nalazila se na samo nekoliko metara ispod njih i letjeli su upravo prema njoj, tako da je zrakoplov elisom podizao perjanicu vode s površine. «Pobogu!» Užas je naveo Sebastiana da krikne. «Sudarit ćemo se!» Očito je da je posada brodice imala isti dojam jer je, opazivši zrakoplov kako se približava, počela napuštati brodicu. Sebastian opazi da su se dvojica domorodaca bacili u vodu s vrha hrpe drva, podigavši bijele perjanice vode. U posljednji tren Da Silva se ponovno podigne i sasvim brzo predu brodicu. Na trenutak Sebastian se zagleda u oči njemačkog časnika, s pet metara udaljenosti, koji se nalazio za kormilom brodice. Potom su se već brzo podigli i učinili preket vrativši se natrag. Sebastian opazi da je brodica plovila prema obali, a da se posada penjala na brodicu ili plivala oko nje. Ponovno zrakoplov krene prema kanalu, ali je Da Silva smanjio

brzinu tako da je motor prigušeno bruji. Uspravi se na petnaest metara od vode sporo leteći, držeći se daleko od brodice i vrlo blizu sjeverne obale kanala. «Što namjeravate učiniti?», kriče Sebastian Da Silvi. Kao odgovor pilot učini široku gestu rukom prema gustim nakupinama šaša duž kanala. Sebastian se, u nedoumici, zagleda u gusti šaš. Što je htio učiniti, taj luđak, nije valjda mislio da. Na obali je bilo visoko uzdignuće, oko pedeset metara iznad razine rijeke. Prelete iznad njega. Poput lovca koji lovi ranjenog bivola u rijetkoj šumi, siguran da se tako golema životinja ne može sakriti, odjednom se nađe ispred nje, tako blizu da je mogao vidjeti i najmanje detalje, krv koja se cijedila iz vlažnih crnih nozdrva i crveni bljesak u svinjskim očima, na isti je način Sebastian pronašao Bluecher. Bio je toliko blizu njega da je mogao vidjeti niz rupa u oklopu, pojedinačne dijelove u maskirnoj mreži napetoj iznad palube. Ugleda ljude na njoj i vojnike za mitraljezima Maxim na gornjim palubama broda. S golemih kupola topovi su širili svoja gladna usta, slijedeći let zrakoplova. Bio je užasan, siv i čudan, skriven vegetacijom, u svojem brlogu, i Sebastian krikne od iznenađenja i uzburjanosti. Istog trena motor zrakoplova zatutnji maksimalnim brojem okretaja, dok je Da Silva podizao zrakoplov. U trenutku kad je zrakoplov krenuo uvis, paluba Bluechera pretvori se u vulkan plamena, koji su golema usta topova od devet palaca bljuvala razbješnjelo, u zboru s mitraljezima Maxim. Oko malog zrakoplova zrak je ključao i fijukao pri prolazu golemih projektila. Nešto pogodi zrakoplov odbacivši ga uvis poput zapaljenog lista na logorskoj vatri. Okrene se oko samoga sebe, s motorom koji je ludo tutnjio i platnenim dijelovima koji su jecali i škripali. Sebastian se snažno udara u nos u rub kabine, i odmah mu uz nosnica procuri krv umrljavši jaknu. Zrakoplov vrtoglavom brzinom počne padati prema tlu. Da Silva se borio s upravljačem, osjećajući da mu ne odgovara što je brzina postajala veća. Vrhovi močvarne vegetacije krenu mu ususret dok je on očajnički pokušavao ispraviti zrakoplov koji je pokušavao odgovoriti na njegove komande. Platno na krilima se kovršalo, a ona su se savijala od velikog pritiska. Osjeti da je zrakoplov ponovno zakrenuo, dodirnuvši najviše grane i iznad buke motora začuje slabu škripu vegetacije koja je klizila uz trup zrakoplova. Potom, odjednom, kao u čudu, zrakoplov započne ponovno letjeti vodoravno, podignuvši se polako, daleko od močvare. Bio je lijen i težak, a ispod njega nešto je visjelo, neprekidno udarajući u trup. Da Silva se nije usuđivao upravljati zrakoplovom, već se samo ograničavao na održavanje rute koju je izabrao, usmjerivši nos zrakoplova uvis da bi polako ponovno dosegnuo određenu visinu. Na tristo metara napravi prekrat prema jugu u širokom ravnomjernom luku i poskakujući, s jednim teškim krilom, pijani zrakoplov krene na sastanak s Flvnnom OFlvnom. Flvnn ustane s usporenim dostojanstvom s mjesta na kojemu je ležao, naslonjen na palmu. «Kamo ćeš?» Rosa otvori oči i pogleda ga. «Obaviti nešto što ne možeš učiniti umjesto mene.» «Pa to je već treći put u sat vremena!», reče sumnjičavo. «Zato se zove balet istočne Afrike», odvratila Flvnn i udalji se prema šumici. Stigao je u šumicu i ogledao se oko sebe s puno pažnje, bojeći se da ga je Rosa slijedila. S olakšanjem klekne i počne rukama kopati rupu u mekanom pijesku. izrazom lica poput staroga gusara koji iskapa sanduk sa zlatnicima, izvuče bocu iz rupe i odčepi je. Ugurao ju je u usta kad začuje prigušenu buku zrakoplova koji se vraćao. Boca je ostala u njegovim ustima još koji trenutak, a Flvnova Adamova jabučica se pomicala goredolje dok je pio, no oči je već podigao uvis, stišući ih da bi se bolje usredotočio. Uz duboki zadovoljni uzdah ponovno začepi bocu i položi je u rupu, prekrije je pijeskom pomažući se stopalom i krene prema plaži. «Vidiš li ih?», zapita Rosu dolazeći iz palmika. Ona se nalazila na čistini, zabacivši glavu unatrag tako da joj je dugačka pletenica sezala do pojasa. Nije mu odgovorila, ali je njen izraz lica bio tvrd i napet zbog brige. Ljudi oko nje također su šutjeli, čekajući u strahu. Flynn pogleda uvis i opazi zrakoplov koji im se približavao poput smrtno ranjene ptice, s motorom koji je kašljucao i ostavljao za sobom dugački trag plavkastog dima, dok su krila bijesno udarala. Iz utrobe zrakoplova visio je komad platna, bez jednog kotača za slijetanje koji je uništila neprijateljska granata. Spusti se iznemoglo prema plaži, kašljanje motora postane tiše, a

začuje se šapat vjetra u platnu. Jedini preostali kotač dodirne čvrsti pijesak i pedesetak metara zrakoplov pređe bez ikakvih problema, a potom poskoči i sruši se u stranu. Lijevo krilo se zarije u pijesak, okrenuvši zrakoplov prema moru, a stražnji se dio podigne prema naprijed. Začuje se nepodnošljiv zvuk, udarac, a potom se zrakoplov okrene usred prašnjavog oblaka koji se podigao od pijeska. Elisa se zarije u pijesak, rasplinuvši se u vrtlogu dijelova zrakoplova, a iz prednje kabine jedno tijelo poleti u zrak držeći raširene ruke i noge poput žbica kotača. Padne uz pljusak u nisku vodu na rubu plaže, dok je zrakoplov i dalje klizio po pijesku gubeći dijelove. Jedno se krilo slomi, a metalne žice se prekinu uz zvuk sličan rafalu iz mitraljeza. Zrakoplov uspori stigavši do vode i klizne u nju, tako da su ga valovi zapljuskivali. Da Silva je visio nepomično u stražnjoj kabini, s glavom prema dolje, zadržan sigurnosnim pojasom. Uslijedilo je nekoliko trenutaka stravične tišine. «Pomogni pilotu! Ja ću se pobrinuti za Sebastiana!», dovikne Rosa. Muhamed i ostala dvojica potrče s njom do mjesta gdje je Sebastian ležao tik uz vodu, uz komad zrakoplova na rubu plaže. «Hajde!», krikne Flynn svojim ljudima koji su stajali pored njega i potrči po mekanom pijesku prema ostacima zrakoplova. No, do zrakoplova nikada nisu stigli. Uz snažan trzaj i zračni val koji im je začepio uši, gorivo se zapali i bukne plamen. Zrakoplov i površina mora oko njega istog trena se pretvore u vatrenu zavjesu. Toplina ih odbije i oni se vrate natrag. Plamen je bio tamno crvene boje prožet sotonskim crnim dimom. Proždre je pokrov zrakoplova od konoplje, otkrivši drvenu konstrukciju. Usred požara Da Silva je još uvijek visio iz svoje kabine, kao zacrnjeni majmun s odjećom u plamenu. Potom vatra proždre i sigurnosne pojaseve, a tijelo pilota teško padne u nisku vodu, dok se plamen gasio. Vatra je još uvijek tinjala kad je Sebastian došao k svijesti i uspio se podići naslonivši se na lakat. Zagleda se zaprepašteno u ostatke zrakoplova koji su se dimili na plaži. Mekano sunce na zalasku pozlatilo je pijesak koji su palmine sjene išarale poput tigrova plašta. «Da Silva?» Sebastianov glas bio je pospan. Imao je slomljen nos. Iako mu je Rosa obrisala gotovo svu krv, još je uvijek imao crne kraste u nosnicama i na uglovima usana. Oči su mu bile uokvirene masnicama boje zrelih šljiva. «Ne!» Flynn zaniječe glavom. «Nije se spasio.» «Mrtav?», prošapće Sebastian. «Zakopali smo ga tamo iza, u šumi.» «Što se dogodilo?, zapita Rosa. «Što se, do vraga, dogodilo tamo gore?» Sjedila je uz njega, štiteći ga poput majke. Sasvim polako, Sebastian okrene glavu prema njoj i pogleda je. «Pronašli smo Bluecher», reče. Kapetan Arthur Joyce bio je sretan čovjek. Nagne se prema pisaćem stolu u svojoj kabini, spustivši ruke na kartu radujuć se i gledajući u kružić označen plavom olovkom, kao da se radi o potpisu predsjednika Engleske banke na čeku od milijun funta. «Odlično!», reče, «izvršno», te stisne usne kao da će započeti zviždati Tipperary No, umjesto toga uvuče dah i osmjehne se Sebastianu koji mu odgovori na isti način koliko mu je nos to dozvoljavao, uz istaknute oči. «Odlično obavljen posao, Oldsmith!» Joyce promijeni izraz lica i nenadani bljesak ozari mu lice. «Oldsmith?», ponovi. «Recite mi, zar niste vi otvorili igru za Sussex u prvenstvu kriketa 1911?» «Točno, kapetane.» «Dobri Bože!» Joyce mu se obrati ozarenim osmijehom. «Nikada nisam zaboravio vašu igru nad Yorkshireom u prvom susretu sezone. Eliminirali ste Granama i Penridgea za dva boda, ha?» «Dva, točno.» Sebastianu se sviđao taj čovjek. «Pravo čudo! A potom ste dobili pedeset i pet bodova?» «Šezdeset i pet», ispravi ga Sebastian. «Rekord od devet vrata zajedno s Cliffordom Dumontom i ukupno stotinu osamdeset i šest bodova!» «Da! Da! Sjećam se dobro. Koje čudo! Prokleta ste bili loše sreće da niste igrali za Englesku.» «O, pa ne znam», reče skromno Sebastian. «Upravo tako.» Joyce stisne usne, «prokleta loše sreće,» Flynn OFlvnn nije razumio ni jednu jedinu riječ. Vrpolio se na stolcu poput starog bivola u klopci, dosađujući se do besvijesti. Rosa Oldsmith nije razumjela ništa više od njega, ali bila je zadivljena. Očito je kapetan Joyce poznao neko Sebastianovo izvanredno djelo, a ako je čovjek poput njega bio upoznat s time, to je značilo da je Sebastian poznat. Srce joj se ispuni ponosom i ona mu se također osmjehne. «Nisam znala, Sebastiane. Zašto mi nisi rekao?» Gledala ga je toplim i sjajnim očima. «Drugi put»,

prekine je brzo Joyce. «Sada moramo misliti na ovu drugu stvar.» Okrene se ponovno prema karti na pisaćem stolu. «Sada želim da se mislima vratite natrag. Zatvorite oči i pokušajte se ponovno sjetiti prizora. Svaki detalj koji vam padne na um, svaki i najmanji detalj može biti važan. Jeste li vidjeli tragove štete?» Sebastian poslušno sklopi oči i iznenadi se živosti kojom je prepun straha upečatio u mislima sliku Bluechera. «Da», reče. «Bilo je rupa na njemu. Na stotine rupa, malih i crnih. A na pramcu su bile postavljene viseće skele, blizu vode, poput onih koje se koriste za ličenje visoke zgrade.» Joyce da znak svome tajniku da zapiše svaku riječ. Jedini ventilator koji je visio iznad stola u sobi za časnike zujio je, dok su lopatice miješale topli i vlažni zrak kao u krevetu bolesnika od malarije. Osim laganog zveckanja pribora za jelo na porculanu, jedini zvuk dolazio je od komesara Fleischera koji je srkao juhu. Radilo se o gustoj, vrućoj krem juhi od graška, i Fleischer je bio primoran zvučno puhati u žlicu prije svakog gutljaja, gotovo jednako glasno i istim tonalitetom kao engleski klozet. Dok je napravio stanku da bi otkinuo komad crnog kruha i usitnio ga te stavio u juhu, Fleischer je gledao u Kvllera ispred sebe. «Dakle, niste pronašli neprijateljski zrakoplov, ha?» «Ne.» Kvller se nastavio igrati sa svojom čašom vina ne podigavši pogled. Četrdeset i osam sati pregledao je sa svojim ljudima močvare, kanale i šume u potrazi za ostatcima zrakoplova. Bio je iznemogao i prepun uboda kukaca. «a», klimne Fleischer svečano. «Padao je samo nekoliko metara, ali nije udario u stabla. Vidio sam neke ptice koje čine isto kad ih pogodiš. Bum! Padaju, vrteći se oko sebe na isti način, ovako.», spusti ruku prema juhi, «. a potom odjednom učine ovo», i rukom krene ponovno uvis prema Lochtkamperovom licu, nalik na neandertalca. Svi su ga gledali. «Ptičica ponovno leti svome domu. Moglo se pucati bolje na tako kratkoj razdaljini», reče Fleischer i dovrši s objašnjenjem ponovno podigavši žlicu juhe. Opet se spusti vlažna i topla tišina. Lochtkamper je punio usta kao da se radi o jednoj od njegovih kotlovnica. Jagodice obiju ruku bile su izgrebene do krvi zbog neprekidnog rada s limovima i čeličnim žicama. Čak ni Fleischera ruka koja je proletjela ispred njegova lica, nije ga odvušla od njegovih misli. U glavi je imao samo čelik i strojeve, težine i mjesta za ravnotežu. Htio je uspjeti u namjeri i nakositi Bluecher za dvadeset stupnjeva da bi zavarivači mogli raditi na većoj površini. To je značilo premjestiti tisuću tona tereta. Poduhvat je izgledao nemoguć: no, moglo se proširiti skladišta ulijevo, pomisli, demontirati topove s kupola i premjestiti ih. Potom.» «Nismo loše ciljali», reče časnik topništva. «Letio je prenisko i nismo ga mogli slijediti.», prekine se i kažiprstom prođe jednom stranom svoga dugačkog špičastog nosa i pogleda prst mokr od znoja. Taj debeli seljak nikada neće razumjeti, beskorisno je objašnjavati mu i trošiti riječi i energiju uzalud u objašnjavanju tehničkih problema. Zadovolji se time što je ponovio: «Nismo loše ciljali.» «Sada sam sasvim siguran da se neprijateljski zrakoplov vratio u svoju bazu živ i zdrav», reče Kvller. «Stoga je vjerojatno da će neprijatelj spremati neku akciju protiv nas u bliskoj budućnosti.» Kvller je imao privilegirani položaj u krugu časnika. Nijedan drugi časnik ne bi si dozvolio da iskaže svoje mišljenje tako otvoreno. No, nitko od njih ne bi rekao nešto tako pametno. Kad je Kvller govorio, i viši su ga časnici slušali, ako ne s poštovanjem, barem pozorno. Bio je počasna sablja na Pomorskoj akademiji u Bremerhavenu, godine 1910. Njegov otac bio je barun, Kaiserov osobni prijatelj i admiral kraljevske mornarice, Kvller je bio miljenik među časnicima, i to ne samo zbog svojega dobrog izgleda i svojih manira, već i zbog želje za tvrdim radom, zbog pažnje koju je polagao u detalje i britke inteligencije. Bio je dobar časnik i bio je na čast svome brodu. «Što može učiniti neprijatelj?», zapita ga prezrivo Fleischer. Nije se slagao s općim mišljenjem o Ernstu Kvlleru. «Jesmo li sigurni ovdje, što možete učiniti?» «Površinskim proučavanjem povijesti mornarice otkrili biste, gospodine, da se od Engleza može svašta očekivati. Djeluju brzo, učinkovito i sa željeznom voljom.» Kvller se počeo po ugrizima kukaca iza lijevog uha. «Pih!», reče Fleischer, ispljunuvši nekoliko kapi juhe u svome gnušanju. «Englezi su glupavi i kukavice: najviše što mogu učiniti je postaviti zasjedu na izvoru rijeke. Neće smoći hrabrosti i doći do ovdje i istjerati nas.» «Ne

sumnjam da će vam vrijeme dati za pravo, gospodine.» Bila je to rečenica kojom je Kvller izricao svoje snažno neslaganje sa svojim nadređenim, a kapetan Von Kleine i njegovi časnici je iz iskustva prepoznaju. Jedva se osmjehnu. «Ova juha je gorka», reče Fleischer, zadovoljan što je imao posljednju riječ. «Kuhar ju je skuhao morskom vodom.» Optužba je bila toliko uvredljiva da je čak i Von Kleine podigao pogled s tanjura. «Ne želimo vas zadržati našom skromnom gostoljubivošću, Herr komesar, mora da ste nestrpljivi da se vratite svojim zadacima drvosječe.» I Fleischer se odmah umiri, usredotočivši se na hranu. Von Kleine se obrati Kvlleru: «Kyller, nećeš ići s gospodinom komesarom. Ovaj put poslat ću Prousta umjesto tebe. Ti ćeš, pak, preuzeti vodstvo nad pripremama za obranu koje želim organizirati na ulazu u deltu da bismo bili spremni za mogući engleski napad. Nakon ručka doći na sastanak u moju kabinu.» «Hvala, kapetane», odvrati Kvller muklim glasom od zahvalnosti zbog časti koju mu je kapetan dodijelio. Von Kleine pogleda u časnika topništva. «I ti također, molim te, časnice. Skinut ćemo tvoje voljene topove za brzu paljbu s palube.» «Želite li reći da ih demontiramo iz njihovih kućišta, kapetane?», zapita časnik i s tugom u očima pogleda Von Kleinea, iznad svoga dugačkog nosa. «Žao mi je, ali potrebno je.» «Henry, bili smo u pravu. Bluecherje ovdje.» «Nažalost, admirale.» «Dvije teške krstarice će ga uništiti.» Admiral Sir Percy napući donju usnu promatrajući pločice Renouncea i Pegasusa na karti Indijskog oceana. «Za njih ima posla drugdje.» «To je sigurno», složi se Henry Green. «Ona Jovceova zamolba za dva torpeda.» «Da, admirale?» «Pretpostavlja se da će pokušati napasti Bluecher uz pomoć torpednih čamaca.» «Izgleda da je tako, admirale.» «Moglo bi funkcionirati, vrijedi pokušati. Što možemo pribaviti?» «U Bombayju imamo kompletnu skupinu, a jedna je u Adenu, admirale.» Nekoliko sekunda Sir Percy Howe pogleda sve snage koje su mu stajale na raspolaganju i kojima je štitio oceane. Uz ovu novu prijetnju nije mogao pomaknuti ni jedan brod iz ulaza u Sueski kanal. Odluči se za Bombay. «Pošalji mu jedan torpedni čamac iz Bombayja.» «Molio je za dva, admirale.» «Joyce dobro zna da mu dajem uvijek samo polovicu onog što traži. Uvijek udvostručuje.» «Što ćemo učiniti sa zamolbom za odlikovanjem, admirale?» «Je li to onaj tip koji je ugledao Bluecherh?» «Da, gospodine.» «Radi se o jako škakljivom pitanju: ilegalni Portugalac i sve ostalo.» «On je Englez, admirale.» «Onda ne bi trebao biti s Portugalcima», reče Sir Percy. «Ostavimo to za sada do posljednje operacije. Mislit ćemo na to nakon što budemo potopili Bluecher. U suton krvi i ruža, zagasitog zlata i ružičaste boje engleska je eskadra plovila prema obali. Renounce se nalazio na čelu. Pegasus je slijedio njegov široki trag u vodi. Njihovi crni obrisi isticali su se na pozadini živih boja zalaska sunca. Bilo je nečega strašnog u obrisu teške krstarice: nije posjedovala čvrstu veličanstvenost ratnog broda, niti eleganciju razarača. Gotovo ispod Pegasusa, nevidljiv s kopna, jer ga je krstarica sasvim zaklanjala, torpedni čamac je izgledao poput pačeta koje je plivalo pored labuda. Bio je pun vode usprkos malim valovima. Svaki val se obijao o pramac i protjecao pjenušavo i zeleno po palubi. Mlazovi su tutnjili obijajući se o tanki zaklon platna na palubi. Flynn OFlynn se stisnuo iza zaklona proklinjući svoju oholost i ambicije koje su ga nagnale da se ponudi kao voda ekspedicije. Baci pogled prema Sebastianu koji je stajao na palubi, iza mitraljeza Lewis prekrivenih u platno od konoplje. Osmjehivao se mlazovima mlake vode koji su ga šibali po licu i u kapima se spuštali obrazima. Flynn nije podnosio zamisao da je Joyce predložio Sebastiana za medalju. I on ju je htio. Bila je jedini razlog zbog kojeg se odlučio uvaliti se u ovu pustolovinu. Stoga je Sebastian bio izravno odgovoran za njegovo sadašnje loše raspoloženje te je Flynn osjetio malo zadovoljstvo promatrajući Sebastianov oblik nosa, koji je sada bio nalik crnačkim, zgnječanim nosevima. Taj mladić si je zaslužio takav nos i Flynn se začudi samome sebi što se nadao i gorj kazni za svoga zeta. «Ma, kakva medalja!», mrmljao je. «Čimpanza iz cirkusa bio bi učinio isto. Tko je pronašao kotače, ha? Ne, Flynn Patrick, nema pravde na ovome svijetu, ali ovaj put ćemo pokazati tim kurvinim sinovima.» Njegove misli prekine komešanje na palubi oko njega. Jedna svjetiljka Aldis davala je znakove s crne mase

Renounea, koji je plovio ispred njih. Poručnik broda koji je zapovijedao torpednim čamcem prevede poruku naglas: «Admiralski brod na YN2D. P, mjesto polaska. Sretno.» Izgledao je čudno u jakni od grube vune s podignutim ovratnikom. «Hvala, neka je i tebi sretno! Ne, to nemoj poslati.» Brzo nastavi: «YN2 admiralskom brodu. Primljeno!» Potom se obrati kuriru i zapovjedi: «Zaustavite strojeve.» Buka strojeva prestane i torpedni čamac klizne u udubinu sljedećeg vala. Renouneai Pegasus nastavili su veličanstveno plovidbu, ostavivši za sobom malu brodicu koja se ljuljala na njihovom tragu: usamljena točkica na pet milja od ulaza u deltu Rufiji, previše daleko da je izvidnici na kopnu mogu ugledati u sumraku. Poručnik broda Ernst Kyller promatrao je dalekozorom dvije engleske krstarice koje su se približavale, a potom se udaljile od obale, gubeći se u mraku koji se spuštao tako brzo zavivši kopno i more. Nestale su. «Svaki dan ista pjesma.» Kyller je ostavio dalekozor da visi na prsima i izvuče sat iz džepa jakne. «Četvrt sata prije sumraka i četvrt prije izlaska sunca dolaze nam u posjet da provjere jesmo li još uvijek ovdje i čekamo li ih.» «Da, gospodine, reče mornar, šćućuren u maloj promatračnici pored Kyllera. «Spuštam se. Noćas mjesec izlazi u 11.44, ostani budan.» Kyller izvuče noge i stopalima potraži ljestve od konopa. Potom se spusti s palme na plažu, dvadeset metara niže. Kad je zakoračio na tlo, bio je već mrak, a plaža je izgledala poput neodređene bijele mrlje. Pijesak je škripao poput šećera pod njegovim čizmama dok se približavao sidrištu brodice, sasvim udubljen u detalje svog sustava obrane. Englezi su mogli napasti samo iz dva izvora rijeke Rufiji. Bili su odvojeni niskim otokom u obliku nakovnja, prekrivenim pijeskom. Kyller je postavio topove koje su demontirali iz kućišta na palubi Bluechera. Potopio je splav od trupaca i time im osigurao čvrstu podlogu te očistio vegetaciju da bi mogli držati na nišanu oba kanala. Istom pažnjom je postavio projektore koji su mogli širiti svjetlost s lijeve i desne strane, a da pritom ne zaslijepe vojnike za topovima. Pribavio si je od Lochtkampera komad čelične žice od četiri centimetra, zadovoljan što je uspio iznuditi na posudbu nešto od njega, jer se Lochtkamper nije tako lako odvajao od svojih zaliha. Na brežuljku rijeke časnik Proust dao je zapovijed svojim ljudima da sasijeku pedeset golemih stabala mahagonija i dao ih je prevesti do granice plimnog vala: debeli trupci poput stupova grčkog hrama. Njima i uz pomoć čelične žice Kyller je sagradio barijeru preko oba kanala, tako izvrsnu zapreku koja bi uništila i trbuh teške krstarice ako naleti na njega svom brzinom. Nezadovoljan učinjenim, Kyller koji je snažno razvio teutonsku sposobnost da radi sve ulažući veliku pažnju, uspije vratiti goleme okrugle mine koje je Bluecher posvuda spustio ploveći kanalom i smjesti ih u geometrijskom redu iza zapreke od trupaca, uz masakrirajući napor za iznemogle i napete ljude. Ovaj su posao dovršili u deset dana i odmah zatim Kyller je započeo s gradnjom promatračnica na svakoj uzvisini tla s koje se mogao nadgledati dio oceana, na vrhovima palma i na otocima. Organizirao je i sustav komunikacije među stražarima: zastave i heliografi danju, rakete noću. U noćnim satima dva čamca su neprekidno plovila naprijednatrag uz barijeru, dok su mornari u njima loše raspoređeni posvuda oko sebe neprekidno pljuskali oblake kukaca, s vremena na vrijeme psujući rodbinu gospodina Kyllera, prošlu, sadašnju i buduću. Točno u dvadeset i dva sata, u noći bez mjeseca, 16. lipnja 1915. engleski torpedni čamac YN2 kriomice se približavao sa strojevima na minimumu kompliciranom obrambenom sustavu koji je Kyller razradio da bi dočeka neprijatelja. Nakon svježega i čistog zraka otvorenog mora, imali su dojam kao da ulaze u smrdljivi, majmunski kavez u londonskom zoološkom vrtu. Kopno je deltu branilo od povjetarca. Torpedni čamac oprezno zaplovi u deltu rijeke, a smrad močvare mu krene ususret. «Bože moj, ovaj smrad.» Sebastian iskrivi razbijeni nos. «Podsjeća me na lijepe stvari.» «Ugodan, zar ne?», složi se Flynn. «Mislim da smo brzo u kanalu.» Sebastian pogleda u mrak, naslutivši, više nego što je vidio, šaš koji se nazirao na pramcu i s obje strane brodice. «Ne znam što ja uopće radim na ovoj papuči», zareži Flynn. «Ovo je čista ludost. Veća je vjerojatnost da s ovim sranjem poletimo, nego da stignemo do Bluechera.» «Uzdajte se u nas, majore O Flynn i sramite se», dovikne mu kapetan torpednog čamca svojim

najboljim dijalektalnim naglaskom nalik na operetu. «Uzdajemo se u vas i u Gospoda.» Njegov se ton izmijenio obrativši se kormilaru pored njega. «Zaokreni za četvrt.» Dugi pramac torpednog broda, s cijevima iz kojih su se ispaljivala torpeda nanizana na palubi brodice poput divovskih boca šampanjca, lagano se pomakne prema obali. Kapetan podigne glavu i osluhne prigušenu pjesmu mjeritelja dubine na pramcu brodice. «Dvanaest hvata», ponovi zamišljeno. «Do sada je sve u redu.» Potom se obrati Flvnnu: «Dakle, majore, čuo sam da se hvalite kapetanu Jovceu da poznajete ovu rijeku kao svoje džepove. Mislim da su točne riječi bile: Kao što vi poznajete put do zahoda. Sada mi ne izgledate toliko sigurni u sebe. Kako to?» «Mrak je», reče Flvnn otresito. «O Bože, naravno da je mrak. No, to ne bi trebalo smetati starom liscu poput vas.» «Ali smeta, prokletstvo! «Da uđemo u kanal i sačekamo da se pojavi mjesec, bi li vam pomoglo?» «Ne bi bilo loše.» Kratak dijalog se brzo ugasi i petnaestak minuta zavlada napeta tišina na palubi brodice, isprekidana samo prigušenim zapovijedima koje je kapetan davao kormilaru da zadrži torpedni čamac u granici deset hvata dubine. Potom se umiješa Sebastian: «Hej, nešto se nalazi ravno ispred nas!» Jedna tamnija mrlja u noći: obris koji se neodređeno nazirao u pozadini slabe svjetlosti zvijezda koje su se zrcalile na površini vode. Hrid, možda? Ne, začuje se prigušeni zvuk vesla koje uranja u vodu. «Izvidnica!», reče kapetan i nagne se prema kuriru: «Krenimo ravno naprijed.» Paluba se naglo nakosi dok se pramac brodice podizao, a šapat strojeva se povećala sve dok se nije preobrazio u prigušenu tutnjavu, i torpedni čamac klizne prema njima poput bika prema mazgi. «Držite se! Potopit ćemo je.» Kapetanov glas bio je ravnomjieran kao tijekom normalne konverzacije, a pred njima se začuju neodređeni krikovi, vesla koja su uranjala u vodu, dok ih je brodica pokušavala izbjeći. «Kreni pramcem prema njima», reče ljubazno kapetan i kormilar lagano promijeni pravac plovidbe. Bljesak i prasak, bljesak i prasak, netko je u brodici opalio upravo u trenutku kad ih je torpedni čamac udario s boka, odbacivši je u stranu i slomivši vesla koja su virila. Brodica klizne s boka torpednog čamca, a potom ostane na krmi, okrećući se poput zvrka oko sebe dok je torpedni čamac nastavio svoju plovidbu. Potom odjednom više nije bio mrak. Posvuda oko njih blještave trake ispunile su nebo, eksplodirajući i osvjetljavajući svaku stvar drhtavom i natprirodnom svjetlošću. «Osvjetljavajuće rakete, Kriste, Guy Favvkes, Guy», reče kapetan. Guy Fawkes bio je poznati urotnik. Djeca svake godine 5. studenoga pale njegov lik na ulicama. Ugledali su močvarnu vegetaciju koja se nizala s obje strane čamca, a ispred njih dvostruki ulaz u kanale. «Kreni prema južnom kanalu.» Ovaj je put kapetan malo podigao glas i brod zaplovi prema kanalu, podižući pramcem bijela krila vode i poskakujući na niskim valovima. Ljudi na palubi se dohvate za zaštitnu ogradu da bi se zadržali u ravnoteži. Potom ostanu bez daha zbog boli kad im je jedna zraka svjetlosti ranila oči, pojavivši se nenadano iz mračne potkove tla koja je dijelila dva kanala. Gotovo odmah zatim još dva projektora pridruže se prvom s vanjskih obala kanala. Njihove zrake zalijepe se za brod poput krakova hobotnice. «Pogodite te projektore!» Ovaj put kapetan krikne zapovijed ljudima za mitraljezima Lewis na rubovima čamca. Hitci koji su za sobom ostavljali svjetlosni trag bili su ništa naspram svjetlosti koju su širili projektori. Torpedni čamac uplovi uz tutnjavu u kanal. Potom se začuje novi zvuk. Ravnomjieran niz pljuskova, poput pumpe za vodu koja radi u daljini. Kvlller je otvorio vatru sa svojim topovima za brzu paljbu. Granate su dolazile iz tamne mrlje otoka. Izgledale su kao da lebde usporeno prema torpednom čamcu, no, dobivale su na brzini što su se više približavale, sve dok nisu protutnjale poput munja. «Kriste!», reče Flynn kao da ga zaista zaziva. Sjedne odmah na palubu i započne si skidati čizme. Još uvijek zavijen hladnom, bijelom svjetlošću projektora torpedni čamac plovio je uz buku strojeva, s projektilima koji su fijukali posvuda oko njega i eksplodirali podižući perjanice pjene na površini vode pored njega. Dugački tragovi koji su izgledali poput laganih lukova koji su se prostirali prema plaži, odjednom postignu željeni efekt. Snop svjetlosti jednog reflektora naglo se ugasi kad hitac razbije staklo: još se nekoliko sekunda svjetlost nazirala, sjajeći i dalje zagasitocrvenom

bojom koja se polako trošila. Sebastian, koji više nije bio zaslijepljen svjetlošću, ugleda veliku morską zmiju. » Ležala je poprečno u kanalu, vijugajući u vodi, s jedne strane obale do druge, dok ju je val s vremena na vrijeme prekrivao: dugačka, vijugava i opasna barijera trupaca gospodina Kyllera čekala je da im poželi dobrodošlicu. «Dobri Bože, što je ovo?» «Zakrenite ulijevo!», zareži kapetan. «Strojevi, unatrag!» Prije nego što je brod mogao odgovoriti kormilu, a vijci se zavrtjeti suprotno, sudari se s golemim trupcem od metar i pol debljine, dugim oko trideset. Tvrdo deblo poput granitne stijene, koje ga zaustavi i smrška mu pramac. Ljudi na palubi završe na hrpi zamršenih tijela iz koje izroni golema pojava Flvnna Patricka OFlynn. Bez čizama, krene trkom prema zaštitnoj ogradi. «Flynn, kamo ćeš?», dovikne Sebastian za njim. «Kuci», reče Flvnn. «Čekaj me.» Sebastian klekne na koljena. Strojevi koji su povlačili čamac unatrag, izvuku ga iz barijere od trupaca, ali čamac je već bio smrtno ranjen. Drveni brod škripio je tonući brzinom koja je zaprepastila Sebastiana. Paluba je već bila pod vodom. «Spašavajte se!», krikne kapetan. «Možeš biti siguran u to», reče Flynn OFlynn i baci se u vodu uz zamršen splet ruku i nogu. Poput foke željne igre, torpedni čamac se nagne na bok, a Sebastian skoči, zadržavši dah i pripremivši se na hladnoću vode. Iznenadi se pak njenom toplinom. palube Renouncea preživjeli su izgledali kao pokisli miševi. Na svjetlosti zore plivali su na rubovima prljave i smrdljive vode gdje ih je rijeka donijela, poput odvoda gradske kanalizacije. Renounce ih pronade prije morskih pasa, jer nitko od njih nije bio ranjen. Bilo je slomljenih nogu, ruku, iskrivljenih kralježaka, ali kao u čudu, bez krvi. Tako je Renounce mogao spasiti svih četrnaest ljudi posade, uključujući i dva pilota. Kad su se našli na palubi broda, imali su slijepljenu kosu, prljava lica i natekle i upaljene oči od nafte. Svakoga su pridržavala dva mornara, ostavljajući za sobom smrdljivi trag vode iz Rufiji na palubi, te se spuste, teturajući, do ambulante na brodu, mokri i iznemogli. «Pa», reče Flynn, «ako sada ne dobijemo medalju za ovo, vraćam se na stari posao i neka svi idu do vraga.» «Nije bio baš neki uspjeh», reče kapetan Arthur Joyce sjedeći za svojim pisaćim stolom. Nije pjevuoš Tipperary. «Nije se radilo ni o osrednjem pokušaju», složi se kapetan torpednog čamca. «Nijemci su imali sve spremno za iznenađenje.» «Barijera od trupaca», Joyce zaniječe glavom, «dobri Bože, ne koristi se od napoleonskih ratova!», reče poput žrtve nelojalne igre. «Bilo je nadasve efikasno, kapetane.» «Da, vidim», uzdahne Joyce. «Pa, ako ništa drugo, utvrdili smo da napad iz kanala nije preporučljiv.» «U nekoliko minuta prije nego što nas je struja odvukla od barijere, pogledao sam preko nje i opazio nešto što mi je izgledalo poput mine. Siguran sam daje Nijemac napravio minsko polje s druge strane barijere.» «Hvala, kapetane», klimne Joyce. «Poslat ću izvješće svojim nadređenima o vašim zaslugama, koje procjenjujem izvrsnim.» Potom nastavi: «Rado bih čuo vaše mišljenje o majoru OFlynnu i njegovom sinu, mislite li da se može računati na njih?» «Pa.», kapetan je dvojio, ne htjede biti neljubazan, «znaju plivati, a mladić ima oštar vid. Što se ostalog tiče, nisam u stanju iskazati svoje mišljenje.» «Ne, pretpostavljam da niste. No, bez obzira na to, htio bih saznati nešto više o njima. U sljedećoj fazi operacije imat će odlučujuću ulogu.» Ustane. «Sad ću razgovarati s njima.» «Zar zaista namjeravate poslati nekoga na Bluecherb Flynn je bio zaprepasten. «Objasnio sam vam, majore, koliko je važno za mene da točno znam u kojem se stanju nalazi brod. Moram biti u stanju poduzeti sljedeći korak, kad bude izlazio iz delte. Moram saznati koliko vremena imam na raspolaganju.» «Ludost», prošapće Flynn. «Ovo je prava ludost.» Zagleda se s nevjericom u Jovcea. «Vi ste se pohvalili vašom dobrom informativnom službom na kopnu, ljudima od povjerenja koji rade za vas. Zaista je vaša zasluga to što znamo da Nijemci neprekidno sijeku stabla i odvoze ih na brod. Znamo da su unajmili vojsku domorodaca i ne upotrebljavaju ih samo u sječi stabala, već i u teškim poslovima na Bluecheru.» «I?», reče Flynn ne mijenjajući izraz lica. «Jedan od vaših ljudi mogao bi se infiltrirati u skupine koje rade na Bluecheru.» Flynn odmah živne: očekivao je da će ga Joyce zapitati da se osobno uvjeri u štetu nastalu na Bluecheru. «Moglo bi se to učiniti.» Uslijedi duga stanka dok je Flynn uzimao u obzir svaki aspekt tog pitanja. «Naravno,

kapetane, moji ljudi se ne bore iz domoljublja poput vas i mene. Rade za novac. Oni su.», Flynn potraži pravu riječ. «Plaćenici?» «Točno», reče Flynn. «Hm», reče Joyce. «Znači li to da žele nagradu? Trebali bismo poslati prvorazrednu osobu.» «Ne sumnjajte», uvjeri ga Flynn. «U ime vlade Njegova Veličanstva mogao bih se potruditi i sastaviti opširno izvješće o stanju njemačke krstarice Bluecher za. iznos od.», na trenutak se zamisli, a potom reče: «. tisuću funta.» «U zlatu?» «U zlatu», složi se Joyce. «Bit će više nego dovoljno», potvrdi Flynn i skrene pogledom prema kauču gdje su Rosa i Sebastian sjedili jedno pored drugog. Držali su se za ruke i izgledali su zainteresiraniji za sebe nego za Flynnove pregovore s kapetanom Jovceom. Bilo je dobro, zaključi Flynn, da je pleme Wakamba, iz kojeg je komesar Fleischer uzeo većinu radne snage, sasvim brijalo glave. Bilo bi nemoguće za jednog Europljanina preobraziti svoju kosu u vunene kovrče tipične za Afrikanca. Još jedna dobra strana bilo je stablo msenga. Iz kore tog stabla ribari središnje Afrike destilirali su tekućinu u koju su uranjali mreže. Ona je učvršćivala vlakna i mrljala kožu. Jednom je Flynn uronio prst u lavor pun te tekućine, i ma koliko ga trljao, trebalo mu je petnaest dana prije nego što je crna mrlja pobijelila. Konačno, dobra je stvar bio i Sebastianov nos, koji je postao spljošten poput afričkih. «Tisuću funta!», reče Flynn OFlynn kao da se radi o blagoslovu i napuni šalicu crnom tekućinom, prelije njome savršenu glavu Sebastiana Oldsmitha. «Dobro razmisli, Bassie, mali moj. Tisuću funta! Petsto je tvojih. Sto mu gromova! Moći ćeš mi vratiti dug do posljednjeg novčića. Konačno više nećeš imati dugova.» Bili su utaboreni na rijeci Abati, jednoj od pritoka Rufiji. Šest milja od rijeke nalazio se tabor drvosječa komesara Fleischera. «To je velik novac», reče Flvnn. Udobno je sjedio pored kade od pocinčanog željeza u kojoj je Sebastian Oldsmith bio sklupčan s koljenima ispod brade i izraza lica nalik na kokera kojeg peru šamponom protiv buha. Tekućina u kojoj je sjedio bila je po gustoći i boji poput koncentrirane turske kave, a lice i tijelo već su poprimili boju tamne čokolade. «Sebastiana ne zanima novac», reče Rosa Oldsmith. Klečala je pored kade i polijevala Sebastianova leđa sokom stabla msenge nježnošću majke koja kupa svoje dijete. «Znam! Znam!», klimne brzo Flvnn. «Svi činimo našu dužnost. Svi se sjećamo male Marije, neka Bog blagoslovi njenu malu dušu. Ali, novac nam zasigurno neće škoditi.» Sebastian sklopi oči i još jedan lavor tekućine izlije se na njegovu glavu. «Dobro razmazi bore oko očiju i ispod brade», reče Flvnn i Sebastian ga poslušao. «Dakle, ponovimo sve ispočetka, Bassie, tako da ne učiniš kakvu glupost. Jedan od Muhamedovih bratića će te uvesti u tabor i sutradan će te njegov bratić ugurati u jednu od brodica koje voze teret na Bluecher. Sve što trebaš učiniti je držati širom otvorene oči. Jovce želi samo znati koje popravke vrše na brodu, rade li im kotlovnice ili ne; takve i slične stvari. Jesi li me razumio?» Sebastian tužno klimne glavom. «Sutra navečer ćeš se ponovno udaljiti od tabora čim bude pao mrak i doći ovamo na sastanak s nama.» «U redu», promrmlja Sebastian. «U redu. Iziđi i osuši se.» Kako je suhi vjetar visoravni puhao po golom tijelu, ljubičasta boja tinkture izbljedjela je u tamnosmeđu. Rosa se povukla u šumicu iza tabora. Svakih nekoliko minuta Flvnn se približavao Sebastianu i dodirivao mu kožu. «Baš je dobro ispalo», govorio je, «skoro je gotovo», i «hej, bolji si od pravog!», a potom, konačno, jezikom svahili, «u redu, Muhamed, naslikaj mu lice.» Muhamed čučne pred Sebastianom s malom dinjom u ruci punom kozmetičkog proizvoda: mješavinom životinjske masti, pepelom i okre. Prstima označi čelo, obraze i Sebastianov nos plemenskim znakovima. Držao je nakrivljenu glavu na jednu stranu u umjetničkoj usredotočenosti, ispuštajući slabe zvukove dok je radio, sve dok nije bio zadovoljan svojim djelom. «Spreman je.» «Uzmi odjeću», reče Flynn: Sebastianova odjeća se teško mogla definirati odjećom. Kožni pojas oko vrata s kojeg je visio rog daika, prepun duhana za udisanje, kožni plašt koji je smrdio po dimu i znoju, izrezbaren na ramenima. «Smrdi!», reče Sebastian, povukavši se na dodir odjeće. «A vjerojatno je i pun buha.» «Autentičan je», klimne veselo Flynn. «Izvršno, Muhamed. Pokaži mu kako će staviti kapu.» «Valjda si ne moram staviti i to čudo», prosvjeduje Sebastian, zagledavši se zaprepašteno u Muhameda koji

mu je dolazio u susret, smijuljeći se. «Naravno da moraš staviti i ovo čudo», ušutka ga Flynn nestrpljivo. Kapa je izgledala poput cilindra, dugačka petnaestak centimetara, izrađena iz vrata dinje, kruškolikog oblika. Imala je dva cilja: prvi, zaštititi onoga koji ju je nosio od ogrebotina bodljika i ugriza štetnih kukaca; drugo, istaknuti muškost. Kad su konačno uredili Sebastiana, izgledao je vrlo efektivno: njegovi mišići još su se više isticali. Rosa ne reče ništa kad se vratila. Promatrala je kapu nekoliko trenutaka, a potom brzo skrene pogled s obrazima i vratom koji su se crvenjeli poput maka. «Za ime Boga, Bassie. Ponašaj se kao da si ponosan. Uspravi se i odmakni ruke!» Flynn je poučavao svog zeta. Muhamed klekne i navuče na Sebastianova stopala sandale od kože, a potom mu pruži mali savijeni pokrivač, zavezan vrpcom od vrbovih šiba. Sebastian ga prebaci preko ramena i podigne koplje s velikom motkom. Automatski zabode vrh u tlo i nasloni se na koplje: podigavši lijevu nogu, nasloni stopalo na gležanj desne noge, i ostane u tom položaju za odmor poput rode. Izgledao je kao pravi Wakamba. «Prošao si ispit», reče Flynn. U zoru su se mali lukovi magle uvijali oko nogu komesara Fleischera dok se spuštao prema obali i improviziranom molu od trupaca. Pogledom je slijedio dvije brodice, provjeravajući konope koji su pridržavali teret. Brodice su bile niske na vodi, obavijene plavkastim dimom strojeva koji se raspršivao na sjajnoj površini vode. «Jeste li spremni?», dovikne časniku kolonijalnih vojnika. «Ljudi jedu, Bwana Mkuba.» «Reci im da se požure», zareži Fleischer. Bila je to beskorisna zapovijed i komesar krene dalje do ruba mola, otkopčavši si hlače. Isprazni zvučno mjehur u rijeku, a krug ljudi šćućurenih oko golemog lonca na palubi brodice se sa zanimanjem zagleda u njega, no ne prekinuvši s doručkom. Ramena su im bila prekrivena kožnim plaštevima kojima su se zaštitili od hladnog zraka rijeke. Grabili su po redu gustu kukuruznu kašu iz lonca, potom bi oblikovali kuglicu, palcem napravili rupu, i uranjali je u aluminijski tanjur te ispunjavali žutim i gustim umakom, mješavinom ribe i crva sa stabala. Sebastian je prvi put kušao tu poslasticu. Sjedne s ostalima oponašajući njihove pokrete, i tjerajući se da proguta zalogaj kaše od kukuruza. Osjeti mučninu, imala je okus po ribi i tek pokošenoj travi, nije bila baš odvratna: više od svega smetala mu je pomisao na te goleme, žute crve. A, i da je jeo veliki sendvič sa šunkom, nije više bio gladan. Zabrinutost mu je zatvorila želudac. Bio je špijun. Bilo je dovoljno da jedan od njegovih prijatelja kaže jednu riječ i komesar Fleischer bi ga objesio istog trena. Sebastian se sjećao ljudi koje je vidio kako vise sa stabala na toj istoj rijeci, sjećao se muha koje su vrvjele oko njihovih nateklih viseći jezika. Nije bio siguran da će mu ta slika u mislima začiniti doručak. Sada je, pretvarajući se da jede, promatrao komesara Fleischera. Bio je to prvi put da je to mogao činiti do mile volje. Golema pojava u odori sive boje, ružičasto lice, blijedih, plavih trepavica, punih usana, golemih ruku prepunih pjega, sve je na njemu bilo odvratno. Osjeti da se u njemu bude osjećaji koje je osjetio uz svježi grob vlastite kćeri na brežuljcima iznad Lalapanzija. «Crna kopilad«, drekne Hermann Fleischer na svahiliju, zakopčavši hlače. «Sada je dosta! Samo jedete i spavate. Vrijeme je da se bacite na posao.» Hodao je teturajući po trupcima mola, sve do malog kruga nosača. Prvim udarcem prevrne lonac, drugim udari Sebastiana u leđa i ovaj padne na koljena. «Raschh Zamahne nogom na još jednog domorodca, koji ga izbjegne, i nosači krenu prema brodicama. Sebastian se podigne na noge. Samo su ga jednom u životu udarili na taj način, a Flynn OFlynn je naučio da to više ne smije činiti. Za Sebastiana nije bilo ničeg što bi bilo više ponižavajuće od udarca nogom o tijelo druge osobe, a osim toga boljelo ga je. Hermann Fleischer se okrene s namjerom da udari i druge tako da nije primijetio Sebastianovu mržnju koji zareži na njega, zgrčivši se poput leoparda. Još jednu sekundu i bio bi skočio na njega. Možda bi ga uspio i ubiti prije nego što bi ga pogodile puške kolonijalnih vojnika. No, bilo je to nešto što nikad neće saznati. Jedna ruka spusti se na njegovu. Muhamedov bratić mu nešto šapne sasvim tiho u uho. «Dodi! Pusti! Ubili bi i nas.» I kad se Fleischer okrenuo, već su stigli do brodice. U naselju u dolini, Sebastian se stisne uz ostale. Poput njih, povuče si plašt iznad glave da se zakloni od sunca, ali nije spavao. Poluzatvorenih očiju i dalje je promatrao

Hermann Fleischer, a njegove misli bile su tmurne i pune mržnje. Usprkos struji prijevoz prekrcanim brodicama potrajao je četiri sata i bilo je prošlo podne kad su stigli do posljednjeg meandra rijeke te se približili šumi močvarne vegetacije. Sebastian je vidio kako Hermann Fleischer guta i posljednji komad kobasice te pažljivo zamata ostatak. Ustane, razmijeni nekoliko riječi s kormilarom i obojica pogledaju prema pramcu broda. «Stigli smo», reče Muhamedovbratić i skine plašt s glave. Mala skupina nosača se protegne, sada već budna i Sebastian ustane zajedno s njima. Ovaj put je znao što mu je tražiti, i ugleda nejasne obrise Bluechera u svome brlogu. Brod je izgledao poput planine, tako da je Sebastian osjetio da ga prolaze trnci prisjetivši se posljednji put kad je vidio taj brod koji ih je potopio tim pramcem, oštrim poput sjekire. Ali, sada je plutao sasvim iskrivljeno, snažno nakošen. «Brod je nakošen.» «Da», potvrdi Muhamedov bratić. «Nijemci su tako htjeli. Premjestili su svaku stvar da ga mogu nakositi.» «Zašto?» Bratić slegne ramenima i pokaže bradom. «Podigli su mu trbuh iz vode, pogledaj kako rade vatrom oko rupa na koži.» Sićušni poput kukaca, ljudi su vrvjeli oko otkrivenog broda i čak na jakom podnevnom suncu aparati za zavarivanje sjajili su se, iskrili i isijavali plavobijelim plamenom. Novi nalič smeđe boje s cinkovim oksidom isticao se na izvornom sivilu lima. Dok se brodica približavala, Sebastian je vrlo pažljivo promatrao radove. Shvati da su bili pri kraju: radnici su zavarivali posljednje čelične limove, a ličoci su već prekrivali crvenu boju protiv hrdanja završnom sivom bojom. Male rupe u gornjim dijelovima broda bile su začepjene, a i tu su ljudi na visećim skelama dovršavali bojenje, spuštajući i podižući ruke. Na Bluecheru je vladala užurbana radna atmosfera. Posvuda su ljudi bili usredotočeni na pedeset različitih poslova, a odore časnika bile su bijele mrlje u neprekidnom pokretu na palubama. «Jesu li začepili sve rupe na trбуhu?», zapita Sebastian. «Sve», potvrdi Muhamedov bratić. «Pogledaj kako bljuje vodu koju je imao u trбуhu.» I ponovno mu pokaže bradom. Iz nekoliko odvodnih kanala pumpe na Bluecheru su izbacivale bujicu smeđe vode, praznivši preplavljene dijelove broda. «Iz dimnjaka izlazi dim», usklikne, primijetivši prvi put slabašno podrhtavanje toplog zraka iznad vrhova dimnjaka. «Da. Zapalili su vatru u željeznim sanducima u brodu. Sada moj brat Walaka radi ondje. Pomaže pri održavanju vatre. Na početku je bila slaba, ali je iz dana u dan postajala sve veća.» Sebastian bolno klimne glavom; znao je da je trebalo vremena da se hladne kotlovnice ugriju, a da pri tom ostanu čitave. Brodica udara u bok krstarice. «Dodi», reče Muhamedov bratić. «Popnimo se i radimo sa skupinama koje nose trupce na brod. Moći ćeš bolje vidjeti od gore.» Novi val straha preplavi Sebastiana. Nije se htio uspeti na palubu, biti okružen neprijateljem. Ali, njegov se vodič već penjao visećim ljestvama Bluechera. Sebastian si namjesti gaće i plašt, duboko udahne i krene za njim. «Ponekad ide tako. Na početku je gužva: nesreće, zastajkivanja i kašnjenje. Potom odjednom svaka stvar dođe na svoje mjesto i posao je gotov.» Stojeći ispod platnene nadstrešnice na utvrđi na pramcu broda, upravitelj stroja Lochtkamper se zadovoljno ogledavao oko sebe. «Prije dva tjedna izgledalo je kao da ćemo ostati ovdje i popravljati štetu do svršetka rata, a sada!» «Obavio si dobar posao», reče Von Kleine, umanjujući činjenice. «Još si jednom opravdao moje povjerenje. Ali, sada imam još jedan zadatak za tebe.» «Koji, kapetane?», zapita ga Lochtkamper ni najmanje ne pokazujući osjećaje, ali u njegovim očima bilo je nevjerice. «Želim izmijeniti profil broda tako da izgleda poput engleske teške krstarice.» «Kako?» «Trebati će postaviti jedan toranj na krmu broda za radiostanicu. Platno na drvenu konstrukciju. Potom maskirati kupolu X. Budemo li se noću susreli s engleskom eskadrom, moći ćemo pridobiti tih nekoliko minuta prednosti koje će poraz pretvoriti u pobjedu.» Dok se okretao, doda: «Dodi, pokazat ću ti što namjeravam učiniti.» Lochtkamper krene za njim prema krmu broda. Bili su ne baš dobro složen par: Lochtkamper je na sebi imao prljavo radno odijelo, dugačkih ruku koje su visjele; izgledao je poput dresiranog majmuna; Von Kleine ga je nadvisivao, u bijeloj, svježoj odori bez ijedne mrlje, ruke je prekrizio iza leđa, a plava brada bila mu je «puštena na prsima, hodao je lagano nakošen da bi bio uravnotežen a snažno nakošenom palubom. «Kad ćemo

moći isploviti? Moram točno znati. Jesi li pri kraju radovima da mi to možeš reći sa sigurnošću?», zapita oprezno. Lochtkamper je razmišljao o odgovoru dok su se probijali kroz jomilu mornara i nosača. «Kotlovnice će biti pod maksimalnim pritiskom sutra navečer, os mi je jedan dan potreban da zgotovimo radove na trupu broda, a Dotom još dva da izmijenimo gornji izgled», razmišljao je naglas. 3otom podigne pogled. Von Kleine ga je promatrao. «Četiri dana», reče. «Bit ćemo spremni za četiri dana.» «Četiri dana. Jesi li siguran?» «Da.» «Četiri dana», ponovi Von Kleine i zamisli se. Tog je jutra primio oruku od guvernera Scheea u Dar Es Salamu koju je poslao ured nornarice iz Berlina. Služba za informiranje je izvješćivala da je prije ri dana konvoj od dvanaest brodova prepunih indijskih i južnoafričkih rojnika isplovio iz luke Durban. Njegova je destinacija bila nepoznata, ili sve je dalo naslućivati da će Englezi otvoriti novu frontu. Kampanja u zapadnoj Africi se završila brzo po odluci užnoafrikanaca. Botha i Smith napredovali su prema njemačkome lavnom gradu Windhoeku. Kapitulacija vojske njemačkog dijela apadne Afrike omogućila je južnoafričkim snagama da se premjeste na drugu frontu. Sasvim su sigurno u tom trenutku brodovi s vojnicima plovili uz obalu, prema malim lukama istočne Afrike. Prema Tangi, možda, ili Kilwi Kwigjeu, a u krajnjoj liniji prema Dar Es Salamu. Njegov je brod morao biti u stanju ploviti i boriti se, morao je biti u stanju napasti i uništiti konvoj. «Veliki dio posla bit će ponovno vratiti brod u ravnotežu. Imamo puno posla. Moramo prenijeti streljivo i hranu, ponovno montirati topove.» Lochtkamper prekine svoja razmišljanja: «Treba nam radna snaga.» «Zapovjedit ću Fleischeru da dovede ovdje sve svoje ljude da pomognu», promrmlja Von Kleine. «Ali, moramo isploviti za četiri dana. Tada će biti mlad mjesec, moramo izići. «Bio je krajnje koncentriran. Hodao je polako, spuštene brade koja mu je padala na prsa dok je naglas formulirao svoje planove. «Kyller je postavio plutače u kanal. Mora početi s uklanjanjem mina iz kanala, s ulaza. Možemo odmaknuti barijeru u zadnji tren, a struja će je odnijeti prema obali.» Stigli su do sredine krstarice. Von Kleine je bio udubljen u svoje misli do te mjere da je Lochtkamper morao položiti svoju ruku na njegovu da ga vrati u stvarnost. «Pazite, kapetane. Von Kleine se trgne i podigne pogled. Našli su se usred dugačkog niza afričkih nosača. Divljih, golih, pod smrdljivim kožnim plaštevima, s licem naslikanim oker bojom. Prenosili su trupce koji su dolazili brodicama privezanim za Bluecher. Jedan od teških tereta podignut dizalicom njihao se na šest metara iznad palube, a Von Kleine je gotovo prošao ispod njega. Lochtkamperovo upozorenje ga zaustavi. Dok je čekao da odmaknu teret, Von Kleine je rastreseno promatrao ljude koji su radili. Jedan od nosača privuče njegovu pažnju. Bio je viši od ostalih i imao je razvijene mišiće. I noge su bile razvijenije i ljepše oblikovane. Domorodac podigne pogled s posla i Von Kleine ga pogleda u lice. Imao je nježne crte lica: manje izražene usne, a čelo šire od tipičnoga afričkog čela. No, oči su bile te koje su Von Kleinea navele da zaboravi na konvoj. Bile su smeđe, tamne i neuhvatljive. Von Kleine je naučio prepoznati krivnju na licima svojih podređenih, čitao im je to u očima. Taj je muškarac bio kriv. Opazi to samo na tren, a potom nosač spusti pogled i nagne se da dohvati novi teret drva. Taj ga je čovjek brinuo, ostavio je u njemu nejasni osjećaj nelagode, htio je razgovarati s njime, ispitati ga. Krene prema njemu. «Kapetane! Kapetane!» Komesar Fleischer se uspeo zadihano na brod te je, onako znojnan i debeo, dohvatio Von Kleinea za ruku. «Moram razgovarati s vama, kapetane.» «Ah, komesare«, pozdravi ga hladno Von Kleine, pokušavši izbjeći tu vlažnu šapu. «Samo trenutak, molim. Želim.» «Radi se o stvari od velike važnosti. Časnik Proust.» «Samo trenutak, komesare.» Von Kleine se oslobodi njegove ruke, ali Fleischer je bio tvrdoglav. Postavi se ispred njega, i prepriječi mu prolaz. «Časnik Proust, ta mala kukavica, napuhani.«, i Von Kleine se nade u mreži dugačke žalopojke o pomanjkanju poštovanja od časnika Prousta naspram komesara. Nije poštovao svoj podređeni položaj, raspravljao je s Fleischerom i osim toga rekao je da ga smatra debelim. «Razgovarat ću s Proustom«, reče Von Kleine. Radilo se o nevažnoj stvari i nije htio imati posla s time. Potom se približi Lochtkamper da podsjeti kapetana kako mora

razgovarati s Herr Fleischerom o ljudima potrebnim za prijenos materijala. Započnu dugu raspravu i dok su razgovarali, skupina domorodaca prenese teret na krmu broda, te se pomiješa sa zaposlenom skupinom radnika. Sebastian se znojio od straha: imao je vrtoglavice i drhtao je poput lista. Jasno je pročitao sumnju u hladnim, plavim očima njemačkog časnika koje su pekle poput suhog leda. Sada se naginjao pod svojim teretom, pokušavajući postati manji od makova zrna ili još bolje nestati, trudeći se da pobijedi taj osjećaj užasa i straha koji ga je gušio. «Vidio te», prosiće Muhamedov rođak vukući se pored njega. «Da.» Sebastian se nagne još više prema palubi. «Gleda li još uvijek?» «Ne. Razgovara s Mafutom, onim debelim.» «Samo neka on razgovara.» Sebastian osjeti lagano olakšanje. «Moramo se vratiti u brodicu.» «Dovršavamo s iskrcavanjem, ali prije nego što odemo, moramo razgovarati s mojim bratom. Čeka nas.» Skrenuli su iza kupola na krmu broda. Na palubi se nalazila hrpa drva uredno posložena i pričvršćena debelim konopima. Roj zaposlenih crnaca prekrivao ju je golemom zelenom ceradom. Kad su stigli do hrpe, dodaju i svoje snopove. Potom, kao što je to bilo uobičajeno u Africi, zaustave se da bi se odmorili i izmijenili nekoliko riječi. Jedan muškarac se spusti s hrpe da bi im se pridružio, bio je stari, živahni čovjek sijede, vunene kose, s predivnim plaštem i kožnim gaćama. Muhamedov bratić ga pozdravi uz poštovanje puno ljubavi i zajedno uvuku u nos malo duhana. «Ovo je moj brat», reče Sebastianu. «Zove se Walaka. Kao mladić ubio je lava kopljem. Bio je velik s crnom grivom.» Sebastian se ta informacija nije baš dojmila, smatrajući je nebitnom, a strah da ga ne otkriju činio ga je nestrpljivim i nervoznim. Posvuda je bilo Nijemaca koji su ih promatrali s gornjih dijelova broda i onih koji su ih gurali kad bi prolazili. Sebastian se nije uspijevao koncentrirati. Njegovi sugovornici su, pak, bili upušteni u obiteljski razgovor. Izgleda da je najmlađa VValakina kći rodila lijepog sinčića, ali i da je tijekom izbjivanja brata jedan leopard opustošio naselje i ubio tri koze. Novi unuk je izgleda kompenzirao gubitak tri koze. VValaka je bio zabrinut. «Leopardi su smeće», reče i zasigurno bi nastavio na tu temu da mu Sebastian nije upao u riječ. «Govori mi o stvarima koje si vidio na ovom brodu. Brzo, imamo malo vremena. Moram otići prije nego što Nijemci dođu s konopima da nas sve objese.» Podsjećanje na konope ponovno dovede dvojicu u red i Walaka ga obavijesti o stanju na brodu. Vatra je gorjela u željeznim sanducima u truhu broda. Vatra takve topline koja je nadraživala oči kad su se otvarala vrata sanduka, opažali su vatru poput stotina požara u šumi, vatra koja. «Da, da», skratio Sebastian lirski opis. «I što još?» Veliki dio tereta bio je prebačen s jedne strane broda na drugu da bi ga nakosili u vodi. Prenijeli su sanduke i stvari, demontirali strojeve i topove. Iz prostorija ispod krova izvukli su veliku količinu golemih kugla i bijele vreće prašine za topove, te ih premjestili u prostorije na suprotnoj strani. «Što još?» Bilo je mnogo toga o čemu je govorio. VValaka je s oduševljenjem govorio o mesu koje je izlazilo iz malih konzerva, svjetiljkama koje su gorjele bez fitilja, plamena i ulja, o velikim kotačima koji su se okretali i čeličnim kutijama koje su zujale, o svježoj i čistoj vodi koja je izlazila iz dugačkih gumenih zmijsa, katkad hladna, a katkad vruća kao da je bila na vatri. Bilo je toliko čuda koja su zbunjivala čovjeka. «Te stvari znam. Zar nisi vidio ništa drugo?» I te kako! Nijemci su ubili tri nosača, domorodca, poredavši ih i pokrivši im oči bijelim povevom. Oni su skakali, otimali se i pali na vrlo smiješan način, a potom su Nijemci oprali krv s palube vodom iz dugačkih zmijsa. Otada više nitko od nosača nije uzimao pokrivače, kante i ostale sitne stvari: cijena je bila previsoka. Pogubljenje koje je Walaka opisao skameni Sebastianu. Obavio je svoj zadatak na Bluecheru i sada je jedva čekao da što prije ode s njega, a želju mu pojača i njemački časnik koji se priključio skupini. «Hajde, crni babuini, neradnici!», zareži. «Ovo nije prokleti nedjeljni školski izlet, hajde, svinje, požurite se!» Te započne dijeliti udarce. Muhamedov bratić na čelu krene ni ne pozdravivši Walaku te oni potrče natrag palubom. Potom se Sebastian naglo zaustavi. Dvojica Nijemaca bili su još uvijek na istom mjestu gdje ih je ostavio, no sada su gledali uvis, prema dimnjacima. Visoki časnik s plavom bradom pokazivao je rukom i govorio dok je onaj drugi pozorno slušao.

Muhamedov bratić se provuče pored njih i nestane s druge strane Bluecherove ograde u brodici, ostavivši nesigurnog Sebastiana koji se bojao izazova i tih blijedih, plavih očiju. «Manali, dolazi, brzo. Brodica odlazi, ostavit će te!» Muhamedov bratić ga pozove, slabim, ali glasom punim straha dok je stroj brodice radio. Sebastian se pokrene, osjećajući mučninu u želudcu. U nekoliko koraka stigne do zaštitne ograde. Njemački časnik se okrene i ugleda ga. Pozove ga i krene prema njemu pruživši ruku u želji da ga zaustavi. Sebastian se baci prema ljestvama. Ispod njega brodica je već bila spremna za polazak. Četiri metra dijelilo ga je od brodice. Skoči, ostane nekoliko trenutaka u zraku, a potom udari glavom u rub brodice. Dohvati se rukama za nju, dok su mu noge visjele u mlakoj vodi. Muhamedov bratić ga dohvati za ramena i povuče unutra. Padnu zajedno na palubu. «Prokleti crnci», reče Hermann Fleischer i nagne se prema obojici te ih pljusne iza uha. Potom ponovno sjedne na krmu brodice, a Sebastian mu se osmjehne gotovo s ljubavlju. Nakon tih hladnih plavih očiju Hermann Fleischer je izgledao bezazleno poput plišanog medvjeda. Zatim se okrene i pogleda prema Bluecheru. Njemački časnik stajao je na palubi i gledao brodicu koja se udaljavala. Potom se okrene i nestane. Sebastian je sjedio na kauču u kapetanovoj kabini na Renounceu, naslonivši ruku na naslon za ruke, boreći se protiv sivih valova iznemoglosti koji su mu zamagljivali mozak. Nije spavao već trideset sati. Nakon bijega s Bluechera uslijedio je dug put brodicom tijekom kojeg je ostao budan, prepun nervoze i napetosti. Čim su se iskrcali, odšuljao se kriomice iz Fleischerovog tabora, izbjegavši kolonijalne vojnike na straži, i potrčao je na mjesečini na sastanak s Flvnnom i Rosom. Na brzinu je nešto pojeo, a potom se sve troje odvezlo biciklima, koje im je ljubazno pribavila britanska mornarica, vozeći se cijelu noć puteljkom koji su utabali slonovi, do mjesta gdje su sakrili brodicu među šašem, na obali jedne od pritoka rijeke Rufiji. U zoru su se susreli s Renounceom. Nakon dva duga dana neprekidne aktivnosti Sebastian je bio ošamućen. Rosa je sjedila pored njega na kauču. Nagne se prema njemu i dodirne mu ruku, natmurenim očima od zabrinutosti. Nijedan od njih nije sudjelovao na sastanku koji je u potpunosti zaokupio ostale u prepunoj kabini. Joyce je imao ulogu predsjednika, a pored njega sjedio je stariji i deblji gospodin gustih i sijedih obrva, kosu je raširio na čelu u uzaludnom pokušaju da je sakrije. Bio je to Armstrong, kapetan Pegasus, druge krstarice britanske eskadre. «Pa, izgleda da je Bluecher popravio oštećenja. Ako je upalio I kotlovnice, možemo očekivati da će isploviti svakog trena: Von Kleine neće trošiti gorivo uzalud.» Izgovori to sa zadovoljstvom ratnika koji se naslađuje teškoj i uzbudljivoj borbi. «Moram s njim poravnati stare J račune koji se odnose na Bloodhound i Orion.» No, Joyce je dobio još jedan zadatak. Izravno s pisaćeg stola j Percvja Howea, kapetana na južnom Atlantiku i Indijskom oceanu u čijoj se poruci spominjalo između ostalog i ovo: «Sigurnost vaše eskadre sporedna je u odnosu na potrebe da se zadrži Bluecher. Rizik odgađanja napada čekajući dok Bluecher ne iziđe 9 iz delte previše je velik. Apsolutno je važno uništiti ga i blokirati gdje se nalazi. Posljedice mogu biti katastrofalne ako Bluecher isplovi i napadne konvoj koji prevozi snage namijenjene za okupaciju Tange. Pokušat ćemo I vam poslati dva motorna broda no, ne budu li stigla, a bude li se izjalovila i akcija protiv Bluechera prije 30. srpnja 1915. ovime vam zapovijedam da osobno potonete Renounce i Pegasus u kanalu Rufiji da biste blokirali Bluecherov izlaz.» Ta je zapovijed užasavala kapetana Jovcea. Potopiti svoje predivne I brodove, odvratna misao, mrska misao, poput incesta, očemorstva, ljudske žrtve. Danas je bio 26. srpnja. Preostajalo mu je četiri dana da j pronade alternativu prije nego što zapovijed postane konačna. «Isplovit će noću, očito!» Armstrongov glas bio je ispunjeni borbenim žarom. «Ovaj put neće imati posla s djetetom i starcem j kao što je to bio slučaj s Bloodhoundom i Orionom.» Promijeni malo ton glasa. «Morat ćemo držati širom otvorene j oči. Za tri dana je mlad mjesec, i Bluecher će imati mračne noći. Vrijeme bi se moglo promijeniti.» sada je izgledao pomalo zabrinuto, «. morat ćemo ga zatvoriti.» «Pročitaj ovo», reče Joyce i preda poruku Armstrongu. «Bože moj!», uzdahne. «Potopiti same sebe. O, moj Bože!» «Dva su kanala koja Bluecher može

upotrijebiti«, reče Joyce tiho. I «Morat ćemo blokirati oba, Renounce i Pegasus «Isuse Kriste!», usklikne Armstrong, zgranut. «Mora postojati neki drugi način.» «Mislim da postoji», reče Joyce i pogleda prema Sebastianu. «Gospodine Oldsmith», reče ljubazno, «biste li mogli ponovno otići na Bluecher, još jednom?» Sebastian je imao krmeljave i zakrvavljene oči od nespavanja i umora, ali je tinktura koja mu je potamnila put skrivala bore ispod očiju. «Radije ne bih, stari moj.» Rukom prođe po obrijanoj glavi i osjeti da mu je kosa ponovno rasla. «Bili su to među najgorim satima u mom životu.» «Vjerujem», reče kapetan Joyce. «Zaista, vjerujem! Ne bih vas pitao da nije tako važno.» Joyce napravi stanku i stisne usne te započne zvižditi Chopinov Posmrtni marš, potom uzdahne i zaniječe glavom. «Da vam kažem da samo vi imate mogućnost spasiti od uništenja obje krstarice ove eskadre i zaštititi život petnaest tisuća engleskih vojnika i mornara, što biste mi tada odgovorili?» Iznemogao, Sebastian se nasloni na kauč i sklopi oči. «Smijem li najprije odspavati nekoliko sati?» Bila je velika kao kutija od dvadeset i pet cigara Havana Monte Kristo, koje su se nekada i nalazile unutra prije nego što ih je glavni pirotehničar Renouncea izvadio iz nje. Nalazila se na pisaćem stolu kapetana Jovcea, dok je pirotehničar objašnjavao upotrebu i cilj auditoriju koji ga je okruživao pun poštovanja. «Vrlo je jednostavno«, započne okrepljivim naglaskom poput okusa škotskog whiskyja. «Mora biti tako.», prokomentira Flynn OFlvnn, «da Bassie može razumjeti.» «Dovoljno je podići poklopac.» Pirotehničar riječi poprati gestom i čak je i Flynn izdužio vrat da bi pogledao u sadržaj kutije za cigare. U njenoj unutrašnjosti bilo je uredno poredano šest žutih štapića nitroglicerina koji su izgledali poput svijeća uvijenih u uljeni papir. U kutiji se nalazila i suha baterija jedne svjetiljke i leća, te sat u kožnim koricama. Svi ovi predmeti bili su spojeni spiralama i kovrčama tanke bakrene žice. Na metalnom dijelu sata bio je izrezbaren natpis: Mome dragome Arthuru, s ljubavlju, Iris, Božić 1914. Kapetan Arthur Joyce priguši romantičnu bol pomislivši da bi Iris razumjela. «Potom.», reče pirotehničar, vidljivo zadovoljan što je sva pažnja bila usredotočena na njega, «navije se sat.» Dodirne ga kažiprstom. «Zatvori se poklopac.», te ga zatvori, «i čeka se dvanaest sati, a potom. bum!» Ushit kojim je Škot simulirao eksploziju pošalje oblak kapljica posvuda uokolo i Flvnn se brzo povuče unatrag. «Sačekati dvanaest sati?», zapita ga Flvnn, brišući si kapljice s obraza. «Zašto tako dugo?» «Da bi ušao u santabarbaru Bluechera, gospodin Oldsmith će se morati pomiješati s domorodcima koji prenose eksploziv. Kad jednom bude dio neke skupine, mogao bi imati poteškoća da se oslobodi i napusti brod nakon što bude smjestio eksploziv. Siguran sam da se gospodin Oldsmith ne bi složio ako mu ne bismo dali dovoljno vremena da pobjegne 5 Bluechera prije nego što njegov zadatak, hm.», pokuša pronaći prikladne riječi, «hm. ne ostvari rezultat.» Zadovoljan svojim govorom, Joyce se okrene prema Sebastianu u potrazi za suglasnosti. «Je li tako, gospodine Oldsmith?» Da ne bude manje važan, Sebastian razmisli nekoliko trenutaka prije nego što mu odgovori. Pet sati dubokog sna, sklupčan u Rosinom naručju, ponovno mu je vratilo živost i oštroumnost poput toledske oštrice mača. «Točno», odgovori uz pobjednički osmijeh. Sjedili su jedno pored drugoga u suton kad sunce umire i krvari po oblacima. Sjedili su u tišini na tepihu od majmunske kože, u šumi stabala od ebanovine, na početku jednog od prirodnih kanala koji su vijugali poput zmije kroz dolinu rijeke Rufiji. Rosa je dovršavala sa šivanjem tajnoga džepa s unutarnje strane smrdljivoga kožnog plašta koji je držala u krilu. U džep je morala biti kutija za cigare. Sebastian ju je promatrao, a njegov je pogled bio poput milovanja. Zašije i posljednji dio, učvrsti koncem i nagne se da bi otkinula nit zubima. «Evo!», reče. «Gotovo je.» Ona ga pogleda u oči. «Hvala», reče Sebastian. Ostali su jedno pored drugog, u tišini, a potom Rosa pruži ruku i dodirne njegovo rame. Mišići ispod crne kože premazane tinkturom bili su topli i elastični poput gume. «Dodi», reče mu i privuče njegovo lice prema svom sve dok se njihovi obrazi nisu dodirivali. Ostali su zagrljeni dok je i posljednja svjetlost umirala. Afrički suton zgusne sjene među stablima divlje ebanovine, a kanalom se oglasi šakal. «Jesi li spreman?» Flynn se pojavi pored njih, golema mračna pojava s Muhamedom uz njega.

«Da.» Sebastian ga pogleda. «Poljubi me», šapne Rosa, «i vrati se živ i zdrav.» Sebastian se nježno izvuče iz njena zagrljaja. Ustane i pokrije svoje golo tijelo plaštem. Kutija za cigare visjela mu je među rebrima. «Čekaj me», reče i krene. Flynn Patrick O'Flynn neprekidno se vrtio pod jedinim pokrivačem i podrigivao. Pekao ga je želudac i bilo mu je hladno. Tlo ispod njega izgubilo je već odavno toplinu sunca tog dana. Mjesec u obliku tankog srpa širio je slabu srebrenastu svjetlost. Ležao je budan, osluškujući lagano Rosino disanje koja je spavala pored njega. Taj ga je zvuk iritirao, nedostajala mu je samo izlika kojom bi je probudio da bi malo pročavrljali. Umjesto toga, ugura ruku u ruksak koji mu je služio kao jastuk i njegovi prsti pronadu hladno i glatko staklo boce. Jedna noćna ptica zazviždi te Flynn odmah ispusti bocu i sjedne. Uguravši si dva prsta u usta, ponovi ptičji pjev. Nakon nekoliko minuta Muhamed se pojavi u taboru poput maloga crnog duha i spusti se pored Flynnova ležaja. «Pozdravljam te, Fini.» «Pozdravljam te, Muhamed. Je li sve bilo u redu?» «Sve u redu.» «Je li Manali ušao u tabor Nijemaca?» «Sada spava uz mog bratića, a u zoru će se ponovno spustiti do rijeke i otići na veliki njemački brod.» «Izvršno!», zareži Flynn. «Bio si dobar.» Muhamed se nakašlje, u znak da mu je još nešto trebao priopćiti. «Što je?», zapita Flynn. «Kad sam se uvjerio da je Manali na sigurnom uz mog bratića, vratio sam se natrag dolinom i.», napravi stanku, «možda nije trenutak da govorim o tim stvarima dok je naš gospodin Manali sam i nenaoružan u njemačkom taboru.» «Govori», reče Flynn. «Hodao sam sasvim tiho, i stigao do mjesta gdje se dolina spušta prema maloj rijeci Abati. Poznaješ li je?» «Da, na otprilike milju udaljenosti odovud.» «Tako je», reče Muhamed. «Tamo sam vidio da se nešto pomiče u noći. Poput planine koja hoda.» Flynnna prođu hladni trnci, i dah mu zamre u grlu. «Da?», zadihano će. «Bila je to planina sa zubima od bjelokosti koji su se spuštali do tla po kojem je hodao.» «Onaj koji ostavlja brazde u zemlji.» Flynn izgovori kroz šapat njegovo ime, a ruka mu nesvjesno klizne na pušku koja je ležala, nabijena, pored ležaja. «Bio je to on», potvrdi mu još jednom Muhamed. «Pase mirno, krećući se prema Rufiji. Ali, odjek puške čuo bi se do ušiju Nijemaca. «Neću pucati», šapne Flynn. «Želim ga samo pogledati, vidjeti ga još jednom.» Ruka na pušci tresla mu se kao da ima groznicu. Sunce je izišlo, okruglo i žarko poput užarenog zlata, nad brežuljcima uz obalu rijeke Rufiji. Toplina podigne veo magle nad močvarom i šašem duž rijeke Abati, koji su se pušili poput pepela umiruće vatre. Ispod stabala zrak je još uvijek čuvao hladnoću noći, ali je sunce širilo dugačke zrake žute svjetlosti koje su prodirale kroz grane i zagrijavale atmosferu. Tri mužjaka elanda, veći od domaćih volova, s plaštem smeđeplave boje s laganim crtama s obje strane tijela hodali s iz pravca rijeke jedan iza drugoga, sa zdepastim rogovima, čuperkom crnih dlaka na čelu koje se jasno isticalo. Stigli su do šumice i eland na čelu se zaustavi, uzburan. Nekoliko dugih trenutaka ostali su sasvim nepomični, zagledavši se u zid od trupaca, koji se još uvijek nalazio u sjeni ispod kupole od grana i lišća. Eland na čelu puhne polako kroz nosnice i ostavi puteljak koji je vodio prema šumi. Laganim korakom za životinje te veličine, tri elanda su se kretali uz šumu izgubivši se u bodljikavoj makiji, «Unutra je», prošapće Muhamed. «Elandi su ga opazili i otišli su.» «Da», odvrati Flynn. «Upravo takvo mjesto bi izabrao da provede dan.» Sjedio je na račvanju dviju grana stabla mbanga na tri metra od tla, i promatrao gustu nakupinu stabala preko tristo metara travnatog tla. Držao je dalekozor objema rukama koje su mu podrhtavale od pića i uzbuđenja. Znojio se: jedna kap padne mu iz kose i klizne po obrazu nadraživši ga poput kukca. Obrisu je. «Mudri čovjek pustio bi ga na miru i otišao, kao što su učinili i elandi», bilo je to Muhamedovo mišljenje. Bio je naslonjen na deblo stabla, držeći na prsima Flynnovu pušku koji mu ne odgovori. Promatrao je dalekozorom, polako premještajući pogled u širokom luku. «Mora da se nalazi između gustih stabala, ne uspijevam ga vidjeti ovdje.» Spusti se pored Muhameda. Dohvati pušku i provjeri je li nabijena. «Pusti ga, Flynn», ponovno ga zamoli Muhamed. «Nećeš time ništa dobiti. Ionako ne možemo uzeti kljove.» «Ostani ovdje», reče Flynn. «Fini, Nijemci će nas čuti. Blizu su, vrlo blizu.» «Neću pucati», reče Flynn. «Moram ga vidjeti još jednom i to je sve. Neću pucati.» Muhamed

izvuče bocu gina iz torbe i pruži mu je. Flynn ispije gutljaj. «Ostani ovdje», ponovi prigušenim glasom od alkohola koji ga je pekao u grlu. «Budi oprezan, Fini. Starac je, teška karaktera.» Muhamed je promatrao Flynnu kako se kreće prema čistini. Hodao je sporom odlučnošću osobe koja dolazi na vrijeme na sastanak zakazan već dugo prije. Stigne do šumice i odlučno ude u nju. Onaj koji ostavlja brazde u zemlji spavao je stojeći sklopljenih očiju ispod naboranih kapaka. Suze su, slijevajući se, ostavile dvije duge tamne linije na obrazima, gdje je zujio roj mušica. Uši su mu padale do ramena, oštećene u borbi jednoga dana bez vjetra. Kljove su mu služile poput štaka za staru glavu prepunu čvorova, a surla je visjela između njih, siva, mekana i teška. Flynn ga ugleda i krene prema njemu šuljajući se između debala stabala. Suma je odjekivala cvrčanjem cvrčaka. Flynn zaobiđe slona u širokom luku i postavi se ispred njega, a potom se još više približi. Na dvadeset koraka udaljenosti zaustavi se, raskoraci noge, držeći nabijenu pušku uza se. Zabaci glavu i pogleda u nevjerojatnu masu starog mužjaka. Do tog trenutka Flynn je bio uvjeren da neće pucati, da je došao samo da ga vidi još jednom, no bila je to uzaludna namjera poput obećanja alkoholičara da će se ograničiti samo na gutljaj. Osjeti uzbuđenje koje ga preplavi po cijelome tijelu i ispuni ga: snažno i žarko. Stigne mu do grla i on se pokuša oduprijeti, ali se puška već podizala. Osjeti da se rukohvat naslonio uz njegovo rame. Potom s iznenađenjem začuje jedan glas koji odjekne jasno cijelom šumom i ušutka istog trena cvrčke. Bio je to njegov koji je kriknuo protiv njegove volje. «Hajde, dodi!» I stari slon goleme mase se pretvori u katapult. Krene prema njemu poput goleme, crne stijene pune dinamita. Vidio ga je preko sićušne točke ciljnika puške, neprekidno centriranog na čelu starog mužjaka, usred očiju, gdje je bora na koži u korijenu surle stvarala duboku bočnu brazdu. Pucanj odjekne i razbije se u tisuću odjeka u šumi stabala. Slon ugine u trku. Noge mu popuste i padne na tlo; u nepomičnu masu mesa, kostiju i duge bjelokosti. Flynn se okrene u stranu poput toreadora da bi ga izbjegao povukavši se tri brza koraka unatrag, potom ga jedna od kljova udari u slabine takvom snagom da ga odbaci šest metara. Puška mu ispadne iz ruke i on se otkotrlja u mekani krevet od trulog lišća. Donji dio njegova tijela se uvije u apsurdni položaj u odnosu na gornji. Stare, krhke kosti slomile su se poput porculana: imao je slomljenu bedrenu kost, a zdjelica mu je smrskana. Ležeći potrbuške Flynn je bio pomalo iznenađen što ne osjeća bol. Osjećao je okrnute krajeve kosti kako se trljaju jedni o druge u unutrašnjosti njegova tijela pri svakom i najmanjem pokretu, no nije osjećao bol. Polako, služeći se laktovima i nogama koje su klizile nepomične iza njega, vukao se prema mrtvome slonu. Stigne do njega i rukom ga pomiluje po požutjeloj kljovi koja ga je učinila invalidom. «Sada», šapne, pomilovavši glatku kljovu kao što muškarac miluje svoje prvorodeno dijete, «sada, si konačno moja.» Potom započne osjećati bol. Sklopi oči i zgrči se, stisnuvši se ispod planine mrtvog i hladnoga mesa slona. Bol mu je zujala u ušima poput cvrčka, ali uspije čuti Muhamedov glas. «Fini. Bilo je to vrlo neporezno.» Otvori oči i ugleda Muhamedovo majmunsko lice, naborano od zabrinutosti. «Pozovi Rosu», grakne. «Zovi Malu Dugačku Grivu. Reci joj da dode.» Potom ponovno sklopi oči i prepusti se boli. Njen se ritam neprekidno mijenjao: najprije osjeti bubnjanje, tamtam, koje je pulsiralo i udaralo u njemu. Potom se bubnjanje pretvori u more, u dugačke valove koji su se valjali. Potom padne noć, hladna i crna noć koja ga skameni, i on zastenje i zadrhti od hladnoće, a potom noć prepusti mjesto suncu. Golemoj, bolnoj i užarenoj lopti koja je pekla i blještala svjetlošću koja je zasljepljivala, i on zatvori kapke. Potom ponovno začuje bubnjanje. Vrijeme više nije postojalo. Prepusti se boli za minutu ili milijun godina, a potom kroz tutnjavu bubnjeva začuje pokret oko sebe. Šuštanje mrtvog lišća pod stopalima, glasove koji nisu bili dio straha koji ga je preplavio. «Rosa», šapne Flynn, «došla si!» Okrene glavu i s naporom otvori oči. Hermann Fleischer stajao je poput kule iznad njega, cereći se. Imao je crveno lice poput latice ruže, i kapi znoja na trepavicama. Bio je zadihan kao da je trčao. Neprekidno se smijao. Prestrašenost zbog njegove prisutnosti bila je ublažila bol koju je Flynn osjećao. Fleischerove ulaštene čizme bile su prašnjave i tamne mrlje znoja navlažile su

mu tešku jaknu sive boje ispod pazuha. U desnoj je držao Luger, a lijevom si namjesti mlohavi šešir. «Herr Flynn!», reče i naceri se. Bio je to zarazni smijeh vedrog dječaka. Flynn se smušeno zapita na koji ga je način Fleischer uspio tako brzo pronaći na tom tlu i u gustom šumi. Hitac ga je uzbunio, ali što ga je dovelo ravno u šumu? Potom začuje šum iznad sebe i pogleda uvis. Kroz čipku grana ugleda kragulje kako lete spiralno prema blještavom plavetnilu neba. Kružili su i bacali se u letu lebdeći crnim, širom raširenim krilima, naginjući glavu u stranu i gledajući u mrtvoga slona malim i sjajnim očima. «Ja! Ptice. Slijedili smo ptice.» «Šakali uvijek slijede ptice», šapne Flynn i Fleischer prasne u smijeh. Zabaci glavu i ponovno se nasmije iskrenom radošću. «Ova je dobra, o da, ova je dobra.» Te udari stopalom u Flynnovo tijelo. Udari ga lijeno čizmom, a Flynn zaurla. Smijeh zamre u grlu, a Fleischer se nagne nad njega i prouči ga. Prvi put primijeti kako je donji dio tijela apsurdno zakrenut i iskrivljen. Klekne pored Flynn, dodirne mu pažljivo čelo i bljesak zabrinutosti pojavi se na njegovom debeljuškastom licu osjetivši da je hladno i ljepljivo. «Poručniče!» Pozove uz tračak očaja u glasu. «Ovaj čovjek je teško ranjen. Neće dugo izdržati. Brzo! Dajte konop! Moramo ga objesiti prije nego što izgubi svijest.» U zoru se Rosa probudi, sama. Opazi Flynnovu torbu, ali pokrivači na ležaju bili su bačeni u stranu u neredu, a njegova puška je nestala. Nije se odmah uzbunila. Pomisli da je možda otišao u šumu kao i uvijek gdje je mogao piti u miru svoj doručak. No, nakon sat vremena, nije se još bio vratio, te se stoga započne brinuti. Sjedne sa svojom puškom u krilu, trzajući se na svaki ptičji pjev ili šum životinja u šumi ebanovine. Prošao je još jedan sat, a njen je nemir rastao. Svakih nekoliko minuta je ustajala i odlazila prema čistini osluškujući. Potom se vraćala i sjela, sve zabrinutija. Gdje je, do vraga, bio Flynn? Zašto se Muhamed nije vratio? Što se dogodilo Sebastianu? Je li bio na sigurnom ili su ga otkrili? e li mu Flynn pohitao u pomoć? Da li da ih sačeka ovdje ili da krene za njima? Pozornih očiju, zatvorenih usana, sjedila je i uvijala si pletenicu oko prsta. Bila je nervozna. Potom se pojavi Muhamed. Izronio je sasvim nenadano iz gustiša pored nje i Rosa skoči na noge uz prigušeni krik olakšanja, ali joj krik zamre u grlu kad opazi njegovo lice. «Fini!», reče. «Ranjen je. Veliki slon mu je slomio kosti i sada leži u bolovima u travi. Pita za tebe.» Rosa se zagleda u njega, zaprepaštena, ne shvaćajući. «Slon?» «Slijedio je Onog koji ostavlja brazde u zemlji, velikog slona, i ubio ga. Ali dok je umirao, slon ga je ranio.» «Koja ludost! O, koja ludost!», šapne Rosa. «Baš sad. Sa Sebastianom u opasnosti, morao je.» Potom se pribere, ne nastavivši s beskorisnim prijekorima. «Gdje je, Muhamede? Povedi me k njemu.» Muhamed se kretao brzim koracima po divljem puteljku, a Rosa je trčala za njim. Nije bilo vremena za oprez, nisu ni najmanje mislili na to, žurili su da što prije stignu do Flynn. Stigavši do rijeke Abati skrenu s puteljka, i nastave duž obale. Prođu pored male močvare i bace se u šaš. Kad su izronili na drugu stranu, Muhamed se naglo zaustavi i pogleda prema nebu. Kragulji su letjeli u širokom krugu na plavoj pozadini, poput crnih krpa, na lijenom povjetarcu. Mjesto oko kojeg su kružili nalazilo se na pola milje udaljenosti. «Tata!», dovikne Rosa glasom koji zamre u grlu. Istog trena sva tvrdoća skupljena od one noći u Lalapanziju nestane s njena lica. «Tata!», ponovi, a potom potrči što je brže mogla. Pretekavši Muhameda i bacivši pušku koja padne na tlo, nade se na čistini, izvan šaša. «Čekaj, Mala Dugačka Grivo. Budi oprezna.» Muhamed krene za njom. Zbog uzbunjenosti stane stopalom na granu punu bodlja. Potplati njegovih sandala bili su izlizani i jedna se bodlja s crvenim vrškom zarije duboko u stopalo. Zastane za Rosom, koja se sada nalazila nekoliko koraka ispred njega. Nastavio je skakućući na jednoj nozi i urlajući, ali ne preglasno. «Čekaj! Budi oprezna, Mala Dugačka Grivo!» No, ona ga nije nimalo slušala. Nastavila je trčati, ostavivši ga samog da liječi svoje stopalo. Pređe preko čistine i spotakne se od umora. U tišini, zadržavši dah skupljajući svoje snage da stigne do oca, potrči u šumu i jedna kap znoja klizne joj u oko, zamaglivši joj pogled. Udari u jedno deblo, ali ponovno pronađe ravnotežu i nastavi trčati među stablima. Prepozna Hermanna Fleischera istog trena. Gotovo se sudarila s njim, a njegovo golemo tijelo nadvisilo se nad njom. Prestrašeno krikne i otme se

iz ruku medvjeda, koje je pokušaju dohvatiti. Dva kolonijalna vojnika koja su radila oko primitivnih nosila na kojima je ležao Flynn OFlvnn, skoče na noge. Okruže je dok je trčala, poput dva lovačka psa koja slijede zeca. Dohvate je, svatko sa svoje strane, i povuku za sobom, dok je ona vrištala i otimala se pred Hermannom Fleisohrom. «Tako, dakle!», pozdravi je Hermann Fleischer. «Stigli ste na vrijeme za predstavu.» Potom se obrati časniku: «Zavežite ženu!» Rosini krikovi uvukli su se kroz lagani veo besvijesti koji je zamaglio Flvnnov mozak. Vrpeljio se na nosilima, mrmljajući nepovezane riječi bez smisla i okrećući glavu čas na jednu, čas na drugu stranu, a potom otvori oči, otežano se usredotočivši. Ugleda je kako se koprca između dva kolonijalna vojnika, i odjednom se sasvim razbistri. «Pustite je!», zareži. «Reci tim prokletim životinjama dajte puste. Pusti je, prokleta njemačko kopile, ubojico.» «Dobro!», reče Hermann Fleischer. «Sada si budan.» Potom podigne glas nadglasavši Flvnnovo rezanje. «Brzo, časnice, veži ženu i pripremi konop.» Dok su vezivali Rosu, jedan od kolonijalnih vojnika se uzverao na glatko i žuto deblo jednog stabla. Časnik mu dobaci jedan kraj konopa i nakon drugog pokušaja vojnik ga dohvati i prebaci ga preko grane, a potom skoči na tlo. Na kraju konopa nalazila se omča, spremna za upotrebu. «Stavi mu omču», reče Fleischer i časnik se približi Flynnu. S granama malog stabla improvizirali su nosila koja su poslužila i da bi ga imobilizirala. Grane su postavili s obje strane nosila, od Flvnnovih gležnjeva do pazuha, a potom su ga vezali čvrsto komadima kore tako da mu je tijelo bilo poput egipatske mumije i mogao je pomicati samo glavu i vrat. Časnik se nagne prema njemu: Flvnn ne prozbori ni riječ, gledajući u njega očima punim mržnje. Kad su se njegove ruke spustile da bi postavile omču oko vrata, Flvnn se naglo pomakne. Približi glavu brzinom zmije i zarije zube u časnikovu ruku. Časnik vrisne i pokuša se povući, ali ga Flvnn nije ispuštao. Njegova se glava uvijala pod časnikovim pokušajima da se oslobodi. «Idiote», zareži Fleischer i približi se nosilima. Podigne stopalo i nasloni ga svom težinom na donji dio Flvnnova tijela koji utrne i otvori usta od boli, ispustivši ruku vojnika. «Tako se to radi.» Fleischer se nagne i dohvati Flynnu za kosu, brutalno mu povukavši glavu prema naprijed. «Konop. Brzo.» Kolonijalni vojnik mu stavi omču oko vrata i povuče čvor, sve dok nije lijepo legao ispod ušiju. «Dobro.» Fleischer se povuče korak unatrag. «Četiri vojnika za konop», zapovjedi. «Polako. Ne vucite. Udaljajte se polako. Ne želim mu slomiti vrat.» Rosin histerični napad pretvorio se u hladan užas dok je promatrala pripreme za vješanje i sada ponovno uspije progovoriti. «Molim vas», prošapće, «to mi je otac. Nemojte ga objesiti. Molim vas, ne činite to.» «Šuti, djevojko», zareži Flynn, «nemoj me sada ponižavati i moliti to kopile.» Okrene glavu i pogleda prema četvorici kolonijalnih vojnika koji su bili spremni na drugom kraju konopa. «Vucite! crni, kurvini sinovi! Vucite! I idite k vragu! Vidimo se u paklu, reći ću vragu da vas kastrira i namaze svinjskom mašču.» «Jeste li čuli što je rekao Fini», osmjehne se Fleischer kolonijalnim vojnicima. «Vucite!» Povuku se jedan za drugim, uz šum mrtvog lišća, vukući konop za sobom. Nosila se polako podignu okomito, a potoni se odvoje od tla. Rosa se okrene u stranu i stisne kapke, no ruke su joj bile zavezane i nije si mogla začepiti uši da ne čuje hropac Flvnnu Patricka OFlvnnu u agoniji. Kad je konačno sve utihnulo, Rosa je drhtala. «Izvršno», reče Hermann Fleischer. «Gotovo je. Dovedite ženu. Možemo se vratiti u tabor na vrijeme za ručak, ako se požurimo.» Kad su otišli, sa stabla su još uvijek visjela nosila zajedno sa sadržajem, i polagano se ljuljala u krug. Nedaleko od njih ležalo je slonovo truplo, a jedan se kragulj polako spusti uz šum krila na najviše grane stabla. Ostao je tako, nagnut i sumnjičav, neko vrijeme, a potom odjednom grakne i ponovno odleti, jer je ugledao čovjeka kako nailazi. Starac je polako šepao šumom. Zaustavi se pored mrtvog slona i podigne pogled prema čovjeku koji mu je bio gospodar i prijatelj. «Idi u miru, Fini», reče Muhamed. Hodnik je bio uzak i nizak, a zidovi obojeni svijetlosivom bojom. Sjajili su se na svjetlosti električnih svjetiljaka u metalnim kavezima, nanizanim u pravilnim razmacima duž stropa. Na dnu hodnika jedan je stražar stajao na straži pred golemim, teškim vratima koja su vodila do skladišta streljiva na pramcu broda. Na sebi je imao laganu bijelu

majicu i bijele hlače od flanela, oko struka nosio je pojas s kog je visjela bajuneta u koricama, a Mauzer je prebacio preko ramena. tog je mjesta mogao vidjeti unutrašnjost skladišta i budno paziti na hodnik u svoj dužini. Dvostruki red domorodaca Wakamba ispunjavao je hodnik poput dva živa lanca: jedan je služio za dodavanje cilindara kordita, a drugi za projekte od devet palaca. Afrikanci su radili stoičkom ravnodušnošću životinja za vuču, okrećući se da bi preuzeli opasne projekte cilindrična oblika, stišući na prsa šezdeset kilograma čelika i eksploziva, a potom ga dodavali susjedu u lancu. Kordit je bio obavijen u debeli papir, nije bio tako težak, i brže se dodavao od projektila. Svaki se čovjek u lancu naginjao i uspravljao rukujući svojim teretom, te je izgledalo kao da su dva lanca usredotočena na komplicirane plesne korake. Iz te mase ljudi u pokretu podizao se miris znojnih tijela, koji je ispunjavao hodnik i poništavao učinak ventilatora. Sebastian je osjećao kako mu se znoj cijedi na prsa i ramena ispod plašta od kože i osjećao je težinu eksploziva svaki put kad se naginjao i primao novi teret kordita od svog susjeda. Nalazio se blizu vrata skladišta i svaki put kad je dodavao teret, virio je u unutrašnjost prostorije, gdje je jedna druga skupina slagala eksploziv na police, a projekte u čelične rešetke, pod budnim okom naoružanog stražara. Radili su od ranog jutra, s odmorom od pola sata u podne. Njemački stražari više nisu mogli izdržati i pažnja im je popuštala. Stražar u skladištu bio je debeli muškarac srednjih godina koji je s vremena na vrijeme, tijekom dana, smanjivao monotoniju tako da je ispuštao nenadane i zvučne plinove iz stražnjice. Nakon svakog ispuštanja plina potapšao bi rukom najbližeg domorodca po leđima i radosno uzviknu: «Kušaj malo!», ili: «Hajde, budite veseli, ne smrdi!» Ali, konačno je i on bio iznemogao. Prede teturajući prostorijom i nasloni se na vrata započevši razgovor sa svojim kolegom u hodniku. «Ovdje je pakleno vruće, a ovi divljaci smrde toliko da ti se čini kao da si u zoološkom vrtu.» «Dodao si i ti svoj dio.» «Jedva čekam da sve završi.» «Svježije je u skladištu s ventilatorima koji rade, tebi je dobro.» «Kriste, htio bih barem na trenutak sjesti.» «Bolje nemoj, gospodin Kvller je u blizini.» Razgovor se odvijao na nekoliko metara udaljenosti od Sebastiana koji ga je s lakoćom pratio, sad kad je mogao osvježiti svoj zahrđali njemački jezik, no držao je spuštenu glavu, preplavljen novom energijom. Bio je zabrinut. Njegova se dnevna smjena bližila kraju, a afričke će nosače ubrzo okupiti na palubi i brodicama ih vratiti u tabor na jednom od otoka. Nitko od njih nije smio provesti noć na Bluecheru. Od podneva je čekao priliku da uđe u skladište streljiva i smjesti bombu sa satnim mehanizmom. No, onemogućila mu je to prisutnost njemačkih stražara. Sad je vjerojatno bilo već skoro sedam sati navečer. Preostajalo mu je vrlo malo vremena. Ponovno baci pogled u skladište i susretne pogled starog Walake, Muhamedova bratića, koji je stajao pored jedne police s korditom, provjeravajući skladištenje i slegne ramenima u znak nemoći. Odjednom se začuje pad i kotrljanje teškog predmeta po palubi i krikovi u hodniku iza Sebastiana. Ogleda se brzo oko sebe. Jedan od nosača pao je u nesvijest od vrućine zajedno s projektilom u ruci, projektil se otkotrljao i završio na drugom čovjeku. Sad je hodnik bio začepljen ljudima. Dva stražara se približe, otvorivši si put kroz masu tijela udarajući šakama, stopalima i rukohvatima pušaka. Za Sebastiana je to bila prilika koju je čekao. Prede preko praga ušavši u skladište i približi se Walaki, pored police s korditom. «Pošalji jednog od tvojih ljudi na moje mjesto», šapne mu i izvuče kutiju za cigare koju je skrivao ispod plašta. Okrenuvši leđa vratima skladišta i posluživši se plaštem kao zaštitom, izvuče osigurač i podigne poklopac. Drhtavim rukama zbog brzine, uzbuđenosti i nervoze pokuša pokrenuti sat sve dok ne opazi da se kazaljka počela pomicati. Usprkos krikovima i buci u hodniku, gotovo nečujno otkucavanje sata činilo mu se tako zastrašujuće bučno. Brzo zaklopi poklopac i baci pogled prema vratima. VValaka se nalazio na pragu, sivog lica od užasa da će ih otkriti, ali klimne glavom Sebastianu; znak da su stražari još uvijek bili zauzeti drugim stvarima. Pruživši se prema obližnjoj polici, Sebastian ugura kutiju za cigare između dva cilindra kordita. Potom položi na nju još kordita, prekrivši je sasvim da se ne vidi. Povuče se natrag i iznenađen primijeti da je bio zadihan,

dah mu je zviždio u grlu i izgledalo je da će mu noge popustiti svakog trena. Osjećao je da mu se cijela obrijana glava orosila kapima znoja. Na bijeloj umjetnoj svjetlosti sjajile su se poput staklenih perla na baršunastoj koži obojenoj u crno. «Gotovo?», zapita ga VValaka pored njega. «Gotovo», grakne mu Sebastian i odjednom ga obuhvati nekontrolirana želja da se izvuče što prije iz čelične prostorije, prepune smrtonosnih naprava: htio je pobjeći od mase tijela koja su ga okruživala cijeli dan. Jedna ga užasna misao naglo pogodi: što ako je pirotehničar pogriješio u podešavanju sata, što ako je baterija sada zagrijavala metalne žice detonatora spremajući ih za eksploziju? Uhvati ga panika dok je gledao u tone i tone kordita i projektila oko njega. Htio je potrčati, otvoriti si put do palube. Učini prvi korak, a potom se skameni. Gužva u hodniku je prestala kao pod utjecajem čarolije i sada se čuo odlučni i autoritativni glas. Sebastian ga je već više puta čuo tijekom dugog dana i bojao se. «Neka se odmah vrate na posao», zapovjedi poručnik broda Kvller, prešavši prag skladišta. Izvuče iz džepa zlatni sat i pogleda koliko je sati. «Sedam sati i pet minuta. Još pola sata do kraja smjene.» Vratu sat u džep i ogleda se oko sebe, primijetivši sve detalje. Bio je visoki mladić, elegantan u bijeloj tropskoj odori. Iza njega dva stražara popravljala su na brzinu svoje zgužvane odore, pokušavajući izgledati spremni i učinkoviti. «Da, gospodine, jednoglasno uzviknu. Na trenutak se Kvllerove oči spuste na Sebastiana, vjerojatno je bio najljepši primjerak među nosačima, viši od ostalih, visok poput Kvllera. No, Sebastian osjeti da je taj pogled bio prodorniji, tražio je ispod kože, skidao mu je krinku. Znao je da ga je Kvller zapamtio i sjećat će ga se. «Ta policia.» Kvller okrene Sebastianu leđa i uđe u skladište. Krene ravno prema polici gdje je Sebastian smjestio eksploziv i rukom potapša po cilindrima kordita koje je Sebastian premjestio. Bili su lagano nakrivljeni. «Vratite ih na mjesto, odmah», zapovjedi Kvller. «Da, gospodine», reče debeli stražar. Kvllerove oči se ponovno spuste na Sebastiana. Izgledalo je kao da će nešto reći, ali potom promijeni mišljenje. Prođe preko praga i nestane. Sebastian je ostao skamenjen, užasnut od zapovijedi koju je izrekao Kvller. Debeli stražar učini ljutitu grimasu. «Kriste, to kopile uvijek nešto nade.» Baci pogled na policu s korditom. «Ništa ne stoji krivo ovdje.» Približi se dodirnuvši policu. Nakon nekoliko trenutaka obrati se stražaru na vratima. «Je li Kvller otišao?» «Da. Spustio se u ambulantu,» «Odlično!», zareži debeli stražar. «Neka sam proklet ako ću izgubiti pola sata u ponovnom slaganju ovoga.» Iskrivi ramena i napravi grimasu. Začuje se zvuk gajda; stražar se opusti i nasmije se: «Ovo je bilo za gospodina Kvllera. Neka ga Bog blagoslovi!» Spuštala se noć, a s njome i temperatura za nekoliko stupnjeva, stvorivši iluziju da je lagani večernji povjetarac hladan. Sebastian se pokrije plaštem oko tijela i krene polaganim korakom u sporoj koloni domorodaca koja se spuštala iz njemačke krstarice u brodice koje su već čekale. Bio je psihički i fizički iznemogao zbog napetosti tog dana provedenog radno u skladištu te se spusti u brodicu osjećajući umor. Kad se brodica odmakla od broda i započela polako ploviti kanalom prema taboru na obližnjem otoku, Sebastian pogleda prema Bluecheru istim izbezumljenim pogledom ostalih ljudi stisnutih pored njega na dnu brodice. Mehanički primijeti da je brodica komesara Fleischera bila privezana uz krstaricu. «Možda će ta debela svinja biti na brodu kad sve bude eksplodiralo u zrak», pomisli umorno. «Mogu se barem nadati.» Nije postojao način kako bi doznao tko će se sve nalaziti na brodu s Hermannom Fleischerom. Sebastian se nalazio ispod palube, radeći u skladištu streljiva, kad je stigla brodica s Rosom Oldsmith i komesarom. «Hajde, Maedchen. Predstavit ćemo ti vrsnog kapetana ovoga lijepog broda.» Fleischer je radosno skakutao po ljestvama iza nje. «Siguran sam da mu možeš pružiti mnogo zanimljivih stvari.» Iznemogla od boli, blijeda zbog užasne smrti svoga oca i prepuna hladne mržnje prema čovjeku koji ju je provocirao, Rosa se spotakne zakoračivši na palubu. Ruke su joj još uvijek bile zavezane i nije se mogla zadržati. Prepusti se padu i ostane iznenađena kad je par ruku zadrži. Pogleda u muškarca koji ju je dohvatio i u svojoj zbunjenosti pomisli da je Sebastian. Bio je visok, smeđ, a njegove su ruke bile snažne. Potom opazi kapu odore sa zlatnim obrubima i povuče se. «Ah! Gospodine

Kvller», reče komesar Fleischer iza nje. «Doveo sam vam u posjet lijepu gospodu.» «Tko je ona?», Kvller je promatrao Rosu koja nije razumjela što su govorili. Stajala je sa smirenom rezigniranošću, sasvim utučena. «Ova je žena najopasnija u cijeloj Africi», odgovori mu Fleischer, sav ponosan. «Na čelu je bande engleskih razbojnika koji su napali kolonu koja je prenosila čelične limove iz Dar Es Salama. Ona je ubila vašeg časnika. Uhvatio sam je jutros zajedno s njenim ocem, slavnim OFlvnom.» «Gdje je?», zapita otresito Kvller. «Objesio sam ga.» «Objesili ste ga?», zapita Kvller. «Bez procesa?» «Nije bio potreban nikakav proces.» «Niste ga ispitali?» «Na ispitivanje sam doveo ženu.» Sada je Kvller bio bijesan, shvaćalo se to po njegovu glasu. «Prepustit ću kapetanu Von Kleineu neka on sudi o vašem ponašanju», te se okrene prema Rosi. Pogled mu padne na njene ruke i uz zabrinuti uzvik dohvati je za zapešća. «Komesare Fleischeru, koliko je dugo vezana ova žena?» Fleischer slegne ramenima. «Nisam mogao riskirati da pobjegne.» «Pogledaj ovo!» Kvller pokaže na Rosine ruke. Bile su natekle, a otvrdnuli prsti poprimili su plavu boju. Izgledali su mrtvi i bez snage. «Nisam mogao riskirati!», ponovi Fleischer, uvrijeđen tim prijekorom. «Daj mi nož!», zapovjedi odrješito Kvller svom dočasniku i on izvuče golemi rasklopni nož. Otvori ga i pruži časniku. Oprezno, Kvller ugura oštricu između Rosinih zapešća i prereze konop. Čim padne, Rosa krikne od boli zbog krvi koja je ponovno započela protjecati. «Možete se smatrati sretnikom što je nije trajno ozlijedilo», promrmlja bijesno Kvller, masirajući Rosine natekle ruke. «Ona je kriminalac. Opasan kriminalac», zareži Fleischer. «Žena je i stoga zavrjeđuje vaš obzir. Nipošto ovakvo barbarstvo.» «Bit će obješena.» «Odgovarat će za svoja nedjela u za to određeno vrijeme, ali dok ne bude procesirana, odnosit ćete se prema njoj kao prema ženi.» Rosa nije razumjela žučnu raspravu na njemačkom koja je buknila pored nje. Ostala je mirna, uperivši oči u nož koji je Kvller držao u ruci. Rukohvat joj je dodirivao prste dok joj je masirao ruke da bi ponovno aktivirao protok krvi. Oštrica je bila dugačka i sjajna poput srebra, a Rosa je vidjela koliko je oštra kad je odrezao konop. Gledala je u nju i bolesnom maštom pročita dva imena urezana u čelik: ime svoga oca i svoje kćeri. Otežano skrene pogled s noža i pogleda muškarca kojeg je mrzila. Fleischer joj se približio kao da je htio odvući Kvllеровu pažnju s nje. Imao je nateklo, crveno lice od bijesa, a dvostruka brada tresla se dok je raspravljao. Rosa skvrči prste. Još su uvijek bili ukočeni i neosjetljivi, ali osjećala je kako joj se snaga ponovno vraća u ruke. Spusti pogled na Fleischerov trbuh. Isticao se, okrugli i puni, naizgled mlohav pod sivom jaknom, i ponovno je u mašti vidjela nož kako ulazi u trbuh, u tišini, s lakoćom, a potom se penje uvis parajući mlohavo meso poput vreće. Ta je slika bila toliko stvarna, da Rosa potrne od snažnog zadovoljstva koje joj je davala. Kvller je bio sasvim usredotočen na Fleischera. Osjeti kad su prsti djevojke kliznuli iz njegovog desnog dlana, i prije nego što ih je mogao zaustaviti, Rosa mu spretno oduzme nož. Htjede je dohvatiti, ali ona mu izbjegne spretnom piruetom. Naoružanom rukom krene svom snagom prema trbuhu Hermanna Fleischera. Rosa je mislila da će mu njegova debljina usporiti pokrete. Očekivala je da će ostati zaprepašten pred neočekivanim napadom i tako dobiti nož u trbuh. Hermann Fleischer je bio na oprezu i prije nego što ga je ona pokušala pogoditi. Brz poput mambe i nevjerovatno jak, nije počinio grešku da se golim rukama pokuša obraniti od napada nožem. Umjesto toga, udari je po desnom ramenu golemom šakom poput kovačeva malja. Jačina udarca je odbaci u stranu, skrenuvši putanju oštrice. Ruka joj je od ramena na dolje ostala paralizirana, a nož joj iz nje klizne na palubu. «a!», zareži Fleischer pobjednički. «Ja! Sol Vidite da sam bio u pravu kad sam zavezao kurvu. Zlobna je, opasna.» Podigne još jednom golemu šaku i htjede njome udariti Rosu ravno u lice dok se ona šćućurila, držeći se za ranjeno rame i jecajući od boli i očaja. «Dosta!», zapovjedi Kvller i postavi se između njih. «Ostavite je na miru.» «Moramo je svezati kao životinju, opasna je», zareži Fleischer, ali Kvller zaštitnički položi ruku na Rosina pognuta ramena. «Dočasniče», reče. «Odvedi ovu ženu u ambulantu. Reci doktoru Buchholzu da je pregleda. Držite je pod nadzorom, ali budite ljubazni s njom. Jesi li me

razumio?» Dočasnik je odvede u ambulantu. «Moram vidjeti kapetana Von Kleinea», reče Fleischer. «Moram ga izvijestiti o svemu.» «Dodite», reče Kvller, «ja ću vas otpratiti.» Sebastian je ležao na boku pored male logorske vatre, pokriven svojim plaštem. Osluškivao je vani zvukove močvare obavijene mrakom, zbor kukaca, žubor malih valova koji su se obijali o obalu ispod kolibe. Koliba je bila jedna od dvadeset otvorenih nadstrešnica koje su primale radnike domorodce. Pod od zemlje bio je gusto prekriven tijelima koja su utonula u san. Njihovo disanje bilo je nemirno mrmljanje, isprekidano kašljem i pokretima onih koji su sanjali. Usprkos umoru Sebastian nije spavao, nije se uspijevaopustiti nakon napetosti tog dana. Mislio je na mali putni sat koji je kucao u svom gnijezdu od eksploziva, odbrojavajući minute i sate, a potom se njegove misli usredotoče na Rosu. Mišići na rukama napnu se od želje za njom. Sutra, mislio je, sutra ću je ponovno vidjeti i otići ćemo daleko od ove smrdljive rijeke. Prema visoravni, gdje je klima blaža. Ponovno mu misli odlutaju u drugom smjeru. Sutra u sedam sati bit će sve gotovo. Sjeti se Kvllerova glasa na pragu skladišta streljiva, sa zlatnim satom u ruci. «Sedam je sati i pet minuta.», rekao je. Evo zašto je Sebastian gotovo sasvim točno znao vrijeme kad će bomba eksplodirati. Morao je spriječiti nosače da se popnu na Bluecher sutradan ujutro. Jasno je objasnio starom Walaki da će sutra morati odbiti da rade. Morali su. «Manali! Manali!», čuo je kako netko šapuće njegovo ime u mraku, pored njega, i Sebastian se podigne na jednom laktu. Na drhtavoj svjetlosti logorske vatre ugleda sjenu koja se četveronoške kretala prema njemu po zemljanom podu, promatrajući lica usnulih ljudi. «Manali, gdje si?» «Tko je?», odvrati sasvim tiho Sebastian, i muškarac mu se približi. «Ja sam, Muhamed.» «Muhamed?» Sebastian je bio zaprepašten. «Zašto si ovdje? Trebao bi biti s Finijem u taboru uz Abati.» «Fini je mrtav.» Muhamedov šapat je bio prigušen od boli, bio je tako tih da je Sebastian pomislio da je krivo razumio. «Ha, što si rekao?» «Fini je mrtav. Nijemci su ga objesili. Objesili su ga na jedno stablo pored rijeke Abati, a nakon što je umro, ostavili su ga pticama.» «O čemu govoriš?», zapita Sebastian. «Istina je», reče Muhamed jecajući. «Vidio sam sve svojim očima, a kad su Nijemci otišli, odrezao sam konop i spustio ga sa stabla. Zamotao sam ga u pokrivač i zakopao u brlog jednog mravojeda.» «Mrtav? Flynn mrtav? Ne može biti istina.» «Istina je, Manali.» Na crvenoj svjetlosti vatre Muhamedovo lice oker boje bilo je staro i tužno. Jezikom prođe preko usana. «To nije sve, Manali. Moram ti još nešto reći.» Ali Sebastian ga nije slušao. Pokušavao je natjerati svoj mozak da prihvati stvarnost: Flvnnovu smrt, ali nije uspijevaopustiti u tome. Nije uspijevaopustiti zamisliti Flvnnu kako se njiše na konopu, sa znakovima omče oko vrata i nateklog i ljubičastog lica, zaogrnutog pokrivačem i uguranog u brlog mravojeda. Flynn mrtav? Ne! Bio je previše golem, previše vitalan, Flvnnu nisi mogao ubiti. «Manali, poslušaj me.» Sebastian zaniječe glavom, zbunjen, odagnavši tu misao. To nije bila istina. «Manali, Nijemci su zarobili Malu Dugačku Grivu. Zavezali su je konopima i odveli sa sobom. Sebastian zadrhti i trgne se kao da ga je netko naglo pljusnuo po licu. «Ne!», pokuša onemogućiti riječima koje je čuo da udu u njegov mozak. «Uхватili su je jutros, dok je odlazila Finiju. Brodicom su je prevezli na veliki brod Nijemaca, gdje se sada nalazi.» uBluecher7. Rosa je na Bluecheruh «Da. Tamo je.» «Ne, o, Bože, ne!» Za pet sati Bluecher će eksplodirati. Za pet sati Rosa će umrijeti. Sebastian okrene glavu i pogleda u noć, prema kanalu gdje je Bluecher bio usidren na pola milje udaljenosti. Na površini vode zrcalila su se prigušena svjetla svjetiljaka na palubi krstarice. No njen se obris nije jasno razabirao zbog tamne mase šaša. Između otoka i broda kanal je bio poput crne, baršunaste doline na kojoj su se zrcalile zvijezde, sjajne poput šljokica. «Moram k njoj», reče Sebastian. «Ne mogu je ostaviti da umre sama.» Njegov glas postajao je sve glasniji i odlučniji. «Ne mogu je ostaviti da umre. Reći ću Nijemcima gdje se nalazi bomba, reći ću im.» Potom utihne. «Ne mogu. Ne, ne mogu. Bio bih izdajica, ali, ali.» Odbaci plašt u stranu. «Muhamede, kako si uspio doći k meni? Jesi li došao brodicom? Gdje je?» Muhamed zaniječe glavom. «Ne, plivao sam. Moj bratić me doveo brodicom gotovo do otoka, a dalje sam plivao. Inače bi me kolonijalni

vojnici otkrili. Vidjeli bi brodicu.» «Nema brodice na otoku, ništa», promrmlja Sebastian. Nijemci su se pobrinuli za to. Svake noći radnici su bili blokirani na otoku, a kolonijalni vojnici držali su stražu na blatnjavoj obali. «Muhamed, poslušaj me.» Sebastian pruži ruku i položi je na njegovo rame. «Prijatelj si mi. Zahvaljujem ti što si došao i obavijestio me.» «Ideš li k Maloj Dugačkoj Grivi?» «Da.» «Idi u miru, Manali.» «Muhamede, preuzmi moje mjesto ovdje. Kad stražari budu prebrojavali sutradan ujutro, odgovorit ćeš umjesto mene.» Sebastian čvrsto stisne to koščato rame. «Ostaj u miru, Muhamede.» Sebastianovo tamno tijelo stapalo se s mrakom; on se šćućuri ispod grana pampe, a kolonijalni vojnik na straži gotovo ga dodirne prošavši pored njega. Nastavio se kretati, njišući se, s puškom obješenom preko ramena tako da je cijev virila iznad. Neprekidno kruženje stražara oko otoka već je utabalo put koji su stražari mehanički slijedili. Sebastian četveronoške prede preko puteljka, a potom legne na trbuh i gmižući stigne do blatnjave obale. Da je hodao, ljepljivo blato bi mu zvučno usisalo stopala pa bi ga svaki stražar čuo u krugu od stotinu metara. Hladno, ljepljivo, odvratno blato zaprljalo mu je prsa, trbuh i noge, a smrad mu ispuni nosnice i započne ga gušiti. Potom stigne do vode mlake poput krvi. Osjeti jačinu struje i dno mu klizne ispod stopala. Plivao je bočno, pazeći da mu ni ruke ni noge ne izviruju na površinu vode. Samo mu je glava izvirivala poput vidre i osjeti da se blato ispralo s njega. Plivao je sijekući struju voden drhtavim svjetlom svjetiljaka s Bluechera u daljini. Plivao je polako, štedeći snagu, jer je znao da će je poslije trebati. U njegovoj glavi iskristaliziralo se nekoliko slojeva. Najniži je bio neodređeni i prikriveni strah od vode obavijene tamom u kojoj je plivao; njegove noge koje su se pomicala bile su lak mamac za krokodile kojih je rijeku Rufiji bila prepuna. Vjerojatno je struja već donijela do njih njegov miris. Ubrzo će se pojaviti i krenuti u lov za njim. No, usprkos tom saznanju zadrži ravnomyjerni ritam pokreta ruku i nogu. Bila je to jedna od mnogobrojnih mogućnosti koje su se mogle dogoditi te pokuša ne misliti na nju i usredotočiti se na praktične probleme svoga poduhvata. Kad jednom bude stigao do Bluechera, kako će se uspeti na palubu? Bio je visok petnaest metara, a bočni otvori na brodu predstavljali su jedini mogući pristup. Oba su bila strogo pod nadzorom. Bio je to problem bez rješenja, no, usprkos tome, neprekidno je razmišljao o tome. Potom je postojao i debeli sloj očajne tuge. Tuge za Fhnom. No, gornji je sloj bio još deblji i čvršći. Rosa, Rosa i ponovno Rosa. Izenadi se kad začuje vlastiti glas kako je doziva. «Rosa!», nakon svakog zamaha rukom. «Rosa!», nakon svakog udisaja. «Rosa!», nakon svakog pokreta koji ga je približavao Bluecheru. Nije znao što će učiniti kad je bude pronašao. Već je planirao kako će oboje pobjeći s Bluechera, otvoriti si put boreći se zajedno uz svoju ljubav. Pobjeći prije nego što brod nestane u holokaustu vatre. Nije imao određeni plan, no nastavljao je smireno plivati. Potom se nade ispod Bluechera i zaustavi se u mlakoj vodi gledajući u čeličnu masu pred sobom koja je prekrivala noćno nebo prepuno zvijezda. Čuo je prigušene zvukove. Zujanje stroja u unutrašnjosti broda, neodređeno zveckanje metala po metalu, prigušene glasove na vrhu bočnog otvora broda, rukohvat puške koji pada na palubu, tihi žubor vode oko broda, a potom začuje jasniji zvuk: škripu i udarac, škripu i udarac u ravnomyjernim intervalima. Približi se brodu, potraživši izvor toga novog zvuka. Dolazio je s dna broda, škripa, a potom udarac. Škripa je dolazila od konopa, a udarac od drveta u čelični brod. Potom je ugleda, iznad vode, gdje su radili zavarivači i ličiocci. Ispruži se, dohvati se za drveni rub i popne na skelu. Odmori se nekoliko sekunda, a potom se započne verati, podižući se rukama, hvatajući konop stopalima. Popne se tako da mu je glava sezala do ruba palube i ostane visjeti, pozorno promatrajući. Na pedeset metara ugleda dva mornara koji su stražarili pred otvorom na brodu. Nijedan od obojice nije gledao prema njemu. U intervalima, svjetiljke s prigušenom svjetlošću bacale su žuto svjetlo po palubi, no bilo je i sjena koje su ga mogle sakriti. Bilo je hrpa materijala, zaboravljenih aparata za zavarivanje, hrpe konopa i platna u sjeni koja će ga sakriti kad jednom bude prešao preko palube. Provjeri još jednom dva stražara; okretali su mu leđa. Sebastian zadrži dah i pripremi se na trk. Potom jednim pokretom ustane i prevrne

se iznad zaštitne ograde. Dočeka se sigurno na palubi, i klizne u mrak. Skloni se iza hrpe platna i mreža i pokuša prigušiti zadihanost. Osjeti da su mu noge drhtale, te sjedne na palubu i šćućuri se uz hrpu platna. Voda rijeke kapala mu je s obrijane glave spuštajući se na čelo i u oči. Obrisu je rukom. A sada? Nalazio se na Bluecheru, što je sada trebao učiniti? Gdje su držali Rosu? Je li postojala neka vrsta zatvorske ćelije za zarobljenike? Jesu li je smjestili u jednu od časničkih kabina? Ili u ambulanti? Neodređeno je znao gdje se mogla nalaziti. Dok je radio u skladištu, čuo je jednog stražara: «Spustio se u ambulantu. Mora da se nalazila negdje ispod skladišta streljiva; o, Bože, tamo su je držali, naći će se u središtu eksplozije. Klekne i pogleda iznad hrpe od platna. Sad je bilo svjetlije. Preko hrpe mreža, koje su ga zaklanjale, opazi da je nebo na istoku lagano izbljedjelo. Zora nije bila daleko. Noć je tako brzo prošla, a jutro je već kucalo na vrata i nedostajalo je samo nekoliko bijednih sati prije nego što kazaljke sata ne dovrše svoj hod i odluče o sudbini Bluechera i svih onih koji budu na brodu. Morao je požuriti. Ustane polagano i skameni se. Stražari su se uspravili držeći puške na ramenu, a visoka pojava u bijelom ude u svjetlost. Nije mogao pogriješiti. Bio je to časnik kojeg je Sebastian vidio u skladištu streljiva. Kvller, pozvali su ga, gospodin Kvller. Časnik odgovori na pozdrav stražara i popriča s njima. Njihovi glasovi bili su tihi i Sebastian nije mogao razabrati njihove riječi. Kvller ponovno pozdravi i krene prema pramcu broda: hodao je odlučnim korakom, s licem u sjeni ispod kačketa. Sebastian se ponovno šćućuri, samo su mu oči provirivale iznad hrpe platna. Promatrao je časnika i osjećao je strah. Kvller se naglo zaustavi, nagne se i promotri palubu. Potom se istim pokretom podigne i uperi pištolj koji je nosio za pojasom. «Straža!», zareži. «Ovamo, trkom!» Na tek ulaštenoj palubi Sebastianovi vlažni tragovi sjajili su se na svjetlosti svjetiljaka. Kvller ih je slijedio pogledom otkrivši Sebastianovo skrovište. Cipele dva stražara odzvanjale su po palubi. Podigavši pušku ispred sebe trčali su prema Kvlleru. «Netko se popeo na brod. Potražite ga.», zapovjedi im Kvller, približivši se Sebastianu kojeg uhvati panika. Skoči na noge i potrči, pokušavši se sakriti iza kupole. «Eno ga!», zagrmi Kvllerov glas. «Stoj! Stoj ili pucam!» Sebastian je nastavio trčati u mraku. «Stoj!» Kvller se držao u ravnoteži na vršcima prstiju, ispruživši desnu ruku u klasičnoj pozi ciljanja. Ruka se usporeno spusti, a potom se naglo podigne kad Luger ispali hitac uz žuti plamen. Metak pogodi metal kupole i odbije se. Sebastian začuje fijuk metka pored svoje glave i potrči u cikcaku. Kupola je bila blizu i on se baci u tom smjeru. U noći odjekne još jedan hitac i istog trena nešto pogodi Sebastiana ispod lijevog pazuha. Izgubi ravnotežu i udari u kupolu, ruke su mu klizile po glatkome metalu ne pronalazeći oslonac. Njegovo se tijelo stisne uz kupolu i krv mu šikne iz izlazne rupe metka na sivu boju metala. Noge mu popuste i on klizne, polako, tražeći još uvijek oslonac prstima sve dok ne dodirne palubu koljenima, u položaju molitve. Padne na pod i otkotrlja se na leđa. Kvller mu se približi i zaustavi se nadvisujući ga. Pištolj mu je visio iz ruke. «O, Bože moj», bilo je u njegovu glasu iskrenog žaljenja. «Običan je nosač. Zašto je počeo trčati, idiot! Ne bih zapucao da nije započeo trčati.» Sebastian ga je htio zapitati gdje je Rosa. Htio mu je objasniti da je Rosa njegova supruga, da je voli i da je ovdje da ju potraži. Usredotoči pogled na Kyllerovo lice i pokuša se prisjetiti svoga školskog njemačkoga, slažući rečenice u sebi. Ali, kad otvori usta, krv mu ispuni grlo i započne ga gušiti. Nakašlje se ispljunuvši pjenastu krv iz usta. «Ranjen je u pluća!», uzvikne Kvller, a potom zapovjedi stražarima koji su se približavali: «Nosila, brzo. Moramo ga prenijeti u ambulantu.» Ambulanta na Bluecheru imala je dvanaest ležajeva, šest sa svake strane uske kabine. Osam je bilo zauzeto njemačkim mornarima: pet slučajeva malarije i tri ranjenika tijekom popravaka broda. Rosa Oldsmith se nalazila na najudaljenijem ležaju od vrata. Ležala je iza paravana sa stražarom ispred njega. Mornar je nosio pištolj za pojasom i bio je sasvim udubljen u časopis star godinu dana. Na naslovnici se nalazila slika plavuše u crnom korzetu i čizmama i s bičem u ruci. Kabina je bila jako osvijetljena i mirisala je po dezinfekcijskom sredstvu. Jedan od oboljelih od malarije je buncao; vikao je i smijao se. Bolničar je prolazio pored ležajeva s metalnim pladnjem u

ruci, dijeleći jutarnju dozu kinina. Bilo je pet sati ujutro. Rosa je spavala samo u intervalima tijekom noći. Ležala je iznad pokrivača, a na sebi je imala spužvastu kućnu haljinu iznad flanelne spavačice plave boje. Bila je prevelika za nju te je stoga podigla rukave. Raspuštena kosa bila joj je vlažna od znoja na sljepoočicama. Lice joj je bilo blijedo i napeto, s borama ispod očiju od umora, a rame ju je boljelo na mjestu gdje ju je Fleischer udario. Sada je bila budna. Ležala je zagledavši se u niski strop, prisjećajući se u mislima događaja u posljednja dvadeset i četiri sata. Prisjeti se ispitivanja kapetana Von Kleinea. Sjedio je ispred nje u svojoj luksuzno namještenoj kabini: bio je ljubazan, a glas prijateljski. Govorio je dobrim engleskim, pri izgovoru je naglašavao samoglasnike. «Kad ste posljednji put jeli?», zapita je. «Nisam gladna», odvrati mu ona, ne trudeći se sakriti svoju mržnju. Sve ih je mrzila: ovog lijepog i ljubaznog muškarca, visokog časnika koji je stajao pored njega i Hermanna Fleischera koji je sjedio na drugoj strani kabine, raširivši koljena da bi njegova mješina imala dovoljno mjesta. «Poslat ću nekoga da vam donese nešto za jelo.» Von Kleine nije mario za njene prosvjede i zazvoni pomoćniku. Kad je hrana stigla, nije uspjela svladati potrebe svoga tijela i jela je pokušavši ne pokazati ni najmanji užitak. Kobasica i kiseli krastavci bili su izvrsni, uzevši u obzir da nije jela od podneva prethodnog dana. Uz puno obzira kapetan Von Kleine razgovarao je s Kvllerom, sve dok Rosa nije završila, ali kad je pomoćnik odnio prazni pladanj, ponovno joj se obrati. «Herr Fleischer mi je rekao da ste kći majora OFlvna, kapetana portugalskih izvanrednih snaga koje su djelovale na njemačkom tlu.» «Bila sam sve dok ga nisu objesili, ubili! Bio je teško ranjen i nepokretan i nije se mogao obraniti. Vezali su ga za nosila i.» Rosa ga prostrijeli pogledom i suze joj navru na oči. «Da», prekine je Von Kleine, «znam, i nije mi to bilo drago. No, to je stvar između mene i komesara Fleischera. Mogu vam samo reći da mi je žao. Moja sućut.» Učini stanku i osine pogledom Hermanna Fleischera. Rosa shvati iz iritiranog izraza njegovih svijetloplavih očiju da je bio iskren. «No, postoji nešto što želim doznati od vas.» Rosa si je pripremila odgovore, jer je znala što će je pitati. Odgovarala je iskreno i otvoreno na sva pitanja koja ne bi otkrila Sebastianov pokušaj da smjesti bombu na Bluecher. «Što ste radili vi i Flynn kad su vas ulovili?» Nadzirali su Bluecher. Čekali su da isplovi i da daju znak engleskim krstaricama. «Kako su Englezi saznali da je Bluecher na rijeci Rufiji?» Čelični limovi, naravno. Potom je zrakoplov potvrdio sumnje. «Jeste li pripremali napad na Bluecher.» Ne, čekali su da isplovi. «Od koliko se brodova sastoji engleska eskadra?» Vidjela je dvije krstarice, no nije znala ima li još brodova na otvorenome moru. Von Kleine je pažljivo izgovarao pitanja i slušao istom pažnjom njene odgovore. Ispitivanje se nastavilo sve dok Rosa nije počela otvoreno zijevati i njen se jezik počeo petljati od iznemoglosti. i Von Kleine shvati da od nje nije mogao dobiti ništa novo: sve što mu je rekla već je i sam znao ili je naslućivao. «Hvala», dovrši. «Zadržat ću vas na svom brodu. Ubrzo će postati opasno, jer ću isploviti i suočiti se s engleskim brodovima. No, mislim da je za vas bolje ovako, nego da vas predam njemačkim vlastima na tlu.» Na trenutak se dvoumio, a potom ponovno baci pogled na komesara Fleischera. «U svakoj naciji postoje okrutni ljudi, glupavi barbari. Nemojte suditi svima na temelju toga jednog slučaja.» Rosa shvati da ne može mrziti tog čovjeka. Jedan umoran osmijeh pojavi joj se na usnama i odgovori mu: «Ljubazni ste.» «Gospodin Kvller otpratit će vas do ambulante. Žao mi je što vam ne mogu ponuditi bolji smještaj, ali brod je krcat.» Kad je otišla, Von Kleine upali cigaru, uživajući u okusu, spusti pogled na portret dviju plavih žena na suprotnom zidu svoje kabine. Potom se uspravi na stolcu i glasom u kojem nije bilo više nimalo ljubavnosti, obrati se muškarcu koji je sjedio na kauču: «Herr Fleischer, teško vam mogu izraziti svoje potpuno neslaganje zbog vašeg ponašanja u ovome.» Nakon gotovo neprospavane noći Rosa je ležala u ambulanti, zaštićena paravanom i mislila je na muža. Ako je sve bilo u redu, Sebastian je postavio bombu i pobjegao s Bluechera. Možda je već krenuo na sastanak na rijeci Abati. U tom slučaju, neće ga više nikada vidjeti. Bilo je to jedino za čime je žalila. Zamislila si ga je u svojim sjećanjima, smiješnog, u novom ruhu, i osmijehne se. Dragi, slatki Sebastiane. Tko

zna hoće li ikada saznati što joj se dogodilo? Hoće li saznati da je mrtva zajedno s onima koje je toliko mrzila? Zaželi si da nikad ne sazna, da se ne mora mučiti mišlju da ju je osudio na smrt vlastitim rukama. Htjela bih ga vidjeti još samo jednom i reći mu da moja smrt nije važna ako umre i Hermann Fleischer, ako eksplozija uništi ovaj njemački brod. Htjela bih samo gledati kraj Hermanna Fleischera kad bude došlo vrijeme za to. Htjela bih saznati na neki način točan trenutak eksplozije da upozorim Hermanna Fleischera jednu minutu ranije, kad već bude prekasno za bijeg i gledati ga u oči. Možda će plakati, ili vrištati od straha. O, kako bih željela. Jako bih željela. Tolika je bila jačina njene mržnje da se nije mogla umiriti. Sjela je na ležaj i zavezala pojas kućne haljine. Osjećala je ludu sreću. Dogodit će se danas bila je sigurna u to iako nije znala kada, danas će utažiti žeđ za osvetom koja ju je mučila dugo vremena. Spusti stopala na pod i otvori paravan. Stražaru časopis ispadne iz ruke i skoči na noge, a ruka mu se spusti na pištolj. «Neću ti nauditi», osmjehne mu se Rosa, «ne još!» Pokaže prema vratima male kupaonice. Stražar se opusti i klimne glavom, slijedeći je dok je prelazila preko kabine. Rosa je hodala polako, promatrajući ležajeve i bolesnike koji su ležali u njima. Svi vi, radosno pomisli. Svi vi! Zaključa vrata i ostane sama u kupaonici. Skine se i zagleda se u malo ogledalo iznad umivaonika. Vidjela je samo svoju glavu i ramena. Ljubičasta masnica proširila joj se po vratu i spuštala do bijelih grudi. Lagano je dodirne vrškom prstiju. «Hermann Fleischer», reče uz zlobno zadovoljstvo. «Danas je tvoj dan, obećavam ti. Danas ćeš umrijeti.» I odjednom prasne u plač. «Htjela bih samo da izgoriš poput moje djevojčice, htjela bih da se gušiš i ljuljaš na konopu poput mogeg oca.» Goleme suze sporo su se cijedile niz obraze i kapale u umivaonik. Započne jecati, od boli i mržnje. Okrene se prema tušu i sasvim otvori vodu tako da žubor vode prikrije njen plač. Nije htjela da je čuju. Kasnije, nakon što se osvježila i počesljala, ponovno se odjene, otvori vrata i iziđe. Naglo se zaustavi i nateklim i crvenim očima pokuša shvatiti što se događalo u ambulanti. Bila je prepuna ljudi. Liječnik, dva bolničara, četiri njemačka mornara i mladi časnik. Svi su bili okupljeni oko nosila koja su prenosili prolazeći pored bolesničkih ležajeva. Na nosilima je ležao muškarac, nazirala gaje ispod sivog pokrivača kojim je bio pokriven; Kvllerova leđa sakrivala su mu lice. Bilo je krvi na pokrivaču, a i bijeli rukav Kvllerove jakne bio je zamrljan krvlju. Kretala se prema paravanu i pokušavala viriti prema Kvlleru, no u tom trenutku jedan od bolničara se nagne da obriše bijelom krpom usta muškarca na nosilima. Krpa mu prekrije lice i natopi se svježom i pjenastom krvlju. Rosa osjeti gnušanje, skrene pogled i ode prema svome ležaju, na dnu kabine. Stigne do paravana, a netko iza nje zastenje. Prigušeno stenjanje, koje skameni Rosu istog trena. Nešto je probode u grudima. Polako, prepuna straha, okrene se u tom smjeru. Podizali su muškarca da bi ga spustili na jedan od praznih ležajeva. Glava mu je visjela u stranu, a ispod tinkture od ekstrakta kore Rosa prepozna drago lice koje je voljela. «Sebastian!», krikne i potrči prema njemu, odgurnuvši Kvllera u stranu i bacivši se na tijelo zavijeno u pokrivače, pokušavši ga zagrliti. «Sebastiane! Što su ti učinili?» «Sebastiane! Sebastiane!» Rosa se nagnula prema njemu i približila usne njegovom uhu. «Sebastiane!», pozove ga polako, prepuna zabrinutosti, a potom mu dodirne čelo usnama. Koža je bila hladna i vlažna. Ležao je na leđima, s pokrivačem spuštenim do pojasa. Prsa su mu bila u zavojima i otežano je disao, grgljajući. «Sebastiane, ja sam, Rosa. Rosa. Probudi se. Probudi se, ja sam.» «Rosa?», konačno začuje njeno ime. Prošapće ga bolno, grgljajući i ponovno mu krv navre na usne. Rosa je bila na rubu očajja. Sjedila je pored njega već dva sata, kad je liječnik dovršio previjanje rane. Dodirivala ga je, zazivala i prvi put pokaže da ju je prepoznao. «Da! Da! Ja sam, Rosa. Sebastiane, probudi se.» U njenu glasu osjeti se tračak olakšanja. «Rosa?» Trepne očima. «Probudi se.» Štipne ga za hladan obraz i trgne se. Ponovno trepne kopcima. «Rosa?», ponovi. «Ovdje sam, Sebastiane. Ovdje sam.» On je potraži pogledom, pokušavajući očajnički usredotočiti se na nju. «Ovdje», ponovi, nagnuvši se nad njim, i dlanovima mu obavivši lice. Pogleda ga u oči. «Ovdje, dragi, ovdje sam.» «Rosa!» Usne mu se iskrive u

groteskni pokušaj osmijeha. «Sebastian, jesi li postavio bombu?» Disao je sve teže, a usta se iskrive od napora. «Reci im», šapne on. «Što da kažem?» » Sedam. Moraju j e zaustaviti.» «U sedam?» «Ne želim da ti.» «Eksplodirat će u sedam?» «Ti», bilo je previše i on zakašlje. «U sedam? Je li tako, Sebastian?» «Ti moraš.», stisne oči, pokušavši se usredotočiti na riječi u naporu govora. «Molim te. Nemoj umrijeti. Zaustavi je.» «Namjestio si je za sedam sati?» Od nestrpljenja mu okrene glavu prema sebi. «Reci mi, za ime Boga, reci mi!» «U sedam. Reci im. Reci im.» Ne ispuštajući ga, pogleda na sat koji je visio na zidu ambulante. Na bijelom kvadrantu, ukrašene crne kazaljke pokazivale su da je četvrt do sedam. «Nemoj umrijeti, molim te, nemoj umrijeti», šaptao je Sebastian. Jedva je čula molitvu, prigušenu od boli. Osjeti olakšanje. Znala je vrijeme. Točan trenutak. Sada je mogla dati pozvati Hermanna Fleischera koji će umrijeti zajedno s njima. Ponovno pažljivo spusti Sebastianovu glavu na jastuk. Na stolu ispod sata vidjela je blok s papirima i olovku među bocama, pladnjevima i priborom. Približi se i dok ju je stražar promatrao sumnjičavim pogledom, napiše: Kapetane, Moj muž je ponovno pri svijesti. Imam poruku od životne važnosti za komesara Fleischera. Razgovarat će samo s njim i ni s kim drugim. Poruka bi mogla spasiti vaš brod. Rosa Oldsmith. Savije papir i ugura ga stražaru u ruku. «Za kapetana, fur Kapitaen.» «Kapitaen», ponovi stražar. «Jawohl!» I ode do vrata ambulante. Vidjela ga je da razgovara s drugim stražarom na vratima i da mu predaje poruku. Rosa sjedne na rub Sebastianova ležaja. Rukom mu nježno prođe po obrijanoj glavi. Kosa koja je ponovno rasla, bila je oštra i tvrda pod njenim prstima. «Čekaj me. Dolazim s tobom, dragi. Čekaj me.» No, Sebastian je ponovno izgubio svijest. Zibala ga je pjevajući potihom. Smiješeći se u sebi, sretna, čekala je da se kazaljka usigne do vrha kvadranta. Kapetan Arthur Joyce osobno je smjestio eksploziv za samopotopljenje. Možda je još netko, mnogo prije njega, osjećao isto poput njega sada, znajući da mora poslušati zapovijed. Paketi s eksplozivom bili su mali, postavljeni na dvadeset različitih mjesta, tako da unište trbuh Renouncea. Skladišta streljiva nalazila su se već pod vodom da se smanji opasnost od prerane eksplozije. Kotlovnice su gotovo bile ugašene, a tlak je bio smanjen na minimum, dovoljan za posljednje putovanje Renouncea kanalom Rufiji. Posadu su iskricali. Ostalo je samo dvadesetak ljudi koji su bili zaduženi za funkcioniranje broda. Svi ostali premješteni su na Pegasus. Joyce je namjeravao proći kroz barijeru od trupaca, povesti Renounce preko barijere i potopiti ga što bliže Bluecheru, gdje su se dva kanala spajala u jedan. Bude li uspio, zatvorit će Bluecher žrtvujući samo jedan brod. Bude li doživio neuspjeh, bude li Renounce potopljen unutar barijere, prije mjesta spajanja dva kanala, tada će ga Armstrong morati slijediti i potopiti i Pegasus. Joyce je sjedio na palubi, pognutih ramena, gledao je prema kopnu: prema zelenoj afričkoj obali koju je jutarnje sunce osvjetljavalo živom pozlaćenom svjetlosti. Renounce je plovio paralelno s obalom, na pet milja udaljenosti od nje. Za njim je plovio Pegasus kao u pogrebnoj povorci. «Šest sati i četrdeset i pet minuta, kapetane», reče mu časnik na straži. «Vrlo dobro.» Joyce se uspravi. Nadao se do posljednjeg trenutka, no bilo je vrijeme da žrtvuje Renounce. Potom smireno reče: «Prenesi Pegasusu da započinjemo s izvršavanjem plana A», značilo je to da Renounce ulazi u kanal. «Budite spremni pokupiti preživjele.» «Pegasus je javio da je primio poruku, kapetane.» Joyce je bio sretan što mu Armstrong nije poslao glupavi odgovor poput Sretno, već samo potvrdu o primitku poruke. Bilo je to primjereno. «Dobro, glavni kormilaru», reče, «povedi nas unutra, molim te.» Jutro je bilo predivno, a more poput ogledala. Umjesto toga, kapetan rezervnog razarača dao bi godinu dana starosti za tjedan dana magle i kiše. Dok je razarač plovio duž niza trgovačkih brodova da bi doveo u red posljednji brod konvoja koji nije plovio na ruti, pogleda prema obzoru na zapadu. Vidljivost je bila savršena, njemačka izvidnica mogla ih je opaziti na trideset milja udaljenosti. Dvanaest brodova, petnaest tisuća ljudi, a Bluecher je možda bio u blizini. Mogao se pojaviti na obzoru svakog trenutka sa svojim dugim topovima od devet palaca koji su bljuvali vatru. Od te pomisli prođu ga trnci. Skoči sa svog stolca i približi se zaštitnoj ogradi s lijeve strane od palube da bi namršteno

pogledao u konvoj. Pored njih plovio je, vrlo blizu, jedan trgovački brod. Na palubi su igrali kriket. Dok ih je promatrao, jedan afrički div, preplanuo od sunca i odjeven samo u hlače kaki boje, podigne palicu i jasno začuje udarac u lopticu, koja poleti uvis i padne u more uz mali pljusak. «Izvrstan udarac, kapetane!», zaplješće mu časnik koji je stajao pored njega. «Ovo nije igralište, gospodine Parkinson», zareži kapetan razarača. «Ako nemate posla, naći ću vam ga ja.» Ovaj se povuče, uvrijeđen, a kapetan pogleda ostale brodove. «O, ne!», zastenje. «Treći po redu dimio se ponovno. Otkako su isplovili iz luke Durban broj tri je s vremena na vrijeme imitirao Vezuv. Pravi dar za izvidnicu u košu Bluechera. Dohvati megafon, spreman da izbljuje sve moguće prijekore koje je poznao kad budu prošli pored njega. «Gore je nego stražariti nad hordom derišta. Doživjet ću infarkt s njima.» A potom približi megafon ustima dok se približavao broju tri. Pješaštvo poredano uz zaštitnu ogradu započne pljeskati bučno začuvši njegove riječi. «Glupani! Vidjet ćemo hoćete li pljeskati kad bude stigao Bluecher», zareži kapetan i uputi se na drugi kraj palube, pogledavši zabrinuto prema zapadu gdje se Afrika tek nazirala ispod obzora. «Hajde Renounce, hajde Pegasus», molio je usrdno. «Neka im Bog pomogne da zadrže Bluecher. Ako iziđe na otvoreno more.» «Beskorisno je, Bwana. Ne žele se pokrenuti», upozna časnika Prousta poručnik kolonijalnih vojnika. «U čemu je problem?», zapita Proust. «Kažu da je čarolija na brodu. Danas neće raditi.» Proust pogleda u masu crnaca. Šćućurili su se tmurna pogleda između koliba i palma, red za redom, obavljani plaštevima, zagonetnih lica. Na blatnjavoj obali čekale su dvije motorne brodice, spremne da prenesu nosače do Bluechera. Njemački mornari sa zanimanjem su promatrali tu pobunu bez riječi i časnik Proust bio je duboko svjestan njihove pažnje. Proust je bio u dobi kada je povjerenje u vlastitu mudrost želježno, dignitet kao u patrijarha i lice prepuno akna. Drugim riječima, imao je devetnaest godina. Bilo je očito da su ti domorodci odlučili ponašati se na taj način samo da bi ga doveli u neugodnu situaciju. Bio je to izravni i osobni napad na njegov čin i autoritet. Desnu ruku približi ustima i započne gristi nokte. Adamova jabučica koja mu je podrhtavala, pomicala se zajedno s čeljustima. Odjednom shvati što je radio. Bila je to mana koje se nastojao osloboditi. Brzo povuče ruku i stavi je iza leđa, čvrsto je držeći u lijevoj ruci, u vjernoj imitaciji kapetana Otta von Kleinea, čovjeka kojem se nadasve divio. Duboko se uvrijedio kad je Kvller odgovorio gromkim osmijehom na njegov zahtjev da pusti bradu poput kapetana Von Kleinea. Sada zarije bradu u prsa i započne hodati goredolje svečanim korakom. Poručnik kolonijalnih vojnika zajedno sa svojim ljudima sačeka s poštovanjem da Proust donese odluku. Mogao je poslati jednu od brodice natrag na Bluecher i pozvati komesara Fleischera. Na kraju krajeva, ovo je bio njegov shauri Proust je sad već koristio riječi na svahiliju poput afričkog veterana. Potom shvati da je taj poziv značio i priznanje da nije bio u stanju vladati situacijom. Komesar bi ga zadirkivao, kao što je to uobičajeno i činio, i to sve češće. «Ne», pomisli, zarumenivši se tako da su njegove akne postale manje vidljive, «neću pozvati tog debelog nevaljalca.» Prestane hodati i obrati se poručniku kolonijalnih vojnika. «Reci im.», započne, ali mu je glas bio previsok. Snizi ga i ponovno započne dubljim glasom: «Reci im da njihovo ponašanje smatram vrlo teškom povredom.» Poručnik ga pozdravi, okrene se i udari petama, te prenese Proustovu poruku vičući na svahiliju. Iz crnih redova nosača nije bilo nikakve reakcije, čak se ni jedna obrva nije podigla. Vojnici su, pak, drukčije reagirali. Jedan od njih prasne u smijeh. Adamova jabučica na Proustovu vratu poskoči, a uši mu buknu bojom dobrog vina borgonje. «Reci im da je ovo pobuna!» Posljednju riječ ponovno izgovori previsoko i poručnik kolonijalnih vojnika zastane na trenutak pokušavši se sjetiti odgovarajuće riječi na svahiliju. Konačno se odluči: «Bwana Čaplja je vrlo bijesan.» Proust je dobio taj nadimak zbog svoga nosa i dugačkih, mršavih nogu. Domorodci hrabro prime vijest. «Reci im da ću poduzeti drastične mjere Tako se to radi, pomisli poručnik i slobodno prevede. «Bwana Čaplja kaže da na otoku ima stabala za sve, a ima i dovoljno konopa.» Među crncima se začuje uzdah, lagan i nemiran poput vjetra u polju pšenice. Okrenu glave polako sve dok svi pogledi nisu bili

upereni u Walaku. Nevoljko, Walaka ustane da bi odgovorio. Shvati da je bila prava ludost privući pažnju na sebe kad se govorilo o vješanju, ali zlo je već učinjeno. Stotinjak očiju bilo je upereno u njega i isticalo ga je pred Nijemcima. Bwana Intambu je uvijek vješao čovjeka u kojeg su svi gledali. Walaka progovori. Njegov je glas bio zavodljiv poput škripe zahrđalih vrata koje je vjetar odškrinuo. «Što se događa?», zapita ga Proust. «Govori o leopardima», odvrati poručnik. «Išto kaže?» «Između ostalog kaže da su izmet mrtvih od lepree.» Proust ostane zapanjen, očekivao je da će Walakin govor biti povezan s time što je bilo na stvari. No, brzo dođe k sebi. «Reci mu da je on mudar starac i da računam na njegovu pomoć da povede ostale na posao.» Poručnik strogo pogleda u Walaku. «Bwana Čaplja kaže da si ti sin bolesnog ježa i da se hraniš leševima poput grabljivica. Kaže da je izabrao tebe da povedeš ostale u ples s konopima.» Walaka umukne. Uzdahne rezignirano i krene prema brodicama koje su čekale. Petsto ljudi je ustalo i krenulo za njim. Dvije brodice krenu otežano prema Bluecheru. Na pramcu prve brodice s rukama na bokovima, časnik Proust je ponosno stajao poput Vikinga koji se vraća iz pobjedničkog gusarenja. «Razumijem ove ljude», reći će Kvlleru. «Moraš prepoznati vodu i apelirati na njegov osjećaj dužnosti.» Izvuče sat iz džepa. «Četvrt do sedam», promrmlja. «Bit ćemo na brodu u sedam.» Okrene se i osmjehne se Walaki koji se stisnuo uz sam rub brodice. «Dobar je to čovjek! Izvijestit ću gospodina Kvllera o njegovom ponašanju.» Poručnik broda Ernst Kvller skine jaknu i sjedne na ležaj. Položi je u krilo i dodirne rukav prstima. Mrlja od krvi se osušila, i dok je trljao tkaninu između palca i kažiprsta, krv se mrvila. «Nije trebao trčati. Prisilio me da zapucam.» Ustane i objesi jaknu u ormar pored ležaja. Potom izvuče sat iz džepa i sjedne ponovno da bi ga navio. «Četvrt do sedam», primijeti mehanički i spusti zlatni sat na stol pored ležaja. Potom prekriži stopala još uvijek u čizmama i zagelda se u njih bez imalo zanimanja. «Popeo se na brod da bi oslobodio svoju ženu. Bilo je logično da će to učiniti. Ali ta preobrazba obrijana glava, obojena koža zasigurno je to pažljivo izvršio. Zasigurno je iziskivalo vremena.» Kvller sklopi oči. Bio je umoran nakon duge smjene na straži, ispunjene događajima. Usprkos tome, nešto ga je mučilo, osjećaj da je zaboravio neki detalj, životne, ne, smrtne, važnosti. Dvije minute nakon što je djevojka prepoznala ranjenika, Kvller i liječnik su se uvjerali da se radilo o bijelcu, a ne domorodcu. Kvllerov engleski bio je osrednji, no razumio je krikove ljubavi, straha i optužbe mlade žene. «Ubili ste i njega. Sve ste ubili. Moju djevojčicu, mog oca, a sada i mog supruga. Ubojice, svinje, odvratne ubojice!» Kvller učini grimasu i jagodicama prstiju pritisne oči koje su ga boljale. Da, razumio ju je. Kad ga je izvijestio o tome, kapetan Von Kleine dao je malo značenja tom incidentu. «Je li muškarac pri svijesti?» «Ne, gospodine.» «Što kaže liječnik, hoće li se izvući?» «Umrijet će. Vjerojatno prije podneva.» «Bilo je to jedino što ste mogli učiniti, Kyller.» Von Kleine mu dodirne rame u znak potpunog razumijevanja. «Nemoj se mučiti. Bila je to tvoja dužnost.» «Hvala, kapetane.» «Sada više nisi na straži. Idi u kabinu i odmori se, to je zapovijed. Želim te svježeg i spremnog do sumraka.» «Dakle, za noćas je, kapetane?» «Da, noćas ćemo isploviti. Dao sam nalog da unište barijeru od trupaca. U 11.47 pojavit će se mlad mjesec. Isplovit ćemo u ponoć.» Ali Kvller se nije uspijevaao odmarati. Blijedo lice djevojke, orošeno suzama mučilo ga je. Prigušeno disanje muškarca u agoniji odzvanjalo mu je u ušima i ta neprekidna sumnja nadraživala mu je mozak. Bilo je nečeg čega se morao prisjetiti. Pokuša razmisliti, no nije uspijevaao. Zašto je taj muškarac bio crn? Ako je došao čim je čuo da mu je žena zarobljena, nije imao vremena maskirati se. Gdje se nalazio kad mu je Fleischer zarobio ženu? Nije bio s njom da je zaštititi. Gdje se nalazio? Mora da je bio negdje na dohvat ruke. Kvller se okrene na trbuh i zarije lice u jastuk. Morao se odmoriti. Morao je spavati, jer će te noći napasti engleske brodove. Jedan jedini brod protiv cijele eskadre. Imali su vrlo malo mogućnosti da prođu neopaženo. Doći će do noćnog sukoba. Njegova je mašta bila naglašena umorom. Iza sklopljenih kapaka ugleda engleske krstarice osvijetljene bljescima njihovih topničkih granata dok su se približavale Bluecheru. Neprijatelj se osvećivao napadajući ih u velikom broju.

Skladišta streljiva neprijateljskih brodova bila su prepuna projektila, a posada nije bila zaražena vlažnim zaudaranjem rijeke Rufiji. Protiv njih samo jedan brod, zakrpan na najbolji mogući način, s polovinom posade oboljelom od malarije, kotlovnica koje su bile naložene zelenim drvom i krajnje smanjenim rezervama projektila. Sjeti se praznih rešetaka, pustih policica u skladištu streljiva na pramcu broda. Skladište? Naravno! Skladište! Trebao se sjetiti skladišta. To ga je mučilo. Skladište! «O, Bože mili!», krikne zaprepašteno. Uz nagli pokret skoči na noge. Prođu ga trnci. Eto gdje je vidio Engleza! Nalazio se u skladištu na pramcu broda, sa skupinom domorodaca koji su radili. Mogao je postojati samo jedan razlog tome: sabotaza. Kvller skoči iz kabine i napola gol potrči hodnikom. «Moram pronaći Lochtkampera. Treba nam desetak ljudi snažnih ljudi ložača. Treba iznijeti tone eksploziva, moramo ga sasvim odmaknuti i otkriti što je Englez ostavio u skladištu. Bože, molim te, daj nam vremena. Daj nam vremena!» Kapetan Otto von Kleine otkine zubima vršak cigare i palcem i kažiprstom skine s jezika ostatak duhana. Pomoćnik mu pruži šibicu i Von Kleine upali cigaru. U časničkoj prostoriji stolci Lochtkampera, Kvllera i Prousta i još jednog časnika bili su prazni. «Hvala, Schmidt», reče kroz dim. Pruži noge ispod stola, prekrizivši gležnjeve i nasloni se na podstavljeni naslon. Doručak i nije bio za gurmane: kruh bez maslaca, riba iz rijeke koja je imala okus po blatu i crna kava bez šećera. No, izgledalo je da je Herr Fleischeru odgovaralo. Već je napadao i treću porciju. Von Kleinea je njegovo neprekidno cviljenje kojim je izražavao užitak u hrani iritiralo. Bila je to posljednja stanka koju je sebi mogao priuštiti tijekom sljedećih nekoliko dana. Htio je uživati u njoj uz svoju cigaru, a časnička soba nije bila odgovarajuće mjesto za to. Osim užitka kojim je komesar Fleischer proždირao doručak i smrada ribe, među časnicima je vladala napetost koja se gotovo mogla opipati, a bila je uzrokovana događajima koji su ih očekivali te noći. Jeli su u tišini i vidjelo se sasvim jasno da je većina njih loše spavala. Von Kleine odluči da završi svoju cigaru u miru u svojoj kabini. Ustane. «Molim vas, gospodo, oprostite mi.» Začuje se uljudno mrmljanje, a potom se Von Kleine okrene i htjede otići. «Da, Schmidt, što je?» Pomoćnik se nalazio pored njega. «Za vas, gospodine kapetane. Von Kleine zagriže cigaru i uze poruku, stisnuvši oči u spirali plavkastog dima. Namršti se. Ta žena i taj muškarac, za kojeg je ona tvrdila da joj je suprug, brinuli su ga. Preusmjeravali su dio njegove pažnje s važnih poslova koji su se trebali odnositi samo na pripreme za tu noć. A sada još i ta poruka: što je značila rečenica «može spasiti vaš brod»? Osjeti zabrinutost. Okrene se. «Herr Fleischer, molim vas za trenutak vašeg vremena.» Fleischer podigne pogled s tanjura uz mrlju masnoće na obrazu. «Da?» «Dođite sa mnom.» r «Samo da dovršim.» «Odmah, molim vas.» A da bi izbjegao rasprave, Von Kleine iziđe iz sobe za časnike, ostavivši Fleischera u užasnoj nedoumici. No, imao je dobre reflekse, te uze i posljednji komad ribe s tanjura i ugura ga u usta. Uspije još naći vremena za gutljaj kave. Potom dohvati komad kruha, brzim potezom prođe njime preko tanjura i s kruhom u ruci potrči nezgrapno za Vbn Kleineom. Još je uvijek žvakao kad je ušao u ambulantu za kapetanom. Zaustavi se, iznenađen. Žena je sjedila na jednome od ležajeva. Držala je u ruci komad tkanine kojom je brisala usta muškarca koji je ležao pored nje. Krpa je bila zamrljana krvlju. Pogleda Fleischera. Izraz njena lica bio prepun patnje i boli, no brzo se promijeni vidjevši Fleischera. Brzo ustane. «Hvala Bogu, došao si!», usklikne radosno kao da pozdravlja dragog prijatelja. Potom apsurdno pogleda na sat. Držeći se iz opreza daleko od nje, Fleischer se okrene na drugu stranu kabine. Nagne se prema naprijed i prouči lice umirućeg. Bio mu je tako poznat. Nastavio je žvakati i promatrati. No, tek u asocijaciji sa ženom vrati mu se pamćenje. Ispusti krik koji mu zamre u grlu i gotovo se zaguši komadom kruha koji je žvakao. «Kapetane!», krikne. «On je jedan od engleskih bandita!» «Znam», reče Vbn Kleine. «Zašto me niste obavijestili? Ovaj čovjek mora biti osuđen na mrt, odmah. Možda je već prekasno. Izbjeći će pravdi.» «Molim vas, Herr Fleischer. Žena ima poruku za vas, važno je.» «To je nepojmljivo. Trebali ste me obavijestiti.» «Umuknite», prekine ga otresito Von Kleine. A

potom se obrati Rosi: «Jeste li me pozvali? Sto nam trebate reći?» Rosa je milovala Sebastiana rukom, i gledala na sat. «Moram reći Herr Fleischeru da je minuta do sedam.» «Oprostite?» «Recite mu točno što sam vam rekla.» «Je li ovo neka šala?» «Recite mu, brzo. Imamo vrlo malo vremena.» «Kaže da je još minuta do sedam», prevede na brzinu Von Kleine. Potom, na engleskom: «Rekao sam mu.» «Recite mu da će u sedam umrijeti.» «Što to znači?» • «Recite mu. Recite mu!», inzistirala je Rosa. «Kaže da ćete u sedam umrijeti.» Fleischer se zagrcne hranom, nestrpljivo mrmljajući. Skrene pogled sa Sebastiana koji je ležao i zagleda se na trenutak u ženu, a potom se nasmije, nesiguran. «Recite joj da se izvrsno osjećam», reče i ponovno se nasmije, «bolje od ovog ovdje.» Gurne Sebastiana. «a, puno bolje.» I njegov gromki smijeh odjekne malom ambulantom. «Recite mu da je moj muž postavio bombu na ovome brodu, i da će eksplodirati u sedam.» «Gdje?», zapita Von Kleine. «Najprije mu recite.» «Ako je to istina, i vi ste također u opasnosti: gdje je bomba?» «Ponovite Fleischeru što sam rekla.» «Na brodu je bomba.» I Fleischer se prestane smijati. «Laže», zamuckivao je. «Engleske izmišljotine.» «Gdje se nalazi bomba?» Von Kleine ju je dohvatio za ruku. «Prekasno je», osmjehne se Rosa. «Pogledajte na sat.» «Gdje je?» Von Kleine je prodrma divljački da privuče njenu pažnju. «U skladištu streljiva. U skladištu na pramcu broda.» «U skladištu! Kriste!», usklikne Von Kleine na njemačkom i potrči prema vratima. «U skladištu?», krikne Hermann Fleischer i potrči za njim. «Nemoguće, ne može biti.» No, trčao je, očajnički, a za sobom začuje pobjednički smijeh Rose Oldsmith. «Mrtav si. Poput moje djevojčice. Mrtav. Poput moga oca. Prekasno je. Ne moraš trčati. Sada je prekasno! !» Von Kleine se uspinjao ljestvama, preskačući ih po tri odjednom. Stigne do hodnika koji je vodio prema skladištu i naglo se zaustavi. Hodnik je bio gotovo sasvim prepriječen planinom cilindara kordita, izbačenog izvan reda na hodnik od skupine ljudi koji su neprekidno radili. «Što radite?», dovikne. «Gospodin Kvller traži bombu.» «Je li ju pronašao?», zapita Von Kleine prešavši ih. «Nije još, kapetane.» Von Kleine se zaustavi na ulazu u skladište u kojem je vladao kaos. Pod Kvllеровим nadzorom ljudi su skidali eksploziv s polica. Von Kleine im pohita u pomoć. «Zašto me nisi pozvao?», zapita pruživši se prema gornjoj polici. «Nije bilo vremena, kapetane», zareži Kvller pored njega. «Kako si saznao za bombu?» i «Intuicija, možda se i varam, kapetane.» «Ne, u pravu si. Rekla nam je žena. Namještena je za sedam sati.» «Bože, pomози nam. Pomози nam!», usrdno je molio Kvller bacivši se na sljedeću policu. «Mogla bi biti posvuda, posvuda!» Kapetan Von Kleine radio je poput svih ostalih radnika, uronjen do koljena u cilindre kordita. «Morali bismo evakuirati brod.» Kvller krene na sljedeći red. «Nema vremena. Moramo pronaći bombu.» U urnebesu se začuje kratak zvuk, prigušeno zujanje. Poput budilice. «Tamo», dovikne Kvller. «Evo je!» Te se baci prema polici istovremeno kad i Von Kleine. Sudare se i padnu, ali je Kvller trenutak zatim već bio na nogama pružajući ruke prema redu cilindara kordita. Zujanje sata mu je odzvanjalo u ušima. Ispruži se i položi ruke na smrtonosni paketić. U tom trenutku dvije bakrene žice u kožnim koricama sata, koje su se polako približavale u posljednjih dvanaest sati, dođu u kontakt. Elektricitet iz baterije stigne do tankih žica poput vlasi kose u kapsuli detonatora i užari ga. Detonator eksplodira, prenijevši energiju na štapove nitroglicerina u kutiji za cigare. Val eksplozije se proširi brzinom svjetlosti i cijeli sadržaj skladišta streljiva se rasprsne u stotinki sekunde. S njime nestanu i poručnik broda Kvller, kapetan Von Kleine i ostali ljudi oko njih, rasplinuvši se u tom užarenom holokaustu. Eksplozija uništi Bluecher takvom snagom, poput papirnate vrećice, koji potone na deset hvata dubine, uzbibavši muljevito dno rijeke, a zračna masa koja se podigne na površinu podigne valove od pet metara. Eksplozija pogodi Rosu Oldsmith dok je čvrsto stiskala Sebastiana na grudi. Nije je gotovo ni osjetila. Pogodi Hermanna Fleischera upravo u trenutku kad se popeo na palubu i pretvori ga u prah. Proširi se na strojeve, a goleme kotlovnice pretvore se u plamen oslobodivši milijune kubika kipuće pare koja ispuni brod. Eksplozija odbaci u zrak stotine tona čelika u oblaku dima, pare i ostataka. Ubije svako

ljudsko biće koje se nalazilo na brodu, pretvori ga u plin i sićušne čestice mesa i kosti. Potom, još uvijek nezadovoljna time, proširi se nekontroliranim bijesom snažnoga vjetra na obližnju vegetaciju i spali lišće. Podigne stup dima i plamena koji osvijetli jutarnje nebo iznad delte rijeke Rufiji, a valovi se rašire rijekom kao da dolaze iz središta ciklona. Valovi zapljusnu dvije brodice koje su se približavale Bluecheru prevrnuvši ih i okrećući ih u viru, a potom odbace njihov ljudski teret u vodu koja je ključala i pjenila se. Zračni val se proširi deltom, odbivši se o daleke brežuljke uz tutnjavu poput grmljavine ili se izgubivši u beskonačnosti Indijskog oceana. Valovi zapljusnu i englesku krstaricu Renouncekoja je ulazila u kanal usred šaša, kotrljajući se poput divovskih lopta nebom. Kapetan Arthur Joyce potrči prema zaštitnoj ogradi i ispred sebe opazi stup dima kako se pokreće poput živog bića, groteskni, golem, crn i srebrenast, isprekidan plamenom. «Uspio je!», usklikne Arthur Joyce. «Do vraga, uspio je!» Drhtio je cijelim tijelom, imao je blijedo lice poput krpe i nije uspijevaio skrenuti pogled s tog stupa uništenja koji se podizao u zrak. Njegove oči se polako ispune suzama. Nije ih pokušavao svladati i Dne kliznu niz obraze. Dva starca kretali su se šumom na južnoj obali rijeke Abati. Zaustave se pored hrpe golemih kostiju s kojih su kragulji skinuli sve meso, ostavivši ih bijele i raspršene po tlu. «Kljove su otišle», reče Walaka. «Da», odvrati Muhamed, «kolonijalni vojnici su se vratili i ukrali ih.» Nastave hodati zajedno kroz šumu, a potom se ponovno zaustave. Na rubu šume, na tlu, nalazila se mala hrpa zemlje, prekrivena mladom travom. «Bio je to muškarac», reče Walaka. «Ostavi me, bratiću. Ostat ću malo ovdje.» «Ostani u miru», reče Walaka i smjesti si udobno vezicu pokrivača oji je smotao i prebacio preko ramena, a potom nastavi hodati. Muhamed se šćućuri pored groba. Ostao je tamo, nepomičan, ijeli dan. Navečer je ustao i krenuo prema jugu.